University of Mysore

Oriental Library Publications

KANNADA SERIES No. 12

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

೬ನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ

THE

KARNATAKA MAHABHARATA

BY

KUMARAVYYASA MAHAKAVI

Vol. VI

UDYOGA PARVA

EDITED BY

DR. R. SHAMA SASTRY, B.A., PH.D., M.R.A.S.,

Curator, Government Oriental Library, Mysore, Director of Archæological Researches in Mysore, Periodical Lecturer to the Post-Graduates' classes of the Calcutta University, and B. B. R. A. S. Campbell Memorial Medalist

MYSORE

PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS

1922

ಅವತರಣಿಕೆ.

ಇದು ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತದ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟವು. ಇದರಲ್ಲಿ—ಸೇನೋದ್ಯೋಗಪರ್ವ, ಸಂಜಯಯಾನಪರ್ವ, ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವ, ಸನತ್ಸುಜಾತಪರ್ವ, ಯಾನಸನ್ಧಿ ಪರ್ವ, ಭಗವದ್ಯಾನಪರ್ವ, ಸೈನ್ಯನಿರ್ಯಾಣಪರ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನರಥಾತಿರಥಸಂಖ್ಯಾನಾಮ್ಬೋಪಾಖ್ಯಾನಪರ್ವಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನ ಸಾರಥಿತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದುದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದರ ವರೆಗೂ ಕಥೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯೂ ಸನತ್ಸುಜಾತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಮಾನಸಪುತ್ರರಾದ ಸನತ್ಸುಜಾತರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದುರನು ತಾನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಆತ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತಾನು ಶೂದ್ರನಾದುದರಿಂದ ಆತ್ಮವಿದ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಸನತ್ಸುಜಾತರೇ ಯೋಗ್ಯರೆಂದೂ ಅವರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಲು; ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸನತ್ಸುಜಾತರನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು; ಸನತ್ಸುಜಾತರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಸನತ್ಸುಜಾತಪರ್ವದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುವು. ಮುಂದೆ ಪಲವುಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯನೀತಿಗಳೇ ಸಙ್ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯಾವಿಷಯುಗಳೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೇ ಹೊರತು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾರತದ ಸನತ್ಸುಜಾತೀಯುವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ.

ಕವಿಯು ಸ್ವತನ್ತ್ರವಾಗಿ ಹಲವು ನೀತಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆ, ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿರುವ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಾನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಗಳಿಂದ ಅನುವಾದಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಈತನು ಅನುವಾದಮಾಡಿರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲವು ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟು ಅವಕಾಶವು ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥಗಳು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಆಯಾ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುವದಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಪದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಡುವುವು.

ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ : —

ಚಿತ್ತವಿಸು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೃಪ ಪರ
ತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾವಿಷಯಭೇದವ
ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನು ಸಕಲಸಚರಾಚರದೊಳಗೆ ನೀನು ।

ಉತ್ತಮಾಧಮವೆನ್ನದೇ ಕಾ
ಣುತ್ತೆ ಹರುಷವಿಷಾದದೊಳು ಮುಳು
ಗುತ್ತಿರದೆ ಸಮರಸದೊಳಹುದುಪದೇಶ ನಿನಗೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೫.

ವಿದ್ಯಾವಿನಯಸಂಪನ್ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಗವಿ ಹಸ್ತಿನಿ ।
ಶುನಿ ಚೈವ ಶ್ವಪಾಕೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತಾಸ್ಸಮದರ್ಶಿನಃ ॥
ಸಮದುಃಖಸುಖಃ ಸ್ವಸ್ಥಃ ಸಮಲೋಷ್ಟಾಶ್ಮಕಾಂಚನಃ ।

ಇತ್ಯಾದಿಃ

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೫, ಶ್ಲೋ ೧೮. ಅ ೧೪, ಶ್ಲೋ ೨೪.

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾತ್ಮನಿಂ ಸಂ
ಭವಿಸಿತಂಬರವಂಬರದೊಳಾ
ಪವನ ಪವನನೊಳಗ್ನಿಯಗ್ನಿಯೊಳಾದುದಾಭುವನ ।
ಭುವನದಿಂ ಧರೆ ಧರಣಿಯಿಂದು
ದ್ಭವಿಸಿತೋಷಧಿಯೋಷಧಿಗಳಿಂ
ದವತರಣವನ್ನಾದಿ ಪುರುಷಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಗಳ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬.

ಆತ್ಮನ ಆಕಾಶಸ್ಸಂಭೂತಃ, ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಃ ವಾಯೋರಗ್ನಿಃ ಅಗ್ನೇರಾಪಃ ಅದ್ಭ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಓಷಧಯಃ ಓಷಧೀಭ್ಯೋಽನ್ನಂ ಅನ್ನಾತ್ಪುರುಷಃ ॥

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ :— ವ ೨, ಅ ೧.

ಸೃಷ್ಟಿಸಂಹಾರದೊಳು ಭೂತದ
ಕಟ್ಟಳೆಯ ಗತ್ಯಾಗತಿಗಳೊಳು
ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯೊಳವಿದ್ಯೆಯೊಳಪ್ರತಿಮನೆನಿಸಿ ।

ನಷ್ಟಿಯೊಳು ತುಷ್ಟಿಯೊಳು ಮನವನು
ಬಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯದೆ ಕಾಲಕರ್ಮವ
ಮುಟ್ಟಿ ನಿಲೆ ಭಗವಂತನೆನಿಸುವನವನು ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೮.

ಉತ್ಪತ್ತಿಂ ಪ್ರಳಯಂ ಚೈವ ಭೂತಾನಾಮಾಗತಿಂ ಗತಿಂ ।
ವೇತ್ತಿ ವಿದ್ಯಾಮವಿದ್ಯಾಂ ಚ ಸ ವಾಚ್ಯೋಽಭಗವಾನಿತಿ ॥

ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದಲ್ಲಿ :— ಅಂ ೬, ಅ ೫, ಶ್ಲೋ ೭೮.

ತ್ಯಜಿಸುವುದು ದುಸ್ಸಂಗವನು ಮಿಗೆ
ಭಜಿಸುವುದು ಸತ್ಸಂಗವನು ಗಡ
ಬಿಡಿಸದಿರಹೋರಾತ್ರಿಯೊಳು ಧರ್ಮವನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸು ।
ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಂದವಸ್ತುವ
ವಿಜಯನಹೆ ಯುಹಪದಕೆ ತತ್ತ್ವವ
ನಿಜವಿದೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦.

ತ್ಯಜ ದುರ್ಜನಸಂಸರ್ಗಂ ಭಜ ಸಾಧುಸಮಾಗಮಂ ।
ಕುರು ಪುಣ್ಯಮಹೋರಾತ್ರಂ ಸ್ಮರ ನಿತ್ಯಂ ಜಯ ದ್ವಯಂ ॥

ಗರುಡಪುರಾಣದ ಆಚಾರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ :— ಅ ೧೦೮, ಶ್ಲೋ ೨೬.

ಕಾಯವಿದು ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಸಿರಿ ತಾ
ಮಾಯೆರೂಪಿನ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ
ಬಾಯ ಬಿಡುತಿಹಳಾವುದೀತನ ಕಾಲಗತಿಯೆಂದು ।
ದಾಯವೆಣಿಪೆ ಮಹಾತ್ಮರಿದಕೆ ಸ
ಹಾಯಧರ್ಮವ ರಚಿಸುವುದು ನಿ
ರ್ದಾಯದೊಳು ಕೈಸೂರೆಗೊಳ್ವುದು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೧.

ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ಅನಿತ್ಯಾನಿ ಶರೀರಾಣಿ ವಿಭವೋನೈವ ಶಾಶ್ವತಃ ।
ನಿತ್ಯಂ ಸನ್ನಿಹಿತೋಮೃತ್ಯುಃ ಕರ್ತವ್ಯೋಧರ್ಮಸಙ್ಗ್ರಹಃ ॥

ಹಲವುವರ್ಣದೊಳೆಸೆವ ಗೋಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ವರ್ಣದೊಳು ಕಂ
ಗೊಳಿಸುವಿಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ವ್ಯೆಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ ।
ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟ ಚರಾಚರಂಗಳ
ಸುಳಿವಿನೊಳು ಸುಳಿದಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು
ನಿಲುವ ನಿಜವೊಂದಲ್ಲದೆರಡಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೪.

ಗವಾಮನೇಕವರ್ಣಾನಾಂ ಕ್ಷೀರಸ್ಯಾಪ್ಯೇಕವರ್ಣತಾ ।
ಕ್ಷೀರವತ್ಪಶ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಲಿಙ್ಗಿನಸ್ತು ಗವಾಂ ಯಥಾ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದೂಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನ್ತ್ರ ೧೯.

ಅತಿಶಯದ ಸುಕೃತವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಗತಿವಡೆದು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗೋ
ನ್ನತಿಕೆಯನು ಭೋಗಿಸಿದ ಸಮನಂತರದೊಳವನಿಯೊಳು ।
ಪತನ ತಪ್ಪದು ಮರಳಿ ಬಾರದ
ಗತಿಯನಱಿದು ಮಹಾನುಭಾವರ
ಮತವಿಡಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೪.

ತೇ ಪುಣ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಸುರೇನ್ದ್ರಲೋಕಮಶ್ನನ್ತಿ ದಿವ್ಯಾನ್ ದಿವಿ ದೇವಭೋಗಾನ್ ॥
ತೇ ತಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ವಿಶಾಲಂ ಕ್ಷೀಣೇ ಪುಣ್ಯೇ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಂ ವಿಶನ್ತಿ ॥

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೯. ಶ್ಲೋ ೨೦, ೨೧.

ಸಕಲಧರ್ಮದಸಾರವನು ಮತಿ
ವಿಕಲನಾಗದೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಬಾ
ಧಕವದಾವುದು ನಿನಗದನು ನೀನನ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ।
ಯುಕುತಿಯಿಂದವೆ ತಿಳಿದು ನಡೆಯಲು
ಮುಕುತನಹೆ ಸಂಸಾರದೊಳು ಸಾ
ಧಕವಿದೊಂದೇ ಸಕಲಜನವೆುತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೫.

ಶ್ರೂಯತಾಂ ಧರ್ಮಸರ್ವಸ್ವಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೈವಾವಧಾರ್ಯತಾಂ ।
ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರತಿಕೂಲಾನಿ ಪರೇಷಾಂ ನ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೩, ಶ್ಲೋ ೩೦.

ನಳಿನಮಿತ್ರನು ಪಶ್ಚಿಮಾಬ್ಧಿಧಿ
ಗಿಳಿಯೆ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗ
ಳುಲಿಯುತೈತಂದೊಂದುವೃಕ್ಷವನೇಱಿ ರಾತ್ರಿಯನು ।
ಕಳೆದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಿಗೆ ಹರಿವವೊ
ಲಿಳೆಯ ಭೋಗಾದೃಷ್ಟ ತೀಱಿದ
ಬಳಿಕ ಲೋಕಾನ್ತರವನೈದುವೆರರಸಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೮.

ಏಕವೃಕ್ಷೇ ಸದಾ ರಾತ್ರೌ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಸಮಾಗಮಃ ।
ಪ್ರಭಾತೇಽನ್ಯಾದಿಶೋಯಾನ್ತಿ ಕಾ ತತ್ರ ಪರಿವೇದನಾ ॥

ಗರುಡಪುರಾಣಾಚಾರಕಾಣ್ಡದಲ್ಲಿ :— ಅ ೧೧೩, ಶ್ಲೋ ೪೬.

ಪೊಡವಿಯೊಳಗುದಯಿಸುವ ಪಾತಕ
ಬಿಡದು ಭೂಪನನದು ಪುರೋಹಿತ
ನೆಡೆಗೆ ಬಱಿಕಾಮೂರ್ಖಶಿಷ್ಯನ ದೋಷ ಗುರುವಿಂಗೆ ।
ಮಡದಿ ಮಾಡಿದ ಪಾತಕವು ಪತಿ
ಗೊಡಲಿಹುದು ಪರಮಾರ್ಥದೀಪರಿ
ವಿಡಿಯನಱಿಯದೆ ಕಿಡುತಿಹುದು ಜನವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೯.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ರಾಜಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕೃತಂ ಪಾಪಂ ರಾಜಪಾಪಂ ಪುರೋಹಿತಃ ।
ಭರ್ತ್ತಾ ಭಾರ್ಯ್ಯಾಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಶಿಷ್ಯ ಪಾಪಂ ಗುರುರ್ಭಜೇತ್ ॥

ಸಿಲೆಯ ರೂಹನು ಮೂಢರುಗಳ
ಗ್ಗಳೆಯ ಪಾವಕನನು ಮಹೀಸುರ
ರಿಳೆಯೊಳಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪರದೈವ ತಾನೆಂದು ।
ಒಲಿದು ಪೂಜಿಸುತಿಹರು ಹೃದಯಾಂ
ಗಳದೊಳಗೆ ವರಯೋಗಿಗಳು ಕೈ
ವಳಸುವುದು ಜಗವೀಪ್ರಕಾರದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೩.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ :—

ಅಗ್ನಿರ್ದೇವೋದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಮುನೀನಾಂ ಹೃದಿ ದೈವತಂ ।
ಪ್ರತಿಮಾಸ್ವಲ್ಪಬುದ್ಧೀನಾಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಮದರ್ಶಿನಾಂ ॥

ಜ್ಞಾನಿಗಳನೊಡಬಡಿಸಬಹುದ
ಜ್ಞಾನಿಗಳನಹುದೆನಿಸಬಹುದೈ
ಜ್ಞಾನಲವವನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹ ದುರ್ವಿದಗ್ಧರನು ।
ಏನ ತಿಳುಹಲು ಬಹುದು ವಿಷ್ವ
ಕ್ಸೇನಗಳವಲ್ಲರಸ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಮಾನವರ ಪಾಡಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೪.

ಅಜ್ಞಸ್ಸುಖಮಾರಾಧ್ಯಸ್ಸುಖತರಮಾರಾಧ್ಯತೇ ವಿಶೇಷಜ್ಞಃ ।
ಜ್ಞಾನಲವದುರ್ವಿದಗ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ನರಂ ನ ರಂಜಯತಿ ॥

ಭರ್ತೃಹರಿ ಸುಭಾಷಿತ ನೀತಿ ಶತಕದಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೩.

ದಾನವೊಂದಾ ಪಾಲನೆಯು ಸಂ
ಧಾನವೊಂದಱೊಳುಭಯಮುವಿದಱೊಳು
ದಾನದಿಂದಮುವಿದಪರಂಗಳ ಸೌಖ್ಯಸಂಪದವು |
ದಾನವೇ ಸಂಸಾರಸಾಧನ
ದಾನದಿಂ ಪಾಲನೆಯು ಫಲದಿಂ
ಸ್ಥಾನ ಪೇಳುವ ಕಡೆಯೊಳಚ್ಯುತಪದವೆ ಫಲವೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೨೫.

ದಾನಪಾಲನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ದಾನಾಚ್ಛ್ರೇಯೋಽನುಪಾಲನಂ |
ದಾನಾತ್ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಲನಾದಚ್ಯುತಂಪದಂ ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೧೭.

ವರುಷ ಮೊದಲು ಮಾಸ ಮೇಣಾಸ್ತ್ರ
ಐದಱೊಳು ಪಕ್ಷತ್ರಯದೊಳಗೆ ಬಂ
ದಱುಪುವುದು ಐಸ ಮೊದಲಱೊಳು ಸಂದೇಹವೇನಿದಕೆ |
ಧರೆಯೊಳುತ್ಕಟಪುಣ್ಯಪಾಪೋ
ತ್ಕರದ ಫಲವಿಹದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ
ಪರಿಕಿಸುವುದು ಪರಲೋಕದೆಡೆಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೨೭.

ಸ್ಮೃತ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ :—

ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಷೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃಪಕ್ಷೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ದಿನೈಃ |
ಅತ್ಯುತ್ಕಟೈಃ ಪುಣ್ಯಪಾಪೈರಿಹೈವ ಫಲಮಶ್ನುತೇ ||

ತನ್ನ ಗೃಹದೊಳು ಮೂರ್ಖನತಿಸಂ
ಪನ್ನಪೂಜ್ಯನು ಭೂಮಿಪಾಲನು
ತನ್ನ ದೇಶದೊಳಧಿಕನೈ ಗ್ರಾಮದೊಳು ಧನಿ ಪೂಜ್ಯ |

ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ತಾವಿನೊ
ಳನ್ಯರೆನಿಸದೆ ವಿಶ್ವದೊಳು ಸಂ
ಪನ್ನ ಪೂಜಾಪಾತ್ರರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೪.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ಸ್ವಗೃಹೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ಮೂರ್ಖಃ ಸ್ವಗ್ರಾಮೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ಧನೀ।
ಸ್ವದೇಶೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ರಾಜಾ ವಿದ್ವಾನ್ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜ್ಯತೇ ॥

ಒರ್ವನಹನೈ ಶೂರ ನೂಱ
ಕ್ಕೊರ್ವನಹ ಸಾವಿರಕೆ ಪಂಡಿತ
ನೊರ್ವನಹನೈ ವಕ್ತೃ ದಶಸಾವಿರಕೆ ಲೋಕದೊಳು ।
ಒರ್ವದಾನಿಯು ಕಾಣೆನೈ ತಾ
ನೊರ್ವರೊರ್ವರಿಗೊಂದೆ ಗುಣವದು
ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೫.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ಶತೇಷು ಜಾಯತೇ ಶೂರಃ ಸಹಸ್ರೇಷು ಚ ಪಂಡಿತಃ ।
ವಕ್ತಾ ದಶಸಹಸ್ರೇಷು ದಾತಾ ಭವತಿ ವಾ ನ ವಾ ॥

ದೈವದಾಧೀನದೊಳು ಜಗವಾ
ದೈವ ಮಂತ್ರಾಧೀನ ಮಂತ್ರವು
ಭೂವಿಬುಧರಾಧೀನವಾಗಿಹುದಾಗೆ ಲೋಕದೊಳು ।
ದೈವವಾಬ್ರಾಹ್ಮಣರದಲ್ಲದೆ
ಭಾವಿಸಲು ಬುಧರಿಂದವಧಿಕವೆ
ದೈವವೆಂಬುದ ಕಾಣೆವೈ ನಾವೆಂದನಾವಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೫೦

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ದೈವಾಧೀನಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಮನ್ತ್ರಾಧೀನಸ್ತು ದೈವತಂ ।
ತನ್ಮನ್ತ್ರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧೀನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಮಮ ದೇವತಾ ॥

ಕರಿತುರಗವೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗ
ಳರಮನೆಗಳೊಳು ಪುತ್ರಮಿತ್ರರು
ತರುಣಿಯರು ಸಹಭವರು ಗೋತ್ರಜರಡವಿಯೊಳಗಿಕ್ಕಿ ।
ಮರಳುವರು ನಿಜಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತ
ವೆರಡು ಬೆನ್ನೊಳ ಬಹುವುವು ಱುದುದ
ನರಸ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೨.

ಅರ್ಥಾಗೃಹೇ ನಿವರ್ತನ್ತೇ ಶ್ಮಶಾನೇ ಮಿತ್ರಬಾನ್ಧವಾಃ ।
ಸುಕೃತಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ಚೈವ ಗಚ್ಛನ್ತಮನುಗಚ್ಛತಿ ॥

ಗರುಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಖಣ್ಡ ಧರ್ಮಕಾಣ್ಡದಲ್ಲಿ;— ಅ ೧೨, ಶ್ಲೋ ೨೫.

ಪರಿಪರಿಯ ಯಜ್ಞವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಸುರಪತಿಯ ಸಂತುಷ್ಟಿಪಡಿಸಲು
ಸುರಿವನೈ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುವೃಷ್ಟಿಯನು ಜಗಕೆ ।
ಹರಿಹಯನು ಸಸ್ಯಾದಿಕಂಗಳ
ಹೊರೆಯಲೋಸುಗ ಮುಯ್ಗೆ ಮುಯ್ಯಾ
ಗಿರುತಿಹುದು ಭುವನದ್ವಯದೊಳವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೩.

ದೇವಾನ್ ಭಾವಯತಾನೇನ ತೇ ದೇವಾ ಭಾವಯನ್ತು ವಃ ।
ಪರಸ್ಪರಂ ಭಾವಯನ್ತಃ ಶ್ರೇಯಃ ಪರಮವಾಪ್ಸ್ಯಥ ॥

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ:— ಅ ೩, ಶ್ಲೋ ೧೧.

ಮಾಡುತಿಹ ಯಜ್ಞವನು ಪರರಿಗೆ
ಮಾಡಿಸುವ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು
ಮಾಡುತಿಹ ತದ್ವಿಷಯದೊಳು ಯೋಗ್ಯರನು ಮಾಡಿಸುವ ।
ಮಾಡುತಿಹ ದಾನವನು ಲೋಗರು
ನೀಡುತಿರಲೊಳಕೊಳ್ವ ಗುಣವನು
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನೇ ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರರೊಳಗೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೫.

ಯಜನಂ ಯಾಜನಂ ಚೈವ ತಥಾ ದಾನಪ್ರತಿಗ್ರಹೌ ।
ಅಧ್ಯಾಪನಂ ಚಾಧ್ಯಯನಂ ಷಟ್ಕರ್ಮಾ ಧರ್ಮಭಾಗ್ದ್ವಿಜಃ ॥

ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ :— ಅ ೧೪೧, ಶ್ಲೋ ೬೮.

ಯುವತಿಯರು ಗಾಯಕರು ಕಿತವರು
ತವತವಗೆ ಕೈವಾರಿಸುವರಾ
ಮನನವನೇ ಪಙ್ಕ್ತಿದೂಷಿತನಿಹಪರಂಗಳಿಗೆ ।
ಇವರು ಮೂವರು ನಿಂದಿಸುವರಾ
ಮನನವ ಸರ್ವಜ್ಞನೆನಿಸುವ
ನವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವಿಸ್ತರವ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೭.

ಯಂ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ಕಿತವಾ ಯಂ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ಚಾರಣಾಃ ।
ಯಂ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ಬನ್ಧಕ್ಯೋ ನ ಸ ಜೀವತಿ ಮಾನವಃ ॥

ವಿದುರನೀತಿಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೩೮, ಶ್ಲೋ ೪೫.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಮೆ ಮಾರ್ಗ ಮೂರಾ
ಗಿರುತಿಹುದು ಸಂಪೂರ್ಣಧನ ಗುರು
ಪರಿಚರಿಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳೆಂಬಿನಿತನತಿಗಳೆದು ।

ತಿರುಗಿ ಬಂದೊಡೆ ನಾಲ್ಕನೆಯು ಪತ
ದೊರಕಲರಿಯದು ಕಳೆಗಳನು ಸಂ
ವರಿಸುವ ನರೋತ್ತಮರುಗಳಿಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೪

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಪುಷ್ಕಲೇನ ಧನೇನ ವಾ ।
ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಚತುರ್ಥಾನ್ನೋಪಲಭ್ಯತೇ ॥

ತನ್ನ ದಾನವನಪಹರಿಸಿ ಕೊಂ
ಡನ್ಯರಿತ್ತುದಕಡ್ಡ ಬೀಳುವ
ಕುನ್ನಿ ಜನರಱುವತ್ತು ಸಾವಿರವರುಷಪರಿಯಂತ ।
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಠೆಯೊಳು ಕ್ರಿಮಿ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಹರಿದನಱಿದು ನೀ
ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟುದನುಳುಹಿ ಕೊಳ್ವುದು ಧರ್ಮವೆಲ್ಲೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೯೩.

ಸ್ವದತ್ತಾಂ ಪರದತ್ತಾಂ ವಾ ಯೋಹರೇತ ವಸುನ್ಧರಾಂ ।
ಷಷ್ಟಿವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕ್ರಿಮಿಃ ॥

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೧೯.

ವರಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳು ಕಣಾ ಭೂ
ಸುರರ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವಱೊಳೊಂದಕೆ
ಕೊರತೆಯಾಗಲು ಕಾಣನೆನಿಸುವನೆರಡನಱಿಯದಿರೆ ।
ನಿರುತವಿದು ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವ
ನರಸ ಕೇಳ್ಳ ಮಾಂಸದೃಷ್ಟಿಗ
ಳಿರವಲೇ ಸರ್ವತ್ರಸಾಧಾರಣವು ಲೋಕದೊಳು ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೯೬.

ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀ ದ್ವೇ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುಷೀ ದೇವನಿರ್ಮಿತೇ ।
ಕಾಣಸ್ತತ್ರೈಕಯಾ ಹೀನೋದ್ವಾಭ್ಯಾಮಂಧಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಹಾರೀತಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ :— ಅಧ್ಯಾಯ ೧, ಶ್ಲೋ ೨೫.

ದಾನವಿರಹಿತನಾಗಿ ಜನಿಸುವ
ಮಾನವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವದಱಿನ
ನೂನದುಷ್ಕೃತಗೆಯ್ವನದಱಿಂ ಘೋರತರನರಕ ।
ಆನರಕದಿಂ ಮರಳಿ ಪಾತಕ
ಯೋನಿಯೊಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯವದು ತಾ
ನೇನ ಮಾಡಿಯು ಬೆನ್ನ ಬಿಡದವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೩.

ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ :—

ಅದಾನದೋಷೇಣ ಭವೇದ್ದರಿದ್ರಃ ದಾರಿದ್ರ್ಯದೋಷಾತ್ತು ಕರೋತಿ ಪಾಪಂ ।
ಪಾಪಾದ್ದರಿದ್ರಃ ಪುನರೇತಿ ಜನ್ಮ ಪುನರ್ದರಿದ್ರಃ ಪುನರೇವ ಪಾಪೀ ॥

ಗಗನದಗಲದಿನುಗುವ ವೃಷ್ಟಿಯೊ
ಳೊಗೆದ ಕೀಲಾಲವು ಸಮುದ್ರವ
ಹೊಗುವವೊಲು ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ರೂಪುಗಳೊಳೆಸೆವ ।
ಬಗುಮಿಗೆಯ ದೈವದ ಪದಾಂಬುಜ
ಯುಗಳರಚನೆಯ ಪೂಜನೆಗಳವು
ಜಗದುದರನನು ಮುಟ್ಟಿದಿಹುವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೬.

ಆಕಾಶಾತ್ಪತಿತಂ ತೋಯಂ ಯಥಾ ಗಚ್ಛತಿ ಸಾಗರಂ ।
ಸರ್ವದೇವನಮಸ್ಕಾರಃ ಕೇಶವಂ ಪ್ರತಿ ಗಚ್ಛತಿ ॥

ಪಾಂಡವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೮೦

ಜಲದೊಳಗೆ ವಾರಾಹವಿಷ್ಣು
ಸ್ಥಲದೊಳಗೆ ವಾಮನನು ವನಸಂ
ಕುಲದೊಳಗೆ ನರಸಿಂಹನಾಗಿಯೆ ಭಕ್ತನಿಕರವನು ।
ಸಲಹುತಿಹನೊವ್ಮೆಯು ಜಗತ್ತ್ರಯ
ದೊಳಗು ಪೊರೆಗೆಂದೆನ್ನದೀಪರಿ
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೩

ಜಲೇ ರಕ್ಷತಿ ವಾರಾಹಃ ಸ್ಥಲೇ ರಕ್ಷತಿ ವಾಮನಃ ।
ಅಟವ್ಯಾಂ ನಾರಸಿಂಹಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ ಪಾತಿ ಕೇಶವಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಾರದ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಪಂಜರ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ— ಶ್ಲೋ ೧೫

ಹೀಗೆ ಹಲವುಕಡೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕನೀತಿಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಕವಿಯು ಬಹು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವನೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಬಹುದಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತಗಳಾದ ಅನೇಕಸಾಮಾನ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಉದ್ದಾಮನಾದ ಈ ಕವಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಕುಂದನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೇ ಹೊರತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಪಂಡಿತಪಾಮರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಸುಲಭಶೈಲಿಯಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತೈಕವೇದ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆದರೆ ಪಾಮರರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಬೇಸರವೂ ಉಂಟಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟಲಾರದೆಂದು ಭೀಷ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ಸಙ್ಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು

ಉಪ್ಪಾರಹಳ್ಳಿರಾಮಪ್ಪನೆಂಬವರು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಯೆಲ್ಲಿ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲಬರೊಳಗೆ ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಭಿಜ್ಞರಾದರೂ ಅಭಿಜ್ಞರಂತೆ ನಟಿಸಿ ಪಾಮರರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಹಲವು ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆರೆದು ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿವೆ ಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮಾತೃಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದುವಿಧವಾದ ಪಾಠವು ಬಿದ್ದಿದೆಯೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವುಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಅವತಾರಕಥೆ ಐರಾವತಕಥೆ ಮೊದಲಾದುವೂ ಗ್ರಂಥಾಂತರದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುವೇ ಆಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪುರಾತನಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ (ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿರುವ ೭ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ) ಆರಣ್ಯಪರ್ವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ೧೫೪೮ನೆಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರ್ವಗಳ ಸಂಧಿ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಾಗ ಆದಿಪರ್ವಕ್ಕೆ ಹಿಟ್ಟಿಗಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆ ಸಹ ಸಂಧಿ ...... ಪದನು ೩೦೪೩ ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದೇ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಹಿಟ್ಟಿಗಮಹಾಭಾರತವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಈ ಕವಿಯು ಅಭಿಜ್ಞನಲ್ಲವೆಂದೂ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಭಾರತದ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈತನೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಹತ್ತುಪರ್ವಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತನಗೆ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಮುಂದಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳದೆ ತಾನು ಕೇಳಿದ್ದ ಭಾಗವನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದುಂಟಾದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತನಗೆ ಅಲ್ಪವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮನ ಬಂದಂತೆ ರಚಿಸಿದನೆಂದೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಪರಾಧೀನನಾದ ತನಗೆ ಯಾವವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕವಕಾಶವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳದೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಕ್ರಮ ಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಅಪೂರ್ವಗಳಾದ ಪದಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿದ್ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ರಚಿಸಿರುವ ಕಾವ್ಯಬಂಧದ ಸರಣಿಯನ್ನೂ ಗ್ರಂಥದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಉದ್ದಾಮತೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿದ ಯಾರುತಾನೆ ಕವಿಯು ಅಭಿಜ್ಞನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಸಂಗೀತಸಾಹಿತ್ಯೋಭಯವಿಶಾರದನಾದ ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವು ಓದುವವರಿಗೂ ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಚರಿತ್ರಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ರಸಾಸ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ರಾಗದಿಂದೋದುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ಲೇಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಲ್ಲದ ವ್ಯಂಜನಾಂತಶಬ್ದಗಳನ್ನು ರಾಗಕ್ಕನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಸಕನ್ನಡಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವರಾಂತಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ತದ್ಭವಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿರಳವಾಡಿ ಅಕಾರೇಕಾರೋಕಾರಗಳನ್ನು ನಡುವೆ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಕನ್ನಡಶಬ್ದಗಳ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿರಳಮಾಡಿ ಉಚಿತವಾದಸ್ವರವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾದುವುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ರೇಫಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದೆಂಬ ವೈಯಾಕರಣರಮಾತನ್ನು ಉಪಲಕ್ಷಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇತರ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಶಿಥಿಲಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಛಂದೋಭಂಗಾನನ್ವಿತತ್ವಾದಿದೋಷಗಳು ಅಜ್ಞರಾದ ಲೇಖಕರಿಂದುಂಟಾಗಿರುವುವೇ ಹೊರತು ಕವಿಕೃತದೋಷಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಒಂದೊಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದುವಿಧವಾದ ಪಾಠವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕವಿಕರಲಿಖಿತವಾದ ಪುಸ್ತಕವು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದೋಷಗಳು ದೊರೆಯಲಾರವು. ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟಾನ್ವಯವು ಅಪಾರ್ಥ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿ ಬಂದರೂ ಅದು

ಇಟ್ಟ ಪದವನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಮುಂದೆ ತದನುಸಾರವಾದ ರಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿಯು ಅಸಾಧಾರಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದುಂಟಾದುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಇಟ್ಟಪದವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕವಿಯೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದಾನೆ. ರಾಗದಿಂದ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ ಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಒಂದು ಪುರಾತನವಾದ ಓಲೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ (೨ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ) ಆದಿಪರ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಸನ್ಧಿಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾದ ರಾಗವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ಈಗ ಕನ್ನಡದ ಭಾರತವನ್ನು ಓದುವವರೆಲ್ಲರೂ ಹಲವುರಾಗಗಳಿಂದ ಓದುತ್ತಿರುವುದೂ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪುರಾತನವಾದ ಓಲೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ರಾಗಗಳು.

ಸಂಧಿ ಸಂಖ್ಯೆ.	ರಾಗದ ಹೆಸರು.
೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಪತ್ರವು ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಗವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ
೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಬವುಳಿ
೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಸಾಲಂಗನಾಟ
೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಾಲವ
೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕನ್ನಡಗೌಳ
೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ರಾಮಕ್ರಿ
೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟ
೧೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೧೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕಾಂಬೋದಿ
೧೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೧೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟ
೧೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೧೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಾಳವ

ಸಂಧಿ ಸಂಖ್ಯೆ.	ರಾಗದ ಹೆಸರು.
೧೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೧೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೧೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಧನ್ಯಾಸಿ
೧೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೨೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೨೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೨೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕನ್ನಡಗೌಳ
೨೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಓಲೆಯು ಹೋಗಿದೆ
೨೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೨೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೨೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೨೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕೇತಾರಗೌಳ
೨೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಆಹರಿ
೨೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೩೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕೇತಾರಗೌಳ
೩೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೩೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕನ್ನಡಗೌಳ
೩೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೩೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೩೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ
೩೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಬವುಳಿ
೩೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೩೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೩೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಬವುಳಿ
೪೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಓಲೆಯು ಹೋಗಿದೆ.

ಈ ನಾರಣಪ್ಪನು ತನ್ನ ಭಾರತವನ್ನು ರಾಗದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಓದುತ್ತಾ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಬಹುಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶೀಘ್ರಪ್ರಚಾರವೂ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದೂಹಿಸ ಬಹುದು.

ಈ ಕವಿಯ ಮತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ದ್ವೈತಮತದ ವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತು

"ಶಿವನ ಬಲದಿಂದಧಿಕ ಬಲವೆನು ಕಾಣೆ" (೩-೩೧)

"ಸಿರಿರಹಿತ ಶಿವನಾದೊಡಾತನ ಸರಕುಮಾಡದು ಲೋಕ" (೩-೩೨)

"ಭಾಳನೇತ್ರನು ದೈವದೊಳು" (೩-೬೪)

"ಅಭವನಂಘ್ರಿಯ ಸೇವೆಯೊಳು ಹರಿನಿಭನೆನಿಸಿ" (೩-೨೨)

"ಹರಿಬಕುತಿ ಲೋಲುಪನೆನಿಸಿ ಶಂ
ಕರನ ಬದ್ಧದ್ವೇಷಿಯುಪ ಶಂ
ಕರನ ಭಕ್ತಿಯೊಳಧಿಕನಾಗಿಯೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ ।
ಎಣಿಕವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮಚಂಡಾ
ಲರುಗಳಪ್ಪತ್ತೇಳುಕೋಟಿಯು
ನರಕದೊಳಗೋಲಾಡುತಿಹರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ" ॥

ಸಂಧಿ ೩, ೧೧೩.

"ಹಲವು ವರ್ಣದೊಳೆಸೆವ ಗೋಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ವರ್ಣದೊಳು ಕಂ
ಗೊಳಿಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ಮೈಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ ।
ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟ ಚರಾಚರಂಗಳ
ಸುಳುವಿನೊಳು ಸುಳಿವಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು
ನಿಲುವ ನಿಜ ವೊಂದಲ್ಲದೆರಡಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ" ॥

ಸಂಧಿ ೪, ೧೩.

ಒಂದು ವಸ್ತುವನೆರಡು ಮಾಡುವೆ
ನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಿಯೊಳು ಮನ
ಸಂದು ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನದುದಯದ ನೆಲೆಯು ಕಾಣಿಸದೆ ।

ದಂದುಗಂಬಡುತಿಹುದು ತತ್ತ್ವದ
ಹಿಂದುಮುಂದಱಿಯದೆ ಮಹಾತ್ಮರು
ಬಂದ ಪಥದೊಳು ಬಾರದೇ ಕಿಡುತಿಹುದು ಜಗವೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೧೬.

ಒಂದು ಪರವಸ್ತುವಿನ ಬಱಿಯೊಳು
ಬಂದುವಬುಜಭವಾಣ್ಡಕೋಟಿಗ
ಳಂದೊಡವು ಬೇಱಿಲ್ಲ ಸರ್ವವು ವಿಷ್ಣುಮಯವೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೨೮.

ಜೀವಪರಮರಭೇದವೆನು ಸಂ
ಭಾವಿಸದೆ ವೇದಾನ್ತಶಾಸ್ತ್ರವ
ನಾವಮುಖವೆಂದಱಿಯದೇ ದಾಸೋಹವೆಂದೆನುತೆ |
ಕೋವಿದರ ಸಂಗವನುೞಿದು ಮಾ
ಯಾವಿಲಾಸದ ಬಗೆಯ ನೋಡದೆ
ಸಾವುತಿಹುದ್ವೈದ್ವೈತವವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೩೩.

ಉತ್ತಮರ ಸಂಗದೊಳಗೋಲಾ
ಡುತ್ತ ದುರ್ವಿಷಯಂಗಳನು ಮುಱಿ
ದೊತ್ತಿ ಸಕಲಚರಾಚರದ ಸುಖದುಃಖವನು ತಾನು |
ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪವಿ
ದೆತ್ತಣದು ತನಗೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆ
ಯುತ್ತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೩೮.

ಎಂಬುವೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ದ್ವೈತ ಮತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಅದ್ವೈತಿಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮ|| ರಾ|| ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ೧೯೨೧ನೆಯ ವರುಷದ ಎಂಟ್ರೆನ್ಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನಿಯಮಿತವಾದ ಪದ್ಯಗ್ರಂಥದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಪಡಿಸಿ ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ಮ|| ರಾ|| ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರೂ ನಾರಣಪ್ಪನು ಶೈವನಾಗಿದ್ದ ಚಾಮರಸನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದೂ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದವನೆಂದೂ ೧೪೩೦ನೆಯ ವರ್ಷವೇ ಇವನ ನಿಜವಾದ ಕಾಲವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚೋರಬಸವೇಶಚರಿತ್ರೆ, ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರ, ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ, ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ- ಚೋರಬಸವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ—ಚಾಮರಸನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ಆತನು ಎದ್ದು ಬಂದು ಚಾಮರಸನ ಕೈಯಂ ಪಿಡಿದು ಕರೆದುಯ್ದು ಅಧಿಕಾಸನವನಿತ್ತು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತತ್ಕಾಲಯೋಗ್ಯೋಪಚಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿ ಎತ್ತಣಿಂ ಬಂದೆ ? ಪುರವಾವುದು ? ಪೆಸರೇನು ? ವಿರತಿಯಂ ಕೈಗೊಂಡುದೇಕೆ ? ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳು ಎಂದು ಚಾಮರಸನಂ ಕೇಳಲು ಚಾಮರಸನು.

ಗುರುವೆ ನಾಂ ಪುಟ್ಟಿದೆಡೆ ಗದುಗು ಚಾಮರಸನೆಂ
ಬರುವೆನ್ನ ಪೆಸರ ನಮ್ಮನುಜಾತೆಯೊರ್ವಳನು
ವರಕುಮಾರವ್ಯಾಸಗಿತ್ತಿಹೆವು ವವನು ನಾವುಂ ಸುಖದೊಳಿರುತಿರ್ದೆವು ।

ಇರುತಿರಲ್ಕೊಂದು ವಾಸರದೆ ನಮ್ಮಿರ್ವರಾ
ಪುರದಧಿಪ ಕರಿಸಿ ಗೀರ್ವಾಣವಾಗ್ಭಾರತವೆ
ನಿರದೆ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಿಂ ಪೇಚಿರೆಂದು ನೇಮಿಸಲು ಕೈಕೊಂಡು ಬಂದು ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧವಾನುತ್ತರಾರ್ಧವವ ಮಾಡುತಿರೆ
ಪೂರ್ವದೇಶಗಳಿಂದೆ ವಿದ್ವಾಂಸರೈತಂದು
ವುರ್ವೀಶನಿಂದೆ ತೇಜಂಬಡೆದು ವೀವಾರ್ತೆಗೇಳಿ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬರಲು।

ಗರ್ವಮುಱದವರ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯೋಪಚಾರಂಗೈದು
ತವಱಯಿಯಾಸನವನಿತ್ತು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಾದಿ
ಪರ್ವಸಹಮುಸಿರ್ದನಿತು ಪುಸ್ತಕವ ಮುಂದಿಡಲು ಪ್ರೋದಿಯ
ರ್ಥೈಸಿ ನಲಿದು ॥

ಲಕ್ಷಣಾಲಂಕಾರರಸಭಾವಚಿತ್ರಾಪ
ರೋಕ್ಷದಿಂ ರಸಭರಿತವಾಗಿರಲುಮವರು ಪಾ
ದೀರ್ಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಾಗ ನಾನು ಪುಸ್ತಕವ ಬೆರಲಿಂ ಪುಸುಕೆ ರುಧಿರ್ಗ
ರೆದುದು ।

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭೂಸುರರು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಸ್ಸಾರವಮಾಡಲು ಅವನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ನಿಸ್ಸಾರವಾಯ್ತು. ದೊರೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಮರ್ಯಾದೆಯೂ ದೊರೆಯಲಾರದು. ನಾನಿಲ್ಲಿರದೆ ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆಗೈದಪೆನು. ಎಂದು ಹೇಳಲು ಪತಿವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ಪತಿಯೊಡನೆ ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವೆನು. ನೀಂ ಸ್ಥೈರಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನಿಲ್ಲದಾಗ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದಹಿಸಿ ಗಂಡನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದಳು. ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವು ಹೋದುದರಿಂದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಯತಿಯ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪೂಜ್ಯರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ನೀವು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ರಾಘವಾಂಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಔಪಾಸೀನ್ಯವಹಿಸದೆ ಧನ್ಯನಂ ಮಾಡಬೇಕು." ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಹರೀಶ್ವರನು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ನೀನು ನರಸ್ತುತಿ ಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮಹಾದೋಷವು ಶರಣರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಠಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪೊಗಳಿದೊಡೆ ಪೋಗುವುದು, ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದೊಡೆ ನಿಜಮೋಕ್ಷಮಪ್ಪುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ

ಪ್ರಮಥೇಂದ್ರ ಚೋರಬಸವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಲು ಅವನು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನೊಲಿಸಿ ಅವನಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಉದ್ಭಾನವೀರಭದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನಿಂದ ಲಿಂಗೋಪದೇಶದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನ ನಿರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ರಾಘವ, ಭೀಮಕವಿ, ಲಕ್ಕಣ, ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಭಕ್ತಕವಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರ್ದ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನೆಡೆಗೈತಂದು ಅವನೊಡನೆ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರ್ದನು. ಈ ವಾರ್ತೆಯು ದೇವರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಆ ರಾಜನು ಚಾಮರಸನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವನು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಓದಿಸಲು ಅಲ್ಲಿರ್ದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಾಧನವಾದುದೆಂದು ಹೊಗಳಿದರು. ದೇವರಾಜನು ಮೆಚ್ಚಿ ಚಾಮರಸನನ್ನು ಪಟ್ಟದ ಗಜದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಚಿನ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಂಚಕ್ರೋಶದಲ್ಲಿ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ಮುಂಗಡೆಯ ಸೋಪಾನವಿಳಿದು ರಥವೀಧಿವಿಡಿದೈದಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹರೀಶ್ವರನ ಮಠದಲ್ಲಿಳುಹಿ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಇತ್ತ ಚಾಮರಸನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿರಲು ಒಬ್ಬ ಭೂಸುರನು ಬಂದು ಗದುಗಿನ ರಾಜನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವನು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಚಾಮರಸನು ಕೋಪಾರೂಢನಾಗಿ ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ಅಂದಣ, ಭೇರಿ, ಕಹಳೆ, ಭಟ್ಟರ ಪೊಗಳಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಹೊರಟು ಆ ಊರಿನ ಉಪವನಕ್ಕೈದಿ ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟು ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡಿಸಲು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ರೂಢೀಶನು ಕೇಳಿ ಇದಿರ್ಗೊಂಡು ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕರೆದುಯ್ದು ಉನ್ನತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ನೀವು ಹೋದಮೇಲೆ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಸುವರ್ಣಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀವೂ ಬಂದಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಚಾಮರಸನು ಶವಕೆ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿದಂತೆ ಸತ್ತಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಫಲ

ವೇನು ? ವ್ಯರ್ಥವೆನೆ ರಾಜನು ಜೀವನದ ಪ್ರಬಂಧಗಳುಂಟೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿ ಚಾಮರಸನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಓದಿ ಯಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ರಾಜನು ದಿಟವೆಂದು ಚಾಮರಸಂಗೆರಗಿ ಅವನು ಪೇಳ್ದಂತೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾರತವನ್ನು ನಿಸ್ಸಾರಗೈದು ಕನಕಸ್ನಾನವಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಚಾಮರಸ ನಿಂದ ವೀರಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡನು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ :—

ಕವಿಗಮಕಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದರು ಪಂಡಿತರು
ವಿವಿಧೇತಿಹಾಸಪೌರಾಣಂಗಳಂತಿಳಿದ
ಪ್ರವರಬುಧರಾಸ್ಥಾನದೊಳು ಕುಳಿತು ಕವಿತಾಪ್ರೌಢ ರಾರೆಂದೆನೆ ।
ವಿವರಿಸೀವರ್ತಮಾನದೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
ಕವಿವಿನುತ ಚಾಮರಸರೆಂದಿರ್ವರಂ ಕರೆದು
ಭುವನನುತಭಾರತವ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆಯೊಳಗುಸಿರಿ ನೀವೆಂದೊರೆ ಯಲು ॥

ಇಬ್ಬರುಂ ಬೇರೆಯೊಂದೊಂದು ಕೃತಿವೇಳುತಿರೆ
ಕಬ್ಬಿಗರು ಬಂದು ಚಾಮಣ್ಣ ನಿನ್ನಯ ಕಾವ್ಯ
ದಬ್ಬರವ ನೋಳ್ಪವೆನೆ ಪುಸ್ತಕವ ತಂದು ಕಾಳಗದ ಕಥನದ ವಾಲೆಯ ॥
ಹೆಬ್ಬೆರಲೊಳಂ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡೆ ರಕ್ತಂ ಬೀಳೆ
ಸಬ್ಬರೆಲ್ಲಂ ಕಾಣುತಹುದು ರಸಕಾವ್ಯವೆಂ
ದುಬ್ಬಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತೆ ಪೋದರಾವಾರ್ತೆಯ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಂ ಕೇಳುತೆ ॥
ಚಿಂತಿಸುತೆ ಕಲುಷಮಾನಸನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜ
ಕಾಂತೆಯೊಡನೆಂದ ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದ ಕೃತಿಯ
ನೀಂ ತಂದು ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೊಡಾಂ ಬಾಳ್ವನಲ್ಲದೊಡೆ ಸತ್ತಪೆ ನೆನ್ನಲು ।

ಅಂತು ಗೈದಳು. ನೀರೆ ಕೃತಿ ಪೋದುದಂ ತಿಳಿದು
ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ ಚಾಮರಸನಿರೆ ಸ್ವಪ್ನದೊಳು ಶಿವಂ
ಮುಂತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗೆಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಸದನ್ಯದೈವಮಂ ಕೀರ್ತಿಸು
ವರೆ ॥

ಮುನ್ನ ಕಕ್ಕಯ್ಯಗಳ ಸುಪ್ರಸಾದವ ತಂದು
ಸನ್ನುತಾಮಲಬಸವಗಿತ್ತಪಿಲಕ ನೀನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ ಯೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಪೋಗಲೆಚ್ಚತ್ತು
ಸಂತಸದೊಳು ।

ಮನ್ನಾಥ ನೀನೆ ನಿನ್ನಯ ಕರುಣದಿಂ ಪೊರೆದೆ
ಯೆನ್ನಿಂದೆ ಧನ್ಯರಿಲ್ಲೆಂದು ವೈರಾಗ್ಯಸಂ
ಪನ್ನತೆಯೊಳುಂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಸಂಸಾರಮಂ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆಯ್ದಿದ ॥

ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯವು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ:—

ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪುವೆ ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗ ಮಾದರಸನು; ಅವನ ಮಗ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರನು; ಅವನ ಗುರು ಮಾಯಿದೇವಾಚಾರ್ಯನು. ಹರೀಶ್ವರನು ಮಾಯಿದೇವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಶೈವೋಪದೇಶವಂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನು ಪದ್ಮರಸರೆಂಬ ಆರಾಧ್ಯಪುಂಗವರ್ಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟವಂ ಕಟ್ಟಿ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರದೇವಂಗೆ ರಹಸ್ಯವಂ ಬರೆವ ಕರಣಿಕರ ಹಿರಿಯತನವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕರಣಿಕತ್ವಕೆ ಮಡಗಿಕೊಂಡಿರಲು ಹರಿಯಣ್ಣ ಪಂಡಿತನು ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದನ್ಯದೈವಕ್ಕೆ ಪೊಡೆಮಡಲೊಲ್ಲೆನು ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಭಾವವಂ ತೋರಿಸಿ ರಾಜನಿಂದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೆಂಬ ಅರಸಿರಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ,

ತ್ರಿದಂಡಿ ಯೆಂಬ ವೈಷ್ಣವಕವಿಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾನಗರದ ಉಭಯ ಕವಿ ಶರಭ ಭೇರುಂಡನೆಂಬ ಬಿರುದಾಂತ ರಾಘವಪಂಡಿತನು ಕವಿಮುಖಕವಾಟ ವೆಂಬ ಪದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಂ ರಚಿಸಿ ತತ್ಪ್ರಾತಮೂಲಕವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ತಾನು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು ; ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಚಕೋರಬಸವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ 'ಪೂರ್ವಾರ್ಧವಾನು ತ್ತರಾರ್ಧವವ ಮಾಡುತಿರೆ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಚಾಮರಸನು ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಉತ್ತರಾರ್ಧವನ್ನೂ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿದರೆ ಗ್ರಂಥಪೃಥಕ್ತ್ವವೂ ಚಾಮರಸನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಶಂಸೆಯೂ ಪುಸ್ತಕದಾಹವೂ ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದ 'ಇಬ್ಬರುಂ ಬೇರೆಯೊಂದೊಂದು ಕೃತಿವೇಳುತಿರೆ' ಎಂಬ ವಚನವು ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನು ಎಂದರೆ ಆದಿಪಂಚಕವನ್ನು ಚಾಮರಸನೂ ಉತ್ತರಾರ್ಧವ ಎಂದರೆ ಯುದ್ಧಪಂಚಕವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ ಬರೆದರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ 'ನಾನು ಪುಸ್ತಕವ ಬೆರಲಿಂ ಪುಸುಕೆ ರುಧಿರ್ಗರೆದುದು' ಎಂಬ ಚಕೋರಬಸವಚರಿತ್ರೆಯ ವಚನವೂ 'ಚಾಮಣ್ಣ ನಿನ್ನಯ ಕಾವ್ಯದಬ್ಬರವನೋಳ್ಪೆನೆ ಪುಸ್ತಕವ ತಂದು ಕಾಳಗದ ಕಥನದ ಮಾಲೆಯ ಹೆಬ್ಬೆರಲೊಳಂ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡೆ ರಕ್ತಂ ಬೀಳ' ಎಂಬ ಗುರು ರಾಜ ಚಾರಿತ್ರದ ವಚನವೂ ಯುದ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಚಾಮರಸನ ಗ್ರಂಥ ವೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕಗಳಾದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಪ್ರಮಾಣಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಯುಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಿಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಯುದ್ಧವಿಷಯದ ಮಾಲೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶೈವಸ್ತುತೀತರಸಿಂದಾತಿಶಯೋಕ್ತಿಗಳು ಮತಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಕಲ್ಪಿತ ಗಳಾದರೂ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ದೇಶಗಳೂ ರಾಜರೂ ಅಧಿಕಾರಿ ಗಳೂ ಕವಿಗಳೂ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದಾರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ

ಪ್ರಬಲವಾದಬಾಧಕಗಳಾವುವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದರೆ. —

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಇವನ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿಯೂ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಚಾಮರಸ, ಚಾಮರಸನಿಗೆ ಲಿಂಗೋಪದೇಶ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನುಪದೇಶಿಸಿದ ಉದ್ದಾನವೀರಭದ್ರ, ಚಾಮರಸನನ್ನು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನುಪದೇಶಿಸಿ ಉದ್ದಾನವೀರಭದ್ರನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಕೊಟ್ಟ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದ ಅವನ ಭಾಗಿನೇಯನಾದ ರಾಘವಾಂಕ, ಚಾಮರಸನಿಗೆ ಬಹುಮಾನಮಾಡಿದ ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೋಸುಗ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಬಂದ ಚಾಮರಸನಿಂದ ಬೋಧಿತನಾಗಿ, ಆತನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಾರತವನ್ನು ನಿಸ್ಸಾರಗೊಳಿಸಿ, ಕನಕಸ್ನಾನಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿ, ವೀರಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಗದುಗಿನೊಡೆಯ, ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ವಿರೂಪಾಕ್ಷೈಕ್ಯ ಕಾಲವನ್ನುಪದೇಶಿಸಿದ ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸ, ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟಮಂ ಕಟ್ಟಿ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರನಿಗೆ ಕರಣಿಕರಪಿರಿಯತನಮಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ಅರಸನಾದ ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತನಿಂದ ಕವಿಮುಖಕವಾಟವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಮುಖದಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ, ತ್ರಿದಂಡಿಗಳೆಂಬ ವೈಷ್ಣವ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿದ್ದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ಆಂಧ್ರರಾಜ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಕಾಲಿಕರೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ೧೩ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ "ಎನೆ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತು ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಾಂಘ್ರಿಯನೆ ನುತಿಸಿ" ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಹೇಳಿರುವ ರಾಘವಾಂಕಾದಿಚರಿತ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ

ರಾಘವಾಂಕನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಗೆಲಿದನೆಂದೂ ಪದ್ಮರಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನಿಂದ ಪೂಜೆವಡೆದನೆಂದೂ ಪದ್ಮರಸನು ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಪದ್ಮರಸ, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ, ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳರು ಸಮಕಾಲದವರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವನಾದುದರಿಂದ ಇವನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಪದ್ಮರಸನೂ ಪದ್ಮರಸನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ರಾಘವಾಂಕನೂ ರಾಘವಾಂಕನಿಂದ ಜಿತನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೂ ೧೨ಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನೂ ಇವನ ಮಗ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನೂ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದವರೆಂದು ರೈಸ್ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ * ಗೆಜೆಟಿಯರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಚೆಬ್ರೋಲು ಪಟ್ಟಣದ ನಾಗೇಶ್ವರದೇವಾಲಯದ ಕಂಭದ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿರುವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ :—

ಏಷಾಂ ವಂಶೇ ರಘೂಣಾಂ ಕ್ಷಿತಿಪತಿರಭವದ್ದುರ್ಜಯಶ್ಶೌರ್ಯ
ಕೇಲಿಃ ।
ಸ್ಫೂರ್ಜದ್ಭೂಮಾ ತತೋಽಭೂತ್ ಪ್ರತಿಕರಟಿಘಟಾಶಾತನೋಽವೇತ
ರಾಜಃ ॥
ಚಕ್ರೇ ವಿಕ್ರಾನ್ತಬಾಹುಸ್ತದನು ವಸುಮತೀಪಾಲನಂ ಪ್ರೋಲ
ಭೂಪಃ ।
ತತ್ಪುತ್ರೋ ರುದ್ರದೇವಸ್ತದುಪರಿ ಚ ನೃಪೋತ್ತಂಸರತ್ನಂ
ಬಭೂವ ॥ ೮
ತತಸ್ತತ್ಸೋದರ್ಯಃ ಸ್ವಭುಜಧೃತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಹಿಮಾ
ಮಹಾದೇವಕ್ಷೋಣೀರಮಣ ಇತಿ ಗೀತಸ್ತ್ರಿಭುವನೇ ।

* ೧೮೯ನೇ ವರ್ಷದ ಮೈಸೂರ್ ಗೆಜೆಟಿಯರಿನ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗದ ೪೯೯ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ.

ಅಭೂತ್ಸೇವಾನಮ್ರಕ್ಷಿತಿಪತಿಶಿರೋಮಣ್ಡನಮಣಿ
ಪ್ರಭಾಭಿರ್ವ್ಯತ್ಪಾದಾಮ್ಬುರುಹಮಕರನ್ದವ್ಯತಿಕರಃ ॥

ಅಥಗಣಪತಿದೇವಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದಮುಷ್ಮಾತ್ ।
ಸುರತರುರಿವಸಿಂಧೋಃಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶ್ರಾಣನಶ್ರೀಃ ॥

ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯವಂಶ್ಯರಾದ ರಘುರಾಜರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ * ದುರ್ಜಯನೆಂಬ ರಾಜನೂ ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ ವೇತರಾಜನೂ ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರೋಲರಾಜನೂ ಬಳಿಕ ಅವನ ಮಗನಾದ ರುದ್ರದೇವ ಅಥವಾ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೆಂಬ ರಾಜನೂ (ನೃಪೋತ್ತಂಸರತ್ನಂ) ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಮಹಾದೇವರಾಜನೂ ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ ಮಗನಾದ ಗಣಪತಿ ರಾಜನೂ ಆಂಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

---

* ವಿದ್ಯಾನಾಥನ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ :—

ಸೂರ್ಯಸೋಮಾನ್ವಯಾವತ್ರ್ಯಮಹತ್ತ್ವಾದ್ಯಾಧರೀಕೃತಾ ।
ಅಸ್ಮಾಭಿರಧಿಕುರ್ಮಸ್ತೈಃಕಾಕತೀಯಕುಲಸ್ಥಿತಿಮ್ ॥
ಸಾಹಸಪ್ರಂಶವವ್ಯಂದಮಂಚಮಹತೀಯೋದ್ವೇಕುಲೇನಿರ್ಮಿತೇ ।
ತೇಜಾತೇಲಘುನೀಗುಣೈರ್ವಿಜಯಿನಿಶ್ರೀಕಾಕತೀಯಾನ್ವಯೇ ॥
ಭೂಪಾಲೇಷುಭವತ್ಪ್ರತಾಪಯಶಸೋಃಪೂರ್ಣಾರ್ಕಚನ್ದ್ರಶ್ರಿಯೋಃ ।
ಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಗ್ರಹಮೂರ್ಜಿತೇಷುಪುನರಪ್ಯೇತೇಲಭೇತೇಸ್ಥಿತಿಮ್ ॥
ಮನ್ತ್ರಿಣಃ—ಸ್ವಾಮಿನ್ನೇತೇಸೋಮಾರ್ಕವಂಶ್ಯಾನರಪತಯೋಮಹತೀಮರ್ಹಣಾಮರ್ಹನ್ತಿ ॥
ವಂಶೋಯಂಕಾಕತೀಯಾನಾಂವೀರರುದ್ರೇಣಭೂಷಿತಃ ।
ಅನ್ವವಾಯಃಕಕುತ್ಸ್ಥಾನಾಂರಾಮೇಣೇವಪರಿಷ್ಕೃತಃ ॥

ಎಂಬುವೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದರೆ ಕಾಕತೀಯ ವಂಶವು ಸೂರ್ಯವಂಶ್ಯರಾದ ರಘುರಾಜರ ವಂಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ "ಏಷಾಂವಂಶೇರಘೂಣಾಂ" ಎಂಬ ಶಾಸನದವಚನವು ನಂಬತಕ್ಕದೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಾಸನದ ವಚನವೇ ನಿಜವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿದ್ಯಾನಾಥನ ವಚನಗಳು ತಪ್ಪಾದುವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹೃದಯರಾದ ವಿಮರ್ಶಕರು ನೋಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ವಿದ್ಯಾನಾಥಕವಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಯಶೋಭೂಷಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ:— ಏಕಶಿಲಾನಗರಪುಣ್ಯರಾಶೇಃ, ರಾಜ್ಞ ಏಕಶಿಲಾನಗರವಾಸಿನೋ ಮಹಾದ್ವಿಜಾಸ್ತ ಏತೇ, ರಾಜ್ಞ ಏಕಶಿಲಾನಗರೀವಲ್ಲಭ,

ಭೂಭೃತ್ಸುತಾಮಹಾದೇವೌ ಪಿತರೌ ಯಸ್ಯ ವಿಶ್ರುತೌ ।
ನರನಾಗಾಕೃತಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸ ದೇವಃ ಶ್ರೇಯಸೇಸ್ತು ವಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯಾಸೀತ್ಪ್ರಥಮಜನನೀ ದೇವಕೀ ಚ ದ್ವಿತೀಯಾ ।
ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಾತಾ ತದನು ಮಹಿತಾ ಮುಮ್ಮಡಾಮ್ಬಾ ತೃತೀಯಾ ॥
ಯಸ್ತ್ರೇತಾಯಾಂ ರಘುಪತಿರಭೂದ್ದ್ವಾಪರೇ ಶೌರಿರಾಸೀತ್ ।
ತ್ರಾತುಂ ಕ್ಷೋಣೀಂ ಸ ಜಯತಿ ಕಲೌ ವೀರರುದ್ರಾವತಾರಃ ॥

ಸ್ವಪ್ನೇಮಾ ಚೇತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಸೋಮಾಚೇತಿ ಪ್ರಥಾಮಗಾತ್ ।
ತವ ಮಾತಾ ಶಿವಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವೋ ಗಣಪತಿಃ ಪಿತಾ ॥

ಯೋ ರುದ್ರೋ ರಜತಾಚಲೇ ಸ್ಥಿತಿಮಗಾದರ್ಧಾಙ್ಗನಾರ್ಕಿಃ ಪುರಾ ।
ಸೋಯಂ ಸಮ್ಪ್ರತಿ ಕಾಕತೀಶ್ವರಕುಲೇ ಸರ್ವಾಙ್ಗನಾರೀ ಸ್ಥಿತಃ ॥

ಮನ್ತ್ರಿಣಃ — ಏವಮೇವೈತತ್ ॥ ಅನ್ಯಥಾ ಕಥಮೀಶ್ವರಪ್ರಸಾದಾದೃತೇ ನಿಃಶಙ್ಕಶಂ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿವಿಶೇಷಸ್ಯ ಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯಂ । ಏವಂ ಮಾನುಷಶಂಭುನಾ ಗಣಪತಿಮಹಾರಾಜೇನಾಭ್ಯನ್ತರಸ್ಯಾನುಭವಮಹಿಮ್ನಸ್ಸದೃಶಮತ್ರ ಪುತ್ರ ಇತಿ ವ್ಯವಹಾರಃ ಕೃತಃ ತದನುಗುಣಾ ಚ ರುದ್ರ ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾ.

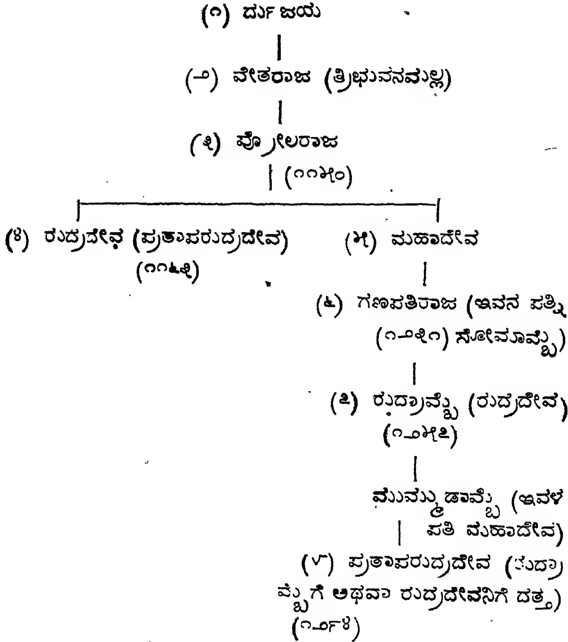
ವತ್ಸ ಕಾಕತೀಯಕುಲಪ್ರದೀಪ.

ಸ್ವೀಕೃತೇ ಪುತ್ರಭಾವೇನ ದೌಹಿತ್ರೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಜ್ಞಯಾ ।
ಅಸ್ಮಿನ್ನಿಧೇಹಿ ಧೌರೇಯೋ ಗುರ್ವೀಮುರ್ವೀಧುರಾಮಿತಿ ॥

ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಆನ್ಧ್ರದೇಶದ ಓರು ಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಗಣಪತಿಮಹಾರಾಜನು ಸೋಮಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವಳ ಭಾವಿಯಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯಾತಿಶಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಪುರುಷಸಿಂಹಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರುದ್ರದೇವನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಪುರುಷನೆಂದೇ ವ್ಯವಹರಿಸು ತ್ತಿದ್ದು ಕೆಲವುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ದೈವಾಧೀನನಾಗಲು ರುದ್ರಾಮ್ಬಯು ತನ್ನ ಸಾಹಸದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ ರುದ್ರದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಈಕೆಗೆ ಮುಮ್ಮಡಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಮಹಾ ದೇವನೆಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಮಗನಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕ ನಾಗಲು ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಈಶ್ವರಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪುತ್ತ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತನಾಗಿದ್ದ ಅವನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದಳೆಂದು ತಿಳಿಯು ತ್ತದೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಲರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೦ರಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರ ಅಥವಾ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೩ರಲ್ಲಿಯೂ ಗಣಪತಿರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೩೧ರಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರಾಂಬೆ ಅಥವಾ ರುದ್ರದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೩ರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವ ಅಥವಾ ವೀರರುದ್ರದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೯೪ರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಶಾಸನಾದಿಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಆನ್ಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರಾಜರ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅವರ ರಾಜ್ಯಕಾಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ.

ಈ ಓರ್ಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರಾಜರ ವಂಶಕ್ರಮವೂ ಅವರ ಕಾಲವೂ ಸಿ. ಮೇಬೆಲ್‌ಡಫ್‌ರವರ ೧೮೯೯ನೆಯ ಇಸವಿಯ ದಿ ಕ್ರೋನೋಲಜಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ೨೯೦ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆ ವಂಶಕ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವೇತರಾಜನು ಬೆಟ್ಮರಾಜನೆಂದೂ ಪ್ರೋಲರಾಜನು ಪ್ರೌಢರಾಜನೆಂದೂ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇತ

ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರೋಲರಾಜ ಶಬ್ದಗಳೇ ಇತರರಿಂದ ಬೆಟ್ಮರಾಜ, ಪ್ರೌಢ ರಾಜ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೆ. ಪಿ. ತ್ರಿವೇದಿ ಗಳೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯದ ಉಪೋದ್ಘಾತದ xxi.xxii ನೆಯ ಪುಟ ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ೩ನೆಯ ರುದ್ರದೇವ ೪ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವ ಇವರ ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯ ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರರಾಜನ ಸಭಿಕರೆಂದು ಹೇಳುವ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ, ತ್ರಿದಂಡಿ, ಎಂಬ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಗಳು ೪ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕವಿಮುಖಕವಾಟವೆಂಬ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿದ ರಾಘವಪಂಡಿತನು ಕಾಕತೀಯವಂಶದ ಮೊದಲ ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಮಕಾಲದವನು ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು, ಈ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವನು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ರುವುದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತನೂ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಸೋದರದ ಮಾವನಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆಯಿಂದ ಸಮಕಾಲಿಕನಾಗಿಯೂ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನ ಕರಣಿಕಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಅವನ ಸಮಕಾಲಿಕನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನೂ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಗೊತ್ತಾ ಗುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಬೋಧಿತನಾದ ಚಾಮರಸನೂ ಅವನ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನಾಗಿ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಚೆನ್ನಬಸವ ಚರಿತ್ರೆ, ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರ, ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹಲವುಕಡೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ

ಮ॥.ರಾ॥ ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರೂ ಹೇಳಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. (೧೪೩೦) ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನವು ಎಂಬ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ (ನಾರಣಪ್ಪನ) ಕಾಲವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಹೇಳುವ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೦ ರಲ್ಲಿ ತುರುಕರಿಂದ ಧ್ವಸ್ತವಾಗಿದ್ದ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ವಿಷಯವೂ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೨೩ ರಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯವೂ, ಇವರೇ (ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೇ) ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಹರೀಶ್ವರಾದಿ ಕಾಲವಿಷಯವೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೦ರಲ್ಲಿ ದೇಹಲೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ದಳವಾಯಿಯಾದ ಮಲ್ಲಿಕ್ ಕಾಫೂರನು ದ್ವಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದನೆಂದು ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೨೪ ಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಓರುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳಾದ ಅರಸರ ಹೆಸರು ತಪ್ಪಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರೇ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಎಲ್ಲ ಚರಿತ್ರಕಾರರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ಣಾಟಕಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೧೯೦೭ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಪುಸ್ತಕದ ೧೬೬ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ:—

ಆದರೆ ಹರೀಶ್ವರ, ರಾಘವ, ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸ, ಇವರು ಸುಮಾರು ೧೧೬೫ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಎಂದುಪಕ್ರಮಿಸಿ ಹರೀಶ್ವರ, ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸ, ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ, ರಾಘವಾಂಕ, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ, ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜರು ಸಮಕಾಲದವರೆಂದು ಸಕಾರಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಹರೀಶ್ವರಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಮಕಾಲದವನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ನಾರಣಪ್ಪ) ನನ್ನು ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಈ ಶೈವಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹರೀಶ್ವರಾದಿಗಳ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ (ನಾರಣಪ್ಪನ) ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತ ವಾಗಲಾರದು.

ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವರಾಜನು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಜನಾಗಿರಬೇಕು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಜನಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೊರತು ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾಲದವನಲ್ಲ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಚಾಮರಸರಿಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದ ರಾಜನು ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜನಲ್ಲ. ಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆವಂತೆ ಹೇಳಿದವನೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿ ಚಾಮರಸನ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ದವನೂ ಗದುಗಿನ ರಾಜನು. ಇವನ ನಾಮಾಧಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದವನು ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜನು * ಆದುದರಿಂದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ನಾರಣಪ್ಪ) ನು ಪ್ರೌಢದೇವರಾಜನ ಕಾಲದವನೆಂದು ಊಹಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕವಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೫ ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದವನೆಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು.

ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವಾಗಲೂ ೫ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಶೋಧನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದುವು.

---

* xxiii ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

ಈ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಠಭೇದಗಳು ಹಿಂದಣ ಸಂಪುಟದಂತೆಯೇ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನೀತಿಬೋಧಕಗಳಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿರುವುವಲ್ಲದೆ ಭಿನ್ನಾನುಪೂರ್ವಿಗಳಾಗಿಯೂ ನ್ಯೂನಾಧಿಕಸಂಖ್ಯಾಕಗಳಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವಂತೆ ಬಹು. ಪುಸ್ತಕಾನುಸರಣೆಯಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಆನುಪೂರ್ವಿಯು ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯದುದರಿಂದ ಅತಿತ್ವರಿತವಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಕರ್ಯಾಪ್ರಸ್ತುತತ್ವಾದಿ ದೋಷಗಳು ಅವಶಿಷ್ಟಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಯಾಸವನ್ನರಿತ ಮಹಾಶಯರು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸರಿಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದಣ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುವುದು. ಅನೇಕಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೆರಡರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಹಿಂದೆ ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವದ್ವಿಶ್ವರೂಪಪ್ರದರ್ಶನವಿಷಯವೂ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ. ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರದಿರುವ ಭಗವದ್ವಿಶ್ವರೂಪಪ್ರದರ್ಶನವಿಷಯವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಹತ್ತನೆಯಸಂಧಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ಸಂಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಪಾಠಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯಸೂಚಿಯೂ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಉಂಟಾದ ತಪ್ಪುಗಳ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶುದ್ಧಿಪತ್ರಿಕೆಯೂ ಮೊದಲೇ ಸಂಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಬುದ್ಧಿಸಮಯದೋಷಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗುಣೈಕಗ್ರಾಹಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತರು ಕ್ಷಮಿಸಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಂಬಿರುವ;—

ಟಿ. ಎಸ್. ಸುಬ್ಬರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿ,
ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ಪಂಡಿತ.

ವಿ ಷ ಯ ಸೂ ಚಿ ಕೆ .

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯುಗಳು.	ಪುಟ.
ಉತ್ತಮಸ್ವಾಪಹಾರದಿಂದ ಬದುಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದುದು	೩೦
ಯುದ್ಧಮುಖದಿಂದ ತಂದ ಧನವನ್ನು ಭೂಸುರರಿಗೀವುದು ಸದ್ಧರ್ಮವೆಂದುದು	,,
ಅರಸುಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಂಜಬೇಕೆಂದುದು	,,
ಧರ್ಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು ಎಂದುದು	೩೩
ದುಷ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಘರ್ಷಣದಿಂದ ದೇಶೈಶ್ವರ್ಯವು ಹಿಂಗುವುದೆಂದುದು	,,
ಮರ್ಯಾದೆ ಮೀರದೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನುನಯವೆಂದುದು	,,
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನದಶಾನನರಿಬ್ಬರು ಕಷ್ಟಮೂರ್ಖರೆಂದುದು	೩೪
ಬದ್ಧದ್ವೇಷವು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದುದು	,,
ರವಿಮಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆವವರನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	,,
ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಾಲಿಸದೆ ಸರ್ವಜ್ಞರಪ್ಪಂತೆಸಗಬೇಕೆಂದುದು	೩೫
ಸಮರ್ಥನ ಕ್ಷಮೆಯೂ ದರಿದ್ರನ ದಾನವೂ ಗತಿಗೊಡುವುವೆಂದುದು	,,
ರಣಜಿತ್ತಲ್ಲದ ರಾಜನೂ ದೇಶಾಂತರಚಾರಿಯಲ್ಲದ ಪಂಡಿತನೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಾರವಾಗುವರೆಂದುದು	,,
ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರವಿವೇಚನವಿಲ್ಲದ ದಾನದಿಂದ ಧನವು ನಷ್ಟವಾಗುವುದೆಂದುದು	,,
ರಾಜಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕುಂದಿಸದೆ ರಕ್ಷಿಸಿದೊಡೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗುವರೆಂದುದು	೩೬
ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಮೂರ್ಖರೂ ತಮಗೆ ತಕ್ಕುದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯರೆಂದುದು	,,
ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರರನ್ನು ಮರ್ಯಾದಿಸುವುದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಪ್ಪುದೆಂದುದು	,,
ಸತೀಸುತದಾಸರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನೆಲದೊಳುತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾಧಮರನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದುದು	೩೭
ಜನಗಳ ಕುಂದಿನಿಂದ ಅರಸಿನ ಬಾಳು ಕೆಡುವುದೆಂದುದು	,,

ವಿಷಯುಗಳು.	ಪುಟ.
ಪದಾತಿ ಲಕ್ಷಣವು	೬೦
ರಾಜರು ಉಪ್ಪವಡಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಾರದ ಜನಗಳ ವಿವರಣೆ....	,,
ರಾಜರು ಉಪ್ಪವಡಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರಣೆ	೬೨
ನರೇಂದ್ರರಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳ ವಿವರಣೆ	,,
ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಮರ್ಯ್ಯಾದಿಸದಿರುವವರ ಫಲದ ವಿವರಣೆಯು	೬೪
ಕೋಪವು ವರ್ಜನೀಯವೆಂದುದು	,,
ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಸ್ತುತಿಯೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲದವರ ನಿಂದೆಯೂ	೬೫
ಹರಿಶಂಕರರಲ್ಲಿ ವಿಷಮವರ್ತನದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಫಲದ ವಿವರಣೆಯು	,,
ಯುತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಿಡಿಸುವ ಸಾಧನಗಳ ವಿವರಣೆಯು	,,
ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ತಾನೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದುದು	೬೬
ನರಕಭಾಗಿಗಳ ವಿವರಣೆಯು	,,
ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕೃಪೆಯುಂಟಾದೊಡೆ ಇರ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಫಲವಾಗುವುದೆಂದುದು	೬೭
ವಿಷ್ಣುನಾಮಕೀರ್ತನವೇ ಸಂಸಾರೋತ್ತಾರಕವೆಂದುದು	,,
ನೀತಿಮುಖದಿಂದ ಉತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾಧಮಭೇದವನ್ನರಿಯಬೇಕೆಂದುದು....	೬೮
ರಾಜನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಧನಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಪ್ತಾಙ್ಗಗಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು...	,,
ಉಪಹತಿಗೆಯ್ಯಲು ಅಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಸ್ಥಲಗಳ ವರ್ಣನೆ ...	,,
ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ನೀನಿರುವಾಗ ಪಾಂಡವರು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದುದು	,,
ಸಜ್ಜನರು ಆಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದುದು	೬೯
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾರ್ಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬದುಕುವುದುತ್ತಮವೆಂದುದು	,,
ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದುದು	೭೦
ಭೀಮನನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಸಾಧ್ಯವೆಂದುದು	,,
ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಕಲಹವು ಸುಲಭವಲ್ಲವೆಂದುದು	,,
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಸದೃಶನಾದವನೆಂದುದು	,,

ವಿಷಯಗಳು. | ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

UDYOGA PARVA.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಸ್ತಿನಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟದ್ದು	೧೨೯
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದುದು....	,,
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿಡುವಂತೆ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದುದು	೧೩೦
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡುದು	,,
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಹಿಂದಿರುಗಲು ದ್ರೌಪದಿಯು ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದುದು	,,
ದ್ರೌಪದಿಯು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೩೧
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಅಭಯದಾನ ಮಾಡಿದುದು	,,
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುದು	,,
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮುನಿಗಳೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಕುಶಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿಗೆ ದೂತರನ್ನಟ್ಟಿದುದು	೧೩೨
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೃಷ್ಣಾಗಮನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಇದಿರುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	,,
ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ದುರಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	,,
ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತಿಗೆ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಭೀಷ್ಮನು ಸಭೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋದುದು	೧೩೩
ಮರುದಿವಸ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಇದಿರುಗೊಂಡುದು	,,
ನೆರೆದಖಿಲಜನಗಳುಂ ಗರುಡಕೇತನನುಂ ಕಂಡು ನಿಟಿಲಗತಾಂಜಲಿಗಳಾಗೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ್ಮುಂದೆ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ವಂದಿಸೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವರನಾದರಿಸಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು	,,
ಗಜಪುರದುದ್ಯಾನದ ವರ್ಣನೆ	೧೩೪
ಗಜನಗರದ ವರ್ಣನೆ	೧೩೫
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗಜನಗರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು	,,
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದಿಗೋರಂತು ಮನೆಪುಗಿಸಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಳುಹಿದುದು	೧೩೬

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆ ೧೬೨

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ಶುದ್ಧಿ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ.	ಪಙ್ಕ್ತಿ.	ಅಶುದ್ಧ.	ಶುದ್ಧ.
೧೧	೧೧	ಮಱೆಯು	ಮಱೆಯು
,,	೧೩	ಹಿಳಿದು 3 ಕೊಂಡೆವು	ಹಿಱಿದು 3 ಕೊಂದೆವು
೧೨	೮	ಧಾಳೀ ಧೂಳಿ	ದಾಟಿದಾಱಿ
೧೩	೧೫	ಮುಳುಗಾಡಿ	ಮುಱುಗಾಡಿ
೧೯	೩	ಮಗುಳಿಚಿದನಾಶಲ್ಯ	ಮಗುಱಿಚಿದನಾಶಲ್ಯ
೨೪	೬	ಮುನಿದೊಡಾವನ	ಮುಳಿದೊಡಾವನ
೨೬	೧೨	ಕಿಡಿಯೋದನಾಭೀಮ	ಕಿಡಿಯಾದನಾಭೀಮ
೨೮	೧೧	ಪುತ್ರರಿಗಿನ್ನು	ಪುತ್ತ್ರರಿಗಿನ್ನು
೩೨	೪	ಪಾಷಂದಿಂ	ಪಾಪದಿಂ
,,	೧೬	ನೆರಹಿದ	ನೆರೆಹಿದ
,,	೧೯	ಮಲೆತುಱೆ	ಮಲೆತುೞೆ
೩೩	೧೧	ಪಿಟಾಱಿಸಲು	ಪಿಟಾಳಿಸಲು
೪೧	೮	ನೆಱೆದ	ನೆಱೆದ
೪೧	೨೧	ಮಱೆದವ	ಮಱೆದವ
೪೫	೧೨	ಹೊಗಳುವರ	ಹೊಗಱುವರ
೪೯	೧೪	ಹೊಗಳುವುದಂದವೇ	ಹೊಗಱುವುದಂದವೇ
೫೦	೧೦	ಮನದಳಲು	ಮನದಱಲು
೫೧	೯	ಪುತ್ರನೆಂಬಿವು	ಪುತ್ತ್ರನೆಂಬಿವು
೫೩	೧	ಪುತ್ತ್ರರೊಳದಾವುದು	ಮಿತ್ರರೊಳದಾವುದು
,,	೩	ಅಭವವನಂಘ್ರಿಯು	ಅಭವನಂಘ್ರಿಯು
೫೪	೨೧	ತತ್ವಜ್ಞಾನ	ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ
೫೫	೧೧	ಧೀರ್ಘ	ದೀರ್ಘ
೫೮	೬	ಕೆಳಂದ	ಕೇಳಂದ

ಪುಟ.	ಪಙ್ಕ್ತಿ.	ಅಶುದ್ಧ.	ಶುದ್ಧ.
೬೩	೯	ಕುಕ್ಕಟ	ಕುಕ್ಕುಟ
೭೦	೯	ನನೆದ	ನೆನೆದ
೮೦	೧೮	ಕೈಸೂಱೆಗೊಂಬುದು	ಕೈಸೂಱೆಗೊಳ್ವುದು
೮೮	೩	ಸೂಱೆಗೊಂಬುದು	ಸೂಱೆಗೊಳ್ವುದು
೯೩	೪	ದುವರ್ಮಾಗ	ದುರ್ಮಾರ್ಗ
೯೮	೩	ಕೊಂಬ	ಕೊಳ್ವ
೧೦೪	೭	ಕಾಯುದ್ದಕ	ಕಾದುದಕ
,,	೧೦	ಎದ್ದುದಿಹ	ಐದದಿಹ
೧೦೫	೨೦	ಕೊಟ್ಟುವನುಳುಹಿ	ಕೊಟ್ಟುದನುೞುಹಿ
,,	೨೧	ಸಿಜ್ಜೈಸುವರು	ನಿಜ್ಜೈಸುವರು
೧೦೬	೪	ನಿರತ	ನಿರುತ
೧೧೧	೧೫	ಭೂಭಾರವನಿಳುಹಿ	ಭೂಭಾರವನಿೞುಹಿ
೧೧೫	೧೭	ಬೇಱೊಬ್ಬರೊಳು	ಬೇರೊಬ್ಬರೊಳು
೧೧೭	೨೪	ಶಿಷನೆ	ಶಿಷ್ಟನೆ
೧೨೧	೧೯	ಪು- ರವರವ	ಪುರ ವರವ
೧೨೬	೧೬	ಹಿಡಿದೆಳೆದು	ಹಿಡಿದೆಱೆದು
೧೨೭	೧೨	ಕಿಡಿಯೋಗಿ	ಕಿಡಿಯಾಗಿ
೧೩೨	೨೪	ಉಳುಹುವನೆ	ಉೞುಹುವನೆ
೧೩೩	೨೦	ನೆರ	ನೆಱೆ
೧೩೮	೧೩	ಕಿಱುಬೆವರ	ಕಿಱುಬೆವರ
೧೪೦	೪	ರಸದೆಱೆದ	ರಸದೆಱೆದ
೧೫೦	೨೪	ಸೌರಾಷ್ರ	ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ
೧೫೧	೧೮	ಮುಱಿದರೊಡ್ಡಯು	ಮುಱಿದರೊಡ್ಡಣು
೧೬೫	೧೫	ಪದ್ಮಪರಸನೆ	ದಮ್ಮಪರರನೆ
೧೬೬	೨೪	ಕೊಗೆಡಿಬಾಱ್ವುದು ಪಥ್ಯನಿನಂ	ಕೊಡಿಬಾಱ್ವುದುಪಥ್ಯನಿನಗಂ
೧೭೦	೮	ಅವನಿಪರು	ಅವನಿಪತಿ
,,	೯	ಕೆಡದಿರನೆಂಬ	ಕೆಡದಿರೆಯೆಂದ

ಪುಟ.	ಪಙ್ಕ್ತಿ.	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ.
೧೩೨	೮	ತಳಕಿಳಿದ	ತಳಕಿೞಿದ
೨೧೦	೫	ನುಳುಹಿ	ನುೞುಹಿ
೨೧೪	೧೧	ಸೇನಾಪತ್ಯವನು	ಸೈನಾಪತ್ಯವನು
೨೧೩	೧೧	ಕಾಲ್ದುಳಿಯ	ಕಾಲ್ದುೞಿಯ

ಶ್ರೀ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ
ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ.

ಷಷ್ಠ ಸಂಪುಟ.

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ನಂಬಿದವರಿಗೆ ತನ್ನ ತೆತ್ತಿಹ
ನೆಂಬ ಬಿರುದನು ಮೆಱೆಯೆ ಭಕ್ತಕು
ಟುಂಬಿ ಸಾರಥಿಯಾದ ನೊಲಿದರ್ಜುನಗೆ ಮುರವೈರಿ ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕುಂತೀತನಯರುನ್ನತ
ದೇಳಿಗೆಯ ನೇನೆಂಬೆನೈ ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧುವಲಾ |
ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣ[1] ನೈವರೊ
ಳಾಳೊಡೆಯರಾರೆಂಬ ಭೇದವ
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟೇ ನಡಿಸುತಿರ್ದನು ತನ್ನ ಮೈದುನರ || ೫೦

ಹೇಳಿಗೆಗೆ ಬಾಯ್ಬಿಡುವ ವೇದದ
ತಾಳಿಗೆಗಳೊಣಗಿದುವು ಘನತೆಯ
ಮೇಲೆ ತನ್ನದು ಘನತೆ ಯೆಂಬುದ ನತ್ತ ಬೇಱಿರಿಸಿ |

1 ನನಿಬರೊ, ಝ.

ಕಾಲಿಗೆಱಗುವ ನಾಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಏಱಲೊಡನೇೞುವನು ಕೃಷ್ಣನ
ಲೀಲೆಯನುಪಮವೆಂದು ವೈಶಂಪಾಯುಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೨

ಬಂದುದಿನ ವೊಡ್ಡೋಲಗಕ್ಕೆಲ
ತಂದು ನಿಖಿಳಾವನಿಪ ರಾಯರ
[1]ಬೃಂದದೊಳು ಮುರವೈರಿ ನುಡಿದನು ರಾಜಕಾರಿಯವ ।
ಹಿಂದೆ ಜೂಜಿನ ವಿಲಗದೊಳು ಮನ
ನೊಂದರಿಸರಡವಿಯೊಳು ಧರೆಗಿ
ನ್ನೆಂದು ಸೇರುವರೇನು ಹದನೀಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ ॥ ೩

ದೇವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನಯ
ಭಾವ ನೀಧರ್ಮಜನ ಬಹುಮಾ
ನಾವಮಾನದ ಹೊಱಿಗೆ ನಿನ್ನದು ಹರಣಭರಣವನು ।
ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ ಕಾಲೊಳೊದೆದುದ
ನೋವಿ ತಲೆಯೊಳು ಹೊತ್ತು ನಡಿಸುವೊ
ಡಾವು ಬಲ್ಲೆವು ಜೀಯ ಎಂದನು ದ್ರುಪದಭೂಪಾಲ ॥ ೪

ಕಳುಹುವುದು ಶಿಷ್ಟರನು ಧರಣೀ
ತಳವ ಬೇಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಮವ
ಬಳಸುವುದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗಟ್ಟುವುದು ವಿನಯದೊಳು ।
ತಿಳಿವುದಾತನ ನೆಲೆಯ ನಲ್ಲಿಂ
ಬೞಿಕ ನಯವಿಲ್ಲೆಂದೊಡಾಹವ
ದೊಳಗೆ ಕೈದೋಱುವುದು ಮತವೆಂದನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ ॥ ೫

ಎಲೆ ಮರುಳೆ ಮುರವೈರಿ ಕೌರವ
ರೊಲಿಯರೀಹದನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನಿಳೆಯ ಸೋತನು ಜೂಜುಗಾಱಿರ ಮೋರೆಮಾರ್ಗದೊಳು ।

---

1 ಸಂದೆಯೊಳು, ಕ. ಜ. ಮಂದಿಯೊಳು, ಟ.

ನೆಲನ [1] ನಾಳಲಿ ಮತ್ತೆ ಗೆಲಿದೇ
ಕೊಳಲಿ ಮೇಣಾಕ್ಕದಲಿ ಸುಯೋಧನ
ನೊಳಗೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲೆಂದು ನುಡಿದನು ನಗುತ ಬಲರಾಮ ‖ ೬

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ರಾಮ ಬಳಿಕೀ
ನಾಸುಯೋಧನ ನಧಮನೇ ನೀ
[2] ನೇಸನೇಱಿಸಿಕೊಂಡು [3] ನುಡಿವೈ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಬರೊಳು ।
ಆಸುರದ ಕತ್ತಲೆಯ ಬೀಡು ಮ
ಹಾಸಹಾಯವು ಗೂಗೆಗಳಿಗಪ
ಹಾಸವೇ ದಿಟವೆನುತ ಸಾತ್ಯಕಿ ನಗುತ [4] ಕೈಕೊಂಡ ‖ ೭

ಬಲನ ಮಾತೇನಿವನ ಭಾಗ್ಯದ
ನೆಲೆಯೆ ಫಡ ಕೌರವರ ಶತಕದ
ತಲೆಗೆ ತಾ ವೀಳಯವ ನೆಲೆ ಕುಂತೀಕುಮಾರಕನೇ ।
ನೆಲನ ನಲಗಿನ ಮೊನೆಯೊಳಲ್ಲದೆ
ಮೆಲುನುಡಿಯು ಸಾಮದೊಳು [5] ನಿಮಗಿ
ನ್ನಳುಕಿ ಕುಡುವರೆ ಧರೆಯೊಳಧಿಕಕ್ಷತ್ರಿಯಾತ್ಮಜರು ‖ ೮

ಕಾದಿ ಸಾವುದು ಮೇಣು ರಿಪುಭಟ
ನಾದವನ ನೆತ್ತಿಯೊಳು ಸಬಳವ
ಕೋದು ಕೊಳ್ವುದು ನೆಲನ ನಿದು ಬಾಹುಜರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ।
ಮೇದಿನಿಯ ಬೇಡುವೊಡೆ ಮಟ್ಟಯ
ತೇದು ಹಣೆಯೊಳು ಬಡಿದು ದರ್ಭೆಯ
ಕೋದು ಸ್ವಸ್ತಿಯ ಹಾಯ್ಕುವುದು ಹಾರುವರ ಮತವೆಂದ ‖ ೯

---

1 ನೋಡಲಿ, ಟ.	2 ವೀಸ ನೇಱಿಸಿಕೊಂಡು ನುಡಿವಿರಿ, ಜ,
3 ನುಡಿದೊಡೆ, ಝ.	4 ಖತಿಗೊಂಡ, ಜ. ಝ. ಟ.
5 ನೀಂ ಮನವಳುಕಿ ಕೊಳ್ವರೆ ಧರೆಯೊಳೀಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸುತರೆಂದ, ಜ.

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ದ್ರುಪದನಿದು ನ
ಮ್ಮನುಮತವು ಕಾಳಗದೊಳಲಗಿನ
ಮೊನೆಯೊಳಲ್ಲದೆ ಮಹಿಯು ಬಿಡುವನೆ ಕೌರವೇಶ್ವರನು ।
ವಿನುತಸಾತ್ಯಕಿ ಕೇಳು ನೆಲೆಯನು
ಜನಪ [1] ರನ್ನೆಬರೊಬ್ಬ ದೂತನ
ವಿನಯದೊಳು ಕಳುಹುವುದು [2] ಭೇದವ ನರಿಯಬಹುದೆಂದ॥೧೦

ವಿಹಿತವಿದು ಪಾಂಚಾಲಕನ ಮತ
ವಹುದು ರಾಯರಿಗಟ್ಟುವುದು ವಿ
ಗ್ರಹವ ಸೂಚಿಸಿ ಕರೆದು ಕೊಳ್ವುದು ಬೇಹ ಭೂಭುಜರ ।
ಬಹುಳ ಬಲಸಂವರಣೆಯೊಳು ಸಂ
ನಿಹಿತರಾಗಿಹುದಿತ್ತಲತ್ತಲು
ಮಹಿಯ ಬೇಡಲು ಕಳುಹಿ ಶಿಷ್ಟರ ನೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೧

ಮದುವೆಗೋಸುಗ ಬಂದೆವಾವಿಂ
[3] ದಿದಱ ಮೇಲಣ ರಾಜಕಾರ್ಯದ
ಹದನನಱ [4] ಪುವುದಟ್ಟಿದೊಡೆ ಬಹೆವಾವು ವಹಿಲದೊಳು ।
ಹದುಳವಿಹುದೆಂದಸುರರಿಪು ಕರು
ಣದೊಳು ಕುಂತೀಸುತರ ನಾದೌ
ಪದಿಯ ನಭಿಮನ್ಯುವ ಸುಭದ್ರೆಯ [5] ಹರಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೧೨

ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹುದಿವ [6] ರ ಮಕ್ಕಳ
ನೋಡಲಾಗದು ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದನು
ನಾಡ ಬೇಡಲು ಬುದ್ಧಿವಂತರ ನಲ್ಲಿಗಟ್ಟುವುದು ।

---

1 ತನ್ನವನೊಬ್ಬ, ಝ. 2 ಸಾಮವ ಬಳಸಬಹುದೆಂದ, ಟ.
3 ನಿದಱ ಮೇಲೇನಾದಕಾ, ಕ. ದಿದಱ ಮೇಲಿನ್ನಾದಕಾ, ಜ. ನದಱ ಮೇಲಿನ್ನಾವ ಕಾ, ಝ. 4 ದಟ್ಟುವುದು ಬಹೆವಾವು ಸಾಕದನ್ನೆಬರ, ಕ.
5 ಕರಸಿ, ಟ. 6 ರುಮಕ್ಕಳು, ಜ, ಟ.

[1] ಕೂಡೆ ಸೋದಿಸಿ ಸಜ್ಜೆಯೊಳು ಮೈ
ಗೂಡಿ ಯಾರೋಗಣೆ[2] ಯೊಳಚ್ಚರು
ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿಹುದೆಂದು ದ್ರುಪದವಿರಾಟರಿಗೆ ನುಡಿದ ॥ ೧೩

ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಾರೀ
ಬೃಂದಯದುಬಲಸಹಿತ ದೇವ ಮು
ಕುಂದ ಬಿಜಯಂಗೈದ ನತ್ತಲು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ।
ಬಂದುದಿನವಾಳೋಚನೆಯ ನೆಲೆ
ಯಿಂದೆ ಕರೆದು ಪುರೋಹಿತನ ನಲ
ಪಿಂದೆ ಕಳುಹಿದ ದ್ರುಪದನಾಕೌರವನ ಪಟ್ಟಣಕೆ ॥ ೧೪

ಓಲೆಯುಡುಗೊರೆಸಹಿತ ಧರಣೀ
ಪಾಲರಿಗೆ ಪಾಂಡವ[3]ರು ಬಿಟ್ಟರು
ಕಾಳಗಕೆ ಬಲವಾಗಲೋಸುಗ ಕರೆದರಲ್ಲಲ್ಲಿ ।
ಆಳುಕುದುರೆಯ ನೆರೆಹಿ[4] ಬಂದರು
ಮೂಲೆಯರಸುಗಳಲ್ಲ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ಕೆಲರು ಕೆಲಬರು[5] ಪಾಂಡವರ ಪೊರೆಗೆ ॥ ೧೫

ಧರಣಿ ಯೊಡೆಗಿಡೆ ರಾಯಮೋಹರ
ತೆರಳತಿಬ್ಬರು ರಾಯರಿಗೆ ಕೈ
ನೆರವ ತೋಱಲು ಕವಿದು ಬಂದುದು ಕಾಣೆನಳತೆಗಳ ।
ಅರಿಗಳುರೆಹೆಚ್ಚಿದರು ಮೈಮೆಱೆ

---

1 ಕೂಡೆ ನೋಡಿಸಿ, ಕ. ಕೂಡೆ ಸಂಧಿಸಿ, ಝ. ಕೂಡಿ ಸೋದಿಸಿ, ಟ.

2 ಗಳೊಳು ಮನಗಾಡಿ ಬೆರಸಿಹುದೆಂದು, ಕ. ಜ. ಝ.

3 ರಕಿಷ್ಟರು, ಕ. ಟ. ರಕಿಷ್ಟರ, ಜ. ರುಕಿಷ್ಟರು, ಝ.

4 ದೆಸೆಗಳ, ಕ. ಜ. ಝ. ದಿಕ್ಕಿನ, ಟ.

5 ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ, ಕ. ಜ. ಝ. ಟ.

ದಿರಲು ಮಹಿಮೆಗಮಾನ್ಯ ವಹುದಿಂ
ನುರವಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೌರವರಾಯ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೧೬

ಹದನ ನಾಪ್ತರಿಗಱುಹಿದನು ಗುಪಿ
ತದೊಳು ಕೃಷ್ಣನ ನೊಳಗುಮಾಡುವ
ಮುದದೆ ಕೌರವ ಬಂದನಂದಾದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ।
ಅದನು ಭೇದಿಸಿ ಬೇಹಿನವರಱು
ಹಿದರು ಕುಂತೀಸುತರಿಗತಿವೇ
ಗದೊಳು ಧರ್ಮಜನಳುಕಿ ಕಳುಹಿದ ನಿಂದ್ರನಂದನನ ॥ ೧೭

ಬೀಳುಕೊಂಡರ್ಜುನನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ ಕಂಡನು
ಲೀಲೆಯೊಳು ನರ್ತಿಸು[1]ವ ನವಿಲನು ಬಲದೊಳಡಹಾಯ್ದು ।
ಮೇಲೆ ಹಂಗನ ಬಲವ ಹರಿಣೀ
ಜಾಲದೆಡನನು ತಿದುರ್ವಲ್ಲಿ ವಿ
ಶಾಲಶಕುನವನಾಲಿಸುತ ಹರುಷದೊಳು ನಡೆತಂದ ॥ ೧೮

ಮೊರೆದು ಮಿಗೆ ತಲೆಯೊತ್ತಿ ತೆರೆವ್ಯೈ
ಮುರಿದು ಘುಳುಘುಳುಘುಳಿತಘನನಿ
ಷ್ಠುರನಿನಾದದ ಗಜರು ಭಾಡಿಸೆ ಬಹುಳಲಹರಿಯೊಳು ।
ತೆರೆತೆರೆಯು ತಿವಿದೆದ್ದು ಗಗನ[2]ಕೆ
ಪರಿಯೆ ವಿತಳಕೆ ಸುರಿದು ಸುಳಿಯುಂ
ತರಿಸೆ ಸಾಗರನುಬ್ಬಗವಳವ ಕೊಂಡವ್ರೋಲ್[3] ಮೆಱೆದ ॥ ೧೯

ಪೂತು ಮಝು ಸಾಗರನ ಬಲುಹು ಮ
ಹಾತಿಶಯವೈ ಯಿವನನಂಜಿಸ
ಲಾತಗಳು[4] ಗರ್ವಿತರು ಬೆಟ್ಟವನೊಟ್ಟಿ ನೆತ್ತಿಯೊಳು ।

---

1 ಸುತ ನವಿಲನು ಬಲನ ನೆಡವಾಯ್ದು, ಝು. 2 ವನಿರದೆಡೆಯೆ ವಿತಳಕೆ ಸುಳಿ ಭೋಂಕರಿಸೆ, ಝು. 3 ಕುಣಿದ, ಝು. 4 ಪರ್ವಿಗರು, ಜ, ಪರ್ವಿಗಳು, ಝು.

ಈತ ನೆಮಗಂಜುವನೆ ಎನುತೆ ವಿ
ಧೂತರಿಪುಬಲ [1] ಬಂದು ಕಂಡನು
ಪಾತಕದ ಹೆಡತಲೆಯ ದಡಿಯನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ || ೨೦

ಅಟ್ಟಿ ಬಳಲಿದ ಶ್ರುತಿಗೆ ಹರಿ ಮೈ
ಗೊಟ್ಟ ತಾವಿದು ತಾಪಸರು ಜಪ
ಗುಟ್ಟಿ ಜಿನುಗಿದೊಡವರ ನುಜ್ಜೀವಿಸಿದ ತಾಣವಿದು |
ಹುಟ್ಟುಸಾವಿನ ವಿಲಗದವರನು
ಬಿಟ್ಟ ತಾವಿದು [2] ಕಾಲಕರ್ಮದ
ಥಟ್ಟು ಮುಱಿವಡೆದೋಡಿದೆಡೆಯಿದು ಶಿವಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೨೧

ಪರಮನಾರಾಯಣ ಪರಾಯಣ
ರಿರಲು ಪರತರವೆಂದು ಮುರಹರ
ಒರೆದ ತಾವಿದು ಮುಕ್ತಿ ಯಿಲ್ಲಿಯೆ ಕರತಳಾಮಳಕ |
ಭರಿತಬೊಮ್ಮದ ಸುತ್ತುಗೊಣಸನು
ಸರಿವ ತಾವಿದು ತರ್ಕತಂತ್ರದ
ತರದಯುಕುತಿಯ ತೊಱಿಸುಗೊಳ್ಳದ ತಾವಲಾ ಯೆಂದ || ೨೨

ಹೊಗಳುತರ್ಜುನನಸುರರಿಪುವಿನ
ನಗರಿಗೈತಂದರಮನೆಗೆ ಬರ
ಲಗಧರನು ಮಂಚದೊಳು ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯ ಕೇಳಿಯೊಳು |
ಸೊಗಸು ಮಿಗಲರೆದೆಱೆದ ಲೋಚನ
ಯುಗಳ ಸಮತಳಿಸಿದ ಸುಷುಪ್ತಿಯ
ಬಿಗುಹಿನೊಳು ಪರಮಾತ್ಮನೆಸೆದನು ಭ್ರಾಂತಿಯೋಗದೊಳು ||

ಮುಕುಳಕರಪುಟನಾಗಿ [3] ಭಯಭರ
ಚಕಿತಚಿತ್ತ ಶರೀರನಬುಜಾಂ

---

[1] ಮುಂದೆ, ಝ. [2] ತರ್ಕತಂತ್ರದ ಥಟ್ಟು ಮುಱಿದೆಡೆಯಾಡಿ, ಟ.
[3] ಭವಭಯಚಕಿತ, ಕ

ಬಕನ ಸೆಬ್ಬಿಸಲಮ್ಮದೊಯ್ಯನೆ ಚರಣಸೀಮೆಯೊಳು |
ಅಕುಟಿಲನು ಸಾರಿದನು ಬಳಿಕಾ
ವಿಕಳದುರ್ಯ್ಯೋಧನನು ನಿಗಮ
[1] ಪ್ರಕರಮೌಳಿಯ [2] ಮೌಳಿಯತ್ತಲು ಸಾರ್ದು [3] ಮಂಡಿಸಿದ ||೨೪

ಇರಲು ನಿಮಿಷದೊಳಸುರರಿಪು ವ್ಯ
ಮುರಿದು ವುಪ್ಪವಡಿಸಿದ ನಿದಿರೊಳು
ಸುರಪತಿಯ ಸೂನುವನು ಕಂಡನು ನಗೆಯ ವೊಳ ಮಿನುಗೆ |
ತಿರುಗಿ ನೋಡುತೆ [4] ತಲೆಯ ದೆಸೆಯೊಳು
ಕುರುಕುಲೇ [5] ಶ್ವರನತಿವಿಕಾರಿತೆ
ಯಿರವ ಕಂಡನಿದೇನಿದೇನೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ || ೨೫

ವೀಳೆಯವ ತಾಂ ಕೊಂಡು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಪಾರ್ಥರಿಗಿತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ನುಡಿಸಿದನುಭಯರಾಯರಿಗಿತ್ತ ಬರವೇನು |
ಹೇಳಿರೈ ಬರವಘಟಿತವಲಾ
ಮೇಳವೇ [6] ಕಡುಮಾನ್ಯರೆಮ್ಮಾ
ಯಾಲಯಕೆ ಬರವೇನೆನಲು ಕುರುರಾಯ ನಿಂತೆಂದ | ೨೬

ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳುಂಟೇ
ಭೇದ ವಾವೈತಂದೊ [7] ಡೆಂವೊಳ
ಗಾದ [8] ಲಾಘವವೇನು ನಿಮ್ಮವೊಲಾರು ಸಖರೆಮಗೆ |

ಸೋದರರ ಮನ ಕದಡಿದುವು ದಾ
ಯಾದವಿಷಯದೊಳನ್ನು ಧರಣಿಗೆ
ಕಾದುವೆವು [1] ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಬಲವಾಗಬೇಕೆಂದ ‖ ೧೭

ಕೌರವೇಶ್ವರ ಕೇಳು ಧರಣೀ
ನಾರಿ [2] ಯಾರೊಡನೊಕ್ಕತನವಿ
ದ್ದಾರ ಮೆಚ್ಚಿ ದಳಾರ ಸಂಗಡವುರಿಯು ಹಾಯ್ದವಳು ।
ಭೂರಿಮಮಕಾರದೊಳು ನೃಪರು ವಿ
ಚಾರಿಸದೆ ಧರೆ ತಮ್ಮದೆಂದೇ
ನಾರಕದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕೈದುವರೆಂದು ಹರಿ ನುಡಿದ ‖ ೧೮

ನಾಡಿಗೋಸುಗ ಸೋದರರು ಹೊ
ಯ್ದಾಡಿ ಹಳಿಹಂಚಾದರೆಂಬುದ
ನಾಡದಿಹುದೇ ಲೋಕ ಕಮಲಜನುಸಿರಿಹನ್ನೆಬರ ।
ಬೇಡ ಖತಿ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ನೀಂ ಕೈ
ಗೂಡಿ ಬದುಕುವುದೊಳ್ಳಿತಾಂ ನೆಱೆ
ನೋಡಿ ಸಂತಸಬಡುವೆ ವೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ‖ ೧೯

ತಗರೆರಡ ಖತಿಗೊಳಿಸಿ ಬಲುಗಾ
ಳಗವ ನೋಡುವರಂತೆ ನಿಮ್ಮನು
ತೆಗೆತೆಗೆದು ಕಲಿಮಾಡಿ ಬಿಡುವರು [3] ಖುಲ್ಲರಾದವರು ।
ನಗುತೆ ಹೆಱಿಂಗುವರು ಹಿಸುಣರು
ಬಗು [4] ಳದವದಿರು ಬಱಿಕ ಕಡೆಯೊಳು
ಹುಗುವಿರ್ಕೆ ನೀವಿಬ್ಬರಪ [5] ಕೀರಿತಿಯು ಹಾದರಕೆ ‖ ೨೦

---

[1] ನಮ್ಮಿನಿಬರಿಗೆ, ಜ. ನೀವಿಬ್ಬರಿಗೆ, ಝ. ಟ.

[2] ನಾರಾಯಣನ ವಧು ಮಾತ್ರ, ಟ.

[3] ಕುಜನರಾದವರು, ಝ. [4] ಳುವವದಿರು ಮತ್ತೆ ಕಡೆ, ಟ.

[5] ಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಯು ಮನೆಯು, ಟ.

ಅವಧರಿಸು ಮುರವೈರಿ ಧರ್ಮ
ಶ್ರವಣಕೋಸುಗ ಬಾರೆವಾಂ ಪಾ
ರ್ಥಿವರ[1] ಪಂಥದ ಕದನವಿದ್ಯಾಕಾಮ ನಮಗಾಯ್ತು ।
ನಿಮಗೆ ನಾವಿತ್ತಂಡ ಸರಿ ಪಾಂ
ಡವರಿಗೆಯು ಮನದೊಲವಿನೊಳು ಕೌ
ರವರಿಗೆಯು ಬಲವಾಗಬೇಕೆಂದನು ಸುಯೋಧನನು ॥ ೩೧

ಎನಲು ತಂಬುಲ ಸೂಸೆ ನಗುತ
ರ್ಜುನನ ನೋಡಿದನಸುರರಿಪು ನಿ
ನ್ನನುವ ಹೇಳೈ ಪಾರ್ಥನೆನೆ ತಲೆವಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ।
ಎನಗೆ ಮತ ಬೇರೇನು ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ಮತವೇ ತನ್ನ ಮತ ನಿ
ಮ್ಮನುನಯವೆ ನಯವೆಮ್ಮೊಳೇಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೩೨

ಆದೊಡಾವಿಹೆ ವೊಂದುಕಡೆಯೊಳು
ಕಾದುವವರಾವಲ್ಲ ಬಲ[2] ನಾ
ಯಾದವರು ಕೃತವರ್ಮ ನಾ ರಾಯನ ಮಹಾಸೇನೆ ।
ಕಾದುವವರಿವರೊಂದುದೆಸೆ ಯೆರ
ಡಾದುವಿವಱೊಳು ಮೆಚ್ಚಿದುದ ನೀ
ನಾದರಿಸಿ ವರಿಸೆಂದು ಪಾರ್ಥಂಗಸುರರಿಪು ನುಡಿದ ॥ ೩೩

ಮುರಮಥನ ಬಿನ್ನಹವು ಕೌರವ
ನರಸ ನತಿಸಿರಿವಂತ ನಿದ ಸಂ
[3] ತರಿಸಲಾಪನು ಬಹುಳಯಾದವಸೈನ್ಯಸಾಗರವ ।

1 ಕದನದ ಪಂಥವಿದ್ಯೆ, ಜ.

2 ಸಹ ಯಾದವರು, ಝ. 3 ವರಿಸಲಾಪನು, ಜ. ಹರಿಸಲಾಪನು, ಟ.

ಧರೆಯು ಸಂಪದ ವಿಲ್ಲ ವಡವಿಯು
ತಿರುಕರಾವೆಮಗಿನಿಬರನು ಸಂ
[1] ತರಿಸಲಪ್ಪುದೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀನೇ ಸಾಕು ನಮಗೆಂದ ॥ ೩೪

ನಾವು ಬಡವರು ಬಡವರಿಗೆ ದಿಟ
ನೀವು ಬೆಂಬಲವೆಂಬ ಬಿರುದನು
ದೇವ ಕೇಳಿದು ಬಲ್ಲೆನೆಂದನು ಪಾರ್ಥ ಕೈಮುಗಿದು ।
ನೀವು ಸುಖದೊಳು ಪಾಂಡವರನು
ಜೀವಿಸುವುದೆಮಗುಚಿದ ಯದುಭೂ
ಪಾವಳಿಯು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯು ॥ ೩೫

ಮಱೆಯು ಮಾತುಗಳೇಕೆ ಪಾಂಡವ
ರೆಱಕ ನಿಮ್ಮೊಳು ಹಿರಿದು ಪಾರ್ಥಗೆ
ಮಱುಗುವಿರಿ ಹಿರಿದಾಗಿ ಮನಮುಬ್ಬುಂಟು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಉಱುವ ಕಾರ್ಯಕೆ ಕಡೆಯೊಳಾವೇ
ಹೊಱಗು ಸಾಕಂತಿರಲಿ ನೀಂ ಹೊ
ಕ್ಕಱಿಯಲಾಗದು [2] ಮತ್ತೆ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ॥ ೩೬

ಮೊಲೆಯ ನುಂಬಂದೊಬ್ಬ ದನುಜೆಯು
ಹಿಳಿದು [3] ಕೊಂಡೆವು ಶಕಟನನು ತನು
ಗಳೆದೆ [4] ವಘ ಹಯು ವತ್ಸ ಧೇನುಕ ವೃಷಭ ಭುಜಗರನು ।

---

1 ವರಿಸಲಾಪುದೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಜ. ತರಿಸಲಾಪೆವೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಝ. ಹರಿಸಲಾಪೆವೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಟ.

2 ಕೃಷ್ಣ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಂಡವನು, ಕ. ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯು, ಝ. ಮತ್ತೆ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಂಡವನು, ಟ.

3 ವೊದೆದೆವು, ಕ. ಝ.　　4 ಧೇನುಕ ವತ್ಸ ನಗ ಹಯು ವೃಷಭ ಭುಜಗರನು, ಕ. ಝ.

ಬಲುಗಜವ ಮಲ್ಲರನು ಮಾವನ
ನೆಱೆದು ಮಾಗಧಬಲವ ಬಱಿಕೈ
[1] ದಱಿಸಿದೆವು ದಾನವರ ಹೆಂಡಿರ ನಾಟವಾಗ್ರದೊಳು || ೩೭

ಕಾಲಯವನನ ದಂತವಕ್ರನ
ಸೀಳದೆವು ಮುರ ನರಕ [2] ಶಂಬರ
ಸಾಲುವನ ಪೌಂಡ್ರಕನ [3] ಡಿಬಿಕನ ಹಂಸ ಬಕರುಗಳ |
ಕಾಳಗದೊಳ [4] ಟ್ಟಱಿದು ಬಾಣನ
ತೋಳ ತಱಿವೆಂದಾಯ್ತು ಧಾಳಾ
ಧೂಳಿ ಯಾಹವ ವಿಂದುವೌಳಿಯೊ ಳವೆಗೆ ಮುನಿಸಿನೊಳು || ೩೮

ಹಸುಳತನ ಮೊದಲಾಗೆ ಬಲುರ
ಕ್ಕಸರೊಡನೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ರಣದಾ
ಯಸವ ಸೈರಿಸಿ ಹೊಯ್ದು ಕೊಂದೆವು ಕೋಟಿದಾನವರ |
ವಿಸುಕಲಾಱೆವು ಚಕ್ರ ಭಂಡಾ
ರಿಸಿತು ಮುನ್ನಿನ ಜೌವನದ ಬಲ
ಮುಸುಳತಾವ್ರುಂಡಾಡಿಭಟ್ಟರು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ || ೩೯

ಎನಲು ಬಲುಲೇಸೆಂದು ಕೌರವ
ಜನಪ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲರಾ
ಮನನು ಕೃತವರ್ಮನನು [5] ಕಂಡನು ನಿಖಿಳಯಾದವರ |
[6] ಇನಿತುಬಲಸಹಿತೊಲವಿನೊಳು ಹ
ಸ್ತಿನಪುರಕೆ [7] ಮರಳಿದನು ಬೞಿಕೀ
ದನುಜರಿಪು ನಸುನಗುತೆ ಯಿಂತೆಂದನು ಧನಂಜಯುಗೆ || ೪೦

1 ಪೞಿಸಿದೆವು, ಕ. 2 ಕುಂಭನ, ಟ.
3 ಹಂಸನ ಡಿಬಿಕವೋಹರವ, ಕ. ಝ.
4 ಟ್ಟಣಿಸಿ, ಕ. ಟೆಕ್ಕರಿಸಿ, ಝ. 5 ಕೊಂಡನು, ಝ.
ವಿನುತಬಲ, ಟ. 7 ಹಾಯ್ದನು, ಟ.

ಸುರಗಿಯನು ಬಿಸುಟೊಱೆಯ ನಂಗೀ
ಕರಿಸಿದವ್ರೊಲಿಂದಾಹವದ ಧರ
ಧುರದ ಯಾದವಬಲವ ನೊಲ್ಲದೆ ಮಂದಮತಿ ಯಾಗಿ ।
ಮರುಳೆ ಕಾದದ ಕಟ್ಟ ದೆಮ್ಮನು
ಬಱಿದೆ ಬಯಸಿದೆ ಯಿದನು ಕೇಳ್ದೊಡೆ
ಮರುಳುಗುಟ್ಟದೆ ಮಾಣ್ಬರೇ ನಿಮ್ಮ [1] ಗ್ರಜಾನುಜರು ॥　　೪೧

ಎನಲು ಗಹಗಹಿಸಿದ ನಿದಾರಿಗೆ
ಮನವೆ ಕದ್ದಾಡುವಿರಿ ನಿಜಶಿ
ಷ್ಯನೊಳು [2] ನೋಟಕದಿಂದ್ರಜಾಲವೆ ನಿಮ್ಮ ಗರುಡಿಯೊಳು ।
ಎನಗೆ ಶ್ರಮವುಂಟದು ನಿಲಲಿ ಯೆ
ನ್ನನುಜರಗ್ರಜರಱಿಯರೇ ನಿ
ಮ್ಮನುಪಮಿತಮಹಿಮಾವಲಂಬನವೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥　　೪೨

ನಾವು ಬಱಿಗೈಯವರು ಬರಲೆಮ
ಗಾವುದಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ವುಂಡುಂ
ಡಾವು ಕುಳ್ಳಿ [3] ಹರಲ್ಲ ಹಂಗಾಗಿರೆವು ಕಟಕದೊಳು ।
ದೇವರೆಂದೇ ನೀವು ಬಗೆವಿರಿ
ದೇವತನ ವೆಮಗಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದ
ನಾವು [4] ಬಲ್ಲೆವು ಬಂದು ಮಾಡುವುದೇನು ಹೇಱೆಂದ ॥　　೪೩

ದೇವಮಾತ್ರವೆ ನೀವು ದೇವರ
ದೇವರೊಡೆಯರು ಹೊಗೞುವ್ರೊಡೆ ವೇ
ದಾವಳಿಗಳಳವಲ್ಲ ಸಾಕಾಮಾತದಂತಿರಲಿ ।
ನಾವು ಭಕ್ತರು ಭಕ್ತಭೃತ್ಯರು

---

1 ಣ್ಣ ತಮ್ಮದಿರು, ಝ. ಟ.　　2 ನಾಟಕದಿಂದ್ರ, ಝ.
3 ಹೆವಲ್ಲಿ ಹಂಗಾಗಿಹೆವು, ಝ.　　4 ಬಾರೆವು, ಟ.

ನೀವು ಸಾರಥಿ ಯಾಗಿ [1] ನಮ್ಮನು
ಕಾವುದೆಂ [2] ದರ್ಜುನನು ಹಣೆಚಾಚಿದನು ಹರಿಪದಕೆ ॥ ೪೪

ಎನಲು ನಗುತೆತ್ತಿದನು ಸಾರಥಿ
ತನವ ಕೈಕೊಂಡನು ಕೃಪಾಳುವಿ
ನನುನಯುವ ನಾವೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆವು [3] ಭೃತ್ಯವರ್ಗದೊಳು ।
ತನಗಹಂಕೃತಿ ಯಿಲ್ಲ ವೈರೋ
ಚನಿಯು ಪಡಿಹಾರಿಕೆ ಕಿರೀಟಿಯು
ಮನೆಯ ಬಂಡಿಯ ಬೋವತನ ವಲೆ ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೫
*

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ಭೃತ್ಯರ, ಝ. 2 ದೆಱಗಿದನು ಫಲುಗುಣ ಹರಿಯ ಚರಣದೊಳ್, ಕ.
3 ನೃಪತಿ ಮಾರ್ಗದೊಳು, ಟ.

* 45ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ, ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ

ಎಂದು ಮುರರಿಪು ವರ್ಜುನನ ನಲ
ವಿಂದ ವಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ
ಚಂದದೊಳು ಹೊಱವಟ್ಟನೊಡನಾದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ ।
ಮುಂದೆ ಪೊತರು ಬೇಗದಿಂದೈ
ತಂದು ಧರ್ಮಜನೊಡನೆ ಹರಿ ತಾಂ
ಬಂದ ನೆಂಬುದ ನುಸಿರಿದರು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಝ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ.

ಫಲುಗುಣನು ಹರುಷದೊಳು ಹೆಚ್ಚಿಯೆ
ಬಲವೊಡೆದು ನಲಿನಲಿದು ಮನದೊಳು
ಮಲಗಿ ಕೌರವನೃಪನ ಗೆಲಿದವನೆಂಬ ಹರುಷದೊಳು ।
ತಳೆದು ಪುಳಕವ ನುಡಿನಗೆಯ ಕಂ
ಗಳೊಳು ಸುರಿವಾನಂದಜಲದೊಳು
ತಳೆಯ ಮಿಗಿಲಂದಪ್ಪಿ ಹರಸಿದ ವೀರನಾರಯಣ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸಂಜಯನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ಬಂದು ಕಂಡನು ಸಂಜಯನು ಯಮ
ನಂದನನ ನಲ್ಲಿಂದೆ ಮರಳಿದು
ಬಂದು ಕೌರವನೃಪತಿಗರುಹಿದನವರಮಾತುಗಳ ||

ಎಲೆ ಪರೀಕ್ಷಿತತನಯ ಕೇಳು
ವ್ಮಳಿಸಿದನು ಯಮಸೂನು ಮುರರಿಪು
ಫಲುಗುಣಗೆ ವ್ಯೈಗುಡುವನೋ ಕೌರವನಿಗೊಳಗಹನೋ |
ತಿಳಿಯ ಲರಿದೆನುತಿರಲು ಬಲಗ
ಣ್ಣಲುಗಿತಿದಿರೊಳು ಕೈಯ ಗುಡಿಯೊಳು
ಸುಳಿದ ನೊಬ್ಬನು ಬಹುಳ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದ ಭಾರದೊಳು || ೧

ಇದಿರುಗೊಳ್ಳೀಬರಸ ನಡೆ ಕಟ
ಕದೊಳು ಕಟ್ಟಿಸು ಗುಡಿಯ ನಹಿತರ
ಸದೆದೆ ಹೋಗಿನ್ನೇನು ಸರಿಯೇ ನಿನಗೆ ಸುರಗಿರರು |
ಪದವ [1] ನಱಸಿದೊಡಾಟಿ [2] ಗೊಂಡನು
ಸದಮಲಶ್ರುತಿತತಿಯ ನೆಂಬ
ಗ್ಗದ ಮಹಾಪರದೈವ ಬಿಜಯಂಗೈ [3] ದ ನೇಟೆಂದ || ೨

ಕಥೆಗೆ ನಿನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದನ ಸಾ
ರಥಿತನವ ಕೈಕೊಂಡ ನಿನ್ನೀ
ಪೃಥಿವಿ ನಿನ್ನಯ ರಾಣಿವಾಸವು ಒಂತೆ ಬೇಡಿದಕೆ |

---

1 ನಡಸಿದೊಡಾಟಿಗೊಂಡಾಸದಮಲ, ಝ. 2 ಗೊಂಬನು ಸದಮಲ ಶ್ರುತಿ ಮತಿಯ ನೆಂಬ, ಟ. 3 ದುದಿದೆ ಯೆಂದ, ಟ.

ವ್ಯಥಿತ ವಾಯಿತು ವೈರಿಬಲ [1] ಸಂ
ಪ್ರಥಿತಸಾಹಸ ನಾದೆ ನೀನೆನೆ
ಶಿಥಿಲಸಂಶಯ ನಂಗಚಿತ್ತವ ನಿತ್ತ ನಾತಂಗೆ ॥ ೩

ಉಕ್ಕಿ ವಿಸಟಂಬರಿವ ಹರುಷದ
ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಕೈಗುಡುವ ನೃಪ [2] ಜನ
ವಿಕ್ಕಲಿಸೆ ಪೊಱಮಟ್ಟ ನರಸನು ಸಕಲದಳಸಹಿತ ।
ಮಿಕ್ಕು ಬರೆ ಬರೆ ಕೃಷ್ಣನನು ಕಂ
ಡೊಕ್ಕ ನೊಡಬನು ಚರಣದೊಳು ಸಾ
ಕಕ್ಕಜ ವಿದೇನೆನುತೆ [3] ಹರಿ ನೆಗಹಿದನು ಧರ್ಮಜನ ॥ ೪

ಪರಕೆ ಪರತರವಸ್ತುವೆನು ಗೋ
ಚರಿಸಿದೆವಲೇ ಮುನಿಜನಂಗಳ
ವರಸಮಾಧಿಗೆ ಸಮಯ ವಿಲ್ಲದ ದೇವ ನೆಮಗೊಲಿದೈ ।
ಕರುಣಿ ಬಿಜಯಂಗೈ [4] ದೆ ಯೆನೆ ಮುರ
ಹರನು ನಗುತಿಂತೆಂದ ನಾವೀ
ನರನ ಸಾರಥಿ ಯಲ್ಲದೆಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೫

ಬಯಲಿಗೆಮ್ಮನು ನಾಚಿಸದೆ ಪಾ
ಳೆಯಕೆ ನಡೆ ಯೆಂದಸುರರಿಪು ಸೇ
ನೆಯನು ಕೈವೀಸಿವನು ಬಂದನು ರಾಜಮಂದಿರಕೆ ।
ನಿಯುತ ವಿತ್ತಲು ಕೇಳು ಜನಮೇ
ಜಯ ಮಹೀಪತಿ ಧರ್ಮಸುತನೋ
ಲೆಸು ಹದನ ನಱಿ [5] ದಾಗ ಶಲ್ಯನೃಪಾಲ ಪೊಱಮಟ್ಟ ॥ ೬

---

[1] ಸುಪ್ರತಿಕ, ಕ. [2] ಜನಧಿಕ್ಕರಿಸೆ, ಝ. ತಿಗಳಿಕ್ಕೆಲದೆ ಪೊಱಮಟ್ಟ, ಟ. [3] ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಧರ್ಮಜನ, ಕ. [4] ದಿರೆನೆ ಮುರ, ಝ. ಗೈವುದೆನೆ ಟ. [5] ದಂತೆ, ಕ. ಟ

ಮೇಳವಿಸಿ ಪೊಱಮ [1] ಟ್ಟುದಗಣಿತ
ದಾಳು ಕುದುರೆಯು ಕೂಡಿ ಬರುತಿರೆ
ಕೇಳಿದನು ಕುರುರಾಯು ನಾಮದ್ರಾಧಿಪನ ಬರವ ।
ಆಳೊಳಗ್ಗಳ ನಧಟಶಲ್ಯನೃ
ಪಾಲನನು ತಿರುಹಿದೊಡೆ ಗೆಲುವುದು
ಕಾಳಗವು ತನಗೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು [2] ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೭

[3] ಮುಂದಖಿಳವಸ್ತುಗಳ ಜೋಡಿಸಿ
ಬಂದು ಪಾಳೆಯಬಿಡುವ ಠಾವಿನೊ
ಳಂದ ಮಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಗುಡಿ ಮಂಡವಿಗೆ ಚೌಕಿಗೆಯು ।
ಬಂದು ಯೋಜನದಗಲದೊಳು ಹಯ
ವೃಂದ ಗಜ ಶಾಲೆಗಳ [4] ಕೌರವ
ನಂದು ಪರುಠವಿಸಿದನು ಬಾಣಸವಖಿಳವೋಹರಕೆ ॥ ೮

ಬಂದು ಬಿಡುವನ್ನೆಬರ ಮುನ್ನಿನ
ಮಂದಿರವ ಹೊಗುವಂತೆ ಶಲ್ಯನ
ಮಂದಿ ಸಂತೋಷದ ಸಮುದ್ರದೆ ಮೂಡಿ [5] ಮುಳುಗಾಡಿ ।
ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲು ಮತ್ತೆ ಮುನ್ನಿನ
ಚಂದದೊಳು ಮನೆ ಮನೆಗ [6] ಳನು ನಲ
ವಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ನೃದೆ ಕುರುಪತಿ [7] ಪಯಣ ಪಯಣದೊಳು ॥ ೯

1 ಟ್ಟನಗಣಿತ, ಕ. ಝ. ಟ.　2 ಚಿತ್ತದೊಳು, ಕ, ಝ.

3 ಎಂದಖಿಳ, ಕ. ಝ. ಟ.　4 ಪರುಠವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೊಳ ಬಾಣವ ನಖಿಳವೋಹರಕೆ, ಕ. ಪರುಠವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೊಳ ಠಾಣವ ನಖಿಳ, ಝ. ಪರುಠವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೊಳ ಖಾಣವ ನಖಿಳ, ಟ.

5 ಮುಳಗಾಡೆ, ಝ. ಟ.　6 ಳೊಳು ಮುದದಿಂದಿರಲು ರಚಿಸಿದನು ಕುರುಪತಿ, ಟ.　7 ಹಲವು ಪಯಣದೊಳು, ಝ ಟ.

* ಆರು ನಯದೊಳು ನಮ್ಮಖಿಳದಳ
ಭಾರವೆನು ಸಂತೈಸಿದವೆ ಕುರು
ವೀರನೋ ಯಮಸೂನುವ್ರೋ ಲೇಸಾಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ।
ಆರು ಮಾಡಿಸಿದವರು ಬಂದೊಡೆ
ಹಾರ [1] ಲೇಕೆನ್ನೊಡಲ ತೆಱುವೆನು
ಧೀರ ವೈರಿದೋಱಲಿ ಯೆನುತೆ ಹೊಯ್ಸಿದನು ಡಂಗುರವ ॥ ೧೦

ನಗುತೆ ಕೌರವರಾಯ ನವನೋ
ಲಗಕೆ ಬರಲಿದಿರೆದ್ದು ಮುದದೊಳು
ತೆಗೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದನು ಕುಶಲವ ನೈದೆ [2] ವಿಸ್ತರಿಸಿ ।
ಮಗನೆ ನಿನೇ ರಚಿಸಿದಾತನು
ಬಗೆ ದಣಿಯೆ [3] ಬೇಡುವುದು ತಾಂ ಹಂ
ಗಿಗನು ನಿನಗೆನೆ ಮಾವ ಬಿನ್ನಹ ಮರಳಿ ನೀವೆಂದ ॥ ೧೧

ಎನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಕುಂತೀ
ತನಯರನು ಬಿಡಿ ಮರಳಿ ನೀಂ ಹ
ಸ್ತಿನ ಪುರಿಗೆ [4] ನೀವಿತ್ತು ವರವೆನೆ ಶಲ್ಯ ಮನವಳುಕಿ ।
ತನುಜ ಕೈಕೊಂಡೆನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಜನಪ ನಳಿಯನು ನೀನು ಲೋಗನೆ
ಎನಗೆ ನೀವಿತ್ತಂಡ ಸರಿ ನಿಮ್ಮೆತ್ತು ಬಹೆನೆಂದ ॥ ೧೨

ಅಗಲಿದೆನು ಪಲಗಾಲ ವೈರ
ಮೊಗವ ನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮರಳುವೆನು ಬಂ
ಧುಗಳ ದರುಶನ ಫಲವೆಲಾ ಸಂಸಾರತರುವಿಂಗೆ ।

---

* ಆರುನಯದೊಳು ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯವು, ಝ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

1 ದೆನ್ನನು ತೆಱುವೆ ಮಾಡದ ಧೀರ, ಕ. 2 ಬೆಸಗೊಂಡ, ಟ.

3 ನೀ ಬೇಡು ತಾ, ಟ 4 ತನಗಿತ್ತು, ಝ. ನಮಗಿತ್ತು, ಟ.

ಮಗನೆ ಸೇನೆಯು ಕೊಂಡು ವಾರಣ
ನಗರಿಗೈದುವುದೆಂದು ಭೂಪನ
ಮಗುಳೞಿದನಾಶಲ್ಯ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರ [1] ಹೊರೆಗೆ ॥ ೧೩

ಇದಿರುಗೊಂಡರು ಕಾಣಿಕೆಯ ನಿ
ಕ್ಕದರು ತೆಗೆದಪ್ಪಿದರು ಹಲಗಾ
ಲದೊಳು ಹೊೞೆದ ಹರುಷವನು [2] ಕೈಗಾಗುಮಾಡಿದರು ।
ಮುದದಿ [3] ನೆಲ್ಲರ ಕುಶಲವನು ಕೇ
ಳಿದನು ದುರ್ಯೋಧನಗೆ ಸಿಲುಕಿದ
ಹದನ ನೆಲ್ಲವ ಹೇೞಿದನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣಮನನಾಗಿ ॥ ೧೪

ಆದೊಡೇನೆಲೆ ಕಂದ ತಪ್ಪದು
ಮೇದಿನಿಯ ಸಿರಿ [4] ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವ
ಕಾದು ಹದಿಮೂಱಬುದ ನವೆದಿರಿ ಮುಂದೆ ಲೇಸಹುದು ।
ಕಾದಿ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಮುೞಿದವ
ವಾದದೊಳು ಸಿರಿ ಹೋಗಿ ದುಃಖಿತ
ನಾದ ನಿಂದ್ರನು ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿದ ಶಚಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದೆ ॥ ೧೫

ನಹುಷನನು ಕೆಡೆನೂಕಿ ಮುನಿಗಳ
ಮಹಿಮೆಯೊಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಳು ಸಂ
ನಿಹಿತ ನಾದನು ಮತ್ತೆ ದಿವಿಜರ ರಾಯ [6] ಮೊದಲಾಗ ।
ಅಹಿತರವೆಗಡಿಸಿದೊಡೆ [7] ಕುಸಿದನು
ಬಹುಳಲೇಸನು ಬೞಿಕ ಕಂಡನು
ಮಹಿ ನಿನಗೆ ಬೆಸಗೈಯೆ [8] ಬದುಕುವಿರೆಂದನಾಶಲ್ಯ ॥ ೧೬

---

1 ಮನೆಗೆ, ಝ. 2 ತಾವಾಗಮಾಡಿದರು, 3 ನೈವರ ಕುಶಲ, ಝ.
4 ನಿಮಗೆ, ಖ. 5 ರಾಧದೊಳು, ಝ. 6 ಮೊದಲಾಗಿ, ಝ. ರೊಳಗಾಗಿ, ಟ. 7 ಪುಸಿಯನು, ಝ. 8 ಯುದ್ಧ ಬದುಕು, ಝ. ಟ,

ಆದೊಡಾಕರ್ಣಂಗೆ ಸಾರಥಿ
ಯಾದಿರಾದೊಡೆ ಸಮರಮುಖದೊಳು
ವಾದತೇಜೋವಧೆಯ ಮಾಡುವುದವನ ನವೆಗಡಿಸಿ |
ಕಾದಿ ಕೊಡುವುದು ನಾವು ಗೆಲುವವೊ
ಲಾದರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ನೆಂದಾ
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಶಲ್ಯನನು ಕಳುಹಿದನು ಸತ್ಕರಿಸಿ || ೧೭

ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಶಲ್ಯ ನಿತ್ತಲು
ಹೇಳುವರ ಮನ ಮುರಿಯೆ ನೋಟಕ
ರಾಲಿ ಝೊಮ್ಮಿಡೆ ಕಾದುವರ ಮನ ಮೊಳಕವಲಾಗೆ |
ಜಾಳಿಗೆಯ ಹೊಗರಲಗಿನುರಿಯ ಭ
ಡಾಳ ನಭದೊಳು ಝಗಝಗಿಸೆ ಹೇ
ರಾಳದಾಳ್ಕುದುರೆಯೊಳು ಬರುತಿರ್ದುದು ನೃಪಸ್ತೋಮ || ೧೮

ದೆಸೆಗಳೆಂಟೂ ಮೊಳೆ ಬಿರಿ [1] ದೇ
ಪಸರಿಸಿತು ಹಳಬೊಮ್ಮಗಹುದೇ
ಹೊಸವಿಧಾತ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿಯಿದು [2] ಹೊಸತೇನ ಹೇಳುವೆನು |
ಕುಸಿಯನೇ ಕೂರುಮನು ಭಾರಕೆ
ನಸಿಯನೇ ನಾಗೇಂದ್ರ ನಾನೆಗ
ಳುಸಿರು ಹದುಳವೆ ಹೇಪೆನಲು ಬರುತಿರ್ದುದಾಸೇನೆ || ೧೯

ಚೋಳ ಪಾಂಡ್ಯರು ಕೇರಳರು ಶಿಶು
ಪಾಲನಂದನ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ವ
ರಾಳ ಭೋಟಕ ಚೀನ ಮಾಗಧ [3] ಕರ್ಪರಾದಿಗಳು |
ಮೇಳೆ ಮೇಳೈತಂದು ಭೀಮಂ
ಗಾಳುದೋಱಿದರಿತ್ತ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ಕೂಡಿದರು ಭಗದತ್ತಾದಿಭೂಭುಜರು || ೨೦

1 ಯುದೆ ಅಸಮಬಲಹ, ಝ. 2 ಹೆಸರೇನು ಹೊಗಳುವನ, ಟ.
3 ಬರ್ಬರಾದಿ, ಟ.

ದ್ರುಪದರಾಜಪುರೋಹಿತನು ಕುರು
ನೃಪನ ನಿತ್ತಲು ಬಂದು ಕಂಡನು
ವಿಪುಳಮತಿ ಮಾತಾಡಿದನು ನಿಜರಾಜಕಾರಿಯವ ।
ಕೃಪಣತನದೊಳು ಕೌರವನು ಗುರು
ಕೃಪರ ಭೀಷ್ಮರ ಮಾತ ನೊಲ್ಲದೆ
ಚಪಲಕರ್ಣನ ಕೂಡೆ ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು [1] ಕಾಳಗವ ॥ ೨೧

ನೆನೆದಮಂತ್ರವ ತನ್ನ ತಂದೆಯು
ಮನದ ಮುಚ್ಚ ದೊಳೂರೆದು ಕರ್ಣನ
ನೆನಹಿನೊಳು ಪುಟವಿಟ್ಟು ಶಕುನಿಯು ನೀತಿಯೊಳು ನಿಗುಚಿ ।
ಅನುಜಮತದೊಳು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ವೈ
ದುನನ ಮತದೊಳು ಬಣ್ಣವಿಟ್ಟನು
ಜನಪ ನಪಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಗೆ ತುಡಿಸಿದನು ಭೂಷಣವ ॥ ೨೨

ಹರುಷದೊಳು ಸಂಜಯನ ನಾಗಳೆ
[2] ಕರೆದು ಕುರುಪತಿ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿದ
ನರಿನೃಪನ ಪಾಳೆಯಕೆ ಹೋಹುದು ನುಡಿವುದವಗಡಿಸಿ ।
ಧರೆಯು ಬೇಡಿಸಿ ಕಳುಹಿದಿರಿ ಸಂ
ಗರದೊಳಸಿಧಾರೆಯೊಳು ಕುಡುವೆವು
ಬಱಿದೆ [3] ಕೊಟ್ಟೊಡಧರ್ಮ ವೆಂಬುದು ಧರ್ಮತನಯಂಗೆ ॥ ೨೩

ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಮಂತ್ರಿ ಪಯಣದ
ಮೇಲೆ ಪಯಣದೊಳ್ಳದಿ ಪಾಂಡುನೃ
ಪಾಲಕರ ಪಾಳೆಯಕೆ ಬಂದನು ರಾಯಗಱುಹಿ [4] ದನು ।

---

[1] ನಿಜಮತವ, ಕ. ಕಾಳಗಕೆ, ಟ. [2] ಕರಿಸಿ, ಝ. ಟ.
[3] ಕೊಟ್ಟೊಡೆ ಧರ್ಮ, ಝ. ಟ. [4] ಸಲು, ಟ.

ಕೇಳಿ ಬೀಡಾರವನು ಬೀಯುವ
ಹೇಳಿಸಿದ ನಾ ಮಹುದಿವಸ ಪ್ರೌ
ಢೋಲಗವ ರಚಿಸಿದನು ಕುಂತೀಸೂನು [1] ಮೋದಿಯೊಳು ॥ ೨೪

ಹರಿ ವಿರಾಟ ದ್ರುಪದ ಕೈಕೆಯ
ರಿರಲು ಬಲವಂಕದೊಳು ವಾವುದೊ
ಳಿರೆ ವೃಕೋದರ ಫಲುಗುಣಾದಿಗಳಖಿಳಮಂತ್ರಿಗಳು ।
ತರುಣಿಯರು ಪರಿಮಳದ ಜಂಗಮ
ಭರಣಿಯರು ಮನ್ಮಥವಿರಿಂಚನ
ತರುಣಿಯರು ಕುಳ್ಳಿರ್ದರರಸನ ಹಿಂದೆ ಸಂದಣಿಸಿ ॥ ೨೫

ಕರಣಿಕರು ಮಾಂತ್ರಿಕರು ವೈದ್ಯರು
ಸರಸಕವಿಗಳು ತಾರ್ಕಿಕರು ಪರ
ಭರತನಿಪುಣರು ಪಾಠಕರು ಗಾಯಕರು ವಾದಿಗಳು ।
ಕರಿತುರಗಶಿಕ್ಷಕರು ಲಕ್ಷಣ
ಪರಿಣತರು ಕೋವಿದರು ಸಾಮಂ
ತರುಪಹಾಸಕ ವಂದಿ ವೈತಾಳಿಕರು ತೋಱಿದರು ॥ ೨೬

ಮಾವತರು ಚಿತ್ರಿಗರು ಮಲ್ಲರು
ರಾವುತರು ಶಿಲ್ಪಿಗರು ಮಾಯಾ
ಕೋವಿದರು ಕರ್ಣಾಂಘ್ರಿವಿಕಳರು ಮೂಕ ವಾಮನರು ।
ದ್ರಾವಕರು ಜೂಜಾಳಿಗಳು ಪರಿ
ಹಾವಣಿಗರು ವಿದೇಶಿಗಳು ಮೃಗ
ಜೀವಿಗಳು ಶಕುನಜ್ಞರೆಸೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೨೭

ಸಾಲ ಮಕುಟದ ರತ್ನರಶ್ಮಿಯು
ದಾಳಿ ಗೆಲಿದುದು ತಮವ ನಿನ್ನೀ
ಮೇಲುತೆಕ್ಕೆಯು ತರಣಿತೇಜದ ಹಬೆಯು ಹಂಗೇಕೆ ।

1 ಪ್ರೀತಿಯೊಳು, ಝ. ಠೀವಿಯೊಳು, ಟ.

ಮೇಲೆ ಕೈದೀವಿಗೆ [1] ಗಳಧಿಕ
ಜ್ವಾಲೆಯೊಳು ಪುನರುಕ್ತವೆನೆ ಭೂ
ಪಾಲನೋಲಗ ವೆಸೆದುದಿಂದ್ರನ ಸಭೆಗೆ ವೆಗ್ಗಳಿಸಿ ॥ ೧೮

ಕಳಕಳವೆ ಘಡ ಮೋಣು ಮೋಣೆಂ
ದುಲಿಯೆ ಕಂಚುಕಿನಿಕರ ವೆಂಗೈ
ತಳದ ಬಾಯೊಳು ರಾಯರಿದ್ದರು ಮಣಿದ ಮಕುಟದೊಳು ।
ನಳಿನನಾಭನು ನಗುತೆ ಪರಮೆಂ
ಡಲದ ಶಿಷ್ಟ [2] ನು ಬರಲಿ ಯೆನೆ ಬಾ
ಗಿಲೊಳು ಕೈದುವ ಕೊಂಡು ಹುಗಿಸಿದರಂದು ಸಂಜಯನ ॥ ೧೯

ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಹರುಷದೊ
ಳಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಯದೊಳು
ನಿಂದು ನೋಡಿದ ನೆಡಬಲ [3] ದ ಮಂಡಳಿಕಮನ್ನೆಯರ ।
ಸಂದ ಯಮನೋ ನಿರುತಿಯೋ ಪೌ
ರಂದರನೊ ಪಾವಕನೊ ವರುಣನೊ
ಮಂದಿ ಯಿದು ತಾಂ ಮರ್ತ್ಯರೇ ಹಾ ಯೆನುತೆ ಬೆಱಗಾದ ॥ ೨೦

ಸುಳಿದಲೆಯ ಕೆಮ್ಮಾಸೆಗಳ ಮಿಗೆ
ಬಳೆದ ಮುಡುಹುಗಳೊಡ್ಡಿದುರದು
ಚ್ಚಳಿತರೋಮದ ನೊಸಲ ಡೋರಿಯ ತಲೆಯ ಕಲಿಮುಖದ ।
ಬಲಿದ ಹುಬ್ಬಿನ [4] ತೋರತೋಳಿನ
ಹೊಳೆವ ದಾಡೆಯ ಹೊಗರ ಮೋಱೆಯ
ಕಲಿಮನದ ಕದನಪ್ರಚಂಡರ ಕಂಡು ಬೆಱಗಾದ ॥ ೨೧

---

1 ಯೊಳಧಿಕಜ್ವಾಲೆಗಳು, ಝು. 2 ನಕರಯೆನಲು, ಝು.
3 ದಮನ್ನೆಯರ ಮಾವ್ರತರ, ಝು. ಗಳ ಮಹಾಮಹೀಶ್ವರರ, ಟ.
4 ಬಿಟ್ಟಕಂಗಳ, ಕ. ಚ.

ಹಳುವದೊಳು ಹನ್ನೆರಡುವರುಷವು
ತೊಳಲಿದರು ಸಿರಿ ಪೋಗಿ ನಿಮಿಷಕೆ
ನೆಲನ ರಾಯರು ನೆರೆದು ಜೀಯೆನುತಿದೆ ಮಹಾದೇವ ।
ನಳಿನನಾಭನ ಕರುಣದಳತೆಗೆ
ನಿಲುಕದಿಹುದೇನುಂಟು ಮುರರಿಪು
ಮುನಿದೊಡಾಪನ ಮಾಣಿಯು ನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ॥ ೩೦

ಇಳುಹಿದನು ಹೊರೆಯೊಳು ಮಹೀಪತಿ
ಕಳುಹಿಮುಸುಗೊಙಗಳನು ಭೂಪತಿ
ತಿಲಕ ಧರ್ಮಜ ನೊಪ್ಪುಗೊಂಡನು ನೃಪನ ಪಾವುಡವ ।
ಒಲವು ಬೊಪ್ಪನೊಳುಂಟಲಾ ಮ
ಕ್ಕಳನು ಮಱೆಯನು ಲೇಸು ಸಂಜಯ
ತಿಳುಹು ತಾತನ ಕುಶಲವನು ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಯರ ॥ ೩೩

ಗುರು ಪಿತಾಮಹ ಗೌತಮರ ಸ
ಚ್ಚರಣಕಮಲಂಗಳಿಗೆ ಕುಶಲವೆ
ಗುರುಸುತನು ಸುಕ್ಷೇಮಿಯೇ ಕುರುರಾಯನಿರವೆಂತು ।
ಕುರುಪತಿಯು ಸೋದರರು ಮಕ್ಕಳು
ಸರಸಿಜಾನನೆ ಭಾನುಮತಿ ಮಿ
ಕ್ಕರಸಿಯರು ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಸಿವ್ಯ೯ತರೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೩೪

ಸುಖಿಗಳಸಿಬರು ಜೀಯ ನಿಮ್ಮಯ
ನಿಖಿಲಬಾಂಧವರನು ಸಹೋದರ
ಸಖಿ ಸುತಾದಿಗಳನು ಪುರೋಹಿತ ಪೌರ ಪರಿಜನವ ।
ಮುಖಸಮುದ್ಭವೆ ಮೊದಲು ಪಂಕಜ
ಮುಖಿಯರನು ಬೆಸಗೊಂಡು ಕಳುಹಿದ
ರಖಿಳಕುರುನಂದನರು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಗೌತಮರು ॥ ೩೫

ಮುನ್ನ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಗೌತಮ
ರುನ್ನತದ ಕಾರುಣ್ಯದೊಳು ಸಂ
ಪನ್ನ ಸಾಹಸರಾದೆ [1] ವಾಚರಿಸಿದೆವು ಧರ್ಮವನು ।
ಇನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾವನೀಶನು
ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಂಧವರ ಪ್ರತಿ
ಪನ್ನತೆಯ [2] ತಾಂ ಕಾಣ್ಬನೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತೆ ॥ ೧೬

ಏನು ಬಂದಿಹ ಹದನು ಕಾರ್ಯವ
ನೇನ ನೆಂದನು ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೇನ ನೆಕ್ಕಟಿಗರೆದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ।
ಏನುವೆನು ನೀ ನುಚಿಪದಿರು ವಿನ
ಯಾನುಗತವಾಗಿರಲಿ ಮೋಕ್ಷ ಶೌ
ರ್ಯಾನುಗತವಾಗಿರಲಿ ಬಿನ್ನವಿಸೆಂದ ನಸುರಾರಿ ॥ ೧೭

ನಾಡ ಬಯಸುವೊಡೆಮ್ಮೊಡನೆ ಹೊ
ಯ್ದಾಡುವುದು ಸಂಪ್ರತಿಗೆ ಚಿತ್ತವ
ಮಾಡಲಾಗದು ಸಂಧಿ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮತವೇ ।
ಬೇಡುವರೆ ಪಾರ್ಥಿವರು ನಾವದ
ನಾಡಬಾರದು ತಮ್ಮ ಜನನವ
ನೋಡಿ ನುಡಿವರು ಪಾಂಡುಸುತರಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

ಮೊದಲೊಳಮಲ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು
ಮದುವೆಯಾಯಿತು ಬಳಿಕ ವನವಾ
ಸದೊಳು ವಾನಪ್ರಸ್ಥವೆಂಬಾಶ್ರಮವ ನಳವಡಿಸಿ ।
ತುದಿಗೆ ತಾಂ ಸನ್ಯಾಸವನು ಮಾ
ಡಿದನು ಮತ್ತಳುಪುವೊಡೆ ರಾಜ್ಯದ
ಪದವಿ [3] ಗನುಚಿತ ವಾಯ್ತು ಯಮಜಂಗೆಂದು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೯

1 ವಾದರಿಸಿದೆವು ಸತ್ತ್ಯವನು, ಟ.　2 ಸೆಟಿಕೆ, ಟ.　3 ಯನುಚಿತ, ಚ.

ತಳಿತಜೌವನದುಬ್ಬುಗಳ ಕಳ
ವಳಿಗ ರರ್ಜುನ ಭೀಮ ರೆಂಬವ
ರೊಳಗೆ ವೈರವ ಬಿತ್ತಿ [1] ಬೆಳಸುವ ಕೃಷ್ಣ ಹಗೆ [2] ನಮಗೆ ।
ಉಳಿದ ದ್ರುಪದ ವಿರಾಟರೆಂಬೀ
ಪುಲು [3] ಗಳೊಲಿದಂತೋರೆಗೆಡೆ [4] ವರ್
ತಿಳಿಯೆ ತಾನೇ ಕಡೆಗೆ ಕೆಡದಿರ ನೆಂದು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಸಾಕು ಕೌರವನಾಯ ಮಾತನ
ದೇಕೆ [5] ಚಿತ್ರೈಸುವಿರಿ ದೂತನ
ನೂಕು ನೂಕು ಕುಠಾರದುರ್ಯೋಧನನ ನೊಡೆಹೊಯ್ದು ।
ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ರಕುತ [6] ಧಾರೆಯೊ
ಳೋಕುಳಿಯ ನಾಡಿಸುವೆ ನಿಲು ತಡ
ವೇಕೆನುತ ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಯಾದನಾ ಭೀಮ ॥ ೪೧

ಬೆಸಸುವುದು ಹಿಂದಾದ ಜೂಜಿನೊ
ಳೆಸೆದ ಜಾಡ್ಯವೆ ಸಾಕು ಧರ್ಮದ
ದೆಸೆಗೆ ನೀನಿನ್ನುತ್ತರಾಯಿ ಸುಯೋಧನನ [7] ಕಡಿದು ।
ದೆಸೆದೆಸೆಯ ದೈವಂಗಳಿಗೆ [8] ಪಸ
ರಿಸುವೆ ವೆಂಮನು ಕಳುಹೆನುತ ಗ
ರ್ಜಿಸಿದರಂದಭಿಮನ್ಯು ಸಾತ್ಯಕಿ ಭೀಮನಂದನರು ॥ ೪೨

ಕದಡಿತಾಆಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಾಂ
ತದ ಮಹಾ [9] ಸಿಡಿಲಂತೆ ವೀರರು
ಕೆದಱಿ ತಮತಮಗೆದ್ದು ನುಡಿದರು ಕಂಡೆಯುವ ಜಡಿದು ।

---

1 ಸುಡುವನು, ಟ. 2 ತನಗೆ, ಚ. ಟ.
3 ಕರೊಲಿ, ಕ. ಚ. ಗಳವರಾವೋರೆ, ಟ. 4 ದರೆ, ಚ.
5 ಬಿತ್ತರಿಸುವಿರಿ, ಝ. 6 ವಾರಿಯೊ, ಚ. ಝ. ವಾರಿಧಿಯೋಕುಳಿ, ಟ.
7 ಕುಲವ, ಟ. 8 ಸರಿಹಸುಗೆಗೆಮ್ಮನು, ಟ. 9 ಧ್ವನಿಯಂತೆ, ಟ.

ಉದಿರೆ ಹೊಯ್ವೆವು ಹಲ್ಲುಗಳ ಕಿ
ಬ್ಬದಿಯೊಳುಗಿವೆವು ಕರುಳ ನಹಿತರ
ತಿದಿಯು ಸುಲಿವೆವು [1] ಬಿಸುಡು ಸೇವುವ ನೆಂದರತಿ [2] ಬಲರು ‖೪೩

[3] ಆತನಿಂದೇನಹುದು [4] ಹೊಲ್ಲ ಹ
ವಾತನಿಂದೇನಹುದು [5] ಲೇಸುಗ
ಳಾತನಿಂ [6] ದೇಬರಲಿ ಹಿಂದಣ ಕಾನನಾಲಯು [7] ದ ।
[8] ಯಾತ [9] ನೆಯು ಸೈರಿಸಿದ ತವೆುಗಿಂ
[10] ದಾತ ನುಡಿದೊಡೆ ಹಾನಿಯೇ [11] ನೀಂ
ಕಾತರಿಸದಿರಿ ಯೆಂದು ಸಂತೈಸಿದನು ಯುವುಸೂನು ‖　　೪೪

ಕಳುಹಿದನು ಬೀಡಾರಕವೆನಿಪ
ತಿಲಕನಾಸಂಜಯನ ನಲ್ಲಿಂ
ಬೞಿಕ ವುಱುದಿನ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರ್ಥರು ಸಂಜಯನ ಕರಿಸಿ ।
ಬಲುಹುವೊಲುಹಿನ ನುಡಿಗಳಿಂದವೆ
ತಿಳುಹಿದರು ವುಱುದೆವೆಸದೋಲಗ
ದೊಳಗೆ ದೂತನ ಕರಿಸಿ ಬೀಡ್ಗೊಟ್ಟನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ‖　　೪೫

[12] ಜನಕನನು ಗಾಂಧಾರಿ ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ನವರೊಡಹುಟ್ಟಿದರ ನಂ
ಗನೆಯರನು ದುಶ್ಶಳೆಯ ಸೈಂಧವ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿಗಳ ।
ವಿನುತಬಾಹ್ಲಿಕ ಶಲ್ಯ ಭಗದ
ತ್ತನ ನದೀಸುತ ಗುರು ಕೃಪರ ಗುರು
ತನುಜನನು ಮನ್ನಿಸಿ [13] ದೆವ್ರುಚಿತದೊಳೆಂದು ಹೇಳೆಂದ ‖　　೪೬

---

1 ಬಿಸಸು ಸೇವುವ, ಟ.　　2 ರಥರು ಟ.
3 ಈ ತ, ಕ. ಚ. ಝ.　　4 ಲೇಸುಗಳೀತ, ಕ. ಚ. ಝ. ಲೇಸು ಗಳಾತ, ಟ.　　5 ಹೊಲ್ಲಹವಾ, ಕ. ಚ. ಝ ಟ.　　6 ದವೆಬ, ಕ. ಚ. ಝ.
7 ವು, ಕ, ಚ.　　8 ಆತ, ಕ, ಚ. ಝ. ಟ.　　9 ನೇಸ್ಸೈ, ಕ. ಚ. ಟ. ನೇವೂಡಿದನು, ಝ.　　10 ದೀತ, ಕ. ಚ. ಝ.　　11 ನಿಲಿ, ಝ. ಟ
12 ಜನಪನನು, ಟ.　　13 ದನುಚಿತ, ಕ.

ವರಪುರೋಹಿತರನು ಸುಸಾಮಂ
ತರನು ವೈದ್ಯರ ವಿಮಳವಿದುರನ
ನರಮನೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳ ನೋಲಗದ ಗಣಿಕೆಯರ |
ಕರಿಹಯಾಧ್ಯಕ್ಷರನು ಪಡಿಹಾ
ರರನು ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗದ
ಪರಿಜನದ [1] ಕುಶಲವನು ಕೇಳಿದೆವೆಂದು ಹೇಳೆಂದ || ೪೭

ಹೊನ್ನಿನೊಳು ಮಧುರೋಕ್ತಿಯೊಳು [2] ಸವಿ
ಯನ್ನವುಡುಗೊಱೆಗಳೊಳು ಶಿಷ್ಟನ
ಮನ್ನಿಸಿದ ನವನೀಶ ನುಚಿತದೊಳವನ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ |
ಪನ್ನಗನ ಸಿರಿಮಂಚದಾತನು
ಬೆನ್ನೊಳಿರುತಿರೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿ
ಗಿನ್ನು ಮಂಗಳವೆನುತೆ ಸಂಜಯ ಬಂದ ನಿಭಪುರಿಗೆ || ೪೮

ಬಂದ ನಾಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ
ಮಂದಿರ [3] ಕೆ ಕಂಡನು ಮಹೀಶ [4] ನ
ನೊಂದೆರಡುಮಾತಿನೊಳು ಸೂಚಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಮನೆಗೆ |
ಅಂದಿನಿರುಳೊಳು ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೆ
ನೊಂದು ವಿದುರನ ಕರಿಸಿ ರಾಯನ
ತಂದೆ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತೆ ನುಡಿದನು ವಿದುರದೇವಂಗೆ || ೪೯

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ಪುರಜನದ ಕುಶಲವ ಕೇಳ್ದೆವೆಂದೆನ್ನು, ಕ. ಝ, ಪುರಜನದ ಕುಶಲವಕೇಳ್ದೆವೆನ್ನೆಂದ, ಚ.

2 ವಿವಿಧಾನ್ನ, ಕ. ಸಂಪನ್ನ, ಝ. ವಿಪುಲಾನ್ನ, ಟ. 3 ವಹೊಕ್ಕನು, ಟ.

4 ನೊಳೊಂದೆರಡು, ಟ.

೩ ನೆ ಯ ಸಂ ಧಿ.

ವಿದುರನೀತಿ.

ಸೂಚನೆ.

ತಿಳುಹಿದನು ವಿದುರನು ಮಹೀಪತಿ
ತಿಲಕನನು ನಯನೀತಿಧರ್ಮಂ
ಗಳ ಸುಸಂಗತಿಯಿಂದೆ ನೂಕಿದರವರು ಯಾಮಿನಿಯ ||
*
ನಾಳೆ ಸಭೆಯೊಳು ಬಂ [1] ದು ಸಂಜಯ
ಹೇಳುವೆನು [2] ಸುದ್ದಿಯನು ಸಂಧಿಯೊ
ಕಾಳಗವೊ ಮುಂದರಿಯಬಾರದು ದುಗುಡ ವಾಯ್ತು [3] ನಗೆ |
ಹೇಳು ನಿರುತವ ನಿಂದಿನಿರು [4] ಳೊಳು
ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ನಿದ್ರೆ ಯೆನೆ ಭೂ
ಪಾಳಕನ ಸಂತೈಸಿ ಬಳಿಕಿಂತೆಂದನಾವಿದುರ || ೧

---

* ನೀತಿಯನು ತಾಂ ವಿದುರವಾಕ್ಯದ
ರೀತಿಯೊಳು ಗಾಂಗೇಯನೊಳು ಸಂ
ಭೂತವಾದ ಸುರಾಜಧರ್ಮವ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮವನು |
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾದರಿಸಿ ಕೇಳದ
ಪಾತಕರ ಜನ್ಮವು ನಿರರ್ಥಕ
ವೀತಕೀಭಾರತದ ಮಹಿಮೆಯ ನರಿವರಾರೆಂದ ||
ಈ ಪದ್ಯವು ಸೂಚನೆಯ ಮುಂದೆ ಕ. ಖ. ಚ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ದುಸ್ಸದ್ದಿಯ, ಚ. ದಹದನನು ಝ. ಟ.

2 ಸಂಜಯನು, ಚ. ಝ. ಟ. 3 ವಗೆ, ಖ. ಮಗೆ, ಚ. ಝ. ಟ.
4 ಳನು, ಖ. ಚ. ಟ.

ಬಲವಿಹೀನನು ಬಲ್ಲಿದನ ಕೂ
ಡೊಲಿದು ತೊಡಕಲವೆಂಗೆ ಕಾಮದ
ಕಳವಳದೊಳರ್ದಂಗೆ ಧನದ [1]ಚವಿನೊಳು ಮಱುಗುವಗೆ |
ಕಳವಿನೊಳು ಕುದಿವೆಂಗೆ ದೈವದ
ನೆಲೆಯ ನಱಿಯದವೆಂಗೆ ದಿಟವಿದು
ತಿಳಿಯೆ ಬಾರದು ನಿದ್ರೆ ಯೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ವಿದುರ || ೧೦

*

ಬಂದಱಿಂದೆರಡಹುದನಱಿ ಮೂ
ಱಿಂದವೆನು ತಿಳಿ ನಾಲ್ಕಱೊಳು ಮನ
ಸಂದಿ [2] ಸ ದಿರೈದಱೊಳು ವರ್ಜಿಪುದಾಱ ನೇಱಱೊಳು |
ಬಂದಿಸದಿ ರೆಂಟನು ವಿಚಾರಿಸಿ
ಮುಂದುವರಿಯೊಂಬತ್ತಱೊಳು ನೆಱೆ
ಸಂದಿಸದಿರೀರೈದಱೊಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೧

ತನ್ನ ಚಿಂತೆಯದೊಂದು ದೈವದ
ಗನ್ನಗತಕವದೆರಡು ಭಾವದ
ಬನ್ನಣೆಯ ಬಗೆ ಮೂಱು ದೈವದ ಭಿನ್ನವೊಂಬ ನಾಲ್ಕು |

---

1 ಳವಿನೊಳು, ಝ. ಳಲಿನೊಳು, ಟ.

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಪೂರ್ವದೊಳು ಕೇ
ಶಿನಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನುರೆ ವಿರೋ
ಚನಸುಧನ್ವರ ಕಲಹವನು ಕನ್ಯಾವಿಷಯದಿಂದೆ ||
ಮುನಿಸಿನೊಳು ನಡೆತರಲು ಪ್ರಹ್ಲಾ
ದನದೆಸೆಯೊಳವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹಂ
ಸನೊಳು ಹಱಿವಾಯ್ತೆಂಬ ಕಥನವ ನಱಿಹಿದನು ವಿದುರ ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಕ. ಚ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಎರಡನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

2 ರದಿರೈ, ಕ. ಝ.

ತನ್ನ ನೆನೆ[1] ಹೆನ್ನಂತೆ ಕಾರ್ಯವು
ಚೆನ್ನಹಡೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಾ ಬೇ
ಱಿನ್ನು ದೈವವದೇಕೆ ತಾನೇ ದೈವರೂಪೆಂದ ॥ ೪

ಬಂದುವರ ವನಱಿಹಿದವ ಗುರು
ವ್ರೊಂ[2] ದು ಪಾಯದೊಳುಳುಹಿದವ ಗುರು
ಬಂದ ವಿಗ್ರಹದೊಳಗೆ ರಕ್ಷಿಸಿದಾತ ಪರಮಗುರು ।
ಬಂದೆರಡುಮೂಱ್ಯಸಲೇ[3] ಸಾ
ಕೆಂದು ಗರ್ವೀಕರಿಸಿದವರುಗ
ಳೊಂದುವರು ಚಂಡಾಲಯೋನಿಯೊ[4] ಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ತನ್ನ ಕಾರಿಯಕಾರಣವ ನುಱಿ
ದನ್ನಿಗರ ಚಿಂತೆಯನು ಮಾಡುವು
ದುನ್ನತಿಕೆ ತಾನಲ್ಲ ನೀತಿಜ್ಞರಿಗೆ ಭಾವಿಸಲು ।
ಮನ್ನಿಸುವುದಾತ್ಮನನು ಮಿಕ್ಕುದ
ನನ್ನರಿಗೆ ಮಾಡುವುದದಲ್ಲದೆ
ತನ್ನ ತಾಂ ಮಱೆದಿಹುದು[5] ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೬

ಹಾವು ಹಲವನು ಹಡೆದು ಲೋಕಕೆ
ಸಾವ ತಹವೊಲು[6] ನೂಱುಮಕ್ಕಳ
ನಾವಪರಿಯೊಳು ಹಡೆದು ಕಿಡಿಸಿದೆ ಭೂಮಿಭಾರಕರ ।
ಭಾವಿಸಲು ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಗು
ಣಾವಲಂಬನ ನೊಬ್ಬ ನರ್ಜುನ
ದೇವ ಸಾಲದೆ ನಾಡ ನಾಯ್ಗಳೊಳೇನು ಫಲವೆಂದ ॥ ೭

ದೀಪದೀಪವ ತೊಳಲಿ ಕರ್ಮಕ
ಳಾಪದೊಳು ಕುದಿಕುದಿದು ನಾನಾ
ರೂಪಿನಿಂದಾರ್ಜಿಸುವ ಸುಕೃತದ ಗೊಡವೆ ತಾನೇಕೆ ।

---

1 ಹಿದ್ದನ್ತೆಕಾ, ಝ. 2 ದಪಾಯ, ಟ. 3 ತಾನೆಂದು, ಟ.
4 ಳೆಂದನಾವಿದುರ, ಕ. 5 ಚಿತ, ಟ. 6 ಹಲವುಮಕ್ಕಳ, ಚ.

ಭೂಪ ಕೇಳ್ಳೆ ಸತ್ಯ ವೊಂದೇ
ಸೋಪನವು ಸಗ್ಗಕ್ಕೆ ಜನ್ಮದ
ಕೂಪರಕ್ಕಿದು ನಾವೆಯಾಗಿಹುದೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೮

ಪಾಪದಿಂದಾರ್ಜಿಸಿದೊಡರ್ಥವೆ
ನಾಫಲವೆನುಂಬವರಿಗಿಲ್ಲಾ
ಪಾಪವೊಬ್ಬಂಗಪ್ಪ[1] ದಲ್ಲದೆ ವಿಷದ ಫಣಿಯಂತೆ ।
ಕಾಪಥವೆ ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಕೋಪಾ
ಟೋಪದಿಂದುತ್ತಮರ ಸರ್ವ
ಸ್ವಾಪಹಾರವ ಮಾಡಿ ಬದುಕುವು ದಾವಗುಣವೆಂದ ॥ ೯

ಬವರವೊಗದೊಳು ವೈರಿರಾಜರ
ನವಗಡಿಸಿ ತಂದಾಧನವ ಭೂ
ದಿವಿಜತತಿಗಿತ್ತಾಫಲವ ನಿನಿತೆಂದು ಗಣಿಸುವೊಡೆ ।
ದಿವಿಜಪತಿಗಾಗದು ಕಣಾ ಮಾ
ನವಪತಿಗೆ ಸದ್ಧರ್ಮವದು ನಿ
ನ್ನವನು ನೀತಿಯ ನಱಿಯನ್ಯೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

ಧರಣಿಯುಮರರ ಧನದೆ[2] ನೆರಹಿದ
ಕರಿತುರಗವೊದಲಾದ ದಳವು
ಬರದೆ ಮುಜ್ಜಿಹುದರಿನ್ನ ಪಾಳಕಯುದ್ಧಪರ್ಯಂತ ।
ಜರಿದು ನಸಿವುದು ವಾಹಿನಿಗೆ ಮಳೆ
ತುಱಿ ಮಳಲ ಕಟ್ಟೆಯುವೊಲಿದನಱಿ
ದರಸುಗಳು ವರ್ಣೋತ್ತಮರ ದೆಸೆಗಂಜಬೇಕೆಂದ ॥ ೧೧

---

1 ದಾರ್ಜಿಸಿದಂದುಗರನಂತೆ, ಚ. ದಾರ್ಜಿಸಿದುರಗನಂದದೊಳು, ಝ. ಟ
2 ಸಲಹಿದ, ಖ. ಝ. ಟ.

ಏಸು ಧರ್ಮದೊಳಾರ್ಜಿಪನು ಧನ
ವೈಸು ಸಿರಿ ವರ್ಧಿಸುವುದದರಿಂ
ದೇಶವಂಗಳ ಪುತ್ರಮಿತ್ರಕಳತ್ರತತಿವಿಜಯ ।
ಪೈಸರಿಸುವುದು ಬಂದ ಬಳಿವಿಡಿ
ದಾಸುರದಪಥದಿದನಱಿದು ಧರ
ಣೀಶ ಧರ್ಮವ ಹಿಡಿ ಯಧರ್ಮವ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೦

*
ಉರಗನವ್ರುಡಿದೊಡದಱ ವದನದೊ
ಳಿರದೆ ಮೋಣಾದಷ್ಟದೇಹದೊ
ಳಿರದೆ ರುಧಿರವು ಹರಿವವೋಲು ದುಷ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳ ।
ಬರಸೊರಸಿನಿಂ ಜನಪದದ ಸಿರಿ
ಹರೆವುದರಸಿಂಗಿಲ್ಲದಾಪ್ರಜೆ
ಗಿರದುಭಯಹಿಂಗುವುದನಱಿವೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ ॥ ೧೩

†
ಹರಿವನದಿ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯೊಳು ದಡ
ವೆರಡ ಕೆಡಿಸುವವೋಲು ನಾರಿಯ
ರುರವಣೆಗೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ನಡಿಸಿದೊಡುಭಯವಂಶವೆನು ।
ನೆಱಪುವರು ನೀರೊಳಗೆ ಮೋರೆಯ
ಮುಱಿಯಲೀಯದೆ ಮಾರ್ಗದೊಳು ಮ
ತ್ಸರಿಸದಾಳುವುದನುನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

---

* ಧರ್ಮದಾಧಾರದೊಳು ಜಗವಾ
ಧರ್ಮಿಯನು ಜನವಾಶ್ರಯಿಸುವುದು
ಧರ್ಮವೇ ಕೆಡಿಸುವುದು ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾತಕವ ।
ಧರ್ಮದೊಳೆ ಸರ್ವವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ
ಧರ್ಮ ವೆಂಬುದು ಪರಮ ಪದಱಿಂ
ಧರ್ಮವನು ಬಿಟ್ಟಿಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ॥
ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

† ಉರಗ ನಗಿದೊಡೆ ಮೋಣು ಶಸ್ತ್ರದೊ
ಳಿಱಿದೊಡೊಬ್ಬನೆ ಮಡಿವ ನಂತ

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಕಡುಮೂರ್ಖರಿವರಿ
ಬ್ಬರು ಕರ್ಣ ದುರ್ಯೋಧನನು ದಶ
ಶಿರನು ಗೋಗ್ರಹಣದೊಳು ವನಭಂಗದೊಳು ಮುಂಕೊಂಡು ।
ಅರಿಭಟರ ಸತ್ವಾತಿಶಯದು
ಬ್ಬರದ [1] ಬಲ್ಲುಹನು ಕಂಡು ಕಂಡೆ
ಚ್ಚಱದೆ ಮರುಳಹುದುಚಿತವೇ ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೫

ಕರಣಿಕನ ಹಗೆಗೊಂಡವಂಗೈ
ಶ್ವರಿಯಹಾನಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕನನಾ
ದರಿಸದಾತಂಗಾಗದಾಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯದು ।
ಅರಸ ಕೇಳಾಯುಷ್ಯ [2] ಭಾಗ್ಯಗ
ಳೆರಡು ಕಿಡುವುವು [3] ವಿಪ್ರವೈರಿಗೆ
ನಿರುತ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ ಲೇಸಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೬

ಧರೆಯೊಳಗೆ ರವಿಮಂಡಲವ ನೊಡೆ
ದುರವಣಿಸಿ ಹಾಯ್ವವರು ದಿಟ ವಿ
ಬ್ಬರು ಕರ್ಣ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿಯೆ ಯೋಗಮಾರ್ಗದೊಳು ।
ಹರಣವನು ಬಿಟ್ಟವರು ಘನಸಂ
ಗರದೊಳಭಿಮುಖರಾಗಿ ಮರಣಾಂ
ತರವ ನೈದಿದವರುಗಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಲ್ಲರಸು ನೆಗೆಟಿದ ಮಂತ್ರ [4] ಸಿದ್ಧಿಸಲರಿನೃಪಾಲಕರ ।
ಸಿರಿಸಹಿತಮಾಸಕಲಬಲಸಂ
ಹರಣವಹುದಿದ ನಱದಿದು ಗುಪ್ತದ
ಪರಮಮಂತ್ರರಹಸ್ಯ ಮೇಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ ॥
ಈಪದ್ಯವು, ಖ. ಚ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಯುದ್ಧವಕಂಡು, ಖ. ಟ. ಗರ್ವವ, ಚ.
2 ಭವಪುಷಗ, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.
3 ತಪ್ಪದವನೀಸುರರ ಬದ್ಧ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ.
4 ಭಿನ್ನಿಸ.

ಮಾತೃಪಿತೃಗ[1]ಳು ಶತ್ರುಭಾವವ
ನಾತು ನಿಜ[2] ಸಂತಾನದೊಳು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ವಜ್ಞಾ[3] ಧಿಕಾರದೊಳು ।
ಖ್ಯಾತರನು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಹಂಸ
ವ್ರಾತಮಧ್ಯದ ಬಕನವೊಲು ವಿ
ಖ್ಯಾತಸಭೆಯೊಳಯೋಗ್ಯರಹ[4]ರೇ ಭೂಪಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

ಸುರರ ಮೇಳದೊಳಾಡುವವರಿ
ಬ್ಬರೆ ಕಣಾ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯು ಕ್ಷಮೆ
ವೆರಸಿದವನು ದರಿದ್ರನಾಗಿಯು ದಾನಿ ಯೆನಿ[5]ಸುವನು ।
[6] ಅರಿದೆನಿಸದತಿಧನಿಕಧರ್ಮ್ಮೋ
ತ್ಕರುಷ ದುರ್ಬಲಯುತನ ಸೈರಣೆ
ಸರಿಸ[7]ವೆನಿಸದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೯

ಧರಣಿ ನುಂಗುವಳಿಬ್ಬರನು ಸಂ
ಗರವೆ ಜಯಿಸದ ನೃಪನ ದೇಶಾಂ
ತರವೆ ಚರಿಸದ ಪಂಡಿತನ ನಿದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ ವಲೆ ।
ಅರಸುಗುಲದೊಳು ಪುಟ್ಟಿ[8] ಸಾಪ
ತ್ನರಿಗಳುಕಿ ದೇಹಾಭಿಲಾಷೆಯೊ
ಳುರಗನಂತೊಳಗಿಹುದು[9] ಲೇಸಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೦

ನರಜನುಮವತ್ಯಧಿಕ ವದಱೊಳು
ಗುರುಹಿರಿಯರೆಂದಱಿದು ದಾನ
ಕ್ಕರುಹರ[10] ಹರಲ್ಲೆಂದು ನೋಡದೆ ಮೂಢಮಾರ್ಗದೊಳು ।

---

1 ಳಶತ್ರು, ಕ. ಖ. ಝ. 2 ಸಂಧಾನದೊಳು, ಕ. 3 ತಿಕಾರ, ಝ.
4 ರೆಲೆಭೂಪ, ಟ. 5 ಸಿದನು, ಖ. 6 ಅರಿದೆನಿಸಿದ, ಜ. ಹಿರಿದೆನಿಸಿದ, ಝ
7 ವಲ್ಲಿದು, ಚ. ಝ. 8 ದಾಯಾದರಿಗಳುಕಿ, ಕ. ಖ.
9 ಮತಪಲ್ಲೆಂದ, ಖ. ಚ. ಝ, ಧರ್ಮವೆ ಎಂದ, ಜ. ಟ.
10 ಹುದ, ಕ. ಜ. ಟ.

ಕರೆದಪಾತ್ರಂಗಿತ್ತು ಪಾತ್ರನ
ಪರಿಹರಿಸಲಾಯೆರಡಱಿಂ [1] ಸಂ
ಹರಣವೈದುವುದಾರ್ಜಿಸಿದ ಧನವ [2] ರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

ತಂದೆತಾಯಿಗಳಬ್ಬರಾತ್ಮಜ
ಬೃಂದವೆನು ನೆಱೆ ಸಲಹಿ ತತ್ಸುತ
ರಿಂದೆ ಲೇಸನು ಪಡೆವವೊಲು ತಜ್ಜನಪದದ ಜನವ ।
[3] ಕುಂದಿಸದೆ ನೃಪ ಮಂತ್ರಿಗ [4] ಳು ಸಾ
ನಂದದಿಂ ರಕ್ಷಿ [5] ಸಲು ಬಟಿಕ [6] ದ
ಱಿಂದೆ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ [7] ಸೇರುವುದೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೨

ಕಾಮಿನಿಯರುಗಳಾರು ಕೆಲಬರು
ಕಾಮಿ [8] ಸಲು ಕಾಮಿಸುವರಲ್ಲದೆ
ತಾಮಸ [9] ದಿನಾಮೂರುಕರು ಪೂಜಿಸಿದ ಪೂಜೆಗಳ ।
ಪ್ರೇಮದಿಂ [10] ಪೂಜಿಸುವರಲ್ಲದೆ
[11] ಸೀಮೆವಿಡಿದಿಹುದಾಗದೆಂಬುದ
ನಾವುದಾಂಧರು ಬಲ್ಲರೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

ತನ್ನ ಸುಖದುಃಖಂಗಳೊಳು ನಿ
ರ್ಭಿನ್ನರಹ ಬಾಂಧವರ ವರ್ಜಿಸಿ
ಗನ್ನಗತಕದೊಳುಂಡು ಜಾಱುವ ಗಾವಿಲರ ಕೂಡಿ ।
[12] ಭಿನ್ನರನು ಪತಿಕರಿಸಿ ಬಹುಮತಿ
ಯುನ್ನತಿಕೆಯನು ವಿರಚಿಸುವೊಡದು
ತನ್ನ ತಾನೇ ಕೊಂದುಕೊಂಡುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೪

---

1 ದವೆಹರೆವುದ್ಯೆಯಾ, ಕ. 2 ವನೀಶ, ಕ.
3 ನೋಂದಿಸದೆ, ಖ. ಜ. ಟ. ವೊಂದಿಸದೆ, ಚ. ನಂದಿಸದೆ. ಝ.
ಳಶಾ, ಖ. ಙ. ಝ. ಳನಾ, ಚ. 5 ಸಿಯೆ, ಟ. 6 ವಱಿಂದ, ಟ.
7 ಪಡೆವುದು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ, ಟ 8 ಸಿದ, ಚ. ತವ, ಝ.
9 ದೆತಾವೂ, ಕ. 10 ದೊಡಬಡುವ, ಚ.
11 ನೇಮವಿಡಿದಿಹು, ಚ. 12 ಅನ್ಯರನು, ಕ. ಜ. ಝ. ಟ.

ಪಿತನಿರಲು ದಾತಾರನಿರೆ ನಿಜ
ಪತಿಯಿರಲು ಸುತ ದಾಸ ಸತಿ ಯೀ
ತ್ರಿತಯದೊಳ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಾನಿಲ್ಲಾವ ಕಾಲದೊಳು ।
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳುತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾಧಮ
ಗತಿಯ ಪುರುಷತ್ರಯವ ನವರಾ
ಯತವ ನವರಿಂಗಿತವ ನಱಿವೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ ॥ ೧೫

ಮಾಲೆಗಾಱಸಿಳೀಮುಖನ ಪಶು
ಪಾಲಕನವೋಲ್ ಪ್ರಜೆಯ ರಕ್ಷಿಸಿ
ಮೇಲೆ ತೆಗೆವೈ ಧನವ [1] ಮುಳಿದಂಗಾರಕಾರಕನ ।
ವೋಲು [2] ಕಡುದುರ್ವ್ಯಾಘ್ರನಂತೆ [3] ವಿ
ಟಾಳಿಸಲು ಜನ ನಸಿಯಲರಸಿನ
ಬಾಳುಕೆಗೆ [4] ಸಂದೇಹವಾಗದೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೬

ಬೆಳಸು ಘನ ತೃಣ ವಧಿಕ ಜಲ ನಿ
ರ್ಮಲ ವೆನಿಪ ಕಾಲದೊಳು ಪರಮಂ
ಡಲಕೆ ನಡೆವುದು [5] ದುಷ್ಟಘಾತವಿಹೀನ ನೆಂದೆನಿಸಿ ।
[6] ಬಲುಹಹುದು ನಿಜಬಲಕೆ [7] ಬಱವಾ
ನೆಲನ ಮೆಟ್ಟಲು ವೈರಿಸೇನಾ
ವಳಿಗೆ ಹೀನತೆಯೊದಗುವುದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಎಲ್ಲಿಹುದು ಋಣಭಯವು ಮನುಜರೊ
ಳ್ಲಿಹುದು ದೇವಾಂಶ ನಿಜವಾ
ಗೆಲ್ಲಿಹುದು ಸನ್ಮಾರ್ಗಭೀತಿ ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ।

---

1 ನುಱಿದ, ಖ. 2 ತಡೆದುರು, ಖ. ಜ. ಝ. ಗಡ ದುರು, ಚ. ಟ.
3 ವಿತಾಳಿಸಲು, ಜ. ಟ. 4 ಕೇಡಹುದ, ಚಿತ್ತ್ಯಸಂದನಾವಿದುರ, ಖ.
ಸಂದೇಹವೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ, ಚ. ಸಂದೇಹವಱಿಯಾ ರಾಯ ಕೇಳೆಂ
ದ, ಜ. 5 ಘೃಷ್ಟಪುಷ್ಟವಿಹಾರವೆಂದೆನಿಸಿ, ಚ. ತುಷ್ಟಿಪುಷ್ಟಿವಿಹೀನವೆಂದೆ
ನಿಸಿ. ಝ. ವೃಷ್ಟ........ಪೋತ್ರವೆಂದೆನಿಸಿ, ಟ. 6 ಗೆಲವಹುದು, ಚ.
7 ಬಲವಾ, ಝ. ಬಱಸಿನ , ಟ.

ಎಲ್ಲಿಹುದು ಪರಸತಿಯುರಂಜಿಕೆ
ಯಲ್ಲಿಹುದು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿದ ನಱಿ
ದಲ್ಲದಿಹಪರವಿಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೮

ರಕ್ಷಿಸಿದ ಧನದಿಂ ಪುರಂಧ್ರಿಯು
ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಪುರಂಧ್ರಿಯಿಂದವೆ
ರಕ್ಷಿಸುವುದಾತ್ಮನನು ಧನ[1]ವಿಡಿದಾವಕಾಲದೊಳು ।
ಲಕ್ಷಭೇದವ ನಱಿದು [2] ನಡೆದು ವಿ
ಲಕ್ಷನನು ಮುಱಿದಾತ್ಮರಕ್ಷೆಯು
[3] ಲಕ್ಷಿಸುವುದನುನಯವೆಲ್ಲೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೯

ತಿಳಿದು ನಾಲ್ವರೊಳೊರೆದ ಕಾರ್ಯವ
ನುೞಿವುದಿಬ್ಬರ ನಿಬ್ಬರೊಳು ಮ
ತ್ತುೞಿವುದೊಬ್ಬನ ನೊಬ್ಬನಿಂ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಬಳಿಕವನ ।
ಕಳೆದು ತಾನೇ ತನ್ನೊಳಗೆ ಬಗೆ
ಗೊಳ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಾಳ್ಪ ಕಾರ್ಯಕೆ
ಹಱಿವು ಹೊಱುವುದೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೦

ನಿವಡಿಸಿದ ವಿದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಬಂ
ಧುವನು ರೋಗಾವಳಿಗೆ ಸಮಶ
ತ್ರುವನು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸಮಸಂತೋಷದುದಯವನು ।
ರವಿಗೆ ಸಮವಹ ತೇಜವನು ವಾ
ಸವನ [4] ಸಮಭಾಗ್ಯವನು [5] ಜಗದೊಳು
ಶಿವನ ಬಲದಿಂದಧಿಕಬಲವನು ಕಾಣೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೨೧

---

1 ದಿಂದಾ, ಕ. 2 ಪಕ್ಷವಿಪಕ್ಷವನು, ಕ. ಝ. ನಡೆದು ವಿಪಕ್ಷರನು, ಚ.
3 ನೀಕ್ಷಿಸುವುದ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. ರಕ್ಷಿಸುವುದ, ಚ.
4 ಸೌಭಾಗ್ಯವನು, ಖ. ಜ. 5 ಬಲದೊಳು, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

ಹಿರಿಯಮಾನೋನ್ನತಿಕೆಯನು ಬಂ
ಧುರದ ಧನವನು ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯದ
ಪರಮಧರ್ಮವ ನಾವ ಬಯಸುವ ನವನಭವನದೊಳು ‖
ನಿರುತವೃದ್ಧ ಜ್ಞಾತಿ ವಂಶೋ
ತ್ತರ [1] ವಿಷಣ್ಣನು ಪ್ರಿಯದರಿದ್ರನು
ವರಭಗಿನಿ ಯನಪತ್ಯೆ ಯಿಂತೀನಾಲ್ವರಿರಲೆಂದ ‖ ೨೦

ಧರಣಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಪೂರ್ವದೊ
ಳೊರೆದ ನಿಂದ್ರಂಗಮರಗುರು ದೇ
ವರೊಳು ಸಂಕಲ್ಪವನು ಕೃತವಿದ್ಯರೊಳು ವಿನಯವನು ‖
ಹಿರಿಯರೊಳು ಸಂಭಾವನೆಯ ಸಂ
ಹರಣಪದವನು ಪಾಪಕಾರ್ಯದೊ
ಳಿರದೆ ಮಾಡುವುದೆಂಬ ನಾಲ್ಕನು ರಾಯಕೇಳೆಂದ ‖ ೨೨

ಆವುದೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತ ಪರ
ನೋವಿನ [2] ಡಿಸುವ ಜಗಕೆ ನಿಂದೆಯ
ದಾವುದದನಾಚರಿಸದಿಹ [3] ನಾಸ್ತಿಕರ ನಂಬುಗೆಯ ‖
ಠಾವು [4] ಗಾಣಿಪ ತತ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾ
ನಾವಲಂಬನ ನೆನಿಪ ನಾತನೆ
ಭೂವಲಯದೊಳಗುತ್ತಮನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೨೪

ಪಿತನು ಗುರು ಶಿಖಿ ಯಾತ್ಮ ತಾಯೆಂ
ಬತುಳಪಂಚಾಗ್ನಿಯನು ಕ್ರಮದಿಂ
ಪ್ರತಿದಿನವು ಪರಿಚರಿಯಮಾಡುವುದು ಲೇಸ ಬಯಸುವೊಡೆ ‖

1 ದರಿದ್ರಪ್ರಿಯ ನಪತ್ಯಾಂತರಭಗಿನಿ ಯೀನಾಲ್ವರಿರಬೇಕೆಂದನಾ ವಿದುರ ಕ. ಖ. ಝ. ದರಿದ್ರಪ್ರಿಯ ನಪತ್ಯಂತರಭಗಿನಿ ಯೀನಾಲ್ವರಿರಬೇಕೆಂದನಾ ವಿದುರ, ಜ. 2 ಡೆವಜನಕ್ಕೆ ನಿಂದೆಯದಾವುದದ, ಕ. ಖ. ಟ. 3 ಪರಸತಿಯ ನಂಬುಗೆಯ, ಟ. 4 ಗಾಣದ, ಝ.

ಪಿತೃಗಳನು ದೇವರನು [1]ಭೂತಗ
ಳತಿಥಿಗಳ ಯತಿಗಳನು [2]ಪೂಜಿಸಿ
ವಿತತಧರ್ಮವ ಕೀರ್ತಿಯನು ಪಡೆದವನೆ ಸುತನೆಂದ ॥ ೩೫
ವರುಷ ವೈದಱೊಳರಸೆನಿಸಿ ದಶ
ವರುಷ ದಾಸತ್ವ[3] ದೊಳು ಭಾವಿಸಿ
[4] ಬರಲು ಹದಿನಾಱನೆಯ ವರುಷವು ಮಿತ್ರನೆಂದೆನಿಸಿ ॥
ಪರಿವಿಡಿ [5] ಯೊಳಾರೈದು ಮದವ
ತ್ಸರವ [6] ಕಿಡಿಸದೆ ನೆಱೆದ ಮಕ್ಕಳ
ನರಮೃಗ [7] ಗಳನು ಮಾಡಿದೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೬
ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಕುಲೀನನು
ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಸುಶೀಲನು
ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ವಿದಗ್ಧನು ಸಕಲಗುಣಯುತನು ॥
ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಮಹಾತ್ಮನು
ಸಿರಿರಹಿತ ಶಿವನಾದೊಡಾತನ
ಸರಕುಮಾಡದು ಲೋಕ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ವಿದುರ ॥ ೩೭
ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ ಯೌವನ ನೆಲೆಯೆ ಮೈ
ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ [8]ತನು ನೆಲೆಯೆ ಕಂಡೆಯ
ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ ನಿನಗರಸುತನ ವು [9] ಳ್ಳನ್ನ ನೀತಿಯೊಳು॥

---

1 ಭೃತ್ಯರನತಿಥಿ, ಕ. ಖ. ಚ ವೃದ್ಧರನತಿಥಿ, ಜ. ಋಷಿಗಳನತಿಥಿ, ಝ.
2 ಪೂಜಿಪುದಿತರಕೀರ್ತಿಯ ಧರ್ಮವನು, ಖ. ಪೂಜಿಸಿ ಪಿತನ ಕೀರ್ತಿಯು ಧರ್ಮವನು, ಜ. ಪೂಜಿಪುದತುಳಕೀರ್ತಿಯು ಧರ್ಮವನು, ಝ.
3 ವನು, ಕ. ಟ. 4 ವರುಷಹದಿನಾಱಱೊಳು ಪುತ್ರರ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 5 ಗಳಲಿ ನಡಸಿ, ಕ, ಚ. ಜ. ಟ.
6 ಮಾಡದೆ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಮಾಣಿಸಿ, ಟ. 7 ವ ಮಾಡಿದೆಯಲೈ, ಕ. ವನೀಮಾಡಿದೈ, ಖ. ಚ. ವ ಮಾಡುವರೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಜ. ವ ನೀಮಾಡುವರೆ, ಝ. ಟ.
8 ನಿನಗಿನ್ನು ಖಂಡೆಯು, ಖ. ಭಾವಿಪೊಡೆ ಖಂಡೆಯು, ಜ.
9 ಳ್ಳನಕ ಧರ್ಮದೊಳು, ಖ. ಳ್ಳಲ್ಲಿ ನೀತಿ, ಜ. ಟ.

ಧರೆಯ ರಕ್ಷಿಸು ಬಂಧುಗಳ [1] ನಾ
ದರಿಸು ಧರ್ಮವ ಸಾಧಿಸಿಂತಿದು
ನರಪತಿಗಳಿಗೆ ನೀತಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೩೮

ಸಿರಿಗೆ ಕಂಟಕ ವಾಱು ದೋಷವ
ನೊರೆವೆ ನಾಲಸ್ಯವೆನು ಭಯವನು
ಮಱವೆಯನು ನಿದ್ರೆಯನು ಕೋಪವ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತೆಯ ।
ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲವನಿಪಾಲಂ
[2] ಗೆರವೆನಿಸದೈಶ್ವರ್ಯ ವವನು
ರ್ವರೆಯೊಳಗೆ ರಾಜೋತ್ತಮನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೯

ಧನಮದದೆ ಕುಲಮದದೆ ಘನಯೌ
ವನಮದದೆ ವಿದ್ಯಾಮದದೆ ಗುರು
ವನು ವಿಭಾಡಿಸಿ ನೀನು ತಾನೆಂದೆನುತಹಂಕರಿಸಿ ।
[3] ಕನಲಿ ವಿಪ್ರಸಭಾಸ್ಥಳದೊಳೊ
ಬ್ಬನ ವಿಭಾಡಿಸಿ ನುಡಿದ ಮನುಜನು
ಜನಿಸುವನಲ್ಲೆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಾಗರಣ್ಯದೊಳು ॥ ೪೦

ಸಲಹಿದೊಡೆಯನ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರವ
ಕಲಿಸಿದಾಚಾರಿಯನ [4] ನವಸರ
ದೊಳಗೆ ತಲೆಗಾಯ್ದವನ ದುರ್ಭಿಕ್ಷದೊಳು ಸಲಹಿದನ ।
ಜಲದೊಳಾಱದನ ನೆತ್ತಿದನ [5] ನುರಿ
ಯೊಳಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿದನ ಮಱದವ
ರಿಱವರೈ ಕುಲಕೋಟಿಸಹಿತ ಮಹಾಂ [6] ಧನರಕದೊಳು ॥ ೪೧

---

1 ಸತ್ಕರಿಸು, ಕ. ನುದ್ಧರಿಸು, ಟ. 2 ಗರುವೆನಿಸಿ, ಖ. ಚ.
3 ಮುನಿಸಿನೊಳು ಸಾತ್ತ್ವಿಕರುಗಳೊಳೊಬ್ಬನ, ಙ. ಟ.
4 ನನುವರದೊಳಗೆ, ಝ. 5 ಮೃತಿಯೊಳಗೆ, ಝ.
6 ತನರಕ, ಚ.

ಒಲಿದವಳ ಬಿಟ್ಟೊಲ್ಲದವಳಿಗೆ
ಹಲುಬುವವ ನಹಿತರೊಳು ಸಖ್ಯ
ವಳಿಯ ನೆಸಗುವ ನಱಿಯಮದ ನಾ ಬಳ್ಳಿನೆಂಬವನು ।
[1] ಒಲಿದು ಕೇಳದೆ ಹೇೞುವವ ಕೈ
ನಿಲುಕಲಱಿಯದ ಕಾರ್ಯದೊಳು ಹಂ
ಬಲಿಸಿ ಮಱುಗುವ ನವನೆ ಮೂಢನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ॥ ೪೨

ಹರುಷ ದರ್ಪ ಕ್ರೋಧ ಲಜ್ಜಾ
ತುರತೆ ಮಾ [2] ನ ವಿಮಾನ ವಿವೆಱೊಳು
ನಿರತತಮನೆಂದೆನಿಸಿ ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯಕೌಶಲವ ।
ವಿರಚಿಸು [3] ವಕಾಲದೊಳು ವಿರಚಿಸ
ಲಱಿಯದತಿದರ್ಪಾತಿರೇಕೋ
ತ್ತರದೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವೇನಹುದೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೪೩

ಕರೆಕರೆದು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನು ಭೂ
ಸುರರಿಗೀವ [4] ಸದಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಾ
ಚರಿತನನು ವೇದಾಂತವೇದಿಯ ನಾಪತಿವ್ರತೆಯ ।
ಉರುತರದ ಮಾಸೋಪವಾಸಿಯ
ನಿರದೆ ಮಾಸಸಹಸ್ರಜೀವಿಯ
ನರಸ ಕೇಳ್ವಂದಿಸುವರೈ ತ್ರೈಮೂರುತಿಗಳೆಂದ ॥ ೪೪

ಬಿಸುಟು ಕಳ್ವುದು ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವ
ನುಸಿರದಾಚಾರಿಯನ ವೇದ
ಪ್ರಸರ ವಿಲ್ಲದ ಋತ್ವಿಜನ ರಕ್ಷಿಸದ ಭೂಭುಜನ ।

---

1 ಒಲಿಯದುದವನೇ ಹೇೞು, ಖ.

2 ನಾವಮಾನ, ಖ. 3 ತೆ ಶೀತೋಷ್ಣ ಕಾಲದೊ ಳಿರಲು ಭಯ ವಡ್ಡೈಸಿ ಯದಱಿಂ ಪರಿಹರಿಸದಾಕಾರ್ಯವೆಸಗುವ ನವನೆ ಪಂಡಿತನು॥, ಖ. ಙ. ಟ.

4 ವನ, ಕ.

ಬಸೆಯುದಬಲೆಯನೂರೊಳಾಡುವ
ಪಶುವ ಕಾವನ ನಡವಿ [1] ಗುಱಿಯುಹ
ನಿಶೆಯೊಳಾಡದನರನ ನೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೫

*

ವ್ಯಸನವೇೞಱ ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಯು
ಹಸರದೊಳಗಳವಳಿದು ಹೆಚ್ಚಿದ
ವಿಷಯದಿಱುಬಿನೊಳದ್ದು ಮಾಯಾಮಯದ ತೋಹಿನೊಳು ।
ಬಸವಳಿದು ಷಡ್ವರ್ಗ [2] ದೆಡೆಯೊಳು
ನುಸುಳುಗಂಡಿಯ ನೀಕ್ಷಿಸದೆ ತಾ
ಮಸದೊಳಿರುತಿಹುದುಚಿತವೇ ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೪೬

ಅತಿಬಲನ ಹಗೆಗೊಳ್ವ ನಿಹಪರ
ಗತಿ [3] ವಿಚಾರವ ಮಱೆವ ಲೋಕ
ಸ್ಥಿತಿಯ ನುಲ್ಲಂಘಿಸುವ [4] ಮರ್ತ್ಯಜ್ಞನ ವಿರೋಧಿಸುವ ।

---

1 ಗುಱಿಯುಹ ನುಸಿಯನಾಶ್ವಾನ ನಿವರ ನೈವರ ಭೂಪ, ಖ. ಗುಱಿಯುಹ ನುಸಿಯದಾಳ್ದನ ಬಿಡುವೃದ್ಧೈ ಭೂಪಾಲ, ಚ. ಯೊಳು ಹಂಬಿಸದಲಾಡುವ ನಾಸ್ತಿಕರ ನೆಲೆ ಭೂಪ, ಜ. ಯೊಳಗಿಹ ನಿಶಿಯೊಳಾಡುವನಾವ ನೆಲೆ, ಝ. ಗುಱಿಯುಹ ನುಸಿಯ ನಾಯುವ ನಿಂತಱುವವನು ರಾಯ, ಟ

* ಚೋರನು ಚಿಕಿತ್ಸಕನು ರಾಯನು
ನಾರಿ ಯಾಜಕ ಪಂಡಿತರೆನಿ
ಪ್ಪಾಱುಜನ ವಿರ್ದೆಡೆಯೊಳೀ ಜೀವಿಸುವರಱುವರೊಳು ॥
ಭೂರಿನಿದ್ರಾಂಗನೊಳು ರೋಗಶ
ರೀರಿಯೊಳು ವಾದಿಯೊಳು ಕಾಮುಖಿ
ಕಾರಿಯೊಳು ಯಜಮಾನಮೂರ್ಖರೊಳೆಂದನಾವಿದುರ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

2 ವೀಧಿಯ, ಖ. ಜ. ದೇಶೆಗ್ಯ, ಚ. 3 ಯಭಾರವ, ಚ. ಟ.
4 ಧರ್ಮಜ್ಞನ, ಖ.

ವಿತತಭಾಷಿತನಪ್ಪ ತನ್ನಿಂ
ಗಿತವ ಪರರಾಯತವಱಿಯದ
ಕ್ಷಿತಿ [1] ಪ ನವ ಮೂಢಾತ್ಮನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೭

ಬಲುಹಱಿದು ಕೋಪಿಸುವ ಬದುಕಿನ
ಬಱಿಯುಱಿದು ಕುಡುವಾ [2] ತ್ಮಹಿತವನು
ತಿಳಿದು ನಿರ್ಮಳ [3] ವೆನಿಸಿ ಮೇಲಣ ತಾಗುಬಾಗುಗಳ ।
ಹೊಲಬಱಿದು ಸುಖದುಃಖದೊಳು ಸಂ
ಚಲಿಸದಿಹ [4] ನೆಱೆ ಗೂಢಸಂಧಿಯೊ
ಳೊಳಗುದೋಱದೆ ನಡೆವವನೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೮

ದಾನವಿಲ್ಲದ ವಿತ್ತ ಬುಧಸ
ನ್ಮಾನವಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯ ಬಲುಸುಯಿ
ದಾನ ವಿಲ್ಲದ [5] ಸುದತಿ ಸೂರಿಗಳಿಲ್ಲದಾಸ್ಥಾನ ।
ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ತಪವು ವೇದವಿ
ಧಾನವಿಲ್ಲದ ವಿಪ್ರ ಶರಸಂ
ಧಾನವಿಲ್ಲದ ಸಮರ [6] ಮೆಱೆಯದು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೯

ದಿನವ ಬಂಜೆಯ ಮಾಡದಾವಗ
ವಿನಯಪರನಹ ದೈವಗುರು [7] ಪೂ
ಜನೆಯ ಬುಧ [8] ಸೇವನೆಯ ಕಾಲೋಚಿತ [9] ದೆ ವಿವರಿಸುವ ।

---

1 ಯೊಳಗೆ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.
2 ತಹಿತ, ಕ. ಖ. ನೆನಿಸಿ, ಚ. ಝ. ವನಿಸ, ಟ.
4 ಗಂಗೆಯ ಮಡುವಿನಂತೊಳ, ಕ. ಖ.
5 ನೃಪತಿ, ಖ. 6 ಮೆಱೆವುದೆ, ಜ. ಟ.
7 ಸೇವನೆಯ, ಖ. ಪೂಜೆಯನು, ಜ.
8 ಪೂಜನೆಯ, ಖ. ಸೇವೆಯನು, ಜ.
9 ದವಿತರಣವ, ಕ. ದವಿವರಣವ, ಖ. ಜ. ದವಿವರಣೆಯ, ಝ. ದವಿತರಣದ, ಟ.

ಮನನದಿಂ ಶ್ರವಣದೆ ನಿದಿಧ್ಯಾ
ಸನದೆ ದಿನವನು [1] ಕಳೆಯುವಾತನು
ಮನುಜರೊಳಗುತ್ತಮನಲೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೦

ಸಲುವೆ ನೆಂದಂತಃಪುರಕೆ ಸಂ
ಚಲಿಸುವವ ನಾಪ್ತರನು ಬಿಸುಟು
ಗ್ಗಳಿಸುವವ ನಹಿತರೊಳು ಧರ್ಮವ ನುಳಿದಧರ್ಮವನು ।
ಬಳಸುವವ ನೇಕಾಂತದಲ್ಲಿಗೆ
ಸುಳಿವವನು ಹಸಿವಿಲ್ಲದುಂಬವ
ನಿಳೆಯೊಳಗೆ ಮೂಢಾತ್ಮನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೧

ಬುಧರೊಡನೆ ಹಗೆಗೊಳ್ವ ಬುಧರನು
ನಿಧನವೈದಿಪ ಬುಧರ [2] ನೇಳಿಪ
ಬುಧರ ಜಱಿದರೆ ನಲಿವ ಬುಧರನು ಹೊಗಳುವರ ಪಱಿವ ।
ಬುಧರನಧಮರ ಮಾಳ್ಪ ಬುಧರನು
ವಿಧಿಗೊಳಿಪ ಬುಧರೆನಲು ಕನಲುವ
ರಧಮಭೂಪರಿಗೆಂಟುಗುಣವು ವಿನಾಶಕರವೆಂದ ॥ ೫೨

ಕುಸುಮಫಲತಾಂಬೂಲಗಂಧ
ಪ್ರಸರಭೋಜನ ಗಮನ ನೆನಹಿಂ
ಬೆಸೆವ ಕಾರ್ಯಗಳನಿಬರೊಱಿಗಿರಲೊಬ್ಬನೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಎಸೆಯುವಿನಿತಱೊಳೊಬ್ಬನೇ ವ
ರ್ತಿಸುವುದವನೀಪಾಲನೀತಿಗೆ
ಸಸಿನ ವೆನಿಸದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೫೩

[3] ಕಳಿತತರಣಿಯ ಕಿರಣದೊಳು ನಿ
ರ್ಮಳದ ಜಲದೊಳು ದುಗ್ಧಪಾನಂ
ಗಳೊಳು ವರಯುವತಿಯರ ಸಂಭೋಗ [4] ಗಾಂತರಂಗಳೊಳು ।

1 ಕಳಿವನಾತನು, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಕಳಿವನಾತನು, ಟ. 2 ನೋಲಿಪ, ಕ. ಝ.
3 ಕಳಿದ, ಕ. ಟ. ಗಳಿತ, ಜ. ತಳಿತ, ಝ. 4 ಗಾಂತರಂಗದೊಳು, ಖಗದೊಳು ಭೂಸುರರ, ಜ. ಝ. ಟ.

ತಳತಹೋಮದ ಹೊಗೆಗಳೊಳು [1] ದಿನ
ಗಳೆಯಲವೆಗಾಯುಷ್ಯವೃದ್ಧಿಯು
ಬಲಿವುದೈ ದಿನದಿನದೊಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪

ಎಳೆಯರವಿರಶ್ಮಿಯೊಳು [2] ಪ್ರೇತ
ಸ್ಥಳದ ಧೂಮವ್ರಾತದೊಳು ಗಾ
ವಿಲ [3] ರಹ ಸುವೃದ್ಧೆಯರ ಸಂಭೋಗಾಂತರಂಗ [4] ಳೊಳು ।
ಕೊಳಚೆನೀರಿನ ಬಳಕೆಯೊಳು ಕ
ತ್ತಲೆಯ ದಧಿಭೋಜನದೊಳಾಯು [5] ಷ
ವಿಳಿದು ಹೋಹುದು ದಿನದಿನದೊಳವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೫

ಗುರುವಿರೋಧ ಮಹೀಸುರರ ಮಾ
ತ್ಸರಿಯು ದೈವದ್ರೋಹ ಗುಣಸಂ
ಹರಣ ಬಂಧುದ್ವೇಷ ವತ್ಕ್ಯಾ [6] ಲೀಢವಾಕ್ಕಥನ ।
ಶರಣಜನ [7] ದಂಡಿತ್ವ ವೆಂಬಿವ
ನರೆವೆಣಿಸದಂಗೈಪ ಭೂಪನ
ಸಿರಿಗೆ ಮೂಡುಗು ಕೇಡು ನಿಮಿಷದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೬

[8] ಮಸುಳಿಸಿದರ್ ದುಕೂಲ ರದನದೊ
ಳೆಸೆವ ಹಾವಸೆ ಭುಕ್ತದುನ್ನತ

---

1 ಸಂಚಲಿಸುವ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ದಿನ ಬಲದೊಳಾಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಬಳವಿಗೆಗಳಹವರಸ ಚಿತ್ತಯಿಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಟ.
2 ಪ್ರೇತಾಂಗಳದ, ಚ. ಜ. ಟ.
3 ವಯೋ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. 4 ದೊಳು, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
5 ವುತೊಲಗಿ ಹೋಹುದು, ಖ, ಷವಿಳಿದು ಹೋಗದೆ, ಚ. ಟ.
6 ಕಾಂಕ್ಷೆ ದೀನತನ, ಖ. 7 ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಚ. ಜ. ಝ.
8 ಮಸಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಕರವೆರಡಱಿಂ ದೆಸಗಿ ತಲೆಯನು ತುಱಿಸಿ ರಾತ್ರಿಯೊಳೆಸೆವ ನಿಷ್ಠುರವಾಕ್ಯ, ಖ.

ದೆಸಕ ನಿಷ್ಠುರವಾಕ್ಯ ವುದಯಾಸ್ತಮಯಕಾಲದೊಳು |
ಎಸೆವನಿದ್ರಾಂಗನೆಯೊಳೊಂದಿರೆ
ಬಿಸಜಲೋಚನ ನಾದೊಡೆಯು ವ
ರ್ಜಿಸುವೆಳವೆನನು ಭಾಗ್ಯವೆಧು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೫೭

ನಾಗವಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದುಮುಂದನು
ನೀಗಿ ಕಳೆಯದೆ ಚೂರ್ಣ ಪರ್ಣ
ತ್ಯಾಗ ವಿಲ್ಲದೆ ದಂತಧಾವನಪರ್ಣವನು ಸವಿದು |
ಭೋಗಿಸುವನಮರೇಂದ್ರನಾಗಲಿ
ನಾಗಭೂಷಣ ನಾಗಲಾತನ
ನೀಗಿ ಕಳೆವಳು ಭಾಗ್ಯವೆಧು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೫೮

*

ಉದರವೊಂದು ವಿಭಾಗ ನಾಲ್ಕಾ
ಗದಱೊಳನ್ನರಸಕ್ಕೆರಡು ಮೇ
ಲುದಕಕೊಂದಾವಾಯುಸಂಚರಣೆಗಳಿ [1] ಗೊಂದಾಗಿ |
ತುದಿಯೊಳೊಂದೇ ಮಾರ್ಗದೊಳು ತ
ಪ್ಪದೆ ನಡಿಸಲಾರೋಗ್ಯ ವಹುದೀ
ಹದನಱಿದು ಭೋಜನವ ಮಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೫೯

---

* ಸ್ಥಾನಪಂಚಕದಿಂದ್ರಿಯದ ಸಂ
ಸ್ಥಾನದೊಳು ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯು ಸ
ನ್ಮಾನಿಸುವುದಾಸಾಧನದ ಪಂಚಕದ ಪರಿಣತಿಯು |
ಸ್ಥಾನವಱಿದಾರೋಗಣೆಯ ಸಂ
ಧಾನವನು ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ರಾ
ಜಾನುಮತವಿದು ಸಕಲಸುಖಕರವೆಂದನಾವಿದುರ ||

ಈ ಪದ್ಯವು 58ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಗೆಡೆಯಾಗಿ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

ನೇಱಿದ ಸಚರಾಚರ ವಿದೆಲ್ಲವು
ನರರ ನಿಜಭೋಜನಕೆ ಜನಿಸಿದು
ವರಸ ಕೇಳಿದಱೊಳಗೆ ಭೋಜ್ಯಾಭೋಜ್ಯವ [1] ಸ್ತುಗಳ |
ಪರಿಯಱಿದು ಬಳಸುವರುಗಳು ಘನ
ತರದ ಸುಕೃತವ ನೈದುವರು ಭೂ
ವರರೊಳಗೆ ಸಂದೇಹವೇ ಹೇಱೆಂದನಾವಿದುರ || ||೬೦

ಜನಜನಿತವಮಲವಮೂತ್ರ ಮೂಱು
ಜನಿಸುವುವು ರತಿಯೊಂದು ನಿಜಭೋ
ಜನವೆರಡು [2] ನಿಶೆಯೊಂದೊಱಗು ತಾಂಬೂಲ ಹದಿನೈದು |
ಇನಿತುವನು ತಪ್ಪದೆ ನಡಿಸಲಾ
ಜನಪಗಾರೋಗ್ಯಾ [3] ತ್ಮಸುಖ ಸಂ
ಜನಿಸುವುದು ದಿನದಿನದೊಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೬೧

ತುರಗ [4] ಹಾಯ್ವ್ವಧ್ವವನು ಸಿಡಿಲಿನ
ಧರಧುರದ ಗರ್ಜನೆಯು ನಾರಿಯು
[5] ರಚಿವ ಪುರುಷನ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯೊಲಿವ ಕಾಲವನು |
ವರುಷದುದಯುವ ಬಱನ ಬರವನು
[6] ನಿರವಿಸುವೊಡೆ ವಿಧಾತ್ರಗಳವ
ಲ್ಲರಸ ಕೇಳ್ ಮನುಜಂಗೆ ಗೋಚರಿಸುವುದೆ ಹೇಱೆಂದ || ೬೨

ಬಡತನ [7] ದೊಳ್ಳುದಗಿ [8] ದವ ಹಗೆಯಾ
ದೊಡೆಯು ನಂಟನು ನಂಟ ತಾನಾ
ದೊಡೆಯು ಬಂದ ವಿಪತ್ತಿನೊಳಗೆ ಪರಾಙ್ಮುಖನೆ ಆಗಿ |

---

1 ನು ತಿಳಿದು|| ಪರಿಪರಿಸಬಲ್ಲವರು, ಕ, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
2 ಸುವ್ಯಕ್ತ ವರ, ಝ. ಸುಯಿಲೊಂದು ವರ, ಟ.
3 ತಿಶಯುಸಂ, ಖ. 4 ಹೃದಯುಧ್ವನಿಯು, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ.
5 ರೆರಕ, ಕ. ಝ. 6 ವಿರಚಿಸುವೊಡೆ, ಕ. ಝ. ವಿರಚಿಸುವುದು, ಚ. ಜ. ಟ.
7 ದ ದುಃಖದೊಳು ಶಾ ತಿಯು ನುಡಿಯು ನುಡಿದವ ನಂಟ ತಾನಾ, ಕ.
8 ದೊಡೆ, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

ನುಡಿಸದವನೇ ಹಗೆ ಶರೀರದೊ
ಳಡಸಿದಾರುಜೆ ಬಾಧೆಗಡವಿಯು
ಗಿಡಮರಂಗಳು ರ [1] ಕ್ಷಣೆಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೬೩

ಕಾಲದೊಳಗೆ ವಸಂತ ವಿದ್ಯಾ
ಜಾಲದೊಳಗೆ ಕವಿತ್ವ [2] ವರವಾ
ಹಾಳಿ [3] ಯೊಳು ಗಜ ಬೇಜಿಕೆ ಮಿತ್ರಶ್ರೇಣಿಯೊಳು ವಾಣಿ ।
ಭಾಳನೇತ್ರನು ದೈವದೊಳು ಬಿ
ಲ್ಲಾ [4] ಳಿನೊಳು ಮನುಮಥನು ಧನದೊಳು
ಹೇಳಲೇನಭಿಮಾನವೇ ಧನ ವರಸ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೬೪

[5] ಮುಂದೆ ಗುರುವನು ಬಂಧುಜನವನು
[6] ಹಿಂದೆ ಕರ್ಮಾಂತ್ಯದೊಳು ಸೇವಕ
ಬೃಂದವನು ಕೊಂಡಾಡುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯಮಾರ್ಗವಿದು ।
ಹಿಂದೆ ಮುಂ [7] ದೆಂದೆಂದು ನಿನ್ನಯ
ನಂದನರ ನಾರಿಯರ ಹೊಗಳುವು
ದಂದವೇ ಭೂಪಾಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೬೫

ತುರಗದೆಡಬಲ ಗಜದ ಸಮ್ಮುಖ
ತರುಣಿಯರುಗಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ
ಹಿರಿದುದುರ್ಜನರಿರ್ದದೇಶ ವದೈದೆ ವ್ಯಾಘ್ರಮುಖ।
ಭರದಿ ನಾದೇಶವನು [8] ಬಿಟ್ಟರ

---

1 ಕ್ಷಿಸವೆ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.　　2 ಗಜವ್ಯೆ, ಕ. ಖ. ಚ. ಝ. ಟ.
3 ಮಿತ್ರಶ್ರೇಣಿಯೊಳಗೆ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿ, ಕ. ಖ. ಯೊಳುದೇವೇಂದ್ರ, ಚ. ಝ.
4 ಳ್ರುತನದೊಳು ಮದನ. ಚ.　　5 ಹಿಂದೆ, ಖ.　　6 ಮುಂದೆ ಕಾವ್ಯಾರ್ಥದೊಳು, ಖ.　　7 ದುವಾಗ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.　　8 ಕಳೆದೇ ವರುಷದೊಳು ಸಂನ್ಯಾಸಗಮನಾಂತರವ, ಚ. ಬಿಟ್ಟರವರಿಸದಾರಣ್ಯದೊಳು ಗಮನಾಂತರವನೈದುವು, ಜ. ಬಿಟ್ಟರವರಿಸದನ್ಯಗ್ರಾಮಗಮನಾಂತರವನೈದುವು, ಟ.

ವರಿಸದನ್ಯತ್ರದೊಳು ಗಮನೋ
ತ್ತರವ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದಲ್ಲಿಹುದುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೬೬

ಪಶುಗಳಂತ್ಯವ ನಂತ್ಯಜರು ಸುರ
ವಿಸರದಂತ್ಯವ ನಸುರರೆಚ್ಚ[1] ಱಿ
ನುಸುರಿನಂತ್ಯವ ಚೋರ ನಿಜಗುಣದಂತ್ಯವೆನು ಮೃತ್ಯು ।
ಕೃಷಿವರುಷದಂತ್ಯವೆನುಬಱನಾ
ಲಿಸಿ ಕವಿವವೊಲು ರಾಯರಂತ್ಯದ
[2] ದೆಸೆಯ ಬಯಸುವ ರಥವನ್ನೃಪ ರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೭

ಬಲುಪ್ರಧಾನನ ವೈರ ಹಿತವೆಹ
ಲಲನೆಯರ ಮನದಳಲು ಹಗೆಯೊಳು
ಬಳಸುವಂತಸ್ಥತೆ ಯನಾಮಿಕರೊಡನೆ ಕೆಳೆಗೊಟ್ಟ ॥
ಬಲದೊಡನೆ [3] ಹಗೆ ತನ್ನ ಸತ್ವದ
ನೆಲೆಯನಱಿಯದ [4] ನೃಪನ ಬಾಳಿಕೆ
ಸುಟಿವಗಾಳಿಗೆ ಮಲೆವ [5] ದೀವಿಗೆಯಂತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೬೮

ಹುಸಿ ಪರದ್ರೋಹವು ಪರಸ್ತ್ರೀ
ವ್ಯಸನ ನಿಂದೆ ಯಸೂಯೆ ಮಾನ್ಯ
ದ್ವಿಷತೆ ಪತಿತ [6] ನ ಮೇಳ ವಾತ್ಮಸ್ತುತಿ ಯೆನಿಪ್ಪಿವನು ।
ಬಿಸುಟು ತದ್ವಿಪರೀತದೊಳು ವ
[7] ರ್ತಿಸುವ [8] ನವನೇ ರಾಯ ನಾತಗೆ
ವಸುಧೆಯೊಳಗಣೆ ಯಾವನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೯

---

1 ರುವುಸಿರಿ, ಝ. 2 ಜಸವ, ಜ. ಹೆಸರನಱಿದಾಕುವರಥವನ್ನೃಪರರಸ, ಟ.
3 ನಿರ್ಬಂಧ ಧರ್ಮದ, ಖ. ಜ. ಟ. ನಿರ್ಬಂಧ ದೈವದ, ಝ.
4 ಭೂಪತಿಯ ಸಿರಿ ಖ. ದಾನಿಗಳ ಸಿರಿ, ಚ. ಜ. ಟ. ಮಾನವರ ಸಿರಿ, ಝ.
5 ದೀಪಿಕೆ ಕಿಡುವುದೇ ನರಿದೆ, ಖ. ದೀಪವು ಕೇಳು, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
6 ಸಮೇತ, ಚ, ಜ. ಟ. 7 ಜರಿಸದೆ ನಡೆವನೆ, ಜ. 8 ನುತ್ತಮು, ಖ.

ಇದು ಹಿತಾಹಿತ ವಿದು [1] ಶುಭೋದಯ
ವಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಾಧನ
ವಿದು ಸುಜನಸನ್ಮಾರ್ಗ ವಿದು ಸಂಸಾರವಿಪುಳಫಲ ।
ಇದು [2] ಸುಲಭ ವಿದು ದುರ್ಲಭವು ತಾ
ನಿದು ಸುನಿಶ್ಚಯ ವೆಂಬ ಕಾರ್ಯದ
ಹದನ ನಱಿವನೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೦

ಶತ್ರು ಕಾಲ [3] ವು ದೇಶ ವರ್ಗ [4] ವು
ಮಿತ್ರನುದಯೋಪಾಯಕರಣ [5] ವು
ಪುತ್ರನೆಂಬಿವು ಮೂಱುತೆಱನಾಗಿಪ್ಪುವಿವಱೊಳಗೆ ।
[6] ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವಿವೇಕವೆನಿ [7] ಪಿವ
ಮಿತ್ರಗೊಳಿಪನೆ ರಾಯ ನವೆಗೆ ಧ
ರಿತ್ರಿಯೊಳಗೆಣೆ ಯಾವನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

ಎಲ್ಲಿ ಸುಲಲಿತವಿದ್ಯೆ ಬಹುಧನ
ವೆಲ್ಲಿ ಗಣಿಕಾನೀಕಮಣಿಗಣ
ವೆಲ್ಲಿ ಗಜಜಾತ್ಯಶ್ವ [8] ವೆಲ್ಲಿ ವರೂಥಸಂದೋಹ ।
ಎಲ್ಲಿ [9] ಸುಭಟನಿಕಾಯ ನೆರೆದಿಹು
ದಲ್ಲಿ ತನ್ನಾಧೀನವಾಡಲು
ಬಲ್ಲ [10] ವನೆನೃಪ ನಾತಗಿದಿರಾರೀಧರಿತ್ರಿಯೊಳು ॥ ೨೨

---

1 ಸುಭೋದಯ, ಚ. 2 ಸುಬಲ ದುರ್ಬಲವಿದೆಂದಾಪ್ತದ, ಚ. ಸುಬಲವಿದು ದುರ್ಬಲವು ತಪ್ಪದು, ಜ. 3 ಸುದೇಶ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
4 ಸುಮಿತ್ರ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
5 ಸುಪಾತ್ರ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ 6 ಗಾತ್ರವಿಡಿದಿಹವ್ರೋಲು ಸಕಲದೆ, ಖ.
7 ಪವನೊತ್ತಿ, ಕ. ಸಿವುಹುತ್ರ, ಚ. ಪವನೊತ್ತು, ಜ. ಪವಗೋತ್ರ, ಝ. ಪಿವಯೋತ್ರ, ಟ. 8 ಸುಭಟು, ಚ. 9 ವಸ್ತುಸಪೂರ್ವ, ಚ.
10 ವಂಗಿದಿರಾವನೈ ಭೂಪ ಲ ಕೇಳೆಂದ, ಚ. ಜ.

ದ್ವಾರ ವೊಂಬತ್ತಿಂದ್ರಿಯದ [1] ಹಂ
ಕಾರಕರಣಚತುಷ್ಟಯಂಗಳ
ಸಾರಭೂತಾಳಿಗಳ ಸುಳುವಿನ ಪಂಚವಾಯುಗಳ ।
ಹೋರಟೆಗಳೊಳು [2] ಬಳಲಿ ಜೀವ ನ
ಧೀರ ನಹವ್ರೊಲು ಪಾಂಡುಪುತ್ರ್ರರ
ಕೌರವರ ಬೇಳಂಬದೊಳು ಬೆಂಡಾದೆ ನೀನೆಂದ ॥ ೩೩

ಮತ್ತ ನಾಕ್ರಾಂತಪ್ರಮತ್ತೋ
ನ್ಮತ್ತರತಿಕುಪಿತಾನನನು ಚಲ
ಚಿತ್ತ ನತಿಕಾಮುಕನು ಲುಬ್ಧನು [3] ಭೀತನಾದವನು ।
ಕ್ಷುತ್ತು ಘನವಾಗುಳ್ಳ ನಿಂತೀ
ಹತ್ತುಜನ ಪಾಪಾಗ ಧರ್ಮದ
ತತ್ತ್ವವಣಿಗಳ ನಱಿ [4] ವರ್ರೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೪

ದಾನ ವಿಷ್ಣುಪೂರ್ತ [5] ವಿನಯಸ
ಮಾನದೇವಾರ್ಚನೆ ಮಹೀಸುರ
ಧೇನುಸಂತರ್ಪಣ [6] ಸದಾತಿಥಿಪೂಜೆ ಗುರುಭಕ್ತಿ ।
ಧ್ಯಾನ ದೀನಾನಾಥಬಂಧುವಿ
ತಾನಶರಣಾಗತಸುರಕ್ಷಾ
[7] ಸ್ನಾನತೀರ್ಥಂಗಳನು ಮಾಡಲುಬೇಹುದವನಿಪರು ॥ ೩೫

ಧರೆಯೊಳೀಹೊತ್ತಿನೊಳು [8] ನಿನಗೈ
ಶ್ವರಿಯದೊಳು ಮಕ್ಕಳೊಳು ಕಂಡೆಯ
ಸಿರಿಯೊಳೊಡವುಟ್ಟಿ [9] ದರು ಸಪ್ತಾಂಗದೊಳು ಸತಿಯರೊಳು ।

---

1 ಸಂಸಾರ, ಖ. 2 ತೊಳಲಿಯನುದಿನ, ಖ.
3 ಶೂರನೆಂಬವನು, ಕ. ಜ. ಮದ್ಯಪಾನಿಗಳು, ಖ. ರೋಗಿಯೆಂಬವನು, ಝ.
4 ಯರ್ರೈ, ಖ. ಜ. ಝ. 5 ನಿಜಸನ್ಮಾನ, ಜ.
6 ಮಹಾತಿಥಿ, ಚ. ಜ. 7 ಸ್ಥಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳ, ಖ. ನವೀನತೀರ್ಥಂಗಳನು, ಜ. ಸ್ಥಾನತೀರ್ಥಂಗಳನು, ಝ. 8 ನಮಗೈ, ಕ. ನಿಮಗೈ, ಝ.
9 ದರ, ಖ. ಝ.

ಗುರು [1] ಪಿತರು ಬಹುಬಂಧುಜನಪು
ತ್ರರೊಳದಾವುದು ಕೊರತೆ ಕೌಂತೇ
ಯರ ನೆರವಿಗರ ಮಾಡು [2] ವೊಡೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೩೬

ಉಭಯಕುಲಶುದ್ಧಿಯೊಳು ಹೆಚ್ಚಿದ
ವಿಭವದೊಳು [3] ವಿಕ್ರಮದೊಳಧಿಕ
ಪ್ರಭೆಗಳೊಳು ಸತ್ಯದೊಳುಸಾಹಿತ್ಯದೊಳು ವಿನಯದೊಳು ।
ಅಭವವನಂಘ್ರಿಯ ಸೇವೆಯೊಳು ಹರಿ
ನಿಭನೆನಿಸಿ [4] ಬದುಕುವನು ರಾಜ್ಯಕೆ
ವಿಭುವೆನಿಸುವನು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೩೭

ವೇಸಿಯಹ ಪರ್ಯಂಕದೆಡೆಯೊಳು
ದಾಸಿಯಹ ಪರಿಚರ್ಯೆಯೊಳು ನಿ
ದೋರ್ಷಿಯಹ ಪತಿಭಕ್ತಿಯೊಳು [5] ಮೋಹದೊಳು ತಾಯೆನಿಸಿ ।
[6] ಲೇಸುಕಾರ್ಯಕೆ ಮಂತ್ರಿಯೆನಿಸುವ
ವೈಸಿರಿಯನುಳ್ಳವಳು ರಾಣೀ
ವಾಸ ವೆಂದೆನಿಸುವಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೩೮

ತಂದೆತಾಯಿಗಳಾಜ್ಞೆಯನು ಸಾ
ನಂದದೊಳು ಪಾಲಿಸುತೆ ಮದವನು
ಮುಂದುಗೆಡಿಸುತೆ ಧರ್ಮದೊಳು ರಾಜ್ಯವನು ರಕ್ಷಿಸುತೆ ।
ಬಂಧುವರ್ಗವ ಸಲಹಿ ಭೂಸುರ
ಬೃಂದವನು [7] ರಕ್ಷಿಸುವೊಡವ ಮಗ
ನೆಂದೆನಿಸುವನು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೩೯

1 ಪಿತಾನುಜ ಬಂಧು, ಖ. ಜ. ಟ.　　2 ವುದು ಅನುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ, ಟ.
3 ವಿಗ್ರಹದೊಳ, ಖ. ಜ. ಟ.　　4 ಮೆಱೆವನು, ಖ. ಟ.
5 ವಿನಯದೊಳು ತಾನೆನಿಸಿ, ಝ.　　6 ಏನು ಕಾರ್ಯಕೆ, ಚ. ಟ.
7 ಸತ್ಕರಿಸುವನು, ಖ. ನೆಱೆ ಹೊರೆವೊಡವ, ಜ. ಸತ್ಕರಿಸಿದವ, ಝ.

ನರಿಕಟಕಭೇದಕನ ನಾನಾಯುಧವಿಶಾರದನ ।
ಭರಿತಧೈರ್ಯನ ಪತಿಹಿತನ [1] ಸಂ
ಗರಸಹಾರನ ನೂರ್ಧ್ವರೋಷನ
ನಿರದೆ ಸೇನಾಪತಿಯ ಮಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೬

[2] ತಿಳಿದವನ ಮತಿವಿದನ ಭಾಷಾ
ವಳಿಲಿಪಿಜ್ಞನ ಸಾಕ್ಷರನ ಮಂ
ಡಳಿಕಸಾಮಂತರ ವಿಶೇಷದೊಳವ [3] ಸರವನಱಿವ ।
ಸಲೆ ಕರವ ಕಳುಹಿಸುವ ನಿಲಿಸುವ
ಬಲುಹ ನುಳ್ಳನ ಸುಕರ [4] ದುಷ್ಕರ
ಕಳುಕದಾತನ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿ ಯೆನಿಸಬೇಕೆಂದ ॥ ೮೭

[5] ಸಲುವ ತಾ ದೃಷ್ಟಾನುಮಾನಂ
ಗಳೊಳು ನಿಪುಣನ ನಿಶ್ಚಲನ ನಿ
ಷ್ಕಳನ ರಾಗದ್ವೇಷರಹಿತನ ಬಹುಲಿಪಿಜ್ಞಕನ ।
ಹಲವುಬುದ್ಧಿಯನುಳ್ಳವನ ಕೃ
ಚಳಕ [6] ಬರೆಹನ ವಾಚಕನ ಬಗೆ
ಗೊಳಿಸಿ ಕರಣಿಕಪತಿಯ ಮಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೮

ವಸನ ಮಣಿಗಣ [7] ಲೋಹ ಕಾಂಚನ
ವಿಷಯ ಭೇದವ ಬಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟುದ
ನೆಸಿಯಲೀಯದೆ ತಾನುಭಕ್ಷಿಸದಿಹ ನಿಧಾನವನು ।
ಬಸೆಯ ಕಾದಿಪ್ಪಂತೆ ಕಾ [8] ದಿಹ
ಮುಸಿಯದಾತ್ಮನ ಬಹುಕುಟುಂಬ
ವ್ಯಸನವುಳ್ಳನ ಮಾಳ್ಪುದೈ ಭಂಡಾರರಕ್ಷಕನ ॥ ೮೯

---

1 ಕಾಪುರದೊಳಧಿಕನ, ಖ. ಸಂಗರಸಧಾರನ, ಟ.
2 ಕುಲನನುಳ್ಳವನಧಿಕಭಾಷಾವಳಿಯ ಸಾಕಾರಕನ ಮರಮಂಡಳಿ, ಕ. ಖ.
3 ರವರ, ಝ. 4 ಪರಿತವ ಕಳೆವ ನಾತನ, ಖ. 5 ಸಲೆ ಶ್ರುತ, ಖ. ಜ. ಝ.
6 ಲಿಖಿತನ, ಖ. ಜ 7 ನಿವಹ, ಜ. 8 ಯರ್ಧವ, ಕ. ಝ.

ಮನ ವಚನ ಕಾಯದೊಳು ದಾತಾ
ರನೊಳು ಹಿತವೃತ್ತಿವನ ನಿಯತನ
ವಿನುತವನಿತಾವಿಮುಖನನು ನಿಶ್ಚಲನಿರೋಧಕನ ।
ಮುನಿವರರ ಬುದ್ಧಿಯೊಳು ಸಿಲುಕದ
ವನ [1] ನಿಜಾಪ್ತನ ನಿಯತವಿದ್ವನ
ಜನಪ [2] ಚಿತ್ತೈಸುವುದಲೇ ತಾಂಬೂಲಧಾರಕನ ॥ ೯೦

ಪಿತೃಪಿತಾಮಹಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರಾ
[3] ಗತನ ಕೃತಕರಣಿಗಳೊಳಧಿಕನ
ನತಿಶುಚಿಯ ಸಾಧಕನ ನಕ್ರೋಧಿಯ ನನಾಲಸನ ।
[4] ಪತಿಹಿತನ ಷಡ್ರಸವಿಶೇಷೋ
[5] ನ್ನತನ [6] ನಿತರಾಲಯವಿದೂರನ
ಪತಿಕರಿಸುವುದು ಸೂಪಕಾರತೆಗರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೧

[7] ನಿಶಿತಪರಿಮಳ [8] ದಿಂದವಾಮೋ
ದಿಸಿದ ಗಂಧದ್ರವ್ಯದೊಳು ಬಂ
ಧಿಸಿದ ಜೀವನ [9] ವನ್ನು ತನ್ನಯ ಜೀವನವಿದೆಂದು ।
ವಸುಮತೀಶಂಗಿತ್ತು ತಾ ಭೋ
ಗಿ [10] ಸದೆ ಬಳಸದೆ ದುಹೃದರತೊಲ
ಗಿಸುವವನೆ ಪಾನೀಯಧಾರಕ ನರಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೨

---

1 ನಶೇಷಕಲಾಪ್ರವೀಣನ, ಖ. ಚ. 2 ತಿಯು ಚಿತ್ತೈಸುವುದುತಾಂ, ಖ. ಜ.
3 ಯತ್ರದ, ಜ. ನ್ವಿತನ, ಝ. ಯುತನ, ಟ. 4 ಮತಿಯುತನ, ಝ.
5 ಚಿತನ, ಖ. ಛಿ್ರತನ, ಝ. 6 ನಿಪೋಷಿಯ; ಕ.
7 ಎಸೆವ, ಕ. 8 ವೋದದಿಂ ಮೋ, ಕ. ಮೋದದಿಂ ಮೋಧಿಸಿ ಸು, ಖ.
9 ಜೀವ, ಖ. 10 ಸಿದ ವಿಮಲಾಹೃದವನುಜು, ಖ,

ಉನ್ನತ [1] ನ ರೂಪಾಧಿಕನ ಸಂ
[2] ಪನ್ನದಕ್ಷನ ನನ್ನರೆನ್ನವ
ರೆನ್ನದವರವರಿಂಗಿತಾಕಾರಪ್ರಭೇದಕನ ।
ಮನ್ನಣೆಗೆ ಬೆಱೆಯದನ ನಾಪ್ತನ
[3] ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದೊಳಶ್ರಮಪ್ರತಿ
ಪನ್ನ [4] ನನು ಪಡಿಯಱನಮಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೩

ಪಲಿತಕಾಯ ಕುರೂಪಿಯನು ನಿ
ರ್ಮಳನ ಲೋಭಿಯ [5] ಸಾವಧಾನನ
ಸಲೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಿಂಗಿತಾಕಾರಪ್ರಭೇದಕನ ।
[6] ಕಲಿಮಲಿನತನುರುಚಿಯ ನಬಲಾ
ವಳಿಯ ಸುಯಿದಾನದೊಳು ನಿಲಿಸುವು
ದಿಳೆಯೊಳಗ್ಗದ [7] ಜಾಣರಾದವರರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೪

ಗ್ರಾಮಮೂಱಱ ಸಂಚರಣೆಗಳ
ಸೀಮೆ [8] ಯೊಳು ಸರಿಗಮಪ [9] ಧನಿಗಳ
ನೇಮ [10] ದಪ್ಪದೆ ಹರಣಭರಣದ [11] ಹರೆಪುತಿರುಪುಗಳ ।
ಕೋಮಲಿತಶಾರೀರಹೃದಯದ
ರಾಮಣೀಯಕರಚನೆಗಳೊಳು ಸ
ನಾಮ ನೆನಿಸುವ ನವನೆ ಗಾಯಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೫

---

1 ದ, ಕ. ಝ. 2 ಪೂರ್ಣ, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ.
3 ನನ್ನ ಕಾರ್ಯದೊಳತಿಶ್ರ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. 4 ಪಡಿಯಾರಕನ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.
5 ಸಾವಧಾನಿಯು, ಖ. ಜ. ಟ. 6 ಕಲಿಮನನ ಕಡುಶುಚಿಯು, ಝ.
7 ರಾಜರಭಿಮತಪರಸ, ಖ. ಜಾಣತನವೆಲೆ ರಾಯ, ಝ.
8 ಗಳ, ಖ. 9 ಧ್ವನಿಸ, ಖ.
10 ತಪ್ಪದೆ, ಖ. ಜ. ಝ. 11 ಹೆಂಪುತಂತ್ರಗಳ, ಕ. ಹೆಂಪ್ರತಿರುಪುಗಳ, ಖ. ಹೆಂಪುಸೊಂಪುಗಳ, ಜ. ಯಿಂಪುಸೊಂಪುಗಳ, ಝ.

ತಾಳಲಯಬೊಂಬಾಳ [1] ಮಿಶ್ರದ
ಹೇಚಿಕೆಯ [2] ನಾಟಕಶುದ್ಧದ
ಸಾಳಗದ ಸಂಕೀರ್ಣದೇಶಿಯ ವಿವಿಧರಚನೆಗಳ ।
ಮೇಳವಣಿ [3] ದೌಡವದ ಷಾಡವ
ದೇಶಿಗೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾರ್ಗದ
ಸೂಳುಗಳ ಲಯಮಾನವರಿವವನವನೆ [4] ಗಾಯಕನು ॥ ೯೬

ಬರಲು ಕಂಡೊಡೆ ವಂದಿಸುತ್ತಂ
ತರಿಸುತಂತರಿಸುತ್ತೆ ಮಿಗೆ ಹ
ತ್ತಿರ ವೆನಿಸದತಿದೂರ ವೆನಿಸದೆ ಮಧ್ಯಗತಿ ಯೆನಿಸಿ ।
ಪರಿವಿಡಿಯೊ [5] ಳೋಲೈಸುತರಸಿನ
ಸಿರಿಮೊಗವ ನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಬೆಸಸಿತ
ನರೆಮರಿಸದಾಕ್ಷಣವೆ ಮಾಡಿದೊಡವನೆ ಸೇವಕನು ॥ ೯೭

ಹರುಷದೊಳು ನಿಜಜನನಿ ಗರ್ಭವ
ಧರಿಸಿಕೊಂಡಾಡುವವೊಲುತ್ತಮ
ಪುರುಷನಂತರ್ಯಾಮಿಯನು ತಾಳ್ವಂತೆ ಭೂಭುಜರ ।
ಧರಿಸಿ ಸುಖಸಂಗತಿಗಳೊಳು ಸಂ
ಚರಿಸುತ್ತಾಳ್ದನ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಯೊ
ಳಿರಲು ಬೆಸದವರೆನಿಪರೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೮

[6] ಕುಟಿಲತೆಯನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಬಟ್ಟೆಯ
ಮೊಳೆಮುರಂಗಳ ಹೊಯ್ಲ ತಪ್ಪಿಸಿ
ನೆಳಲ [7] ನೆಸಗುತೆ ವೇಗಗತಿಸಾಮಾನ್ಯಗತಿಗಳೊಳು ।

---

1 ಶುದ್ಧದ, ಕ. 2 ನಾಟಾಗ, ಖ. ಜ. ನಾಟ್ಯವಿಯ, ಝ.
3 ಯುತೆ ವಾದ್ಯಸಾಧನ, ಕ. ಗೌಳವದ ಪಾಡವ, ಖ. ದೊಡ್ಡವದ ಷಾಡಿನಯೋ
ಜ. ದಾಡಿಸುವ ಸಾಧನ, ಝ. 4 ನಟ್ಟುವನು, ಝ.
5 ಳೊಪ್ಪಿಸುತುಮರ, ಟ. 6 ಬಲದವರ, ಟ.
7 ನಿಟ್ಟಿಸಿ, ಕ ನಟಿಸು, ಖ. ಜ. ನೀಕ್ಷಿಸಿ, ಝ.

[1] ಬಟೆವಿಡಿದು ಭೂಭುಜರ ಯಾನಂ
ಗಳೂ [2] ಳಗಳುಕದೆ ಜಗೆಯು ಸ್ವೈರಿಸಿ
ಬಳಸುವವನೇ ಛತ್ರಧಾರಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೯

ಎಡಬಲನ ನಾರಯ್ಯುತೊಡೆಯನ
ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ ಮಕ್ಷಿಕಂಗಳ
ಗಡಣವನು ಕೆದರಿಸುತೆ [3] ಕಿಗಣ್ಣಿಕ್ಕಿ ಕೆಲಬಲನ ।
ಜಡಿದು ನೂಕುತೆ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಕೆ
[4] ಯೆಡೆ ಯೆನಿಸುತಾವಾಗ ಸೇವೆ [5] ಯು
ಬಿಡದೆ ವೊಪ್ಪಿಸೆ ಚಮರಧಾರಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೦

[6] ಗಾಯದೊಳುವೋಙ [7] ಚಕೊಕ್ಕಯದೊಳಡಿ
ಪಾಯು [8] ದಂಡೆಯೊಳಗಡೆಯೊಳಗುಪ
ಕಾಯದೊಳಗೆ ನವಾಯಿಗಳ [9] ಬಿನ್ನಣದೆ ಬೇಸಱದೆ ॥
ಸ್ಥಾಯಿಯೊಳು ಸಂಚಾರದೊಳು ಸಮ
ಗ್ರೈಯೆನಿಸಿ ನಾನಾವಿನೋದದ
ದಾಯವಱಿವ [10] ನೆ ಮಲ್ಲ ನೆನಿಪನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೧

---

1 ಬಲುಹಿನೊಳು ಭೂಸುರರ ಯಾನಂಗಳನು ತಪ್ಪಿಸಿಡಗೆಯ, ಟ.

2 ಳುಸಿಕ್ಕ ಪಡಗೆಯು, ಝ. ಳಗಹಿತರಾಯರಿ, ಕ. ಖ. ಝ. ಯುಬ್ಬುಗವ ಳದೊಳಹಿತರಾಯರಿ, ಜ.

3 ಕಿಡಿಗಣ್ಣಿಂದೆಕೆಲಬಲನ ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ, ಝ. 4 ಕಡೆಯೆನಿ, ಖ ನಡೆ, ಝ. ಯೆಡೆಯೆನಿಸದಾವಾ, ಟ. 5 ಗೆಸೆಡೆಯುದಿಹನೇ, ಝ. ಟ.

6 ಕಾಯ, ಖ. 7 ಚಕೋರಿಬೆಪ, ಟ. 8 ಗಳೊಳುಪಕಾಯದೊ ಳಗೆ, ಖ. ಟ. 9 ಬಿನ್ನಣದೊಳು ಬಟೆಸಂದು ಬೇ, ಖ. ಟ.

10 ವನವನೆಮಲ್ಲನು ರಾಯ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.

ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಫಲ [1] ವನು
ತಂದು ತೋರುವವೊಲು ನಾನಾ
ಚಂದದಾಪತ್ತಿನೊಳು ಹರಿ ನಿಜ [2] ಭಕ್ತಸಂತತಿಯು ।
ಮುಂ [3] ದೆನಿಲುವವೊಲವನಿಪಾಲರ
ದಂದುಗದ ಹೊತ್ತಿನೊಳು ಗಜಹಯ
ಬೃಂದವನು ಚಾಚುವನೆ ಮಾಹಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೨

[4] ಹೆಬ್ಬಲವ ನೊಡೆದುಚಿಸಿ ಭೂಮಿಯು
ನಿಬ್ಬಗೆಯು ಮಾ [5] ಡಿಸುತೆ ಗಜಹಯ
ದೊಬ್ಬುಳಿಯು [6] ಹರೆಗಡಿಸಿ ಕಾದಿಸು [7] ತಾನೆಗಳ ಮೇಲೆ ।
ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು [8] ಸರವಳೆಯು [9] ಸುರಿಸುರಿ
[10] ದುಬ್ಬರದ ಬವರದೊಳು ಕಡಿದರಿ
ಗುಬ್ಬಸವ ಮಾಡುವನೆ ಜೋದನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೩

ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯೊಳರಿನೃಪಾಲರ
ಮುಟ್ಟಿ ಮೂದಲಿಸುತ್ತೆ [11] ಮುಂದಣ
ಥಟ್ಟನೊ [12] ಡೆಹೊಯ್ದು ಹಿಂತಬಲದೊ [13] ಳುಚಾರಿವರಿವರಿದು ।

---

1 ವೈತಂಬುಸಾರುವ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.
2 ಬಳಾುತಿ ನಿಲುವಂತೆ, ಜ. ಭಕ್ತಿಸಂಗದೊಳ., ಟ. 3 ದುವರಿವ, ಜ.
4 ಪರ್ವತವನೊಡೆದುಱಿದು, ಕ. ಪರ್ಬಲವನೊಡೆತುಱಿದು, ಖ. ಸರ್ಬಕವನೊಡೆತುಱಿದು, ಝ. ಪರ್ವತವನೊಡೆದುಱಿಸಿ, ಟ. 5 ಡುತೆ ಮಹಾರಥರೊ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ 6 ಹರೆಗಡಿದು, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ನೆಱೆ ಗಡಿದು, ಟ.
7 ವಾನೆ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. 8 ಪರದಱಿವ, ಟ. 9 ಕಱೆಯುತೆ, ಕ. ಖ. ಝ. ಕೆದಱುತೆ, ಜ. 10 ಸರ್ಬದಱಿದೊಳಗಹಿತರಾಯರಿ, ಕ. ಖ. ಝ. ಯುಬ್ಬುಗವಳದೊಳಹಿತರಾಯರಿ, ಜ. 11 ವೋಹಿದ, ಖ. ಟ. 12 ಡಹೊ ಕ. ಡಹಾ, ಖ. ಟ. ಡೆಹಾ, ಜ. 13 ಳಗಾನೆವರಿ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ.

[1] ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟುತೆ ಹೆಣನ [2] ಲೊಟ್ಟಾ
ಲೊಟ್ಟಿ ಮಸಗಲು ಕಣನ ಚೌಕದೊ
ಳ [3] ಟ್ಟಿಯಾಡಿಸಬಲ್ಲೊಡವ ರಾವುತನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೪

ಕುದುರೆಗಳ ನಾರಯ್ದು ರಥವನು
ಹದುಳಿಸುತೆ ಸಾರಥಿಯು [4] ನೋಡುತೆ
ಯಿದಿರ ಮುಱಿಯುತೆ ತನ್ನ ಕಾಯಿದುಕೊಳುತೆ [5] ಯೆಡಬಲನ ।
ಸದೆದು ಮುರಳುವ ಲಾಗುವೇಗದ
ಕದನಕಾಲಾನಲ [6] ನು ತಾನೇ
ಮೊದಲಿಗ ನಲ್ಲೈ ರಥಿಕರಿಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೫

ಬೇಸಱದೆ ಕಾಳೋರಗನ [7] ವೇ
ಷ್ಟೈಸಿ ಕಟ್ಟಿಱುಹೆಗಳು ಕಂಡವ
ಸೂಸಿ ಕಡಿಕಡಿದೊಟ್ಟುವಂದದೊಳಹಿತಬಲದೊಳಗೆ ।
ಓಸರಿಸದೊಳಹೊಕ್ಕು ಸಮರವಿ
ಲಾಸವನು ನೆಱೆ ಮೆಱೆದು ಕೇಶಾ
ಕೇಶಿಗೊದಗುವ ನವನೆ ಕಾಲಾಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೬

ಕುನಖಿ ಕುಷ್ಠಿ [8] ಕುಚೇಲನನು ಕು
ಬ್ಜನನು ವಿಧವಾಂಗನೆಯು ದಾಸಿಯು
ತನುವಿಕಾರಿಯು ನಂಗಹೀನನ [9] ಪಂಗುವಂಧಕನ ।
ಘನರುಜಾಂಗನ ಬಿಡುದಲೆ [10] ಯುರೋ

1 ಹಿಸ್ಸಿ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. 2 ನೊಟ್ಟಿಲೊಳೊಟ್ಟಿ, ಝ.
3 ಟ್ಟೆಯಾಡಿ, ಕ. ಖ. ಜ. 4 ನುಯ್ಯುತ್ತಿದಿರ ಖ. ಝ.
5 ಎಲಬಲನ, ಖ. ಝ. 6 ನಹೋಲ್ವನೆ, ಟ.
7 ನಡ್ಡೈಸಿ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ. 8 ತಕುಜನನತಿಕು, ಖ. ಕುಶೀಲನ, ಜ
ಕುಚೇಷ್ಟನ, ಝ. ಕುಚಾಯು, ಟ. 9 ಪಂಗುಲಾಂಧಕನ, ಜ. ಟ. ಮೂಕ
ನಂಧಕನ, ಝ. 10 ಯೊಳಿದ್ದನನುಪ್ಪವ, ಕ. ಖ ಝ.

ದನಿಯು ನುತ್ಸವಡಿಸುವ ಸಮಯುದೊ
ಳನಿಬರನು ಕಾಂಬುದು ಮಹೀಶರಿಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೩

ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ತುರಗ ಗಜ ಗೋ
ಕುಲ ವೃಷಭ ಬುಧ [1] ನಿಚಯು ಗಿರಿಸಂ
ಕುಲ ಸು [2] ಮಿತ್ರರು ಮಾತೃ ಪಿತೃ ವರವಾಹಿನೀ [3] ನಿಕರ।
ಜಲಧಿ [4] ವಸನ ಚ್ಛತ್ರ ಪುರ್ವೀ
ಲಲನೆಯುರ ನೀಕ್ಷಿಸುವುದವನಿಪ
ತಿಲಕರುಪ್ಪವಡಿಸುವ ಸಮಯುದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೪

ಶ್ವಾನ ಕುಕ್ಕುಟ ಕಾಕ ಬಕ ಪವ
ಮಾನ ಖಗಪತಿ ದೇವ ರಜನಿ ಕೃ
ಶಾನುಗಳ ಗರ್ದಭನ ವೃಷಭನ ಶಿಂಶುಮಾರಕನ।
ವಾನರನ ಹಯುದ ದ್ವಿಪದ ಪಂ
ಚಾನನನ ಮೃಗಪೋತಕನ ಗುಣ
ವಾನರೇಂದ್ರರೊಳಿರಲು ಬೇಹುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೫
*

---

1 ಯುಗ್ಮಗಿರಿ, ಝ. 2 ವಾಹಿನಿ, ಕ. ಖ. ಙ. ಝ. 3 ನಿಚಯು, ಚ. ಟ.
4 ವನಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವು, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.

*
ಸೂಕರನ ತುಂಬಿಯು ಮರಾಳನ
ಭೇಕವೃರಿಯು ಕಾರುಕನ ವನ
ಕೋಕಿಲನ ಬರ್ಹಿಯು ಸುಧಾಕಿರಣನ ದಿನಾಧಿಪನ।
ಆಗಸದ ದರ್ಪಣದ ಬಕರ
ತ್ನಾಕರನದೊಂದೊಂದು ಗುಣ ವಿಂ
ಬೇಕು ನೃಪತಿಗೆ ನಿನ್ನೊಳುಂಟೇ ರಾಯುಹೇಳೆಂದ ॥

ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ

ಪರಿಪರಿಯ ದಾನಂಗಳನು ಕರೆ
ಕರೆ [1] ದು ಲೋಗರಿಗಿತ್ತು ಪರರನು
ಹೊರೆದು ತನ್ನಾಶ್ರಿತರ ನ [2] ತಿಗಳದಾಪ್ತಬಾಂಧವರ ।
ಸರಕುಮಾಡದೆ ಗರ್ವದಿಂ [3] ದೊ
ತ್ತರಿಸುತಿಹ ಪಾತಕರ ಪದವಿಯ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲಾರು ಬಲ್ಲರು ಯಮನ ನಗರಿಯೊಳು ॥ ೧೧೦

†

ಕೋಪವೆಂಬುದನರ್ಥಸಾಧನ
ಕೋಪವೇ ಸಂಸಾರಬಂಧನ
ಕೋಪದಿಂ [4] ದಿಹಪರದ ಸುಕೃತವು ಲಯವನೈದುವುದು ।
ಕೋಪವನು ವರ್ಜಿಸಲು ಬೇಹುದು
ಕೋಪವುಳ್ಳವ ನಾವನಾಗಲಿ
ಕಾಪುರುಷ ನಿಜಪರಕೆ ಸಲ್ಲನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೧

---

1 ದಪಾತ್ರ ಗಿತ್ತು, ಕ. 2 ತಿಥಿಯದಾಸಬಾಂಧ, ಟ.
3 ದುಬ್ಬರಿಸು, ಖ. ಜ. ಟ.

†

ಮೂರುಕೋಟಿಯ ಕೋಟಿಯರ್ಧವ
ಮೀರದಿಹ ರೋಮಾಳಿಸಂಖ್ಯೆಯೊ
ಳಾರೆನೆನ್ನದೆ ನಿಜಪತಿಯ ಸಹಗಮನದೊಳು ತನುವ ।
ನಾರಿದಬಲೆಯರುಗಳದೆಸೆಯಿಂ
ದಾರುವಮತಿ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗವ
ಸಾರೆಗೊಂಬರು ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಈಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

4 ಮರುತರದ, ಖ.

5 ತತ್ಪತಿಗಳವನೀಶಕೇ, ಖ.

ಗರುವ ಮಾನ್ಯನು [1] ಮಾನಿ ಸುದಯಾ
ಪರನು ಕಡುಶುಚಿ ಭೋಗಿ ರೂಪೋ
ತ್ತರನು ಧನಿಕನು ರಾಜಪೂಜ್ಯನು ಕೀರ್ತಿವಲ್ಲಭನು ।
ಗುರುಜನಕೆ ಗುರು ವಿದ್ಯೆಯುಳ್ಳವ
ನರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ವಿದ್ಯೆ ಯಿಲ್ಲದ
ನರನು ನರಪಶು ವವನ ಜನ್ಮ ನಿರರ್ಥ [2] ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೦

*

ಹರಿಬಿಕುತಿಲೋಲುಪನೆನಿಸಿ ಶಂ
ಕರನ ಬದ್ಧ ದ್ವೇಷಿಯಾಹ ಶಂ
ಕರನ ಭಕ್ತಿಯೊಳಧಿಕನಾಗಿ [3] ಯೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ ।
ಎಱಕವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮಕಾಂಡಾ
ಚರುಗಳಪ್ಪತ್ತೇಱುಕೋಟಿಯು
ನರಕದೊಳಗೋಲಾಡುತಿಹರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೩

ಯತಿ ಕಿಡುಗು ದುಸ್ಸಂಗದೊಳು ಭೂ
ಪತಿ ಕಿಡುಗು ದುರ್ಮಂತ್ರಿಯೊಳು ವರ
ಸುತ ಕಿಡುಗು ಲಾಲನೆಗಳೊಳು ಕೃಷಿ ಕಿಡುಗುಪೇಕ್ಷೆಯೊಳು ।

---

* ಆವನೊಬ್ಬನು ಸತ್ಯಕೋಸುಗ
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳೊಡರಿಚುವ ಶಪ
ಥಾವಳಿಯು ನವಸಾನದೊಳು ತದ್ದ ರ್ಮವನು ಯಮನು ।
ಓವನನ್ಯಾಯದೊಳು ಸೂರುಳ
ನೋವಿ ರಚಿಸಿದವಂಗೆ ಗತಿ ಯಿ
ನ್ನಾವುದೆಂಬುದ ನಾರು ಬಲ್ಲರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಮನಿಕದ್ಯೆವಾ, ಕ. ಝ. ಮನಿತದ್ಯೆವಾ, ಜ.
2 ಕರವೆಂದ, ಝ. 3 ಯುವಿ, ಕ. ಝ. ಟ.

ಮತಿ ಕಿಡುಗು ಮಧುಪಾನದೊಳು ಸ
ದ್ಗತಿ ಕಿಡುಗು ದುರ್ವ್ಯಸನದೊಳು ನಿಜ
ಸತಿ ಕಿಡುಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೪

*

ಉಂಡು ತೀರಿಸಬೇಕು ತಾ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ [1] ಪುಣ್ಯಪಾಪದ
ತಂಡವೇನು ತರಹರಣೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಭವಭವಂಗಳೊಳು ।
ಹಿಂಡಿಹಿಂಚವುದು [2] ಬೆಂಬಿಡದೆ ಸಮ
[3] ದಂಡಿಯೊಳು ಹಗೆಕೆಳೆ [4] ಯುರೆನ್ನದೆ
ಗಂಡುಗಿಡಿಸದೆ ಬಿಡುವುದೇ ವಿಧಿ ಯೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧೫

ಕೂಡಿದೆಡೆಯೊಳಕೃತ್ಯಶತವನು
ಜೋಡಿಸಿದವರು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕಡು
ಗೇಡಚಿಂತಿಸಿದವರು ಪುರುಷಾರ್ಥಂಗಳನು ತಮಗೆ ।
ಮಾಡಿದವರುಗಳಿಗೆ ವಿಘಾತಿಯು
[5] ಹೂಡಿದವದಿರು ನರಕದೊಳಗೋ
ಲಾಡದಿಹರೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧೬

---

* ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಬಡವರಿಗೆ ಕಡುಮೂ
ರ್ಖರಿಗೆ ದುಃಖಿಗೆ ಸುಖಿಗೆ ಸರ್ವ
ಜ್ಞರಿಗೆ ಭಾವವಿದರಿಗೆ ಶರಣರಿಗಾತ್ಮಜೀವರಿಗೆ ।
ಧರೆಯೊಳಗೆ ಗಾಂಧರ್ವವಿದ್ಯೆಗೆ
ಸರಿಸವಹ ಬಂಧುಗಳು ದೊರಕುವು
ದರಿದು ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದೊಳಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಜ. ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತ ಭಂಡ, ಕ. ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತತಂಡವ, ಝ.
2 ಲೋಕದೊಳು, ಝ. 3 ದಂಡೆಯೊಳು, ಜ. ಟ.
3 ಗಳೆನ್ನದೆ, ಕ. ಝ. ಟ. 5 ಜೋಡಿಸಿದವರು, ಕ.

ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕದಿಂದೆ ಮನದೊ [1] ಳು
ಗೂಹಿಸಲು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ನವರಿಗೆ
ಬೇಹ ಪುರುಷಾ [2] ರ್ಥಂಗಳಹವೆಲ್ಲಿದೊರ್ಡಲ್ಲಲ್ಲಿ ।
ಈ ಹದನು ತಪ್ಪುವುದೆ ಕೂರ್ಮನ
[3] ಮೋಹದೊಳು ತತ್ಸಂತತಿಗೆ ನಿ
ರ್ವ್ಯಾಹ ಮಹಮೋಲರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧೩

*
ಕುಲಜನಾಗಲಕುಲಜನಾಗಲಿ
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನ ನಾಮಕೀರ್ತನ
ದೊಳಗೆ [4] ಬಾಳುವ ನಾವ ನಾತನು ಸುಕೃತಿ [5] ಯೆನಿಸುವನು ।
ಉಳಿದ ಜಪ ತಪ ಹೋಮ ನೇಮಂ
ಗಳೊಳು ಸಂಸಾರಾಂಬುಧಿ [6] ಯಿನು
ಚ್ಚಳಿಸಬಹುದೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧೪

1 ಳುಗಾಹಿ, ಟ. 2 ರ್ಥಗಳ ಕುಡುವನದೆಲ್ಲಿ ತಾನಿರಲಿ ಕ. ರ್ಥಗಳ ಕುಡುವನದೆಲ್ಲಿ ಯಿರಲರಸಿ, ಝ. ರ್ಥಂಗಳಹ ವಿದನಱಿದು ಮನದೊಳಗೆ, ಟ.
3 ದೇಹದೊಳು, ಕ.

* ವಿದ್ಯೆ ಸತ್ಕುಲ ಬಹುವಿವೇಕವು
ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯ ನುಡಿಯು ಸಡಗರ
ಶುದ್ಧ ಚಿತ್ತ ಸುಶೀಲ ಭುಜಬಲ ಭದ್ರವೊದಗಿಸುವ ।
ಉದ್ಯಮವು ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಣ
ವಿದ್ದು ಫಲವೇನೀಜಗದ ತೊರೆ
ಮುದ್ದು ಹೊದ್ದದ ನರಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯಾಂಗನಾವರಗೆ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಜ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

4 ಬದುಕುವನಾವನ್ನೆ ಕಡುಸು, ಖ. ಬೆರಸಿಹನಾ, ಜ. ಬಳಸುವ, ಟ.
5 ಯೆಂಬವನು, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ.
6 ಯನುಚ್ಚಳಿಸ, ಕ. ಯನುತ್ತರಿಸ, ಖ. ಜ. ಝ. ಟ.

ಜಾತರೂಪದ ಲೇಸುಹೊಲ್ಲ ಹ
ವೀತಿಹೋತ್ರ [1] ಸುದಾಹಕಾರಣ
ಭೂತವಾಗಿಹುದದಹಗೆ ಸದಸತ್ತುಗಳ ಭೇದವನು ।
ನೀತಿಮುಖದಿಂದಱಿವುದುತ್ತಮ
ನೀತ ಮಧ್ಯಮ ನೀತ [2] ಕುತ್ಸಿತ
ನೀತ ನೆಂಬುದ ನರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧೯

ಅವನಿಯೊಳು ಜನ ಜನಿತಧನಧಾ
ನ್ಯವನು [3] ಕಳಹೊಲಗ್ಗದು ಸಂತೋ
ಷವನು ಮಾಡುವ ಕಡೆಯೊಳೊಂದಕೆ ನೂಱುಮಡಿಯಾಗೆ ।
ಲವಲವಿಕೆ ಮಿಗೆ ಯೆತ್ತಿ ಸಪ್ತಾಂ
ಗವನು ಸಲಹುತ್ತಿರಲು ಬೇಹುದು
ರವಿಯುವ್ರೊಲು ಸಾಸಿರವೊಗದೊಳವನೀಶಕೇಳಂದ ॥ ೧೨೦

ದೇವತಾಸ್ಥಾನದೊಳು ವಿಪ್ರಸ
ಭಾವಳಯದೊಳು [4] ರಾಜಪುರುಷರ
ಸೇವೆಯೊಳು [5] ಗುರುಸದನದೊಳು ನದಿಯೊಳು ತಟಾಕದೊಳು ।
ಗೋವ್ರುಗಳ ನೆರವಿಯೊಳು ವರಬೃಂ
ದಾವನದೊಳುಪಹತಿಯು ಮಾಡುವ್ರ
ದಾವಗುಣ [6] ಗರುವಾಹಿಯೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ವಿದುರ ॥ ೧೨೧

ಹರನ ಕೊರಳಿಂಗಾಭರಣವಾ
ದುರಗ ಪವನಾಹಾರವಾದಂ
ತರಸ ನಿನ್ನಯ ಬಸಿಱು ಬಂದೇನಹರು ಪಾಂಡವರು ।

---

1 ನದಾಹ, ಕ. ಝ. ನದೇಹ, ಖ. ನದೆಸಗೆ, ಜ.
2 ಕನಿಯುಸನೀತ, ಕ. ನಧಮುವನೀತ, ಖ. ಕನಿಷ್ಠನೀತ, ಜ. ಝ.
3 ಕಳಹಲ, ಖ. ಟ. ತಳಹರಿಗೆಯ್ದು, ಝ.
4 ಸಜ್ಜನರುಗಳ, ಜ. 5 ರವಿಶಶಿಗಳುದಯಾಸ್ತಮಯಕಾಲದೊಳು, ಜ.
6 ಗರುವರಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಜ.

1 ಧರೆಯನಾಳುವ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೆ
ನರಪಶುಗಳಾದರು ಕಣಾ ನೀ
ನಿರಲವರಿಗೀವಿಧಿಯೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೦೦
ಇನನುದಯಿಸಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯೊ
ಳನಲನೊಮ್ಮೆ ಹಿಮಾಂಶುವಾಗಲಿ
ಕನಕಗಿರಿಗಲ್ಲಾಟವಾಗಲಿ ಪರ್ವತಾಗ್ರದೊಳು ।
ವನಜ ವಿಕಸಿತವಾದೊಡಂ ಸ
ಜ್ಜನರುಗಳು ನುಡಿದೆರಡನಾಡರು
ಮನವಚನಕಾಯದೊಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೦೩
* 2 ನಾಯಿಗಳ ನುಡಿಗೇಳಿ 3 ನೀನು ವೃ
ಥಾಯು 4 ದೊಳು ಕೆಡದೆಯೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ರಾಯನನು ಕರಿಸುವುದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು ।
5 ನ್ಯಾಯಮುಖದೊಳು ಸಕಲರಾಜ್ಯ
ಶ್ರೀಯೊಳರ್ಧವನಿತ್ತು ಬದುಕುವು
ದಾಯತಿಕೆ 6 ಯೊಳಗಹುದು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೦೪

---

1 ನರಪಶುಗಳಾದರು ಕಣಾ ನೀ ನಿರಲು ವನವಾಸದೊಳು ಜೀವವ ಹೊರೆವು ದವರಿಗೆ ವಿಧಿಯೆ, ಜ. ಟ.

* ಕರಿಸು ಯಮನಂದನನ ರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಯನೀವುದು ಕಾಡಿ ಕೊಡು ಕರಿ
ತುರಗರಥಭಂಡಾರವನು ದಾಯಾದ್ಯಭಾಗದೊಳು ।
ಹಿರಿಯಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣರನಿಬರ
ಕರಿಸಿಕೊಡು ಮುಂದಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯವ
ನರಸಕೊಡು ಕೊಡು ಕೀರ್ತಿಯುಳಿವುದದೆಂದನಾವಿದುರ ॥
ಎಂದು, ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪಾಠವಿದೆ.

2 ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗವ ಬಿಟ್ಟು ನೀ ನಿರ್ದಾಯ, ಜ. ರಾಯ ನಡೆ ಜೀವವನು. ನಚ್ಚಿ ವೃ, ಟ.　3 ನಚ್ಚಿ, ಚ.　4 ಕೆಡಬೇಡಾಮು, ಚ. ಟ. ದೊಳು ಕೆಡ ದಿರು, ಜ,　5 ದಾಯಭಾಗದೊಳಖಿಳ, ಜ,　6 ಯಾಹುದಕಸ, ಜ. ಟ.

ನಳನೃಪತಿ ದಮಯಂತಿ ಸೀತಾ
ಲಲನೆ ರಾಘವದೇವ ದ್ರೌಪದಿ
ಕಲಿಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪತಿ ಯಿವರಿಂತಾಖಿಮಾನಿಸರು ।
ಇಳೆಯೊಳುತ್ತಮಕೀರ್ತಿಗಳು [1] ಚಾ
ವಳದ ಪುರುಷರೆ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
ಗೆಲುವ ಪರಿ ಯೆಂತೈ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೭೫

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಸ್ಕಂದನನು ರಾ
ಮನನು ಹನುಮನ ಭೀಮಸೇನನ
ವಿನತೆಯಾತ್ಮಜನಿಂತಿದೈವರ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳು ।
ನೆನೆದವರ ದುರಿತಂಗಳೋಡುವು
ವೆನಲು ನೀವೀಪವನಪುತ್ರನ
ನನುವರದೊಳಂತಕಟ ಜಯಿಸುವಿರೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೭೬

ಬಲಿ ವಿಭೀಷಣ ಭೀಷ್ಮ ನಾರದ
ಫಲುಗುಣರು ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನು
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನ ನಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ಡಿಂಗರಿಗರಿವರು ।
ಸುಲಭವೇ ನಿನಗಿವರ [2] ಕೂಡಾ
ಕಲಹ ಬೀಭತ್ಸುವಿನ ಕೈಮನ
ದಳವ ನಱಿಯಾ ಕಂಡು ಕಾಣದ ಮರುಳಹರೆಯೆಂದ ॥ ೧೭೭

ಚಕ್ರವರ್ತಿಗ [3] ಳಖಿಲರೀಭೂ
ಚಕ್ರದೊಳಗವರಿಗೆ ಮುರಾರಿಯು
ಚಕ್ರವೇ ಬೆಸ [4] ಕೈವುದಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ ।
ಚಕ್ರಿ ತಾ ನೊಲಿದವರ ಸೇನಾ

[1] ಚಾಪಳೆದ ಪುರುಷನೆ, ಝ. [2] ಕೂಡಣ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. [3] ಳಾಖಿಲೇ, ಕ. ಜ. ಟ. [4] ಗೈವುದ, ಕ. ಝ. [5] ಬಂದವರ, ಕ. ಜ. ಝ.

ಚಕ್ರದೊಳಗಿಹನಾಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಚಕ್ರವರ್ತಿ [1] ಗದಾವನೈ ಸರಿಯೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೨೮

ಹರಿಹಯನು ಗುಹ ರಾಮ ಬಾಣಾ
ಸುರನು ದಶಶಿರ ಭೀಮಸೇನಾ
ದ್ಯರು ಕಣಾ ಗಿರಿಜಾಧಿನಾಥನ ಡಿಂಗರಿಗರಿವರು ।
ಸರಸವೇ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ ಕೂ
ಡರಸ ನೀನಿನ್ನಳವನಱಿಯದೆ
ಮರುಳಹುದೆ ಪವನಜನೊಡನೆ ಸಮಗ್ಯೆಯೆ ನೀನೆಂದ ‖ ೧೨೯

ಎಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಧಿಪತಿ ಮುರಹರ
ನೆಲ್ಲಿ ಯರ್ಜುನದೇವ ನಿಹ [2] ನ
ಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜಯ [3] ಸಿರಿಯಲ್ಲದೇ ಬೇಱಿಲ್ಲ [4] ಕೇಳ್ಸತತ ।
ಬಲ್ಲವರು ಬಲ್ಲರು ಕಣಾ ನೀ
ನಿಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೊಳು ಸರಿ
ಯಲ್ಲ ಬಲ್ಲೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದ ವಿಪ [5] ತ್ಪರಂಪರೆಯ ‖ ೧೩೦

ಹಿಂದೆ ಗೋಗ್ರಹಣದೊಳು ದ್ರುಪದನ
ನಂದನೆಯ ವೈವಾಹದೊಳು ಬಳಿ
ಸಂದ ಗಂಧರ್ವಕನ ದೆಸೆಯೊಳು ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯೊಳು ।
ಬಂದ ಭಂಗವ ಕಂಡು ಕಂಡೇ
[6] ನೆಂದು ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೊಳ [7] ಗನು
ಸಂಧಿಸುವೆ ಕಲಹವನು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೩೧

---

1 ಗೆ ಸರಿಸರಿನ್ನಿಲ್ಲೆಂದ, ಜ. 2 ತಾನಲ್ಲಿ, ಜ.
3 ವಧುವಲ್ಲ, ಜ. 4 ನಂಬುವುದು, ಜ. 5 ತ್ತಿನಾಜಯುವ, ಜ.
6 ಮಂದಮತಿಯುಜೆ ಪಾಂಡವರೊಳನು, ಜ. 7 ಗರ್ಭಿಸಂಧಿ ಯನುಚಿತ
ರಾಯ, ಜ.

ಇಳೆಯ ನವಪ್ರಾಪ್ತಿಯೊಳು ಗೋಷ್ಪದ
ದಳತೆಯನಿತುವ ನೊತ್ತಿಕೊಂಡವ
ಗುಳಿವು ನರಕದೊಳೆಂದು ಸೌಖ್ಯವು ವೇದಕೋಟಿಗಳು ।
ತಿಳಿದು ಪಾಂಡವರಾಜಧರಣೀ
ಸೆಳೆಯುವೆಲ್ಲವೆ ಪುತ್ತ್ರಮೋಹದೆ
ಸೆಳೆದ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕೃತಿ ಯುಂಟೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಸಕಲನೀತಿರಹಸ್ಯವನು ಸು
ವ್ಯಕುತವೆನಲಱುಹಿ[1] ದನು ತ[2] ತ್ತ್ವ
ಸಕುತಿ ಯಾದೊಡೆ ನನೆದ ನಂದು ಸನತ್ಸುಜಾತನನು ।
[3] ಮುಕುತಿಗಮಲಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ
ಪ್ರಕಟವನು ನೆಱೆ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ತದ
ವಿಕಳತೆಯ[4] ನೊಡೆಮೆಟ್ಟಿ[5] ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನು ಬೋಧಿಸಿದ ॥

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ದೆನ್ನು, ಕ. ಝ. 2 ತ್ತ್ವದ ಯುಕುತಿಹಡೆಯಲು, ಜ. ತ್ಕತೆಯು ಕುತಿಯಾದೊಡೆ ನೆನೆಯಿ ನೀವೆ, ಝ. ತ್ವದಯುಕುತಿರೂಪನ, ಟ.

3 ಬಕುತಿಯ, ಚ. 4 ಕೆಡೆ, ಜ. ಸಲಹುವನೆಂದು ಬೋ, ಝ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ಬೋ, ಚ. ಜ. ಟ.

ಕೆಲವುಪದ್ಯಗಳು ಒಂದೆರಡುಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ—

ಚಲನವಿಲ್ಲದ ನಾಕದಿಂದಿಳೆ
ಗಿಳಿದವರ ಹೃದಯದೊಳು ನಾಲುಕು
ನೆಲಸಿಹುವು ದಾನಪ್ರಶಂಸೆಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ।

ಸುಲಲಿತದನುಡಿ ದೇವತಾರ್ಚನೆ
ಗಳು ಮಹೀಸುರವರರ ಪೂಜಾ
ವಳಿಗಳಿಂಬಿವು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧

ನರಕದಿಂದೊಗೆದವರ ಕೃತ್ಯದ
ತೆರಳಿಕೆಗಳಿವಸೂಯೆ ಗುರುಧಿ
ಕ್ಕರಣೆ ಮಾತಾಪಿತರವಜ್ಞತೆ ಯಾಸುರದ ಕಲಹ ।
ಪೊಬಿಗಣ ಸ್ತುತಿನಿಂದೆಗಳು ಭೂ
ಸುರರ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ ಜನಸಂ
ಹರಣ ವೆಂಬಿವು ನಿತ್ಯವಿಧಿಯಾಗಿಹುವು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨

ಪಾತಕರ ಪದವಿಗಳು ಮಾಂಸ
ವ್ರಾತದೊಳು ಮದ್ಯದೊಳು ವಿಷಮ
ದ್ಯೂತದೊಳು ದುರ್ಮಾರ್ಗಮುಖದೊಳು ಲಯವನೈದುವುವು ।
ಏತಕೀಪಿಚುಮಂದಫಲಸಂ
ಜಾತ ಬಲಿಭುಕ್ಕುಗಳಿಗಲ್ಲದೆ
ಖ್ಯಾತಿಯಹುದೇ ಪರಮಹಂಸಾವಳಿಗೆ ಲೋಕದೊಳು ॥ ೩

ಪರುಸ ಸೋಂಕಲು ಲೋಹ ಕಾಂಚನ
ಸರಿಸವಾಗದೆ ಮಾಣ್ಬುದೇ ಮುರ
ಹರನ ನಾಮವನಱಿದು ಮರೆದುಂ ನೆನೆದ ಮನುಜರಿಗೆ ।
ಮರಳಿ ಜನ್ಮವದೆಲ್ಲಿಯದು ಕೇ
ಳರಸ ನಿನ್ನಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ
ಸರಿಯ ಕಾಣೆನು ಪೂರ್ವಪುರುಷರೊಳೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೪

ಮಡದಿ ನಿಜನಿಳಯವನು ಬಿಟ್ಟಡಿ
ಗಡಿಗೆ ಪರಗೃಹದೊಳಗೆ ಬಾಯನು
ಬಡಿದು ಮನೆ ಮನೆವಾರ್ತೆಯೆನ್ನದೆ ಬೀದಿಗಲಹವನು ।
ಒಡರಿಚುತೆ ಪತಿಯೊಬ್ಬನುಂಟೆಂ
ದೆಡಹಿ ಕಾಣದ ದಿಟ್ಟೆ ಹತ್ತನು
ಪಡೆದೊಡೆಯು ವರ್ಜಿಸುವುದೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಶುಚಿಯಹನು ವೈಶ್ವಾ
ನರನು ಮಾಯಾಕ್ರಾಂತಿ ಪಿಂಗಿದ
ಪರಮಋಷಿ ಕವಿವರನು ಸುಕೃತಾಚಾರಿ ಯೆನಿಸುವನು |
ಹರಿಹರಾತ್ಮಕನಾಮಕೀರ್ತನ
ವೆರಸಿ ಬದುಕುವ ನೊಬ್ಬ ನೀಯೈ
ವರುಗಳಲ್ಲದೆ ಭುವನದೊಳಗನ್ಯತ್ರವಿಲ್ಲೆಂದ || ೬

ಸಮತೆ ಚೆಂಬಲವಾಗಿ ಬಹುದೈ
ಸಮತೆಯುಳ್ಳವಗೇನಸಾಧ್ಯವು
ಸಮತೆಯಿಂದವೆ ಭುವನವೆಲ್ಲವು ತನ್ನದಾಗಿಹುದು |
ಸಮತೆಯೊಳು ನೀ ನೋಡಿ ನಡೆವುದು
ಸಮತೆ ಯೆಂಬುದು ಸರ್ವಸಾಧನ
ಸಮತೆಯನು ಬಿಟ್ಟಿಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ || ೭

ವಿದ್ಯೆಯೊಳು ವೈದ್ಯದೊಳು ಪರಹಿತ
ದುದ್ಯಮನಶೀಲರೊಳು ಪತಿಯೊಳು
ಸದ್ಯನಿಯಮಯೋಗದೊಳು ನಿಜಗುರುಪದದ ಭಕ್ತಿಯೊಳು |
ಸದ್ದ್ರವ್ಯಮಣಿತೇಜದೊಳು ಖತಿಯೊಳೆ
ವಿದ್ಯೆಯುಂ ಮಾಳ್ಪರಿಗೆ ಮಹಿಯೊಳು
ಸದ್ಯಫಲವದು ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೮

ಪ್ರಾಣವೆಂಬುದನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯಾಭಿ
ಮಾನವನು ರಕ್ಷಿಪುದು ಜಗದೊಳು
ಪ್ರಾಣವಳಿವುದು ಕೀರ್ತಿಯಾಚಂದ್ರಾರ್ಕ ವುಳಿವುದಲೆ |
ಕ್ಷೋಣಿಪತಿವರ ಧರ್ಮಸಾರವ
ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಿ ಬದುಕಾ
ಪ್ರಾಣಪೋಪುದು ಕೀರ್ತಿಯುಳಿವುದೆ ಎಂದನಾವಿದುರ || ೯

ಅಱಿದಱಿದು ಬಂಧುಗಳ ಕೂಡಿಹು
ದಱಿದಱಿದು ಭಾಗ್ಯದೊಳು ಮೆಱೆದಿಹು
ದಱಿದು ನಿಜಸತಿಪುತ್ರಮಿತ್ರರನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಹುದು |

ಅಜಿವಿನೊಳಗಜಿತ ಹುದುವೆಯು ತಾ
ಹಿರಿದು ಧನಧಾನ್ಯಂಗಳಿಂದವೆ
ಹರಿದು ಬಂಧುವ ಹಾರೆದಿಹುದರಿದೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೦

ವನಿತೆಮಕ್ಕಳು ವೊಡನೆ ಬಾರರು
ತನುಸಹಿತ ಬಂಧುಗಳು ಬಾರರು
ದಿನದಿನದೊಳೊದವಿಸಿದ ದುಷ್ಕೃತ ಬೆನ್ನ ಬಿಡದಿಹುದು ।
ಅನವರತ ನೀನೊಲಿದು ಮಾಡಿದ
ವಿನಯಧರ್ಮಪರೋಪಕಾರವು
ನಿನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿಹುದು ಕೇಳೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧

ಸಾರ ಮೋಜಿನಿಸುವುದಲೇ ಸಂ
ಸಾರದೊಳು ಸತ್ಸಂಗ ವೇದಾ
ಚಾರಪರನಹ ಸುತನು ಕಾಶೀದೇಶವಾಸಿತ್ವ ।
ಧಾರಿಣಿಯೊಳಿದಕಧಿಕವುಂಟೆಂ
ದಾರು ಕೆಲಬರು ನುಡಿಯುಲದು ನಿ
ಸ್ಸಾರಪಾರಂಪರಿ ಯುಳ್ಳೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೨

ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಹುದಲ್ಲಿ ಜಯು ಸ
ದ್ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಹುದಲ್ಲಿ ಸಿರಿ ತ
ದ್ಧರ್ಮಸಂರಕ್ಷಕರು ಹರಿ ಧೂರ್ಜಟಿ ಪಿತಾಮಹರು ।
ಧರ್ಮದೂರನು ನಿನ್ನವನು ಸ
ತ್ಕರ್ಮಬಾಹಿರನಾತ್ಮರಚಿತವಿ
ಕರ್ಮದೋಷದೊಳಿಟಿವನಿನ್ನವನೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೩

ದೇಹ ಮೊದಲೊಳು ತನ್ನದಲ್ಲವ
ದೂಹಿಸಲು ತನುವಿಡಿದು ಬಂಧುಸ
ಮೂಹಪುತ್ರಕಳತ್ರರೆನ್ನವರೆಂಬ ಮಮತೆಯೊಳು ।
ಮೋಹಮಯಜಲಧಿಯೊಳು ಮುಳುಗಿ
ಸ್ನೇಹದ ನದೇಕರಸ ನಿತ್ಯವಿ
ದೇಹ ನೀನೆಂದಱಿದು ದುಃಖವನೊದೆದು ಕಳೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೪

ದ್ಯೂತದೊಳು ಮದ್ಯದೊಳು ಘೌನಕಂ
ಡೂತಿಯೊಳು ನಿದ್ರೆಯೊಳು ಕಲಹವಿ,
ಘಾತಿಯೊಳು ಮೈಥುನದೊಳಾಹಾರದೊಳು ಬೞಿಸಂದ |
ಕೈತವದೊಳುದ್ಯೋಗದೊಳು ದು
ರ್ನೀತಿಯೊಳು ಪರಸತಿಯರೊಳು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿ ಬಲಿವುದು ಬೆದಕಬೆದಕಲು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೫

ವನದೊಳಗೆ ತೃಣಜಲದೆ ಜೀವಿಪ
ವಿನುತಸಾಧುಮೃಗಾವಳಿಯ ಸಂ
ಹನನದೊಳು ವನಚರಕೆ ಮೃಗವೊಂದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮವಧೆ |
ಜನಿಸುವುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೃಗವೆನಿ
ತನಿತಖಿಳವಿಗೆ ಕೇಳು ನಿಜಸ
ಜ್ಜನರ ವಧೆ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೬

ತಳತಳಿಪ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದೊಳೊಂ
ದುೞಿಯದೊಂದನು ಬಗೆಯದೊಂದಱ
ಬೞಿಯ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ನರರ ವಿವೇಕವಿಜ್ಞಾನ |
ಜಲವ ಘಟದೊಳು ತೀವಿ ಚಕ್ರವು
ಕಳಚಿದವೊಲಿಂತಿದನಱಿತು ನಿ
ರ್ಮಳಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ನೆನಿಪುದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸನತ್ಸುಜಾತನೀತಿ

ಸೂಚನೆ.

ಮುನಿವರನ ಕರುಣದೊಳು ಕೌರವ
[1] ಜನಪ ನಮಲಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ
ನನುಕರಿಸಿ ಚರಿತಾರ್ಥಭಾವದೊಳಿರುಳ ನೂಕಿದನು ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ವಿದುರನ ಬೋಧೆಗಂಧನ್ಯ
ಪಾಲ ನಂತಃಕರಣಶುದ್ಧಿಯ ನೈದಿದನು ಬಳಿಕ |
ಹೇಳು ಹೇಳೆನ್ನಾತ್ಮವಿದ್ಯಾ
ಮೂಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ ಬೀಜವ
ನಾಲಿಸುವೆ ನೆನೆ ನಗುತೆ ಕೈಮುಗಿದೆಂದನಾವಿದುರ || ೧

ಅವಧರಿಸು ಪರತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾ
ವಿವರಭೇದ [2] ವೆ ನನ್ಯಜಾತಿಗ
ಳಿವಗೆ ಸಲುವುದೆ ಮುನಿವರನ ಕರುಣೋದಯದೊಳಹುದು |
ಅವರಿವರುಗಳ ಮುಖದೊಳಿದು ಸಂ
ಭವಿಸುವುದೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶದ
ಶ್ರವಣ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ [3] ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೨

---

1 ಜನಕ, ಕ. ಚ. ಜ.   2 ಗಳನ್ಯ. ಖ.
3 ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ, ಖ.

[1] ಬರ್ವನೇ ಬಲ್ಲವನು ಲೋಕದೊ
[2] ಳಿರ್ವರಿಲ್ಲ ಸನತ್ಸುಜಾತನು
[3] ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನನಾತನ [4] ಭಜಿಸಿದೊಡೆ ನೀನು ।
[5] ಸರ್ವನಹೆ ಯೆನಲಾಮುನಿ [6] ಪನೆಡೆ
ಸಾರ್ವ ಭಾವದೊಳಿರಸನಿರಲಾ
[7] ಗುರ್ವಿಯಮರರ [8] ತಿಲಕ ಕೃಪೆಯೊಳು ಬನ್ದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩

ನೆನೆಯಲೊಡನೆ ಸನತ್ಸುಜಾತನು
ಮನೆಗೆ ಬರಲಿದಿರೆದ್ದು ಕೌರವ
[9] ಜನಪ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನೆನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನು ।
ಮುನಿಪ ನೀ ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕೆನ
ಲನುನಯದೊಳವನೀಪತಿಗೆ ಜನ
ಜನಿತವೆನಲಱಿಪಿದನಲೈ [10] ಪರಲೋಕಸಾಧನವ ॥ ೪

ಚಿತ್ತವಿಸು [11] ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೃಪ ಪರ
ತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾ [12] ವಿಷಯಭೇದವ
ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನು ಸಕಲಸಚರಾಚರದೊಳಗೆ ನೀನು ।

---

1 ಬಬ್ಬನೇ, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 2 ಳಿಬ್ಬರಿಲ್ಲ, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
3 ಸಬ್ಬಗುಣ, ಚ. ಜ. ಝ. 4 ನೆನಿಸಿದೊಡೆ, ಖ.
5 ಸೇವ್ಯನಹೆ, ಕ. ಖ. ಟ. ಸೇಬ್ಯನಹೆ, ಜ. ಸಬ್ಬನಹೆ, ಝ.
6 ಯಕರ್ತವ್ಯ, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ. ಯನೇತುಬ್ಬು, ಚ. ಯಕರ್ತಭ್ಯ, ಝ.
7 ನಿರ್ವಹಿಪಮುನಿ, ಕ. ವಿಭವಿಸಿದನು, ಚ. ಜ. ಟ. ವೃದ್ಧವಿಸಿದನು, ಝ.
8 ವಿಪ್ರಕುಲಕಮಲಾರ್ಕನಾಕ್ಷಣಕೆ, ಕ. ಚ. ಟ. ವಿಪ್ರಕುಲಕಮಲಾಕ್ಷನಾಕ್ಷಣಕೆ, ಜ. ಝ. 9 ಜನಕ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.
10 ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನು, ಕ. ಪರಮೋಕ್ಷಸಾಧನವ, ಚ.
11 ಪರತತ್ತ್ವವಿದ್ಯದ ಪೊತ್ತದಭಿನವವಿಷಯ, ಚ. 12 ವಿವರ, ಝ.

ಉತ್ತಮೋಧಮ [1] ವೆನ್ನದೇ ಕಾ
ಣುತ್ತ ಹರುಷವಿಷಾದದೊಳು ಮುಳು
ಗುತ್ತಿರದೆ ಸಮರಸದೊ [2] ಳಹುದುಪದೇಶ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೫

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾತ್ಮನಿಂ ಸಂ
ಭವಿಸಿತಂಬರ ವಂಬರದೊಳಾ
ಪವನ ಪವನನೊಳಗ್ನಿ ಯಗ್ನಿಯೊಳಾದುದಾಭುವನ ।
ಭುವನದಿಂ ಧರೆ ಧರಣಿಯಿಂದು
ದ್ಭವಿಸಿತೋಷಧಿ ಯೋಷಧಿಗಳಿಂ
ದವ [3] ತರಣ ಮನ್ನಾದಿಪುರುಷಪ್ರಕೃತಿವಿಕೃತಿ [4] ಗಳ ॥ ೬

ನೇತ್ರ ನಾಸಿಕ ಪಾಣಿ ಪಾದ
ಶೋತ್ರವೆಂಬಿವು ತಮ್ಮೊಳೊಂದೇ
ಸೂತ್ರದೊಳು ಸಂ [5] ಸೃಷ್ಟವಾಗಿ ಸಮಾನಬುದ್ಧಿಯೊಳು ।
ಗಾತ್ರವಿಡಿದಿಹವ್ರೋಲು [6] ವಿಶ್ವದ
ವೈತ್ರಿಯೊಳು ಮನಸಂದು ಪಾತ್ರಾ
ಪಾತ್ರವೆನ್ನದೆ ಬೆರಸಿ ಬದುಕುವು [7] ದಧಿಕಗುಣವೆಂದ ॥ ೭

* ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಹಾರದೊಳು ಭೂತದ
ಕಟ್ಟಳೆ [8] ಯು ಗತ್ಯಾಗತಿಗಳೊಳು
ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯೊಳವಿದ್ಯೆಯೊಳಪ್ರತಿಮನೆನಿಸಿ ।
ನಷ್ಟಿಯೊಳು ತುಷ್ಟಿಯೊಳು ಮನವನು
ಬಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯದೆ ಕಾಲಕರ್ಮವ
ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲೆ [9] ಭಗವನ್ತನೆನಿಸುವ ನರಸಕೇಳೆಂದ ॥ ೮

---

1 ರೆನ್ನದೇ, ಕ. ಖ. ಟ.　　2 ಳೊದಗಿಹುದೆಂದನಾಮುನಿಪ, ಖ.
3 ತರಿಸಿತಾತ್ಮಾದಿ, ಕ. ಖ. ತರಿಸಿತನ್ನಾದಿ, ಚ. ಜ.
4 ಗಳು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.　　5 ತುಷ್ಟವಾಗಿ, ಝ. ಟ.
6 ವಿಷಯದ, ಚ.　　7 ದಾವಗುಣ, ಚ.
8 ಗಳಗತಾಗ, ಕ. ಝ. ಯಾಸುಗತಾಗ, ಚ.　　9 ಬಲವಂತನೆ, ಝ.
* 8 9 ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಅಣುವಿನೊಳು ಲಘುವಿನೊಳು ಗುರುವಿನ
ಗಣನೆಯೊಳು ಮಹಿಮೆಯೊಳು [1] ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು
ಭಣಿತೆ [2] ಗಳೊಳೀಶತ್ವದೊಳು ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯಪರಿವಿಡಿಯು |
ಕುಣಿಕೆಗಳೊಳು ವಶಿತ್ವದೊಳು ವೆಂ
ಟಣಿಸಿ ರೇಚಕಕಪೂರಕದ ರಿಂ
ಗಣವ ನಱಿವುದು ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವಿದೆಂದ || ೯

ತ್ಯಜಿಸುವುದು ದುಸ್ಸಂಗವನು ಮಿಗೆ
ಭಜಿಸುವುದು ಸತ್ಸಂಗವನು ಗಜ
ಬಜಿಸದಿರಹೋರಾತ್ರಿಯೊಳು ಧರ್ಮವನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸು |
[3] ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಂದವಸ್ತುವ
ವಿಜಯುನಹೆ ಯಿಹಪರಕೆ ತತ್ತ್ವದ
ನಿಜವಿದೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೧೦

ಕಾಯ ವಿದು ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಸಿರಿ ತಾ
ಮಾಯೆರೂ [4] ಪಿನ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ
ಬಾಯ ಬಿಡುತಿಹಳಾವುದೀತನ ಕಾಲಗತಿ ಯೆಂದು |
ದಾಯವಱಿವ ಮಹಾತ್ಮರಿದಕೆ ಸ
ಹಾಯಧರ್ಮವ ರಚಿಸುವುದು ನಿ
ರ್ದಾಯದೊಳು ಕೈಸೂಱೆಗೊಂಬುದು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು ||೧೧

ಕೆಟ್ಟಮಾರ್ಗದೊಳಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ
ಬಿಟ್ಟು [5] ಮುಱಿಯಾಟದೊಳು ಮನಸಂ
[6] ತುಷ್ಟನಾಗಿ ಯನಿತ್ಯಸಂಸಾರದ ಸುಖಕ್ಕೆಳಸಿ |

---

1 ಪಾರ್ಥಿವ, ಚ. ಜ. 2 ಗಳೊಳು ವಿಭುತ್ವ, ಕ. ಝ. ಯೊಳು ತತ್ತ್ವಂಗಳೊಳು ಪ್ರಕಟಿತ್ವದ ಪರಿವಿಡಿದು, ಖ. ಗಳ ಚಿತ್ತದ ವಿಪ್ರಕಟತ್ವದೊಳು ಪರಿ, ಚ. ಗಳೊಳು ವಶಿತ್ವದೊಳು ಪ್ರಕಟಿತ್ವದ ಪರಿ, ಜ. 3 ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ, ಖ. ಸೃಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 4 ಪಿದು, ಜ.
5 ಮುಱಿವಮಾಯೆಯೊಳು, ಖ. ಮಱಿಯಾ, ಚ. ಮೊಱೆಯಾ, ಜ. ಝ.
6 ದುಷ್ಟವಾಗಿ ಖ. ದುಷ್ಟನಾಗಿ, ಚ. ಜ.

ಹುಟ್ಟುಸಾವಿನ ವಿಲಗದೊಳು [1] ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ನಾನಾಯೋನಿಯೊಳು [2] ತಟ್ಟೆ
ಗುಟ್ಟಿ [3] ಬಳಲುವುದುಚಿತವೇ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೨

ಹಲವುವರ್ಣದೊಳಸೆವ ಗೋಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ವರ್ಣದೊಳು ಕಂ
ಗೊಳಿ [4] ಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ವ್ಯೈಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ ।
ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟು ಚರಾಚರಂಗಳ
ಸುಳಿವಿನೊಳು ಸುಳಿದಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು
ನಿಲುವ ನಿಜವೊಂದಲ್ಲದೆರಡಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೩

ಅತಿಶಯದ ಸುಕೃತವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಗತಿವಡೆದು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗೋ
ನ್ನತಿ [5] ಕೆಯನು ಭೋಗಿಸಿದ ಸಮನಂತರದೊಳವನಿಯೊಳು ।
ಪತನ ತಪ್ಪದು ಮರಳಿ ಬಾರದ
[6] ಗತಿಯನರಿದು ಮಹಾನುಭಾವರ
[7] ಮತವಿಡಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಸಕಲಧರ್ಮದ ಸಾರವನು ಮತಿ
ವಿಕಳನಾಗದೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಬಾ
ಧಕವದಾವುದು ನಿನಗದನು ನೀನನ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ।

---

1 ತಟಗುಟ್ಟಿ, ಖ. 2 ಭವಪಟ್ಟು, ಖ. 3 ತೊಳಲು, ಜ. ಬೀಳುವು, ಝ.

4 ಸಿತಾಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ತೋರ್ಪಂತೆಕ್ಕೈಕೊಂಡು, ಖ. ಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತ ದತೆಬದಂತೆ ವ್ಯೈಗೊಂಡು, ಜ. ಸುತಿಪ ಕ್ಷೀರಾಮೃತದತೆಬನಂತೆ ವ್ಯೈಗೊಂಡು, ಟ.

5 ಯನುಚಿ, ಖ. ಕೆಯೊಳುಸ್ವಸುನಿಸಿದ, ಚ. 6 ಮತವನ, ಖ. ಜ.

7 ಗತಿ, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.

ಯುಕುತಿಯಿಂದವೆ [1] ತಿಳಿದು ನಡೆಯಲು
ಮುಕುತನಹೆ ಸಂಸಾರದೊಳು ಸಾ
ಧಕ ವಿದೊಂದೇ ಸಕಲಜನಮತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೫

ಒಂದುವಸ್ತುವನೆರಡುಮಾಡುವೆ
ನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಿಯೊಳು ಮನ
ಸಂದು ಸರ್ವ್ವಜ್ಞಗಾನದುದಯದ [2] ನೆಲೆಯು ಕಾಣಿಸದೆ ।
ದಂದುಗಂಬಡುತಿಹುದು ತತ್ತ್ವದ
ಹಿಂದುಮುಂದಱಿಯದೆ ಮಹಾತ್ಮರು
ಬಂದ ಪಥದೊಳು ಬಾರದೇ ಕೆಡುತಿಹುದು ಜಗವೆಂದ ॥ ೧೬

ಪ್ರಣವವೊಂದಾವರ್ಣಮೊಱಲಿ
ಗುಣವಿಡಿದು ತೋಱುವ ಚರಾಚರ
ವೆಣಿಸಬಾರದು ವಿಶ್ವದೊಳು [3] ನಿಸ್ಸ್ಯೂತವಾಗಿಹುದು ।
ಹಣಿದು [4] ಬೀಱಲು ಹೊಳೆವ ಜ್ಯೋತಿ
ರ್ಗಣದವೊಲು ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ
ಗುಣರಹಿತ [5] ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ [6] ವಿದೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೭

ನಳಿನಮಿತ್ರನು ಪಶ್ಚಿಮಾಂಬುಧಿ
ಗಿಳಿಯೆ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗ
ಳಲಿಯುತೈತಂದೊಂದುವೃಕ್ಷವ ಸೇಱಿ ರಾತ್ರಿಯನು ।
ಕಳೆದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಿಗೆ ಪರಿವವೊ
ಲಿಳೆಯ ಭೋಗಾದೃಷ್ಟ ತೀಱಿದ
ಬಳಿಕ ಲೋಕಾಂತರವ ನೈದುವರರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

---

1 ಮಾಡಿದರೆನಿರ್ಮುಕ್ತು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.
2 ನೆಲೆಯು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
3 ನಿಸ್ತೂಲವಾಗಿ, ಖ. ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ, ಚ. ಝ. ನಿಸ್ತುತ್ಯವಾಗಿ, ಜ.
4 ಬೆಳಗಲು, ಖ. 5 ನಿಜತತ್ತ್ವರೂಪನನಱಿಯಬೇಕೆಂದ ಜ.
6 ವನಱಿವರಾರೆಂದ, ಚ.

ಪೊಡವಿಯೊಳಗುದಯಿ[1]ಸುವ ಪಾತಕ
ಬಿಡದು ಭೂಪನ[2] ನನೆದು ಪುರೋಹಿತ
[3]ನೆಡೆಗೆ ಬಳಿಕಾಮೂರ್ಖಶಿಷ್ಯನ ದೋಷ ಗುರು[4]ವಿಂಗೆ |
ಮಡದಿ ಮಾಡಿದ ಪಾತಕವು ಪತಿ
ಗೊಡಲಿಹುದು ಪರಮಾರ್ಥದೀಪರಿ
ಪಿಡಿಯ ನಱಿಯದೆ ಕೆಡುತಿಹುದು ಜನವೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೧೯

ದುರ್ಜನರಿಗಂಜುವುದು ಲೋಕವು
ಸಜ್ಜನರ ಲೆಕ್ಕಿಸದು ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ[5]ನ
ಹಜ್ಜೆಯೊಳ[6]ಗಿಹ ದಂದಶೂಕನ ನಱಿ ಸುವರೊಲಿದು |
[7]ಉಜ್ಜ್ವಲಿತ[8]ಭಕ್ತಿಯೊಳು ಬಹುಳವಿ
ತರ್ಜೆಯೊಳು ಮೂಢಾತ್ಮರಿಕ್ಕಿದ
ಹಜ್ಜೆಯಿದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರ್ಯಸೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೨೦

ತಳಪಟದೊಳಮನುಷ್ಯರಾಶಿಯು
ನಳಿವೆ ಕೊಳಗವು ಸೂರ್ಯನೆಂಬುದ
ತಿಳಿದಹೋರಾತ್ರಿಗಳ[9] ಸಂಖ್ಯೆಯ[10] ಸಲುಗೆಯುಂಕಿಪುದು |
ಬಳಸುವುದು ಸನ್ಮಾರ್ಗದೊಳು ಮುಂ
ಕೊಳಿಸುವುದು ಸದ್ಧರ್ಮದೊಳು[11]ಕಳ
ವಳಿಸದಿರು ಷಡ್ವರ್ಗದೊಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೨೧

---

1 ಸಿದ, ಚ. ಜ. 2 ರನದು, ಚ. ಜ.
3 ರೆಡೆ, ಚ. ಜ. 4 ಪಿನದು, ಚ. ಜ. ಝ.
5 ನುಸೆ, ಚ. ಝ. 6 ಗಿರೆ, ಖ. ಚ. ಝ. 7 ಊರ್ಜಿತವ, ಕ.
8 ಬುದ್ಧಿಯೊಳು, ಜ. 9 ಶಂಕೆಯು, ಝ.
10 ಸಲುಗೆಯುಂಕಿಸದೆ, ಖ. ಚ. ಜ. ಸಲಿಗೆಯುಂ ಕುಸಿದು, ಝ. ಸೊಲಿಗೆ ಯುಂಕಿಸದೆ, ಟ. 11 ವೆಗ್ಗಳಿಸದಿರು, ಖ.

[1] ನಷ್ಟ ವಿದು ಸಂಸಾರದೊಳಗು
ತ್ಕೃಷ್ಟ ವಿದು [2] ಮುನ್ನಾದಿಮಾರ್ಗದ
[3] ಸೃಷ್ಟಿ ಯಿದು ಲೋಕಾಂತರದ ಸುಖದುಃಖದೇಳಿಗೆಯು।
ಹುಟ್ಟುಮೆಟ್ಟಿನ ಕಾಲಕರ್ಮದ
ಕಟ್ಟಳೆ [6] ಯಿದೆಂದಱಿದು ನಡೆವಂ
ಗಿಟ್ಟೆಳಸುವುದದಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೨೦

ಸಿಲೆಯು ರೂಹನು [7] ಮೂರ್ಧರುಗಳ
ಗ್ಗಳೆಯು ಪಾವಕನನು ಮಹೀಸುರ
ರಿಳೆಯೊಳಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪರದೈವ ತಾನೆಂದು ।
ಒಲಿದು ಪೂಜಿಸುತಿಹರು ಹೃದಯಾಂ
ಗಳದೊಳಗೆ ಪರಯೋಗಿಗಳು ಕೈ
[8] ವಳಸುವುದು ಜಗವೀಪ್ರಕಾರದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

ಜ್ಞಾನಿಗಳನೊಡಬಡಿಸಬಹುದ
ಜ್ಞಾನಿಗಳನಹುದೆನಿಸಬಹುದೈ
ಜ್ಞಾನಲವವನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹ ದುರ್ವಿದಗ್ಧರನು ।
ಏನ ತಿಳುಹಲು ಬಹುದು ವಿಷ್ವ
ಕ್ಸೇನಗಳವಲ್ಲರಸ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಮಾನವರ ಪಾಡಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೨೪

---

1 ನಷ್ಟಯಿದು, ಕ. ಚ. ಜ. ನಟ್ಟಯಿದು, ಝ. ಕಷ್ಟವಿದು, ಟ.
2 ಮನ್ವಾದಿ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.
3 ದುಷ್ಟವಿದು, ಖ. ದೃಷ್ಟಿಯಿದು, ಚ. ಜ. ಬಿಟ್ಟಯಿದು, ಟ.
4 ಹುಟ್ಟುಮೇಡಿನ, ಕ. ಸೃಷ್ಟಿಮೆಟ್ಟಿನ, ಚ.
5 ಇಷ್ಟಗಳಿವೆಂದಱಿದು ನಡೆ ನಿನಗಿಷ್ಟವೆನಿಸುವುದು, ಚ.
6 ಗಳೆಂದಱಿದು, ಜ. ಟ.
7 ಮೂರ್ಖರು, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.
8 ಪೆಳಸುವುದು, ಕ ದೊಳಸುವುದು, ಖ.

ದಾನವೊಂದಾಪಾಲನೆಯು [1] ಸಂ
ಧಾನವೊಂದೀಯುಭಯ ವಿದಱೊಳು
ದಾನದಿಂ [2] ದಹುದಿಹಪರಂಗಳ ಸೌಖ್ಯ ಸಂಪದವು ।
ದಾನವೇ ಸಂಸಾರಸಾಧನ
ದಾನದಿಂ ಪಾಲನೆಯು ಫಲ [4] ವಿ
ನ್ನೇನ ಹೇೞುವೆ ಕಡೆಯೊಳಚ್ಯುತಪದವೆ ಫಲವೆಂದ ॥ ೨೫

ಅರಸ ನೊಡೆಯನು ದಂಡನಾಥನು
ಗುರು ಹಿರಿಯ ನುತ್ತಮನು ದೈವಾ
ಪರನು ಸಾಹಿತ್ಯನು [5] ಸದಸ್ಯನು ಸತ್ಪುರುಷನೆಂದು ।
ಪರಿಪರಿಯ ಗುಣನಾಮದೊಳಹಂ
ಕರಿ [6] ಸುವರು ಜೀವಾತ್ಮ ತೊಲಗಿದೊ
ಡಿರದೆ ಹೆಣನೆಂದೆಂಬರೈ ಭೂಪಾಲಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೬

ಪರುಷ [7] ಮೂಱಾಮಾಸ ವರ್ಷಣಾ್ಕ
ಱೊಳು ಪಕ್ಷತ್ರಯದೊಳಗೆ ಬಂ
ದಱುಹುವುದು [8] ದಿನಮೂಱಱೊಳು ಸಂದೇಹವೇನಿದಕೆ ।
ಧರೆಯೊಳುತ್ಕಟಪುಣ್ಯಪಾಪೋ
ತ್ಕರದ ಫಲ [9] ವಿಹದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ
ಮರಳುವುದು ಪರಲೋಕದೆಡೆಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೭

ಒಂದು ಭೂಪಿಂಡದೊಳು ನಾನಾ
ಚಂದ [10] ದಾಪ್ರಾಣಿಗಳು ಜನಿಸುವು
ವೊಂದುತೇಜಸ್ಸಿನೊಳು ನಾನಾಜ್ಯೋತಿಯುದಯಿ [11] ಪುವು ।

---

1 ಫಲದಾನವೊಂದಾಗಿಳೆಯೊಳದಱೊಳು, ಖ. 2 ದಾದಹ, ಖ.
3 ಸಂತುಷ್ಟ, ಖ. ಝ. 4 ಕಿನ್ನೇನನೆಂಬೆನ, ಕ, ಖ. ಕಿನ್ನೇನ, ಚ. ಜ. ಝ.
5 ಸದೈವನು, ಚ. ಸಧರ್ಮನು, ಜ. 6 ಸದಿರು, ಖ. 7 ಮೂಱಱ, ಕ,ಖ. ಝ.
8 ಕೃತಸಂಚಿತವು ಸಂ, ಝ. 9 ವಿದುತಪ್ಪಬಾರದು, ಖ. ವಿವ್ದಲ್ಲಿ, ಚ.
ವಹುದಲ್ಲಿ ಝ. 10 ದೊಳು ಪ್ರಾ, ಕ. 11 ಸುಗು, ಖ. ಝ. ಟ.

ಬಂದುಪರವಸ್ತುವಿನ ಬಳಿಯೊಳು
ಬಂದುವಬುಜಭವಾಂಡಕೋಟಿಗ
ಳೆಂದೊಡವು ಬೇಱಿಲ್ಲ ಸರ್ವವು ವಿಷ್ಣುಮಯುವೆಂದ ‖ ೨೮

*
ತಾನಿದಿರು ಹಗೆ ಕೆಳೆ ವಿವೇಕ
ಜ್ಞಾನ [1] ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಹಪರಗಳ
ಹಾನಿವೃದ್ಧಿ ಯಮಾರ್ಗಮಾರ್ಗದೊಳೇಕಚಿತ್ತದೊಳು ।
ದಾನಧರ್ಮಪರೋಪಕಾರವಿ
ಧಾನ [2] ದೀಕ್ಷಾಕರ್ಮನಿಷ್ಠರು
ಮಾನಸೀಯರು ಮಹಿಪ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೨೯

* ಕರಣಗುಣಸಂ [3] ಹನನಸಂ [4] ಧ್ಯಂ
ತರದವಸ್ಥಾರೂಪಲೋಕೋ
ತ್ತರದ ತಾಪತ್ರಯದ ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷ್ಯಗಳನಱಿದು ।
[5] ಪರಿವಿಡಿಯ ಮೂರ್ತಿತ್ರಯಂಗಳ
ಗುರುಲಘುವನಾರೈದು ನಡೆವಂ
ಗರಿದೆನಿಸುವುದದಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೩೦

---

* ಧರಣಿಜಲದಿಂದಾದ ಭೋಜ್ಯದ
ಮರುತಪಾವಕರಾಹುತಿಯ ಕೊಳು
ತಿರಲು ದುಃಖಾವಾಸವಾಗನು ಸತತತನುವಾಗಿ ।
ಇರುತಿಹನು ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬುದ
ನಱಿಯದೇ ತಾನುಂಡೆನೆಂಬೀ
ಪುರುಷನಾವವನವನ ಹೆಸರೇನೆಂದನಾಮುನಿಪ

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ .

1 ವಿಜ್ಞಾನಂಗಳಿಹಪರಹಾ, ಕ. ಖ. ಚ. ಝ. ವಿಜ್ಞಾನಂಗಳಿಹಪರಹಾ, ಜ.
2 ದೀಕ್ಷದಾಕ, ಝ. 3 ಹರಣ, ಕ.ಜ. ಝ. 4 ಧ್ಯಾಂತರ, ಖ. ಜ. ಝ
5 ಪರಿಪರಿಯ, ಕ. ಝ. * ೩೦ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಚ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ವೇದ ನಾಲ್ಕಾಶ್ರಮವು ತಾ ನಾ
ಲ್ಕಾದಿವರ್ಣಾರುತಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ ವಿ
ಭೇದ ನಾಲ್ಕಾಕರಣ ನಾಲ್ಕು ವುಪಾಯನಾಲ್ಕರೊಳು ।
ಭೇದಿಸಲು ಪುರುಷಾರ್ಥನಾಲ್ಕರಿ
ಹಾದಿಯರಿದು ವಿಮುಕ್ತ[1] ನಾಕವ
ನೈದು[2] ವನು ಸಂದೇಹವೇ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೧

ಭೂತ[3] ವರ್ಗಪ್ರಾಣವರ್ಗನಿ
ಪಾತ[4] ವಧ್ವರಕೃತ್ಯಗಳ ಸಂ
ಜಾತ ಮುಖ[5] ವಾದಾವರಣಸಂಗತಿಯು ಸೋಹೆಗಳ ।
ಧಾತುಮೂಲಾದಿಗಳನರಿ[6] ದು ಸು
ನೀತಿಯಲ್ಲಿಹಪರವ ಗೆಲುವುದು
ಭೂತಳದೊಳುತ್ತಮವಲೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೨

ಆರು ಗುಣ ಖರು[7] ವಾಱು ವರ್ಗವ
ದಾಱು ದರ್ಶನ[8] ವಾಱು ವಂಗವ
ದಾಱು ಭೇದದ ಬಗೆಯನಱಿದುತ್ಕೃಷ್ಟಮಾರ್ಗದೊಳು ।

1 ನಾಲುಕನ್ಯೆ, ಕ. ಚ. ಝ. ನಾಲ್ಕಕ್ಕೈ, ಟ. 2 ವರು, ಚ. ಜ. ಝ.
3 ವರ್ಣಸ್ಥಾನಸರ್ಗ, ಕ. ಝ. ವರ್ಣಸ್ನಾನಸಲಿಲವಿದೂತ, ಖ. ವರ್ಗಸ್ಥಾನ ಸರ್ವನಿವಾತ, ಚ. ವರ್ಮಸ್ಥಾನಪರ್ವನಿ. ಜ.
4 ವದಱೊಳುಕೃತ್ಯಕಳಸಂ, ಕ. ವಧ್ವರಕೃತ್ಯಕಳಸಂ. ಖ. ಚ. ವಧ್ವರಕೃತ್ಯಕೆಳಸಂ; ಜ. ವದಱೊಳುಕೃತ್ಯಗಳಸಂ, ಝ.
5 ವಾವರಣರಸಸಂ, ಕ. ಚ. ಝ. ವಾರಣಶರಧಿಸಂತತಿ, ಖ. ವಾವರಣಶರಸಂತತಿ, ಜ.
6 ದೀರೀತಿಯ, ಕ. ದುವನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಖ. ಜ. ದುಸುನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಚ. ದೀನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಝ.
7 ವರ್ಣವರ್ಗ, ಕ. ವರ್ಣವರ್ಣ, ಖ. ಜ. ಝ.
8 ಪಾತ್ರವಂಗ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಪಾತ್ರವರ್ಣ, ಝ ಟ.

[1] ತೋಱುವೀಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚವ
ಮೀಱಿ ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಪದವ ಕೈ
ಸೂಱೆಗೊಂಬುದು ಪರಮಮಂತ್ರವಿದೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೩
*

† ಜಲಧಿ [2] ಮಾತೃಕೆ ಮಾರ ಕುಲಗಿರಿ
ಗಳ ವಿಭಕ್ತಿದ್ವೀಪದಂಗಾ
ವಳಿಮುನೀಶ್ವರರುಗಳ ಧಾತುಗಡಣದ ವೇದಿಗಳ ।
ತಿಳಿದು ಕಾಲದ ಗತಿಯು ಗಮಕಂ
ಗಳನಱಿದು ನಡೆವವರುಗಳು ನಿ
ರ್ಮಳದೊಳಡಪದೆ ಬೆರಸಿ ಕೊಳ್ವರು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು ॥ ೩೪

ಕಾಯ [3] ದಿಂ ದಂಡಪ್ರಣಾಮವ ವಿ
ಧೇಯವರ್ಚನೆ ಯೋಗ ಸಿದ್ಧಿ ನಿ
ಕಾಯ [4] ವಾಯತಭೋಗದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯು ನಾರೈದು ।

---

1 ಸೇರುವೀ, ಝ.

* ಲೋಕದೊಳಗಣ ಪುಣ್ಯಪಾಪಂ
ಗೀಕವನು ಯಮರಾಜನಾಲಯ
ದಾಕೆವಾಳೆಂಗರುಹುವರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮುಖದಿಂದ ।
ನಾಕುಕಡೆಯೊಳು ಕವಿದು ಬರಿಸುವ
ರೌಕಿ ದಿನದಿನದಲ್ಲಿ ಗರ್ವ್ವೋ
ದ್ರೇಕದೊಳು ಪ್ರೈಮಱೆದು ಕೆಡಬೇಡೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

† ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ್ಯವು ಚ. ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

2 ಶರರಸನಿಕರಮಾತೃಕೆಪಳವಿಭಕ್ತಿಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಕ. ಶರಮಾತೃಕೆಯ ರಸಕರತಳವಿಭಕ್ತಿಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಖ. ಶರಮಾತೃಕೆಯ ನಿಕರಂಗಳ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಜ. 3 ದಿಗ್ಬಂಧಪ್ರಣಾಮ, ಖ.

4 ಕಾಯತದಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ, ಕ. ಕಾಯಕದಿಂದ್ರಿಯಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಜ. ಝ.

ಆಯುವನು ವಿರಚಿಸುತೆ ಮೇಲಣ
ಬೀಯುವಿದು ತನಗೆಂಬುದನು ನಿ
ರ್ದಾಯದೊಳು ನಿಶ್ಚೈಸಿ [1] ನಡೆವುದು ಪರಮಮತವೆಂದ ॥೩೫

ನವನವ [2] ವ್ಯೂಹಂಗಳಬುಜೋ
ದ್ಭವನ [3] ಪಾಟಿ ವಿಖಂಡ ನವರಸ
[4] ನವವಿಧಗ್ರಹ [5] ದಧಿಕ ನಾಟಕಲಕ್ಷಣವನರಿದು ।
ನವವಿಧಾಮಳಭಕ್ತಿರಸವನು
ಸವಿದು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವ
ನವರಸವನಾರೈದು ನಡೆವುದೆ ಪರಮಮತವೆಂದ ॥ ೩೬

ಹತ್ತುಮುಖದೊಳು ಲೋಕದೊಳಗು
ತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಚರಾಚರಂಗಳೊ
ಳುತ್ತಮಾಧಮವೆನ್ನದೆಯೆ ಹರಿ ಸರ್ವಗತನಾಗಿ ।
ಸುತ್ತುವನು ನಾನಾತೆಖದೊಳು ವಿ
ಚಿತ್ರಚರಿತನು ಕಪಟನಾಟಕ
ಸೂತ್ರಧಾರಕನೆಂದಱಿದು ಸುಖಿ ಯಾಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೩೭

ಲೇಸ [6] ಮಾಡಿದಿರೆನ್ನ ಚಿತ್ತದ
ಬೇಸಱಿಕೆ ಬಯಲಾಯ್ತು ನಿಮ್ಮ ಪ
ದೇಶದಿಂದೆ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು ಗೆಲಿದೆನಿಹಪರವ ।
ಗಾಸಿಯಾದುದು ರಾಗ ಲೋಭದ
ವಾಸಲಟದುದು ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂ
ದೇಸು ಧನ್ಯನೊ ತಾನು ಚಿತ್ತೈಸೊಂದುಬಿನ್ನಪವ ॥ ೩೮

[1] ಸಜೇಹುದು ರಾಯು ಕೇಳೆಂದ, ಖ. ಜ,
[2] ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಕ. [3] ನಾಳದ, ಕ. ದಾಳವಿ, ಖ. ನಾಳಿವಿ, ಜ. ಪಾಳುವಿ, ಟ.
[4] ದವಿನಯುದ ನಿಗ್ರಹದ ನಾಟಕ, ಖ. [5] ವಿಧಿಯನಾ, ಟ.
[6] ನಾಡಿದಿರೆನ್ನ, ಚ. ಜ. ಟ.

ಸ್ವರ್ಗವಾವುದು ನರಕವಾವುದು
[1] ವಿಗ್ರಹದೊಳಹ ಸಿದ್ಧಿಯಾವುದ
ನುಗ್ರಹದೊಳೇನಹುದು ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರವೆಂದೇನು ।
ಉಗ್ರವಾವುದು ದೈವದೊಳಗೆ ಸ
ಮಗ್ರವಾವುದು [2] ಧರ್ಮದೊಳಗ
[3] ವ್ಯಗ್ರದಿಂದುಪದೇಶಿಸಲು ಬೇಕೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೩೯

ಸುಲಭ [4] ನತಿಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಗಳ
ನಿಳಯ ನಗಣಿತಮಹಿಮ ನನ್ವಯ
ತಿಲಕ ನನುಪಮಚರಿತ ದೈವಾ [5] ಪರನು ಪುಣ್ಯನಿಧಿ ।
ಕುಲಯುತನು ಕೋವಿದನು ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ಕೌತುಕ [6] ಮುಕ್ತಿವಿದನೆಂ
ದಿಳೆ ಹೊಗಳುತಿರಲದುವೆ ತಾನೇ ಸ್ವರ್ಗ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಪಾತಕನು ಪತಿತನು ಕೃತಘ್ನನು
ಘಾತುಕನು ದುರ್ಮತಿ [7] ದುರಾತ್ಮ ನ
ಗೀತ ಹರದೂಷಕನು ದುರ್ಜನ ನಪ್ರಯೋಜಕನು ।
ನೀತಿಹೀನನು ಜಾತಿಧರ್ಮಸ
ಮೇತದೈವದ್ರೋಹಿ [8] ಯೆನಲದು
ಭೂತಳದೊಳೇ ನರಕ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೧
ದೇಹವಿಡಿದಿಹ ಧರ್ಮ ವದು ನಿ
ರ್ದೇಹದೊಳು ದೊರಕುವುದೆ ಮಾನವ

---

1 ನಿಗ್ರಹ, ಖ. ಚ. 2 ಧೈರ್ಯದೊ, ಖ.
3 ಭ್ಯಗ್ರದಿಂ, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ. 4 ಮತಿ. ಕ. 5 ಚಾರವು, ಝ.
6 ಯುಕ್ತನಹುಪೆಂದಿಳೆ, ಕ. ಯುಕ್ತಿ, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
7 ದುರಾಘ್ಯನ ೀತ, ಕ, ಖ. ದುರಾಢ್ಯನು ಭೀತ, ಚ. ದುರಾಢ್ಯನನೀತಿ
ಹರ, ಝ. 8 ಯೆಂಬುದು. ಕ.

ದೇಹವೇ ಸಾಧನ[1] ಕಣಾ ಪುರುಷಾರ್ಥ[2] ನಿಷ್ಠರಿಗೆ ।
ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕದ ಗತಿ ಸ
ಮ್ಮೋಹಿಸುವು[3]ದು ಶರೀರದೊಳು ಸಂ
ದೇಹವೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೦

ಗರುಡಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೊಳಲ್ಲದೆ
ಗರಳಭಯವಡಗುವುದೆ ವಿಷ್ಣು
ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಮಹಾಪಾತಕಕೆ[4] ಕಡೆಯಹುದೆ ।
ಹಿರಿದುಸಂಸಾರಾಂಬುಧಿಯನು
ತ್ತರಿಸುವರೆ ಗುರುಮುಖದೊಳಲ್ಲದೆ
ನಿರತಿಶಯವಹುದಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೩

ತನ್ನ ಗೃಹದೊಳು ಮೂರ್ಖ ನತಿಸಂ
ಪನ್ನ ಪೂಜ್ಯನು ಭೂಮಿಪಾಲನು
ತನ್ನ ದೇಶದೊಳಧಿಕನೈ ಗ್ರಾಮದೊಳು ಧನಿ ಪೂಜ್ಯ ।
ಛಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಠಾವಿನೊ
ಳನ್ಯರೆನಿಸದೆ ವಿಶ್ವದೊಳು ಸಂ
ಪನ್ನಪೂಜಾಪಾತ್ರರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ॥ ೪೪

ಒರ್ವನಹನೈ ಶೂರ ನೂಱ
ಕ್ಕೊರ್ವನಹ ಸಾವಿರಕೆ ಪಂಡಿತ
ನೊರ್ವನಹನೈ ವಕ್ತ ಶತಸಾವಿರಕೆ ಲೋಕದೊಳು ।
ಒರ್ವದಾನಿಯ ಕಾಣೆನೈ ತಾ
ನೊರ್ವರೊರ್ವರಿಗೊಂದೆ ಗುಣವದು
ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ॥ ೪೫

---

1 ಸಕಲವು, ಕ, ಜ. ಝ.　　2 ಶೀಲರಿಗೆ, ಕ. ಜ. ಜೀವರಿಗೆ. ಖ. ಝ.
3 ದಶರೀರ, ಕ. ಚ.　　4 ಲಯುವಹುದೆ, ಖ. ನಡೆಯುಹುದೆ, ಝ.

ಸತಿಯರಿಗೆ ಗತಿಯಾವುದೈ ನಿಜ
ಪತಿ [1] ಯದಲ್ಲದೆ ವಿಪ್ರಜಾತಿಗೆ
ಹುತವಹನು ವರ್ಣತ್ರಯಕೆ ಭೂದೇವರುಗಳರಲು ।
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಧಿಕವದಾವುದೈ ಭೂ
ಪತಿಯೆ ಕೇಳಿಹಪರದ ಸುಖಸಂ
ಗತಿಯನೊಲುವೊಡೆ ಪೂಜಿ[2]ಸೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನೀನೆಂದ ॥ ೪೬

* [3]ಮೆಱೆವ ಸಚರಾಚರವಿದೆಲ್ಲವ
ನಿರುತ ತಾನೆಂದಱಿತು ತನ್ನಿಂ
ದಿರವು ಬೇಱಿಲ್ಲೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆಯಾವನೊಬ್ಬನೊಳು ।
ಇರುತಿಹುದದಾವಗಮವನು ಸ
ತ್ಪುರುಷನಾತನ ಪೂಜಿಸುವುದಿಹ
ಪರದ ಸುಕೃತವೆ ಬಯಸು [4] ನವೆರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೭

ಜಾರನನು ಕಂಟಕನ [5] ಹಿಸುಣನ
ಚೋರನನು ಷಂಡನನು ಸಮಯುವಿ
ಕಾ [6] ರಭೇದಿಯನಿಂತಱುವರನು ತಾ ಕಂಡು ಮನ್ನಿಸದೆ ।
ದೂರದೊಳು ವರ್ಜಿಸುವುದು ಬಹಿ
ಷ್ಕಾರಿಗಳು ಸರ್ವ [7] ಕ್ಕಿವರುಗಳು
ಸಾರವಿದು ಸತ್ಪುರುಷರಭಿಮತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೮

ಮೊದಲೊಳಾಮಾಹಿಷಿಕನನು ಮ
ಧ್ಯದೊಳು ವೃಷಲೀವಲ್ಲಭನನಂ
ತ್ಯದೊಳು ವಾರ್ಧುಷಿಕನನು ಕಂಡವರುಗಳ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿ ।

---

1 ಗಳಲ್ಲದೆ, ಕ. ಚ. ಝ. ಟ. 2 ಸುವುದೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರ, ಚ. ಟ.
3 ನೆರೆದ, ಝ. 4 ವೊಡೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ, ಝ.
5 ಹಿಂಸನ, ಕ. ಜ. 6 ರಿಭೇದಿ, ಕ. 7 ಕ್ಕೆನಿಗಮದ, ಕ.
* ಈ ೪೭ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಖ, ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಕದಡಿ ಹರಿವುದು ಕಂಡವುಖದೊಳು
ಸದಮಳತಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥನಿಶ್ಚಯ
ವಿದನಱಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೪೯

ಕುಲವಮೋಹಿಪ್ಪ ದುರ್ಮಾರ್ಗ- ವುಖದೊಳು
ಗಳಿಸಿದರ್ಥವನುಂಡು ಕಾಲವ
ಕಳೆವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು ಕಣಾ ಮೋಹಿಪ್ಪಕರೆಂಬವರು ।
ಇಳೆಯೊಳವರೊಡನಾಡಿದವದಿರು
ಗಳಿಗೆ ನರಕಾರ್ಣವದೊಳಾಳುತೆ
ಮುಳುಗುತಿಹುದಲ್ಲದೆ ವಿಚಾರಿಸೆ ಸುಗತಿಯಿಲ್ಲೆಂದ ‖ ೫೦

* ಲವಲವಿಕೆಯೊಳು ಶೂದ್ರಿಯರ ಸಂ
ಗವನು ಬಯಸುವ ಭೂಸುರರು ರೌ
ರವದ ನರಕವನೈದುವರದಲ್ಲದತಿಕಾಮದೊಳು ।
ಅವಳ ಬಿಡದನುಭವಿಸಿ ಸಂತಾ
ನವನು ಪಡೆದವರುಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣ್ಯವನು ರಚಿಸುವರೇ ಮಹೀಪತಿ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೫೦

---

* ಈ ಪದ್ಯವು, ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ—

ನೆರಹಿ ಧರ್ಮವನರ್ಥ್ಯವಾಗು
ತ್ತಿರೆ ಮಹಾರ್ಘ್ಯದೊಳಖಿಳವಸ್ತುವ
ದೊರಕಿಸುತೆ ಬಡ್ಡಿಯನು ಮೊದಲಿಂದಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕವನು ।
ವಿರಚಿಸುವನಾವಾವನಿಹಪರ
ವರಸಕೇಳ್ವೈ ಸರ್ವಕರ್ವಕ
ಕ್ಕರುಹರಲ್ಲವರುಗಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ದೈವದಾಧೀನದೊಳು ಜಗವಾ
ದೈವ ಮಂತ್ರಾಧೀನ ಮಂತ್ರವು
ಭೂವಿಬುಧರಾಧೀನವಾಗಿಹುದಾಗ ಲೋಕದೊಳು ।
ದೈವವೇಬ್ರಾಹ್ಮಣರದಲ್ಲದೆ
ಭಾವಿಸಲುಬುಧರಿಂದವಧಿಕವ
ದೈವವೆಂಬುದ ಕಾಣೆವೈ ನಾವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೮

[1] ಕುಲಿಶಗತಿಯೊಳು ಕಡೆದ ಸಿಲೆಯನು
ಕಲುಕುಟಿಕನಿಟುಹುವನದಲ್ಲದೆ
ಹಲವುಪರಿಯಿಂದದನು ಲೋಕಕೆ ದೈವವನು ಮಾಡಿ ।
ನಿಲಿಸುವವರುಂಟೇ ಸುರಾಸುರ
ರೊಳಗೆ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮಗುಣಿಯೆ ಜಗ
ದೊಳಗೆ ದೈವವದಾವುದೈ ಹೇಟೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೯

ಎಣಿಸಬಹುದುರ್ವರೆಯ ಸೈಕತ
ಮಣಿಯನೋರಂದದೊಳು ಗಗನಾಂ
ಗಣದೊಳ್ಪತಹ ವೃಷ್ಟಿಬಿಂದುವನೆಣಿಕೆಗೊಳಬಹುದು ।
ಎಣಿಸಬಾರದಿದೊಂದು ದಿವಿಜರ
ಗಣ [2] ಕಗೋಚರವಹುದು ಸದ್ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣನ ನೊಬ್ಬನ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೦
*

1 ಕೆಲಸಗತಿಯೊಳು. ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

2 ಕಗೋ , ಜ. ಝ. ಟ.

* ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ—

ಕೆಸರೊಳಡಗಿರ್ದಾಳುತೇಳುವ
ಪಶುವನದನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀ
ಪಶುವನೊಂದಾಸತಿಯ:ನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣನಬಂಧನವ ।

ಜಾತಿಧರ್ಮವೆನಸುಕರಿಸಿ ವರ
ಮಾತೃಪಿತೃಪರಿಚರಿಯದೊಳು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿವಡೆಯುತೆ ಪರಗುಣಸ್ತುತಿನಿಂದೆಗಳನುಳಿದು ।
ಭೂತನಾಥನ ಭಕ್ತಿಯೊಳು ವಿ
ಖ್ಯಾತ [1] ವಹ ಗುರುದೈವದೊಳು ಮತಿ
ಭೀತಿ ಹಿರಿದಿರಲದುವೆ ಕೇಳ್ ಸುಕೃತಕ್ಕೆ ಕಡೆಯೆಂದ ॥ ೫೫

ಅರ್ಥದಿಂದಹ ಸಿದ್ಧಿಯಾವುದ
ನರ್ಥವೆಂಬುದದೇನು ತನಗಾ
ಸ್ವಾರ್ಥವೇನು ಪರಾರ್ಥ [2] ವಾವುದು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದೊಳು ।
ತೀರ್ಥವಾವುದು ವಿಪ್ರರೊಳಗೆ ಸ
ಮರ್ಥರಾರು ಸಭಾಸ್ಥಳದೊಳಾ
ವ್ಯರ್ಥಜೀವಿಗಳಾರು [3] ಚಿತ್ತರಿಸೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೫೬

ಧನವೆನುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮನಾವುದ
ನೆನೆದೊಡದು ಕೈಸಾರುವುದು ನಿ
ರ್ಧನಿಕ ಬಯಸಿದ ಬಯಕೆ ಬಯಲಹುವಲ್ಲದೇ ಬೇಡಿ ।
ಧನಿಕನಂತೆ ಸಮಸ್ತಸುಖಸಂ
ಜನಿಸುವುದೆ ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಧನ
ಧನವದಲ್ಲದೆ ಭುವನದೊಳಗನ್ಯತ್ರವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫೭

ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ
ಸಸಿಯನುದ್ಧರಿಸಿದವುಹಾತುವು
ರೆಸೆವರೈಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗದೊಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ರಹಗುರು ವಿಪ್ರರೊಳು, ಝ.
2 ದಿಂದಹುದಾವುದವನಿಯೊಳು, ಕ. ಖ. ಝ.
3 ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ, ಕ. ಚ.

ವ್ಯರ್ಥರುಗಳೊಡನಾಟ ತನ್ನಾ
ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದರುಗಳ ಕೂಟ ಪ
ರಾರ್ಥದಿಂ ಜೀವಿಸಿದೊಡಾತನ ಬದುಕು ಲೋಕದೊಳು |
ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಸಡಗರ
ವರ್ಥಿಯಿಲ್ಲದ ಬಾಳುವೆಗಳಿವೆ
ನರ್ಥಪಾರಂಪರಿಯಲ್ಲೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೫೮

ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮವನು ಸುಜನರ
ಕೂಡುವುದು ಪರಪೀಡೆಯೆಂಬುದ
ಮಾಡಲಾಗದು ಕರಣವಾಕ್ಕಿನೊಳಲ್ಲದಾಟವನು |
ಆಡಲಾಗದು [1] ದಸ್ಯುಜನವನು
ಕೂಡಲಾಗದದೆಂಬ ಮಾರ್ಗವ
ನೋಡಿ ನಡೆವುದು ತನಗೆ ಪರಮಸ್ವಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೫೯

ಕರಿ ತುರಗ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗ
ಳರಮನೆಗಳೊಳು ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರರು
ತರುಣಿಯರು [2] ಸಹಭವರು ಗೋತ್ರಜರಡವಿಯೊಳಗಿಕ್ಕಿ |
ಮರಳುವರು ನಿಜಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತ
ವೆರಡು [3] ಬೆನ್ನೊಳ್ ಬಹುವು ವೃಜಿದುದ
ನರಸ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೬೦

ಧರ್ಮದಾಧಾರದೊಳಿಹುದು ಜಗ
ಧರ್ಮವುಳ್ಳರನಾಶ್ರಯಿಸುವುದು
ಧರ್ಮವೇ ನೂಕುವುದು ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾತಕವ |
ಧರ್ಮವೇ ಸರ್ವಪ್ರಧಾನವು
ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಪರಮಪದವಾ
ಧರ್ಮವನು ಬಿಟ್ಟಿಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೬೧

---

1 ಪಂತ್ಯಜನವನು ಬೇಡಲಾಗದು, ಚ. ಶತ್ರುಜನ, ಜ.
2 ಸಹಚರರು, ಟ. 3 ಬೆಂಬಿಡದಲ್ಲದುಟಿ, ಕ. ಝ.

ಪರಿಪರಿಯ ಯಜ್ಞವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಸುರಪತಿಯ ಸಂತುಷ್ಟಿವಡಿಸಲು
ಸುರಿವನೈ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುವೃಷ್ಟಿಯನು ಜಗಕೆ ।
ಹರಿಹಯನು ಸಸ್ಯಾದಿಕಂಗಳ
ಹೊರೆಯಲೋಸುಗ ಮುಯ್ಯ ಮುಯ್ಯ
ಗಿರುತಿಹುದು ಭುವನದ್ವಯದೊಳವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೦

ಎತ್ತಲಾನುಂ ತೀರ್ಥವೆಂಬುದ
ಚಿತ್ತವಿಸುವೊಡೆ ಸರ್ವತೀರ್ಥದ
ಸತ್ತ್ವವನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗವಧರಿಸು ನಿನಗದನು ।
ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನು ವಿಪ್ರಪಾದವಿ
ಮುಕ್ತವಿಮಲೋದಕವನಾವನು
ನೆತ್ತಿಯೊಳು ಮಿಗೆ ಧರಿಸುವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನವನೆಂದ ॥ ೬೨

ಶರಧಿಯೊಳು ಹರಿ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯೊ
ಳಿರಲು ಭೃಗುವೈತಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಧರನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನೊದೆಯಲು ಮುನಿಯ ಚರಣವನು ।
ಸಿರಿಯುರದೊಳ್ [1] ಳಾಂತೊತ್ತ ಧರಣೀ
ಸುರರು ಮೆಟ್ಟಿದರು ತೀರ್ಥಪಾದರು
ಧರೆಯೊಳಗೆ ಬುಧರಿಂದವಧಿಕದ ತೀರ್ಥವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೬೪

ಮಾಡುತಿಹ ಯಜ್ಞವನು ಪರ [2] ರಿಗೆ
ಮಾಡಿಸುವ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು

---

[1] ಳಚಿತ್ತೊತ್ತಧರಣೀಸುರನ ಮೆಟ್ಟಿದನು ತೀರ್ಥಪಾದವು, ಕ. ಳಂದೊತ್ತಿ ಧರಣೀಸುರನ ಮೆಟ್ಟಿದನು ತೀರ್ಥಪಾದನು, ಖ. ಳಚಿತ್ತೊತ್ತಿಧರಣೀಸುರರ ಮೆಟ್ಟಿಸಿದು ತೀರ್ಥವಾವುದು, ಚ. ಳಚಿತ್ತೊತ್ತಿ ಧರಣೀ ಸುರರ ಮೆಟ್ಟಿದನು ತೀರ್ಥ ಪಾದವ, ಜ, ಟ. [2] ರೊಳು ಮಾಡುತಿಹ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು ಮಾಡಿಸುವ ಕಾಲದೊಳು ಸಕಲರೊಳೊಮ್ಮೆ ವಿಷಯದೊಳು ಮಾಡಿಸುತೆ ವಿಘ್ನಗಳು ಬರಲದ ಕೊಡೆಪರಿಹರಿಸುತ್ತಯವರನು ಕೂಡಿ, ಖ.

ಮಾಡುತಿಹ ತದ್ವಿಷಯದೊಳು ಯೋಗ್ಯರನು ಮಾಡಿಸುವ ।
ಮಾಡುತಿಹ ದಾನವನು ಲೋಗರು
ನೀಡುತಿರಲೊಳಕೊಂಬ ಗುಣವನು
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನೇ ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರರೊಳಗೆಂದ ॥ ೬೫

ವೇದಪುರುಷರ ದೇಹದೊಳಗೆ [1] ವಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಜಲಜಸಂಭವ
ನಾದಿಯಾದ ಸಮಸ್ತದೇವರು ನೆಲೆವನೆಗಳಾಗಿ ।
[2] ಕಾದುಕೊಂಡಿಹರಂತುಕಾರಣ
[3] ವಾದಿಸದೆ ವಿಪ್ರೋಕ್ತಮರನಭಿ
ವಾದಿಸುವುದುತ್ತಮವಲ್ಲೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೬

ಯುವತಿಯರು ಗಾಯಕರು ಕಿತವರು
ತವತವಗೆ ಕೈವಾರಿಸುವರಾ
ವಚನನವನೇ [4] ಪಙ್ಕ್ತಿದೂಷಿತನಿಹಪರಂಗಳಿಗೆ ।
ಇವರು ಮೂವರು ನಿಂದಿಸುವರಾ
ವಚನನವ ಸರ್ವಜ್ಞನೆನಿಸುವ
ನವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯ ವಿಸ್ತರವ ॥ ೬೭

ಜ್ಞಾತವೇನಜ್ಞಾತವಾವುದು
ನೀತಿಯಾವುದನೀತಿಯಾವುದು
ದ್ವೈತವೇನದ್ವೈತವಾವುದು ವೈದಿಕಾಂಗದೊಳು ।
ಖ್ಯಾತಿಯೇನಖ್ಯಾತಿಯಾವುದು
ಭೀತಿಯಾವುದಭೀತಿಯಾವುದು
ನೀತಿಯಿಂದೆ ಮುನೀಶ ಬಿತ್ತರಿಸೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೬೮

---

[1] ವಿಷಾದ, ಚ. ನಿಷೇಧವಿ, ಜ. [2] ನೇದು, ಕ. ಚ. ಝ.
[3] ಬಾಧಿಸದೆ; ಚ. [4] ಪತಿತದೂಷಿತ, ಜ.

ಧರಣಿಯಮರರ ಸೇವೆಯನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿ ಸತ್ಕಾರದೊಳವರನಾ
ದರಿಸಿ ಬಹುಮಾನವನು ವಿರಚಿಸಿದಾಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ |
ಎರವಹುದೆ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗದ
ಸಿರಿಯದೆಂಬುದನಱಿದು ನಡೆವಂ
ಗರಿದದಾವುದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೬೯

ಯೋನಿಮುಖವೆಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕು ವಿ
ಯೋನಿಮುಖವೆಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕು ನ
ವೀನಜನ್ಮಂಗಳೊಳು ಜನಿಯಿಸಿ ಕಡೆಯ ಕಣೆಯದೊಳು |
ಮಾನವರ ಬಸಿಱಿನೊಳು ಬಂದ
ಜ್ಞಾನತರರಾಗಟಿವುದಿದು ಕ
ರ್ಮಾನುಗತವಾಗಿಹುದಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೭೦

ಪಾನದಿಂ ಸೂಕರನು ಬುಧರವ
ಮಾನದಿಂ ಕ್ಷಯರೋಗಿ ಗುರುಜನ
ಹಾನಿಯಿಂ ಸಲೆ ಕುಷ್ಠಿ ಗರ್ವದೆ ಕುಕ್ಕುಟಾಸ್ವಯನು |
ಹೀನಗತಿಯಿಂದುರಗ ನಾನಾ
ಯೋನಿಗಳೊಳು ಚರಾಚರವು ಕ
ರ್ಮಾನುಗತವಾಗುದಯಿಸುವುದವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ || ೭೧

ಪರರ ಪಟುತರವಾದದೊಳು ಮೂ
ಕರವೊಲಿಹ ಪರಜನರ ಕಟುಕೋ
ತ್ತರದೊಳಗೆ ಬಧಿರತ್ವವಿಹ ಪರದಾರದರುಶನವು |
ದೊರಕಿದೊಡೆ ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವ
ಪುರುಷನಾವವನವನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ
ತ್ಪರಮಪುರುಷೋತ್ತಮನಲ್ಲೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೭೨

ಇಷ್ಟಸಂತರ್ಪಣವ ಮಾಡಿ ವಿ
ಶಿಷ್ಟಪೂಜಾಪಾತ್ರರನು ಸಂ
ತುಷ್ಟಿಬಡಿಸುತೆ ಧರ್ಮದೊಳು ರಾಜ್ಯವನು ರಕ್ಷಿಸುತೆ ।
ಕೊಟ್ಟವರ ಕೊಂಡವರನೋತೊಡ
ಬುಟ್ಟವರನನುಜಾತ್ಮಜರನೊಳ
ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಹುದುಚಿತವಿದು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೩

ನುಡಿದುದನು ಪೂರೈಸಿ ಕಾಲದ
ಕಡೆಯು ಕಾಣಿಸಿ ಹೋಹವರ ಬೀ
ಳ್ಕೊಡುತೆ ಹಳೆಯರನಾಪ್ತರನು ಮನ್ನಿಸುತೆ ತನ್ನವನು ।
ಬಿಡದೆ ಸೇವೆಯ ಮಾಡುವವರನು
ಹಿಡಿದು ನಾನಾತೆಱದ ಪದವಿಯು
ಕೊಡುತಿಹುದು ನೃಪನೀತಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೪

ವಿಲಗಸಾಗನಾಗಿ ದೇಶವ
ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡುತೆ ದಾನಧರ್ಮವ
ನುಡಿದು ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮರೆನ್ನದೆ ಕಂಡ ಜನರಿಂದೆ ।
ಗಳಿಗೆಗಳಿಗೆಗೆ ದಂಡದೋಷವ
ಕೊಳುತೆ ಕಡೆಯೊಳಧೋಗತಿಗೆ ತಾ
ನಿಳಿದು ಹೋಹುದು ನೀತಿಯೇ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೫

ಯೋನಿಯಲ್ಲದ ಠಾವುಗಳೊಳು ವಿ
ಯೋನಿಯುಹ ವಿಷಯಂಗಳೊಳು ಪಶು
ಯೋನಿಯೊಳು ಸಂಭೋಗಿಸುವ ಪಾತಕರ ಪದವಿಗಳ ।
ಏನ ಹೇಳಲು ಬಹುದು ನರಕವಿ
ತಾನದೊಳಗೋಲಾಡಿ ಬಳಿಕಾ
ಶ್ವಾನಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವರೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೬

ಜೀವಪರಮರಭೇದವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸದೆ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವ
ನಾವಮುಖವೆಂದಱಿಯದೇ ದಾಸೋಹವೆಂದೆನುತೆ।
ಕೋವಿದರ ಸಂಗವನುಳಿದು ಮೂ
ಯಾವಿಲಾಸದ ಬಗೆಯ ನೋಡದೆ
ಸಾವುತಿಪುದ್ವೈ ದ್ವೈತವವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೭

ಉತ್ತಮರ ಸಂಗದೊಳಗೋಲಾ
ಡುತ್ತೆ ದುರ್ವಿಷಯಂಗಳನು ಮುಱಿ
ದೊತ್ತಿ ಸಕಲಚರಾಚರದ ಸುಖದುಃಖವನು ತಾನು।
ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪವಿ
ದೆತ್ತಣದು ತನಗೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆ
ಯುತ್ತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೮

ಬಲಿಯು ರಾಜ್ಯ ವಿಭೀಷಣನ ಸಿರಿ
ಜಲನಿಧಿಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಬಾಣನ
ಬಲುಹವಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಭುಜಬಲ ವೀರರಾಘವನ।
ಚಲ ದಧೀಚಿಯ ದಾನ ಪಾರ್ಥನ
ಕೆಳೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ಸೈರಣೆ
ಗಳವಡುವ ಬದುಕುಳ್ಳೊಡದುವೇ ಖ್ಯಾತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೯

ಇರುಳು ಹಗಲನವರತ ಪತಿಪರಿ
ಚರಿಯುವನು ಮಾಡುತ್ತೆ ಪರಪುರು
ಷರನು ನೆನೆಯದೆ ಹಲವುಸಂತತಿಗಳಿಗೆ ತಾಯಾಗಿ।
ಇರುತೆ ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮರನು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ತಾ ನೀನೆನ್ನದಂತಃ
ಪುರದೊಳಸೆಯೆ ಗೃಹಸ್ಥೆಯೆನಿಸುವಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೦

*
ಮುಡಿಯು ನೇವರಿಸುತ್ತ ಮೇಲುದ
ನಡಿಗಡಿಗೆ ಸಡಿಲಿಸುತೆ ಮೌನವ
ಹಿಡಿದಧೋಮುಖಿಯಾಗಿ ಕಿಗ್ಗಣ್ಣಿಕ್ಕಿ ಕೆಲಬಲನ ।
ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಳು
ಜಡಿದು ಜಾಱುವ ಜಾರವನಿತೆಯು
ಗೊಡವೆಗೊಳಗಾಗಿಹುವಪಖ್ಯಾತಿಯಲಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೧

ಗುರುವಿನೊಳು ತಂದೆಯೊಳು ತಾಯೊಳು
ಹಿರಿಯರೊಳು ದೈವದೊಳು ಪಾಪದ
ಪರಿಗತಿಗಳೊಳು ಗೋವಿನೊಳು ತೀರ್ಥದೊಳು ತನ್ನುವನು ।
ಹೊರೆದ ದಾತಾರನೊಳು ಮಂತ್ರದ
ಪರಮಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರಣೀ
ಸುರರೊಳಂಜಿಕೆ ಹಿರಿದಿರಲುಬೇಕೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೮೨

ನೀತಿವಿದನಲ್ಲದ ಕುಮಂತ್ರಿಯು
ಧೀತಿಪರನಲ್ಲದ ಪುರೋಹಿತ
ನೇತಕಿವರಿಂದಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥಂಗಳೈದುವುವು ।
ಕಾತರಿಸಿ ಸಮರಾಂಗಣಕೆ ಬಲು
ಬೀತನಹ ಭೂಭುಜನ ದೆಸೆಯಿಂ
ಬೀತು ಹೋಹುದು ಸಕಲಸಂಪದವೆರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೩

* ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ ಪುರೋಹಿತರನವ
ಗಡಿಸಿ ಧರ್ಮದ ಬಲದ ನಾಕಕೆ
ನಡೆವ ರಾಯರ ಹೊಯಿದ್ದಳಿಗೆ ಕೆಡಹುದರ್ಥೋಗತಿಗೆ ।
ಕಿಡಿಸುವರು ರಾಷ್ಟ್ರವನು ಕ್ಷಾತ್ರ
ತಡೆಗಡಿದು ಚತುರಂಗಬಲವನು
ಹಡಿಹುಡಿಯು ಮಾಡುವರು ನಿರ್ಜರರರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥
ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮವಾವುದು ಮೋಕ್ಷ ಜಗದೊಳ
ಧರ್ಮವಾವುದು ರಾಜಮಂತ್ರದ
ಮರ್ಮವಾವುದು ಮಾರ್ಗವಾವುದಮಾರ್ಗವೆಂದೇನು ।
ಕರ್ಮವಾವುದು ವಿಧಿವಿಹಿತದು
ಷ್ಕರ್ಮವಾವುದದೆಂಬ ಭೇದವ
ನಿರ್ಮಿಸಿರೆ ಸಾಕೆಂದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಭೂಪ ॥ ೮೪

ಸತಿಸಹಿತ ವಿರಚಿಸಿದ ಧರ್ಮ
ಸ್ಥಿತಿ ಸವೃದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಸಲುವುದು
ಪತಿಗದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳು ಮಾಡಿದುದು ।
ಅತಿಶಯವನೈದದು ಕಣಾ ಭೂ
ಪತಿಯೆ ಕೇಳಹಪರದ ಗತಿ ನಿಜ
ಸತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದಲ್ಲದೇ ಫಲಿಸುವುದು ಹುಸಿಯೆಂದ ॥ ೮೫

ಅತಿಥಿಪೂಜೆಯನುಳಿದ ಜೀವ
ನ್ಮೃತನ ಧರ್ಮಸ್ಥಿತಿಯನಪಹರಿ
ಸುತೆ ಬಹನದಲ್ಲದವನನು ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದೊಳು ।
ಗತಿಗೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡುಯ್ದು ವೈವ
ಸ್ವತನು ನಾಯಕನರಕದೊಳಗ
ದ್ದುತಿ ಬಹನು ಕುಲಕೋಟಿಸಹಿತವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೬

ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ಗರ್ವವ
ನೆಮ್ಮಿದೊಡೆ ತದ್ಗರ್ವದಿಂದುಜಿ
ದಿಮ್ಮಿತಹುದಾಕಾರ್ಯವಂತ್ಯಜರಾಲಯಂಗಳಿಗೆ ।
ನಿರ್ಮಮತೆಯೊಳು ನಡೆದುಪಕೃತಿಯೊ
ಳುಮ್ಮಹವನೈದುವವೊಲೊದಗುವ
ಕರ್ಮಗಳನೊಳಹೊಯ್ದು ಕೊಳ್ವುದು ಮರ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಮಾರ್ಗ ಮೂಱೂ
ಗಿರುತಿಹುದು ಸಂಪೂರ್ಣಧನಗುರು
ಪರಿಚರಿಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಂಬಿನಿತನತಿಗಳಿದು |
ತಿರುಗಿ ಬಂದೊಡೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪತ
ದೊರಕಲಱಿಯದು ಕಳಗಳನು ಸಂ
ಮರಿಸುವ ನರೋತ್ತಮರುಗಳಿಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ || ೮೮

ಕಾಯ್ದ ದಕದಾಸ್ನಾನವೆಂಬುದ
ವೈದಿಕಾಂಗದೆ ಮಂತ್ರಸಾಧನ
ವೇದಹೀನರಿಗಿತ್ತ ದಾನವು ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದೊಳು |
ಎಯ್ದಿಹ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಂಬಿವು
ಬೂದಿಯೊಳು ಬೇಳದ ಹವಿಸ್ಸಿನ
ಹಾದಿಯಲ್ಲದೆ ಫಲವನೀಯವು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೮೯

ಇಹಪರದಗತಿ ದಾನಧರ್ಮದ
ಬಹುಳತೆಗಳ ತಪಃಪ್ರಭಾವದ
ವಿಹಿತಪುಣ್ಯದ ಫಲದ ಬಳವಿಗೆಯೊಂದು ನೂಱಾಗಿ |
ಬಹುದು ಸದ್ವಂಶದೊಳು ಜನಿಸಿದ
ಮಹಿಮನಿರೆ ಲೋಕಾಂತರದ ಸುಖ
ವಹುದು ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನೈದಬೇಕೆಂದ || ೯೦

ಚೋರನನು ಕಾಣುತ್ತ ಮರಳಿದು
ಚೋರನೆಂದೊಡೆ ಪತಿತನನು ನಿ
ಷ್ಠುರತನದಿಂ ಪತಿತನೆಂದೊಡೆ ಸಮವು ದೋಷವದು |
ಸಾರುವುದು ಮಿಥ್ಯೋತ್ತರದೊಳು ವಿ
ಚಾರಿಸದೆ ನುಡಿವವರಿಗಿಮ್ಮಡಿ
ನಾರಕದ ಫಲ ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೯೧

ವಿನುತವಮಧುಕೈಟಭರ ಮೇದ
ಸ್ಸಿನೊಳು ಮೇದಿನಿಯಾದುದದ ತಾ
ನನುಭವಿಸುವೊಡೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಗಳೆಂಬ ಪರಿಮಳದ ।
ಹೊನಲಿನೊಳು ಸಲೆ ಹೊರೆದು ಲೇಸಾ
ಗನುಭವಿಸುವುದದಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ
ದನುಜಮಾಂಸವೆ ಭಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯೦

ತನ್ನ ದಾನವನಪಹರಿಸಿ ಕೊಂ
ಡನ್ಯರಿತ್ತುದಕಡ್ಡಬೀಳುವ
ಕುನ್ನಿ ಜನರಱುವತ್ತು ಸಾವಿರವರುಷಪರಿಯಂತ ।
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಠೆಯೊಳು ಕ್ರಿಮಿ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಹರಿದನಱಿದು ನೀ
ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟುದನುಳುಹಿಕೊಳ್ವುದು ಧರ್ಮವೆಲ್ಲೆಂದ ॥ ೯೩

ಕರಣಮೂಱಱೊಳತ್ತವಸ್ತುವ
ನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರೆ ಮಾಸಮಾಸಾಂ
ತರದೊಳೊಂದಕೆ ನೂಱುಮಡಿಯೊಳು ಕೋಟಿಪರಿಯಂತ ।
ಹಿರಿದಹುದು ದಾನಪ್ರಶಂಸೆಯು
ನರಸ ಕೇಳ್ವ ಸ್ವರ್ಗನರಕವಿ
ದೆರಡಕೊಂದೇ ದಾನ ಕಾರಣವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯೪

ದುಷ್ಕೃತವನೆಸಗುವರು ಫಲದೊಳು
ಕೊಕ್ಕರಿಸುವರು ಸುಕೃತವೆಂಬುದ
ಲೆಕ್ಕಸರು ತತ್ಫಲವನಿಚ್ಛೈಸುವರು ಮಾನವರು ।
ಇಕ್ಕದೆಱೆಯದೆ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯದೆ
ಪುಕ್ಕಟೆಯೆ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗವು
ಸಿಕ್ಕಲಱಿವುದೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯೫

ವರಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳು ಕಣಾ ಭೂ
ಸುರರ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವೆಯೊಳೊಂದಕೆ
ಕೊರತೆಯಾಗಲು ಕಾಣನೆನಿಸುವನೆರಡನಱಿಯದಿರೆ ।
ನಿರತವಿದು ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವ
ನರಸ ಕೇಳೈ ಮಾಂಸದೃಷ್ಟಿಗ
ಳಿರವಲೇ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧಾರಣವು ಲೋಕದೊಳು ॥ ೯೬

ವಾಚಿಸದೆ ವೇದಾರ್ಥನಿಚಯವ
ನಾಚರಿಸದಾಲಸ್ಯದಿಂದು
ತ್ಕೋಚಿಯಾಗಿ ಪರಾನ್ನದೊಳು ಸಂಪುಷ್ಟತನುವಾದ ।
ನೀಚನಹ ಭೂಸುರನ ಕರುಳನು
ಬಾಚುವಳಲೈ ಮೃತ್ಯುವವನು ನಿ
ಶಾಚರನು ದ್ವಿಜನಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯೭

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನ ದಿವ್ಯನಾಮ
ಸ್ಮರಣವನು ಶ್ರುತಿಮೂಲವಾಕ್ಯೋ
ತ್ಕರುಷವನು ಭೂತಕ್ಕೆ ಹಿತವಹ ಮಾತನತಿಗಳೆದು ।
ಪರರ ವಂಚನವ ತ್ರಿಕರಣದೊಳು
ಚರಿಸಲಾಗದು ಸರ್ವಥಾ ಸ
ತ್ಪುರುಷರಭಿಮತವಿದು ಕಣಾ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೮

ಉತ್ತಮರುಗಳ ನಿಂದಿಸುತ ದು
ರ್ವೃತ್ತನಾಗಿಯಧರ್ಮಕೋಟಿಯ
ನಿತ್ಯವಿಧಿ ತನಗಾಗೆ ಧರ್ಮದ ತಾರತಮ್ಯವನು ।
ಎತ್ತಲೆಂದಱಿಯದೆ ಜಗಕ್ಕತಿ
ಮತ್ತನಾಗಿಹ ವೇದಬಾಹ್ಯನ
ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ ಮುಱಿದು ಮೋದುವಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೯

ಲೋಕಸಮ್ಮತವಾವುದದನು ನಿ
ರಾಕರಿಸುವವರುಗಳು ತಾವೇ
ನಾಕವಾಳರೆ ಜಗಕೆ ತಮ್ಮನದಾರು ಬಲ್ಲವರು ।
ಬೇಕು ಬೇಡೆಂಬುದಕೆ ತಾವವಿ
ವೇಕಿಗಳು ಮೊದಲಿಂಗೆ ಪ್ರಾಮಾ
ಣೀಕರುಗಳವರಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೦

ಚಕ್ರಿಯೊಬ್ಬಗೆ ಹತ್ತುಕಡಿಕರ
ಲೆಕ್ಕವೆಂತಾಚಕ್ರಿಹತ್ತಱ
ಲೆಕ್ಕವೊಬ್ಬಧ್ವಜಿಗೆಯಾಧ್ವಜಿಹತ್ತಱ ಸಮಾನ ।
ಲೆಕ್ಕ ವೇಶಿಗೆ ವೇಶಿಹತ್ತಱ
ಲೆಕ್ಕವೊಬ್ಬರಸಿಂಗೆ ಘಾತಕ
ವೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕುವುದರಸುತನ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೧

ಬಲುಕರಿಸಿ ಭೂಮಿಯೊಳಗೊಂದಂ
ಗುಲವನೊತ್ತಿದವಂಗೆ ಪಶುಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ಗೋವನಪಹರಿಸಿದ ದುರಾತ್ಮಂಗೆ ।
ಅೞುಪಿ ಪರರಂಗನೆಯರೊಳಗೊ
ಬ್ಬಳನು ಭೋಗಿಸಿದಂಗೆ ನರಕದೊ
ಳುೞುವದಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೨

ದಾನವಿರಹಿತನಾಗಿಜನಿಸುವ
ಮಾನವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವದಱಿನ
ನೂನದುಷ್ಕೃತಗೆಯ್ವನದಱಿಂ ಘೋರತರನರಕ ।
ಆನರಕದಿಂ ಮರಳಿ ಪಾತಕ
ಯೋನಿಯೊಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯವದು ತಾ
ನೇನ ಮಾಡೆಯು ಬೆನ್ನ ಬಿಡದವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೩

*
ಮೀರೆದಪ್ಪಿದ ಜಪ ಸುಕಲ್ಪಿತ
ಧಾರೆಯುಡುಗಿದ ದಾನ ದರ್ಭಾ
ಕಾರವಿರಹಿತವಾದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳು ।
ಪಾರವೈದದ ಶೌಚ ವಿನಯವಿ
ಹಾರವಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ ತಾವ್ರುಪ
ಕಾರಿಯಹುವೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೪

---

* ಪಾಕಶಾಸನನೈದೆ ವೃತ್ರನ
ಢಾಕುಗಿಡಿಸಿ ದಧೀಚಿಯಸ್ಥಿಯೊ
ಳೌಕಿ ಹೊಯ್ಯಲು ದಾನವನ ತನು ನೀರೊಳಡಗೆಡೆಯೆ ।
ತೂಕಗುಂದಿ ಜಲಾಧಿದೇವತೆ
ಯಾಕಪರ್ದಿಯ ಕರುಣದೊಳು ದ
ರ್ಭಾಕೃತಿಯ ಕೈಕೊಂಡುದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಆದಿಯೊಳು ಕಮಲಾಸನನು ಮಧು
ಸೂದನನು ಮಧ್ಯದೊಳು ಮೀಲಣ
ಹಾದಿಯೊಳು ಗಿರಿಜೇಶನೀತ್ರೈಮೂರ್ತಿವ.ಯವಾಗಿ ।
ಕಾದುಕೊಂಡಿಹುದಖಿಲಲೋಕವ
ನೈದೆ ದರ್ಭಾಂಕುಶದ ಮಹಿಮೆಯ
ಭೇದವನು ಬಣ್ಣಿಸುವನಾವನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಬೆರಳ ಮೊದಲೊಳು ಭೂಸುರರು ನಡು
ವೆರಳೆಡೆಯೊಳಾಪಾರ್ಥಿವರು ತುದಿ
ಬೆರಳೊಳಗೆ ವೈಶ್ಯರುಗಳೀಕ್ರಮದೊಳು ಪವಿತ್ರವನು ।
ಧರಿಸಬೇಹುದು ದಕ್ಷಿಣಕರಾಂ
ಬುರುಹದೊಳು ದಿನದಿನದ ಸಂಧ್ಯಾಂ
ತರದ ಸಮಯದೊಳರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಎಂಬ ಮೂರುಪದ್ಯಗಳು ಖ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 103ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

*
ಶ್ರುತಿಯವೊಲು ಪಾವನತೆ ಕುರುಭೂ
ಪತಿಯವೋಲಭಿಮಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪತಿಯವೋಲ್ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ವಿದುರನವೋಲು ಸುಜ್ಞಾನ ।
ಕ್ಷಿತಿಯವೋಲ್ ಸೈರಣೆ ಸುಹೃತ್ಸಂ
ತತಿಯವೋಲ್ ಪರಿಣಾಮ ಕುಂತೀ
ಸುತರವೊಲು ಸತ್ಯಾಧಿಕತೆ ಮೂಜಗದೊಳಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೫

ಗಗನದಗಲದಿನುಗುವ ವೃಷ್ಟಿಯೊ
ಳೂಗೆದ ಕೀಲಾಲವು ಸಮುದ್ರವ
ಹೊಗುವವೊಲು ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ರೂಪುಗಳೊಳಸೆವ ।
ಬಗುವಿಗೆಯು ದೈವದ ಪದಾಂಬುಜ
ಯುಗಳರಚನೆಯು ಪೂಜನೆಗಳವು
ಜಗದುದರನನು ಮುಟ್ಟದಿಹುವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೬

ಜಲದೊಳಗೆ ವಾರಾಹವಿಷ್ಣು
ಸ್ಥಳದೊಳಗೆ ವಾಮನನು ವನಸಂ
ಕುಲದೊಳಗೆ ನರಸಿಂಹನಾಗಿಯೆ ಭಕ್ತನಿಕರವನು ।
ಸಲಹುತಿಹನೊಮ್ಮೆಯು ಜಗತ್ತ್ರಯ
ದೊಳಗು ಹೊರಗೆಂದೆನ್ನದೀಪರಿ
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೭

---

* ಗುರುತನುಜನವೊಲಾಯು ನೀಲಾಂ
ಬರನವೊಲು ಬಲ ದಶರಥನವೊ
ಲ್ಸಿರಿ ನದೀಜನವೋಲು ಶೌರ್ಯವು ರಘುಪತಿಯವೋಲು ।
ಅರಿವಿನಾಶನ ನಹುಷನವೊಲೈ
ಶ್ವರಿಯು ಮಾರುತಿಯವೊಲು ಗತಿ ಸಂ
ವರಿಸುವುದು ಹರಿಯೊಲಿದ ಮನುಜರಿಗಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು, ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 104ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಕತ್ತಲೆಯು ಕಾಲಾಟ ಸೂರ್ಯನ
ನೊತ್ತುವುದೆ ದುಷ್ಕರ್ಮಕೋಟಿಗ
ಳತ್ತಮುಟ್ಟುವುವೈ ಮಹಾಪುರುಷರನು ಖಗಪತಿಯು ।
ಮುತ್ತುವುದೆ ವಿಷ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ಭಕ್ತರನು ಪರಿಭವಿಸುವುದು ತಾ
ನೆತ್ತಲದು ಜಡಜೀವರಿಗೆಯಳವಡುವುದಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೮

ಅಱಿಯಬಾರದು ಮುಂದೆ ಬಹ ದಿನ
ಬಿಱಿಸು ನೀನೆಚ್ಚತ್ತು ನಡೆ ಮೈ
ಮಱೆಯದಿರು ನಿನ್ನಾತ್ಮಜರ ವೈರಾನುಬಂಧದೊಳು ।
ಬಱಿದಹುದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಿದ ನೀ
ನಱಿಯೆ ಮೇಲಣ ತಾಗುಬಾಗಿನ
ಹೊಱಿಗೆ ದೈವಾಧೀನವಾಗಿಹುದೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೯

ತೆಱಹುಗುಡದೆ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳಗಿಡಿ
ಕಿಱಿದ ದೈತ್ಯಸಹಸ್ರಕೋಟಿಯ
ತಱಿದು ಭೂಭಾರವನಿಳುಹಿ ನಿರ್ಜರರ ದುಗುಡವನು ।
ಹಱಿದು ಹಾಯಿಕಿ ಭಕ್ತರನು ನೆಱೆ
[1] ಮೆಱೆಯಲೋಸುಗ ಜನಿಸಿದನು ಹರಿ
ಯುಱಿಯಲಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಮನುಜನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೧೦

ಆತನಾಪಾಂಡವರ ಹರಿಬವ
ನಾತು ಪಾರ್ಥನ ರಥಕೆ ತಾನೇ
ಸೂತನಾದನಲ್ಲೈ ನಿಮಗೆ ಜಯವೆಂತಹುದು ಹೇಳು ।
ಭೂತಳವನೊಪ್ಪಿಸುವುದಸುರಾ
ರಾತಿಯನು ಮಱೆವೊಕ್ಕು ಬದುಕುವು
ದೀತತುಕ್ಷಣವಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ ಕಿಡುವಿರಕಟೆಂದ ॥ ೧೧೧

1 ಹೊರೆ. ಖ. ಜ.

ಜಲಧಿಯೊಳು ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ ತೀರ್ಥಾ
ವಳಿಗಳೊಳು ಸುರನದಿ ಮುನೀಶ್ವರ
ರೊಳಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸನಾವ್ರತಿಗಳೊಳು ಹನುಮಂತ ।
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ದೈವದೊಳು ಕೇ
ಳುತ್ತದ ಭೂಮಿಪಾಲರೊಳಗ
ಗ್ಗಳೆಯನೈ ಧರ್ಮಜನು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೦

ಈಪರಿಯು ಬೋಧೆಯೊಳು ನೃಪನನು
ತಾಪವನು ಮೋಣಿಸಿ ಕುಬುದ್ಧಿ
ವ್ಯಾಪಕನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆಂಬಪಕೀರ್ತಿಯನು ಬಿಡಿಸಿ ।
ಕಾಪಥಂಗಳ ನಿಲಿಸಿ ತತ್ತ್ವಕ
ಲಾಪವಿಮಲಜ್ಞಾನದುದಯದ
ರೂಪ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಸೂರ್ಯೋದಯುವ ಕಾಣಿಸಿದ । ೧೧೩

ಧರಣಿಪನ ಸಂತೈಸಿ ಸನ್ಮುನಿ
ವರನು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ತಿರುಗಿದ
ನುರತರಪ್ರೇಮದೊಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶ್ವರನು ।
ಪಱಿಯುದಮಲಾನಂದರಸದೊಳು
ಹೊರೆದು ಪೊಂಪುಱುವೋಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವರನ ನೆನೆದನು ರಾಯು ಗದುಗಿನ ವೀರನರಯಣನ ॥ ೧೧೪

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಮುಗಿದುದು.

---

* ಬೆರಸಿ ದಂಡೆಯೊಳಿಹರು ಚಿತ್ತವ
ಬೆರಸಿಹರು ಬೇಱೊಬ್ಬರೊಳು ನಿಜ
ದೆರಕವೊಬ್ಬನೊಳಿಹುದು ಬೇಱೊಬ್ಬನೊಳಗೊಲವಿಹುದು ।

ಎರಡುಮನವೆರಡೊಡಲು ಚಿತ್ತದ
ಪರಿಯೆರಡು ವೈಯೆರಡು ನಾರಿಯ
ರೆರಡನಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯುರವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧

ಜನಪ ಕೇಳ್ ಸಂಗಿಯನು ಕೃತಿಹೀ
ನನನು ಸೃಷ್ಟಾಗ್ನಿತ್ರಿತಯ ನಾ
ಶನನ ಬಹ್ವಾಶಿಯನು ಸತತಗ್ರಾಮಯಾಜಕನ ।
ಮನುಜನಿಂದನಶಪಥಕಾರಿಯ
ನನಭಿಷೇಕದ ನೀಚದೇವಲ
ಕನ ವೃಥಾ ಮಂದಿಗಳ ಪೂಜಿಪುದಂಗವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೨

ವಹ್ನಿಪೂಜೆಯ ವಿರಚಿಸದೆ ದಿನ
ಹನ್ನೆರಡನುಳಿದವನು ಕಾಲದ
ಮನ್ನಣೆಗಳೊಳು ಸಂಜೆಯನು ಮಾಡದ ಮಹೀಸುರನು ।
ತನ್ನ ಮುಖದಿಂ ನಾಲ್ಕು ವೇದವ
ಭಿನ್ನವಾಗಿಯೆ ಮಾಡುವವನುರೆ
ಜನ್ಮಜನ್ಮದೆ ಶೂದ್ರನಹನೈ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ತನ್ನ ಮುಖದಿಂದಾರ್ಜಿಸಿದ ಸಂ
ಪನ್ನ ಧನವುತ್ತಮವು ಪಿತೃಧನ
ವಿನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಸಹಜಧನವು ಕನಿಷ್ಠ ಸತಿಯ ಧನ ।
ಸನ್ನಿಹಿತವಧಮಾಧಮವದ
ಕೆನ್ನಳವೆ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಪರಧನ
ದುನ್ನತಿಯೊಳಪದಶೆಯ ಬದುಕನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ದೆಸೆಗಳೇ ವಾಸಸ್ಸು ಲೀಲಾ
ಪ್ರಸರಣವು ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ ಜಡೆ ರಂ
ಜಿಸುವ ಧೂಳೀಧೂಸರತೆ ಗಂಗಾಧರನವೋಲು ।
ಎಸೆವ ಸುತರುಗಳಿಲ್ಲದಿರೆ ಶೋ
ಭಿಸುವುದೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು
ವಸುಧೆಯೊಳು ಪುಣ್ಯಾಧಿಕರುಗಳಿಗಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫

ಯುವತಿಯರು ಪಾದಜರೊಳಾವಿ
ರ್ಭವಿಸಬಾರದು ಪಾಪಕಾಱಯು
ವವಿರಳಿತಜಪ ತೀರ್ಥಸೇವೆ ತಪಸ್ಸು ಮಂತ್ರಸುಖ ।
ಶಿವನ ಪೂಜೆಗಳುತ್ತಮಾಶ್ರಮ
ವಿವನಳುಕದುಪೇಕ್ಷಿಸೆ ನರಕಾ
ರ್ಣವದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಾಡದಿಹರೇ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ಮಡದಿಯರು ಧನಸಂ
ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ ನೃಪಸಂ
ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ನಿರುಪಾಧಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಕಡೇ ।
ನಿಲವಟಿಯದ ಸ್ವಾಂತರಂಗದ
ಬಳಕೆ ಯಿಂತಿರಲಿತಿವೃಟಿವ ನೀ
ತಿಳಿದು ನಡೆವ್ಯೈ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭

ಕೆಸರೊಳಡಿಯಿಟ್ಟು ಬಿತ್ತೀಱದ
ಪಶುವನೊಂದನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀ
ಪಶುವಿನೊಂದಾಸೆರೆಯನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣನಬಂಧನವ ।
ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬವೊಂದಱ
ಸಸಿಯನುದ್ಧರಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮರು
ರೆಸೆವರ್ಯೈ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗದೊಳೆಂಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಯಾನ ಸಂಧಿಪರ್ವ

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಕೌರವೇಶ್ವರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಜರೆದುದು

ಸೂಚನೆ

ವೀರಪಾಂಡವರಧಟನಾದನು
ಚಾರಿ ಹೇಳಿದ ವಚನರಚನೆಯ
ಕೌರವಗೆ ಬಂದರುಹಿ ಕೋಪಿಸಿ ಸಂಜಯನ ಜರಿದ ||

ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ರಜನಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೋಲಗ
ಶಾಲೆಯೊಳು ನೆರೆಹಿದನು ಸಭ್ಯರನಾಪ್ತಮಂತ್ರಿಗಳ |
ಕೇಳುವೆವು ಕರೆ ಸಂಜಯನನವ
ರೋಲಗದ ವೈಸಿರಿಯನೆಂದು ನೃ
ಪಾಲನಟ್ಟಿದ ದೂತನೊಡನೈತಂದ ಸಂಜಯನು || ೧

ಬಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಕುರುನೃಪ
ವೃಂದವನು ಪರಿವಾರವನು ಯಮ
ನಂದನನು ಬೆಸಗೊಂಡು ಕಳುಹಿದನುಚಿತವಚನದೊಳು |
ಎಂದು ಬಳಿಕಿನ ರಾಜಕಾರ್ಯವ
ನಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಚಿತ್ತೈ
ಸೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ದುರ್ಯೋಧನಗೆ ಕೈಮುಗಿದು || ೨

ಜೀಯ ಬಿನ್ನಹವಿಂದು ಪಾಂಡವ
ರಾಯರೈಶ್ವರ್ಯವನು ಸಾವಿರ
ಬಾಯಶೇಷನು ಹೊಗಳಲಳವಲ್ಲೆನ್ನ ಪಾಡೇನು |

ನಾಯಕರ ಕಡುಹುಗಳನವರವ
ರಾಯುತವನನಿಬರಿಗೆ ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷನ ಕರುಣದಳತೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೩

*ಓಲಗದೊಳುಬ್ಬಿದ್ದ ನುಡಿಗಳ
ಹೂಟಿ ತಮ [1] ತಮಗೆದ್ದು ಜಱೆದರು
ಕಾಳಗಕೆ ಕೈಗಟ್ಟಿ ಹಿಂಡೆದ್ದೊದಱಿದವನಿಪರ ।
ಮೇಲೆ ಸಂತೈಸಿದನು ಧರ್ಮನೃ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಕ ಮುರಹರ
ನಾಲಯಕೆ ಪರಿಮಿತದೊಳರ್ಜುನನೆನ್ನ ಕರಿಸಿದನು ॥ ೪

ದೇವನಿದ್ದನು ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ದೇವಿಯುರ ನಸುಮಲಗಿಯರ್ಜುನ
ದೇವನಂಕದ ಮೇಲೆ ಸಿರಿಪದಕಮಲವನು ನೀಡಿ ।
ನಾವು ಬರಲೆಮಗುಚಿತದೊಳು ಸಂ
ಭಾವನೆಯ ಮಾಡಿಸಿದನೆಮಗಿ
ನ್ನಾವುದನು ನೇಮಿಸಿದಿರೆನಲಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೫

ಎಮಗೆ ಸರಿಯಿತ್ತಂಡದಲ್ಲಿಯು
ಮಮತೆ ಬೇಱೊಬ್ಬರೊಳು ಪಕ್ಷ
ಭ್ರಮೆಯ ಮಾಡೆವು ಹಿತವ ಬಯಸುವೆವೆರಡುಸಂತತಿಗೆ ।

---

* ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 3 ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ.
ಮುನ್ನ ಸಭೆಯೊಳಗಾನುನುಡಿದಾ
ಗನ್ನಗತಗದ ನುಡಿಗೆ ಭೂಪರು
ಭಿನ್ನರಾಗೊಡನೆದ್ದು ಬಳಿಕವಗಡಿಸಲೆನ್ನುವನು ।
ಮನ್ನಿಸಿದನಾಧರ್ಮಸುತನುರೆ
ಸನ್ನಿಹಿತದೊಳು ಮಖದೆವಸ ಕರೆ
ದೆನ್ನ ಫಲುಗುಣ ಭೀಮರೊಡನಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ॥
ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ತಮಗೆನ್ನ. ಜ.

ಕಮಲಮುಖಿ ಸುಲಿವಡೆದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಎಂದೊರಲಿದೊಡೆ ಸಂಜಯ ನೊಂದೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೬

ಕಾವುದೈ ಗೋವಿಂದ ಸಲಹೈ
ದೇವಕೀಸುತ ಗಂಡರೈವರ
ಭಾವ ಬಿಟ್ಟೆತು ನೀನಲೈ ದೇಸಿಗರಿಗಧಿದೈವ ।
ದೇವ ಕೆಟ್ಟೆನು ಕೆಟ್ಟೆನೈ ಕರು
ಣಾವಲೋಕನದಿಂದೆ ಸಲಹೈ
ಜೀವನವನೆಂದೊರಲೆ ಸಂಜಯ ನೊಂದೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೭

ಭಂಟರಾಂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನೆನೆವರು
ನಂಟರೆಮಗೊಲಿದಂತೆ ಹೊಗಳಿದೊ
ಡೆಂಟುಮಡಿ ಮೆಚ್ಚುವೆವು ಮೆಚ್ಚೆವು ತರ್ಕಸಾಧಕರ ।
ಉಂಟು ಪಾಂಡವರೈವರೊಳು ಬಲು
ನಂಟತನ ಮಜ್ಜಿ ಯೋಕೆಯಿವರಿಗೆ
ಕಂಟಕರು ನಮಗಾದ ಕಂಟಕರೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೮

ನೆನೆವುದೆಂದನು ಪಾರ್ಥನಾಕಾ
ನನದೊಳಗೆ ಗಂಧರ್ವನೊಳು ಬಂ
ದನುವನಾಗೋಗ್ರಹಣದೊಳುಮಾಡಿದ ಪಲಾಯನವ ।
ವನಜಮುಖಿಯನು ಬಯಸಿದೊಡೆ ಬಿ
ಲ್ಲಿನೊಳು ಬಡಿವಡೆದುದನು ಕೌರವ
ಜನಪ ಮಱದಿರಲಾಗದೆಂದರಸಂಗೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೯

ವೀರಭೀಮನ ಗದೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಭಾರಣೆಯುನೆನ್ನ ತುಳಬಾಪದ
ಸಾರಶಸ್ತ್ರಾವಳಿಯ ಮಳಗಾಲದ ಮಹಾದ್ಭುತವ ।

ಧೀರನಕುಲನ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಬಲು
ಕೂರಸಿಯು ಸಹದೇವಮತ್ಸ್ಯರು
ವಾರತೆಯು ನಿಮ್ಮರಸನಱಿದಿಹುದೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೦

ಅಂದು ಜೂಜಿನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ನಾ
ವೆಂದ ಮಾತುಗಳುಂಟು ತಾವದ
ಮುಂದೆ ನೋಡಲಿ ಕರ್ಣಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳು ।
ಇಂದು ನೆನೆವುದು ದೇಶಕಾಲವ
ಹಿಂದುಗಳೆಯದೆ ಬೇಗ ಮಾಡುವೆ
ವೆಂದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಹೇೞಿದನರ್ಜುನನು ನಿಮಗೆ ॥ ೧೧

ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ಸುಕ್ಷೇಮವೇ ನಿ
ನ್ನೊಡೆಯನವನೊಡವುಟ್ಟಿದನ ಮೈ
ಜಡಿದುದೇ ಪಾಲಿಸಿದೊಡನಿಬರಿಗಹುದು ರುಧಿರಜಲ ।
ಒಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಂ ಮೈ
ಗೆಡರಲೇ ಬೆಸಗೊಳ್ವುದಂಜದೆ
ಯೊಡೆಯರಿಗೆ ಹೊಣೆಗೊಂಡೆ ಹೇೞೆಂದಟ್ಟಿದನು ಭೀಮ ॥ ೧೨

ಸಾಕು ಸಂಜಯ ಗಳಹದಿರು ಘಡ
ನೂಕಿವನನಾರಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿದ
ರಾಕುತಾರರ ಬಯಲ ಗೃಹಗರ್ಜನೆಯ ಗರ ಹೊಡೆದು ।
ತೇಕಿ ತಲೆಕೆಳಗಾದನಿವನವಿ
ವೇಕಸಾಗರನೆಲೆ ನೃಪತಿ ಜಗ
ದೇಕವೀರನು ಕರ್ಣ ತಾನಿರೆ ಸಂಧಿಯೇಕೆಂದ ॥ ೧೩

ಮಂದೆಯೊಳು ಮೈಮಱೆದು ಬಾಹಿರ
ರೆಂದ ಮಾತನು ರಾಜಸಭೆಯೊಳು
ತಂದು ಹರೆಹುವನಿವನು ಶಿಷ್ಟನೆ ಜಗದ ಭಂಡನಲಾ ।

ಇಂದುಮೌಳಿಯನೊಂದುಬಾರಿಗೆ
ಹಿಂದುಮುಂದನು ಮಾಡುವೆನು ತಾ
ಮಂದಿ ಕುಂತೀಮಕ್ಕಳಿದಿರೇ ಎಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೧೪

ಭಂಡನೇ ಸಂಜಯನು ಲೋಕದ
ಭಂಡ ನೀನೆಲೆ ಕರ್ಣ ನಿನಗಾ
ಪಾಂಡವರ ಪರಿಯಂತವೇನಿನ್ನವರ ಸೇನೆಯೊಳು ।
ಪುಂಡನೊಬ್ಬನೆ ಸಾಕು ಕೆದಱುವೆ
ಗಂಡುಗರ್ವದ ಮಾತ ನಿನ್ನನು
ದಿಂಡುದಱಿವೆನು ಮುನಿದೊಡರ್ಜುನನೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೧೫

ಖುಲ್ಲನಿವನೀಕರ್ಣನವದಿರು
ಬಲ್ಲಿದರು ಬವರದೊಳು ಹಿಂದಿವ
ನಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆಯುಂಟೆ ಮರುಳೇ ಹೇಳಿ ಫಲವೇನು ।
ಇಲ್ಲ ನೋಡರ್ಜುನಗೆ ಪಡಿ ನರ
ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜರರಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗ
ರಲ್ಲಿ ಕೈವಾರಿಗಳ ನಾವಿನ್ನೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೧೬

[1] ಮುಱಿಯದಿರು ಗಾಂಗೇಯನೆಂದುದು
ಪರಮತತ್ತ್ವವು ಪಾರ್ಥನನು ಸಂ
ಗರದೊಳಾನುವರಿಲ್ಲ ಕೇಳಮರಾಸುರಾಳಿಯೊಳು ।
ದುರುಳರಾಡುವ ಹೊಳ್ಳುನುಡಿಯದು
ಹಿರಿಯರಭಿಮತವಲ್ಲ [2] ಸಂಧಿಗೆ
ಕೊರಳುಗೊಳಿಸುವುದುಚಿತವೆಂದನು ದ್ರೋಣನರಸಂಗೆ ॥ ೧೭

ಹುರುಳುಗಿಡಿಸುವಿರಾವು ನುಡಿದೊಡೆ
ಕರಗಿ ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದೊಡೆ
ಹರೆಹಿಕೊಳ್ವರಿ ಡಿಂಭವೆಮ್ಮೊಳು ಜೀವವವರಲ್ಲಿ ।

1 ಮಱೆಯದಿರು, ಖ. 2 ಸಂಧಿಯನೆರಹುಗೊಳಿಸು, ಖ.

ಭರತಸಂತತಿಗಳೊಳು ಕೆಲಬರು
ನರರೆ ಕೆಲಬರು ಸುರರೆ ಸಾಕಂ
ತಿರಲಿ ಸಮರದೊಳೆನ್ನ ನೋಡೆಂದನು ಸುಯೋಧನನು ॥ ೧೮

ಬೇಡ ಮಗನೇ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯನು
ರೂಡಿಸಿದ ಕಟ್ಟಾಳು ಕೆಲಕೆಲ
ರಾಡುವರು ಸಾಕ್ಷಾತುಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಹರಿಯೆಂದು ।
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನಾತನವರನು
ಕೇಡನೊಂದನು ಮಾಡಲೀಯನು
ನಾಡನೊಪ್ಪಿಸು ಮಗನೆಯೆಂದನು ಬೆದಱಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೧೯

ಮರುಳುಗಳಲಾ ಬೊಪ್ಪನವರೀ
ಮುರಹರನು ಹರಿಯೆಂದು ಮುನ್ನವೆ
ಅಱಿದಿಹೆನು ನೀವಂಜದಿರಿ ನಿಮಗಾಗದವಸಾನ ।
ಗುರುನದೀಸುತಮುಖ್ಯರಿರಲೀ
ಕುರುಕುಲಕೆ ಕೇಡಹುದೆ ಕೊಲುವೊಡೆ
ಸುರಪತಿಯು ಸುತನಳವೆಎಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯು ॥ ೨೦

ಭಾರ ಹೆಚ್ಚಿ ದೊಡೊಱಲಿ ಧರಣೀ
ನಾರಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದೊಡೆ ದೈ
ತ್ಯಾರಿ ಬಿಜಯಂಗೈದನಿಲ್ಲಿಗೆ ಮನುಜವೇಷದೊಳು ।
ಭೂರಿದೈತ್ಯರನೊರಸಿದನು ಕೈ
ಯಾರೆ ಬಳಿಕರ್ಜುನನ ಕೈಯೊಳು
ಕೌರವರ ಕೊಲಿಸುವನು ನಾವಿನ್ನಂಜಲೇಕೆಂದ ॥ ೨೧

ಕಾವನಾತನು ಕೊಲುವನಾತನು
ಸಾವನಾತನ ಕೈಯೊಳಾಗಲಿ
ನೀವು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಸುಖದೊಳು ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದು ।

ಸಾವವರು ನಾವಂಜಿ ಬದುಕೆವು
ನೀವು ಚಿಂತಿಸಬೇಡಿ ನಿಮ್ಮನು
ಕಾವನೈ ಕರುಣದೊಳು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೨೮

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಮುಗಿದುದು.

ಭಗವದ್ಯಾನಪರ್ವ

ಆ ರ ನೆ ಯ ಸಂ ಧಿ .

ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ಸಮರದನುಸಂಧಾನದೊಳು ಸಂ
ಭ್ರಮಿಸೆ ಶೌರಿ ಸಮೀರಸುತನನು
ಸಮತೆಯೊಳು ಸೇರಿಸಿದನಂದು ಸಮಗ್ರಸೂಕ್ತಿಯೊಳು ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಧರ್ಮಜನಹಿತಮಂತ್ರಿಯು
ಬೀಱುಕೊಟ್ಟನು ಬಂದನಸುರಾರಾತಿಯೋಲಗಕೆ ।
ಮೇಲಣನುವಿನ್ನೇನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ಕರುಣಿಸು ಕೌರವಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲನೊಳು ನಮಗೇನು ಘಟಿಸುವುದೆಂದು ನೃಪ ನುಡಿದ ॥ ೧

ಕ್ಷಮೆಗೆ ಸೇರುವರಲ್ಲ ಮೂರ್ಖರು
ಕುಮತಿಗಳು ಮುಂದಱಿಯ [1] ದವರ
ಕ್ರಮದನೆಗಱಕೆಯಱಿವುದನ್ವಯದವಳ ಕೀರ್ತಿಗಳ ।

1 ರವರಕ್ರಮದ ನೆಗಱೆದೊಡಱಿವುವನ್ವಯದಮಲಕೀರ್ತಿಗಳು, ಟ.

ನಮಗೆ ಹದನಿನ್ನೇನು ಸಂಧಿಯೊ
ಸಮರವೋ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಬೆಸಸೈ
ಕಮಲಲೋಚನ ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಯಮಸೂನು ॥

ಏನು ನಿನ್ನಭಿಮತವು ವರಸಂ
ಧಾನವೋ ಸಂಗ್ರಾಮವೋ ನಯ
ವೇನು ಮನದೋವರಿಯೊಳಿರಿಸದೆ ಹೇಳು ನಿಶ್ಚಯವ ।
ನೀನೊಲಿದ ಹದನಾವುದದನೊಲಿ
ದಾನು ಘಟಿಸುವೆನೆಂದು ಕುಂತೀ
ಸೂನುವನು ಬೆಸಗೊಂಡನಸುರಾರಾತಿ ನಸುನಗುತ ॥

ಅಱುವುವೊಡಲುಗಳವನಿ ಸಾಗರ
ವೆಱಯುಲುಱುವುದು ಕೀರ್ತಿ ಸೋದರ
ರೊಳಗೆ ನೆಱ ಕಡಿದಾಡಿ ಬದುಕಿದನೆಂಬ ದುರ್ಯಶದ ।
ಹೞುವು ಹೊಱುವುದು ದೇವ ಸುಡಲೀ
ನೆಲನನಾ ಕೌರವನ ಕೈಯೊಳು
ಕೆಲವುನಗರಂಗಳನು ಕೊಡಿಸಿಯೆ ಸಂತವಿಡು ಎಂದ ॥

ವರಕುಶಸ್ಥಳವೆನು ವೃಕಸ್ಥಳ
ಪುರವ ವಾಸಂತಿಯನು ಕೌರವ
ಧರಣಿಪಾಲನೊಳೀಸಿಕೊಡುವುದು ವಾರಣಾವತವ ।
ಶರಧಿಮೇರೆಯೊಳೈದನೆಯ ಪು
ರವರವನೊಲಿದುದ ಕೊಡಲಿ ಮನವ
ಚ್ಚರವ ಮೆಱೆದೋಲೈಸುವೆವು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪತಿಯ ॥

ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈದು ಸಂಧಿಯ
ನಾವಪರಿಯೊಳು ಘಟಿಸಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾವಳಿಯೊಳವಿಸ್ಮರವು ಸಂಭವಿಸುವವೊಲೆಸಗುವುದು ।

ಲಾವಕರ ನುಡಿಗಳೊಳು ಕೆಡುವುದು
ಕೋವಿದರ ಮತವೆಲ್ಲ ಮೇಲೆಮ
ಗಾವಮನವುನಿಸಿಲ್ಲ ಸಂಧಿಯು ರಚಿಸಿ ಸಾಕೆಂದ ॥ ೬

ಎನೆ ಮುರಾಂತಕನಳುಕಿ ಯಮನಂ
ದನನ ಮತಿ ಸಂಧಾನದೊಳು ಸಂ
ಜನಿಸಿತಾದೊಡೆ ಕಾಣೆನವನಿಯು ಹೊಱಗೆ ಹಱವುಗಳ ।
ಮನದೊಳನುಸಂಧಾನವೆಂತಕ
ತನುಜನೊಳು ತೊಳಸಾಯ್ತು ತೋಟಿಯು
ನೆನೆಹು ತಾನೆಂತೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ದನಸುರಾರಿ ॥ ೭

ಎಲೆ ಕೃತಾಂತಜ ವೈರಿಭೂಮಿಪ
ಕುಲಕೃತಾಂತ ಸರಾಗನತಿನಿ
ರ್ಮಲನು ನೀನಹೆಯಾಸುಯೋಧನನಧಿಕಕಲ್ಮಷನು ।
ನೆಲನ ಕೊಡಲಱಿಯನು ವೃಥಾ ಕ
ಕ್ಕುಲಿತೆಯಲ್ಲದೆ ಕಾಣೆನಿದಱೊಳು
ಫಲವೆನೆಂದಸುರಾರಿ ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನಗೆ ॥ ೮

ಅರಸನಭಿಮತವಿಂದು ಸಂಧಿಗೆ
ತೆರಳಿತೆಲೆ ಪವಮಾನಸುತ ನಿ
ನ್ನಱಿತವಾವುದು ಮನವ ವಂಚಿಸಬೇಡ ಹೇಱೆನಲು ।
ಧರಣಿಪತಿ ತಪ್ಪುವನೆ ಕರ್ಕಶ
ತರವ ಕದನದೊಳೇನುಫಲ ಸೋ
ದರರ ವಧೆಗೊಡಬಡುವನಲ್ಲಸುರಾರಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯

ಹಗೆಯೊಳಮ್ಮವರಲ್ಲಿಯೆದೆಗಿ
ಚ್ಚುಗಳ ಖುಲ್ಲಕುಠಾರರಪನಂ
ಬುಗೆಯು ಬಳಸಿದರದು ಪುರಾಕೃತಕರ್ಮದವಶೇಷ ।

ಬಗೆಯೆನವಮಾನವನು ಕೌರವ
ರಗಡುಮಾಡಿದರೆಂಬ ಚಿತ್ತದ
ದುಗುಡವೆಮಗಿನ್ನಿಲ್ಲ ಸಂಧಿಯ ರಚಿಸು ಸಾಕೆಂದ ॥ ೧೦

ಎಲೆ ಮಹಾದೇವಾಯ್ತು ಹಾಲಾ
ಹಲ ಸುಧಾರಸವುಕ್ಕಿದುರಿಯು
ಗ್ಗಳದ ಸೀತಲವಾಯ್ತು ಸಿಡಿಲಾಟೋಪ ನಯವಾಯ್ತು ।
ಕೊಳುಗುಳಕೆ ಪವಮಾನನಂದನ
ನಳುಕಿದನು ಮಝು ಮಾಯೆ ಕುಂತೀ
ಲಲನೆ ಪಡೆದಳೊ ಮಗನನೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೧೧

ಈತನಭಿಮತವಿದು ಜಗದ್ವಿ
ಖ್ಯಾತಸಾಹಸ ಪಾರ್ಥ ಹೇಳೈ
ನೂತನಾಳಾಪವನು ಕೇಳ್ವೆವು ಶ್ರುತಿರಸಾಯನವ ।
ಭೀತಿ ಬೇಡೆಂದೆನಲು ನಮಗಿ
ನ್ನೇತಱಭಿಮತವೇನ ಹೇಳಿದೊ
ಡಾತುಕೊಳ್ವನು ಸಿರದೊಳೆಂದನು ಪಾರ್ಥ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೨

ನಕುಲ ನೀ ಹೇಳೇನು ಹದ ನಿ
ನ್ನ ಕುತಿ ಸಾಮವೊ ಮೇಣು ಸಮರವೊ
ಸುಕರಮಂತ್ರವೆನಗಿವೆ ನೀನೆಮಗಂಜಬೇಡೆನಲು ।
ಯುಕುತಿಯೇ ಹಾಗಹುದುಭಯರಾ
ಜಕವ ಸಂತೈಸುವುದು ಬೇಱಿಮ
ಗುಕುತಿಯೆಲ್ಲಿಯದೆಂದನಾಮಾದ್ರೇಯ ವಿನಯದೊಳು ॥ ೧೩

ಆವುದಭಿಮತವೇನು ಹದ ಸಹ
ದೇವ ನೀ ಹೇಳೆನಲು ಕೇಳಲೆ
ದೇವ ಸೇರದು ಸಂಧಿ ಸಂಗರವೆನಗೆ ಸಮ್ಮತವು ।

ಆವವಿಧದೊಳು ಸಮರವನೆ ಸಂ
ಭಾವಿಸುವುದೆನೆ ನಗುತ ವರರಾ
ಜೀವಲೋಚನನಟ್ಟಿದನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಚರರುಗಳ ॥ ೧೪

ದೇವಿ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ವರವಸು
ದೇವನಂದನನಟ್ಟಿದನು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವುದರಿರಾಯರೊಳು ಸಂಧಾನಸಂರಂಭ ।
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈದು ಚಿತ್ತದೊ
ಳಾವ ಹದ ನಾಹದನನಾ ರಾ
ಜೀವನಾಭಂಗಱುಹಿ ಯೆಂದರು ಚರರು ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೫

ಏನು ಹದನೇನೇನು ವರಸಂ
ಧಾನವೇ ಕೌರವರೊಡನೆ ಸು
ಮ್ಮಾನವೇ ಪತಿಗಳಿಗೆ ಪಾಪಿಗಳಳಿದರೋ ಸತಿಯು ।
ದಾನವಾಂತಕನೆಸಗುವನೆ ತ
ಪ್ಪೇನು ತಪ್ಪೇನೆನುತ ನಸುಮುಸು
ಳ್ದಾನನಾಂಬುಜದಬಲೆ ಬಂದಳು ಕೃಷ್ಣನೋಲಗಕೆ ॥ ೧೬

ಭ್ರೂಲತೆಯು ಸುರಚಾಪದುರುಕೇ
ಶಾಳಿಗಳ ಕಾರ್ಮುಗಿಲಪಾಂಗದ
ಸಾಲ ಕುಡಿಮಿಂಚುಗಳ ನೂಪುರರವದ ಮೊಳಗುಗಳ ।
ಆಲತಾಂಗಿಯು ಗಮನವೇ ಮಳೆ
ಗಾಲದಂತಿರೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಕು
ಲಾಳಿ ನಿಲುವುದೆ ಪವನಜನ ಸಂಪ್ರತಿಯು ಸೇರುವೆಗೆ ॥ ೧೭

ಕವಿದ ಚಿತ್ರಾವಳಿಯು ದಡ್ಡಿಯು
ವಿವಿಧಭಟರುಗ್ಗಡಣೆಯೊಳು ವರ
ಯುವತಿ ಬಂದಳು ಸಖಿಯರೊಯ್ಯಾರದೊಳು ನೃಪಸಭೆಗೆ ।

ನವವಲಾಹಕದೊಳಗೆ ಮಿಂಚಿನ
ಗವಿಸಹಿತ ಮಱಿವೋಡವಾವಿ
ರ್ಭವಿಸಿತೆನೆ ದಂಡಿಗೆಯನಿೞಿದಳು ಹೊಕ್ಕಳೋಲಗವ ‖ ೧೮

ಎಲೆ ಸಮೀರಕುಮಾರ ಸಂಪ್ರತಿ
ಗೆಳಸಿದೈ ಕಲಿತನವ ನೀರೊಳು
ಕಲಕಿದೈ ಕೈವಾರವಾದುದೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನೊಳು ।
ಕಲಿಸಿದೈ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ನೀತಿಯ
ಬಳಸಿದೈ ಬಹುಮತವ ನರಕದೊ
ಳೞಿದೈ ಶಶಿಕುಲವನೆಂದನಿಲಜನ ನೋಡಿದಳು ‖ ೧೯

ಬೇಡಲಟ್ಟುವನೇ ಮಹೀಪತಿ
ನಾಡೊಳೈದೂರುಗಳನವರೊಳು
ಮಾಡುವಾತನು ಕೃಷ್ಣನೇ ಸಂಧಾನವನು ನಿಮಗೆ ।
ಕೇಡುಗರ ಕೌರವನೃಪಾಲರ
ಕೂಡಿ ಬದುಕುವ ಭೀಮಸೇನನೆ
ರೂಢಿಸಿತಲಾ ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿ ಸೋದರರ ಸೇರುವೆಗೆ ‖ ೨೦

ಯತಿಗಳಾದಿರಿ ನೀವು ರೋಷ
ಚ್ಯುತರಲೇಬೞಿಕೇನು ಧರ್ಮ
ಜ್ಞತೆಯ ನೆಲೆಗಳನಱಿದ ಮನವೆಱಗುವುದೆ ಕಾಳಗಕೆ ।
ಕ್ಷಿತಿಯಪಾಲಿಸುವುದು ವಿರೋಧ
ವ್ಯತಿಕರವ ಬಿಸುಡುವುದು ಕುಂತೀ
ಸುತರು ಕೌರವನೊಡನೆ ಸುಖದೊಳು ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದು ‖ ೨೧

ಭೀಮ ಬಲವೆದರಾತಿಸೇನಾ
ಭೀಮ ಕುರುಕುಲಕುಸುಮಮರ್ಮಾರ್ಗಣ
ಭೀಮ ಮಱೆದೈ ಮಾನಿನಿಯ ಘನಮಾನಹಾನಿಗಳ

ರಾಮನಬಲೆಗೆ ಕುದಿದ ಬಲುಸಂ
ಗ್ರಾಮವನು ನೀ ಕೇಳ ಬಿಯಲಾ
ಪ್ರೇಮದೊಳು ನೋಡೆನ್ನನೆಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೨೨

ಧರೆಗೆ ಕಟ್ಟಭಿಮಾನ ಹೆಂಡಿರ
ಹರಿಬವಾಹರಿಬದೊಳು ಕೆಡಹುವ
ರರಿಯನವಗಡಿಸಿದೊಡೆ ಸಾವರು ವಾಸಿಯುಳ್ಳವರು ।
ಸುರನರೋರಗರೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮೈ
ವರಿಗೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲೈವರಬಲೆಯ
ಹರಿಬದೊಳು ಹಂಗಾದರೆಂಬಪದೆಸೆಗೆ ನೋನುವರೇ ॥ ೨೩

ಸೋಲ ಗೆಲ್ಲವದೇಕೆ ಕುರುವಂ
ಶಾಳಿಯೊಳು ಸೋದರರು ನೀಂ ಪಾಂ
ಚಾಲರಾವೇ ಹೊಱಗು ನಿಮ್ಮೊಳು ಸಲುಗೆ ನಮಗೇಕೆ ।
ಮೇಳವೇ ಸಿರಿ ಗಳಸಲರಿದು ಜ
ನಾಳಿ ಹೆಂಡಿರಪೂರ್ವವೇ ಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲಕರು ನೀವಾಗಲೆಮಗದು ಪರಮಪರಿಣಾಮ ॥ ೨೪

ಮುಂದಲೆಯ ಹಿಡಿದೆಳದು ಸಭೆಯೊಳು
ತಂದು ಸೀರೆಯ ಸೆಳೆದರವದಿರ
ಮುಂದೆ ಮೌನದೊಳಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಪತಿಗಳುಸುರಿದರೆ ।
ಅಂದು ನೀ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡುದ
ನಿಂದು ಮಱೆದೈ ಸಂಧಿಗೋಸುಗ
ಮುಂದುವರಿದೈ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೨೫

ತನಯರೈವರು ವೀರಸಹದೇ
ವನು ಘಟೋತ್ಕಚನೀಸುಭದ್ರಾ
ತನಯನೆನ್ನಯ ತಂದೆ ಮೂಱು ಕ್ಷೋಹಿಣೀಸೇನೆ ।

ಇನಿಬರೇ ಕಾದುವರು ದುಶ್ಶಾ
ಸನನ ರಕುತವ ಕುಡಿದು ಕುರುಕುಲ
ವನವ ಸುಡುವರು ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇಕೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೬

ವರಸತಿಯು ಬಿಸುಸುಯ್ಲ ಗಾಳಿಯೊ
ಳುರಿ ಚಡಾಳಿಸೆ ರೋಷವುಯುದು
ಬ್ಬರದೊಳೌಡೊತ್ತಿದನು ಹಿಡಿದನು ಖತಿಯುನಹಿತರೊಳು ।
ತರುಣಿ ಸೈರಿಸು ಸೈರಿಸಿನ್ನೀ
ಸುರಿವ ಕಂಬನಿಗಳಿಗೆ ಶತಸಾ
ವಿರಮಡಿಯು ಕಂಬನಿಯು ಸುರಿಸುವೆ ಹಗೆಯು ಹೆಂಡಿರೊಳು ॥

ಉರಿಯೊಗುವ ಮೀಸೆಯನು ಬೆರಳೊಳು
ಮುರಿದು ನೆಗಹಿದ ವಾಮಕರದೊಳು
ತರುಣಿಯನು ಸಂತೈಸಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯೋಗಿ ಖಾತಿಯೊಳು ।
ನರಕಮರ್ದನ ಕೇಳು ಕೌರವ
ನರಿಗಳಿದಿರೇ ಕೀಱುವೆನು ಕುಲ
ಗಿರಿಗಳನು ತೊಡೆವೆನು ಕೃತಾಂತನ ಬಾಳದಕ್ಕರವ ॥ ೨೮

ಯಮಸುತನ ಬಗೆಯಂತುಟೆಂದಾ
ಕ್ರಮಕೆ ಮೊಗದಿರುಹಿದೆನು ದಿಟವೀ
ಕಮಲವದನೆಯು ಹರಿಬವೆನ್ನದು ಪತಿಗಳನಿಬರೊಳು ।
ಎಮಗೆ ಸಂಪ್ರತಿಗಿಲ್ಲ ಮನ ಘನ
ಸಮರವೇ ಸರ್ವಾರ್ಥ ಕೋಪ
ಶ್ರಮಕೆ ರಿಪುರುಧಿರಾಂಬುಪಾನವೆ ವಿಪುಳಫಲವೆಂದ ॥ ೨೯

ಕೆಡಹಿ ರಿಪುವನು ಕರುಳುದಂಡೆಯ
ಮುಡಿಸುವೆನು ಮಾನಿನಿಗೆ ರಕುತವ
ಕುಡಿಯಲೆಱೆವೆನು ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ತತ್ಸಹೋದರರ

ನಡೆದು ಸಂಧಿಯ ಮಾಡಃ ಮುರರಿಪು
ಕೊಡಿಸು ನಾಲ್ಕೂರುಗಳ ನಿವರಿಗೆ
ತಡೆಯದೆರಡೂರುಗಳ ಕೊಳ್ವನು ಕೌರವೇಂದ್ರನೊಳು ॥ ೩೮

ಆಱನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ದುರಿತವಿಪಿನಕೃಶಾನು ಯದುಕುಲ
ವರಕುಶೇಶಯಭಾನು ನಿಜಪದ
ಶರಣಜನಸುರಧೇನು ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ ॥

ದೇವ ಸಂಧಿಯನಱಿದು ಮಾಡುವು
ದಾವು ಮೊಗದಿರುಹಿದವರೀಸಹ
ದೇವನೀಯಭಿಮನ್ಯುವೀದ್ರೌಪದಿಘಟೋತ್ಕಚರ ।
ಭಾವವೆಮ್ಮಯ ಭಾವವರ್ಜುನ
ದೇವಧರ್ಮಜನಕುಲರೆಂದುದ
ನಾವು ಮಿಸುಕುವರಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೧

ಕೆಲರು ಸಂಪ್ರತಿಗೊಲಿವರಿದಱೊಳು
ಕೆಲರು ವಿಗ್ರಹಕೆಳಸುವರು ನಿ
ಮ್ಮೊಳಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲದಿರೆ ನೃಪಕಾರ್ಯವೆಂತಹುದು ।

ತಿಳಿದು ಹೇಱಿವೆನೀಶ ಪರಮಂ
ಡಲಕೆ ಪಯಣವ ಮಾಡುವೊಡೆ ನಾ
ವೆಳುಕಿದವರಲ್ಲೆನಲು ಕೃಷ್ಣಂಗರಸನಿಂತೆಂದ ॥ ೨

ವಿದಿತವೈದೂರುಗಳ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ
ಹದುಳವಿಡುವುದು ಮುನಿದರಾದೊಡೆ
ಕದನವನು ಜೋಡಿಸುವುದುಚಿತಾನುಚಿತದನುವಱಿದು ।
ಹದನ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಸಾಕಿ
ನ್ನಿದು ನಿದಾನವು ಬಗೆಯಲೆಮ್ಮ
ಭ್ಯುದಯ ನಿನ್ನಾಧೀನವೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ॥ ೩

ಪಯಣವನು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ದನುಜಾ
ರಿಯನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡವನಿಪತಿ ಪಾ
ಳಯದೊಳಗೆ ಸಾಱಿಸಿದನಗ್ಗದ ಮಂಡಳೀಕರಿಗೆ ।
ನಯವಿದನು ಮಱುದಿವಸ ಮಂಗಳ
ಮಯಮುಹೂರ್ತದ ಜೋಯಿಸರ ಜೋ
ಕೆಯೊಳು ನಿರ್ಗಮನಿರತನಾದನು ಕೃಷ್ಣನೊಲವಿನೊಳು ॥ ೪

ಮೊರೆಯೆ ದುಂದುಭಿಶಂಖಕಹಳೆಗ
ಳುರುಮೃದಂಗಾದಿಗಳು ಭೂಸುರ
ಸುರಭಿಗಳ ಬಲವಂದು ದಧಿದೂರ್ವಾಕ್ಷತಾದಿಗಳ ।
ಧರಿಸಿ ಧರಣೀದೇವರನು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಕರತಳದಿಂದೆ ನಾಸಿಕ
ದೆರಲ ಚಂದ್ರೋದಯವನೀಕ್ಷಿಸಿ ದೇವ ಪ್ರೋಱಮಟ್ಟ ॥ ೫

ಘನಬಳಾಹಕಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀ
ವನನು ನಿರ್ಮಳಮೇಘಪುಷ್ಪವ
ನನುವಿನೊಳು ಹೂಡಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿ ಹೇಮಮಯರಥಕೆ ।

ಧನುವನಸ್ತ್ರ ಸುದರ್ಶನಂಗಳ
ಕನಕಕವಚಕೃಪಾಣವನು ಸೆಂ
ದನದೊಳಿರಿಸೆಂದಸುರರಿಪು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೬

ಇವರಿಗವದಿರು ನೆಟ್ಟನೆ ಎಮುನಿ
ವವರು ನಾವಿವರವರು ಮತ್ತಂ
ತಿವರಿಗವನಿಯನೀಸಿ ಕೊಡುವುದೆ ನಮ್ಮ ಭರವಸಿಕೆ ।
ಅವಗಡಿಸಿದೊಡೆ ಕಾದುವೆವು ಕೌ
ರವರು ಖುಲ್ಲರು ರಥದೊಳಗೆ ಕೈ
ದುವನು ತುಂಬೆಂದಸುರರಿಪು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೭

ಕಲಿತಸನ್ನಾಹದೊಳು ಸಾರಥಿ
ಸುಟಿಸಿದನು ಹೊಂದೇರನಭ್ರಕೆ
ತಳಿತುವಮಲಚ್ಛತ್ರಚಾಮರಸಿತಪತಾಕೆಗಳು ।
ಅಳುಕೆ ನೆಲನಕ್ಷೋಣಿಬಲವಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿ ನೆರೆದುದು ರಥಕೆ ದಾನವ
ಕುಲದಿಶಾಪಟ ಕೃಷ್ಣ ಬಿಜಯಂಗೈದನೊಲವಿನೊಳು ॥ ೮

ಕಳುಹುತೈತಂದಖಿಲಪಾಂಡವ
ಬಲಕೆ ನೇಮವ ಕೊಟ್ಟು ಧರ್ಮಜ
ಫಲುಗುಣರ ನಿಲಿಸಿದನು ಸಹದೇವನನು ನಕುಲನನು ।
ಕಳುಹಿದನು ನೀಂ ಮರಳನಲು ಬೆಂ
ಬಳಿಯೊಳನಿಲಜನೈದಿ ಹಗೆಯೊಳು
ಕಲಹವನು ಮಸಗೆಂದು ನಂಬುಗೆಗೊಂಡು ಮರಳಿದನು ॥ ೯

ದೇವಿಯರು ನೀಂ ಮರಳಿಯೆನೆ ರಾ
ಜೀವನಾಭನ ಹೊರೆಗೆ ದ್ರೌಪದಿ
ದೇವಿ ಬಂದಳು ಹಣೆಯ ಚಾಚಿದಳಂಘ್ರಿಕಮಲದೊಳು ।

ಸ್ಥಾವರಕೆ ಜಂಗಮಕೆ ನೀನೀ
ಜೀವಚೇಷ್ಟಕನವೆದಿರಂತ
ರ್ಭಾವವೇನು ನೀಂ ಬಲಿಯಲಾಗದು ಸಂಧಿಕಾರ್ಯದೊಳು ॥ ೧೦

ಬಳರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯು ಕೀಳನು
ಕಟಿಚಿ ಕಳಗರು ಮರಳಿ ಹೊಡುವ್ರೊ
ಡಳುಕಿದರು ನನ್ನವರು ಪತಿಗಳ ಪರಮವೈರಿಗಳು ।
ಹಟಿವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಯಿನ್ನೆ
ನ್ನುಟಿವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಹಿರಿದಾ
ಗಟಿಲಿದೆನು ಸಲಹೆಂದು ಹೊರಳಿದಳಬಲೆ ಚರಣದೊಳು ॥ ೧೧

ಏಟಿು ತಾಯೆ ಸರೋಜಮುಖಿ ವಿಪಿ
ನಾಲಯದೊಳತಿನವೆದೆ ನಿನ್ನವ
ರಾಟಿಗೊಂಡಂದವನು ಬಲ್ಲೆನು ನಿನ್ನ ಹರಿಬದೊಳು ।
ಕಾಳಗವನೇ ಬಲಿದು ಬಹೆನಿವ
ರೇಳಿಲವ ಮಾಡಿದೊಡೆ ರಿಪುಗಳ
ಸೀಳಿ ಕರುಳನು ಮುಡಿಸದಿಹೆನೇ ನಿನ್ನ ಕಟರಿಯೊಳು ॥ ೧೨

ದೇವಕಿಯ ಮೇಲಾಣೆ ವರವಸು
ದೇವನಂಘ್ರಿಗಳಾಣೆ ಮನ್ಮಥ
ದೇವನಾಣೆ ನಿದಾನವನು ಕೇಳಬಲೆ ನಿನ್ನಾಣೆ ।
ನಾವು ಸಂಧಿಯು ನೆವದೊಳವದಿರ
ಭಾವವೇನು ಕಲಿಮಾಡಿ ಕೋಪವ
ತೀವಿ ಸಂಧಿಯ ಮುಱಿದು ಬಹೆವಿದ ನಂಬು ನೀನೆಂದ ॥ ೧೩

ಮರಳಿದಳು ತರಳಾಕ್ಷಿ ಮುರರಿಪು
ಬರುತೆ ಮುಂಬಟ್ಟೆಯೊಳು ಕಂಡನು
ವರಭರದ್ವಾಜಾಖ್ಯ ಗೌತಮ ಕಣ್ವ ಕೌಶಿಕರ ।

ಉರಗವೊಲಿ ಮತಂಗ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಂ
ಗಿರಸ ನಾರದ ಶುಕ ಪರಾಶರ
ಪರಶುರಾಮ ಶ್ವೇತಕೇತು ಪ್ರಮುಖಮುನಿವರರ ॥ ೧೪

ಮುನಿವರರನುಪಚರಿಸಿದನು ಹ
ಸ್ತಿನಪುರಿಗೆ ಸಂಘಾತದೊಳು ಬಹೆ
ವೆನಲು ಬರಹೇಳಿದನು ಸಕಲಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಘನಕುಶಸ್ಥಳಪುರದೊಳಡೆಗೈ
ದನು ಸುಯೋಧನನಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿದ
ವಿನುತದೂತರು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು ಮುರಹರನ ಬರವ ॥ ೧೫

ಕೇಳಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಸಿರಿ
ಲೋಲನಾಗಮನವನು ಚಿತ್ತವ
ಹೂಳಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹರುಷದಿಂದುಬ್ಬೆದ್ದ ನಡಿಗಡಿಗೆ ।
ಹೇಳಿದನು ವಿದುರಂಗೆ ಬಂಡಾ
ರಾಲಯದೊಳುಳ್ಳಖಿಳವಸ್ತುವ
ಜಾಳಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಾಯ್ದರು ಸಾರವಸ್ತುಗಳ ॥ ೧೬

ಎಲೆ ವಿದುರ ಕೇಳ್ಸ ಸುಯೋಧನ
ನುಳಿಯಲಖಿಳಮಹಾಪ್ರಧಾನರು
ನಳಿನನಾಭನನಿದಿರುಗೊಳಲಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದವರು ।
ಹೊಳಲು ಗುಡಿತೋರಣದೊಳೆಸೆಯಲಿ
ಕಳಸಕನ್ನಡಿಸಹಿತ ನಡೆಯಲಿ
ನಳಿನವದನೆಯರೆಂದು ನೇಮಿಸಿದನು ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೭

ತೆಗೆದ ವಸ್ತುವನೀಯದಿರು ಹರಿ
ಹಗೆ ಕರ್ಣ ಕುಂತೀಕುಮಾರರು
ಹಗೆಗಳೇ ಮನ್ನಿಸಿದರೆಂದುಳುಹುವನೆ ಮುರವೈರಿ ।

ನಗರಿಗಾತನು ಬರಲಿ ಯಾದವ
ನಗಡುತನಕೌಷಧವ ಬಲ್ಲೆನು
ಬಿಗಿದು ಕೆಡಹುವೆನೆಂದು ನುಡಿದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೧೮

ಖಾತಿಗೊಂಡನು ಭೀಷ್ಮನೆಲೆ ಕಡು
ಪಾತಕಿಯೆ ಕೃಷ್ಣನನು ನೀಬಿಗಿ
ವಾತನೇ ಬಳಿಕೇನು ಬಲ್ಲೆನು ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವ ।
ಈತನಾಡುವ ಮಾತ ಕೇಳಲು
ಪಾತಕವು ಬಹುದೆಂದು ಗಂಗಾ
ಜಾತನೋಲಗದಿಂದೆ ಸರಿದನು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕೆ ॥ ೧೯

ಪುರವ ರಚಿಸಿದರುದಯದೊಳು ಬಿ
ತ್ತರ ಮಿಗಲು ಗಾಂಗೇಯ ಗೌತಮ
ಗುರು ವಿದುರ ಶಲ್ಯಾದಿ ಸುಜನರು ಬಂದರಿದಿರಾಗಿ ।
ತರುಣಿಯರು ಕೆಂದಳಿರ ಕಲಶದ
ಕರತಳದ ಗರುವಾಯಿಯೊಳು ಪಂ
ಕರುಹನಾಭನನಿದಿರುಗೊಂಡರು ವಿತತವಿಭವದೊಳು ॥ ೨೦

ಥಳಥಳಿಸೆ ದೂರದೊಳು ಗರುಡನ
ಹಳವಿಗೆಯೆ ಕಂಡಖಿಳಜನವಂ
ಜುಳಿಯನಿಟ್ಟುದು ಭಾಳದೊಳು ಪರಿಶುದ್ಧಭಾವದೊಳು ।
ನಳಿನನಾಭನ ಮಧುರಮೂರ್ತಿಯ
ಲಲಿತಕಾಂತಿಯ ಕಡಲೊಳಗೆ ನೆರೆ
ಮುಳುಗಿದುವು ಪುರಜನದ ಕಣ್ಮನವೊಂದುನಿಮಿಷದೊಳು ॥ ೨೧

ಮಂದಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿತು ಮುರಾಂತಕ
ನಿಂದು ಮನದೊಲವಿನೊಳು ಗಂಗಾ
ನಂದನದ್ರೋಣಾದಿಗಳನೆತ್ತಿದನು ಕರುಣದೊಳು ।

ಮಂದಿರದ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವ
ನಂದು ಕೇಳುತ ವಿಳೆಯವನಾ
ಮಂದಿಗಿತ್ತನು ದೇವ ಬಂದನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ॥ ೧೧

ಗಿಳಿಯು ತುಂಬಿಯು ಹಂಸೆಗಳ ಕೋ
ಗಿಲೆಯು ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿಗಳ ಕೊಂಚೆಯು
ಕೊಳಲುವಕ್ಕಿಯು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯು ನವಿಲ ಪಾರಿವದ ।
ಕಳಕಳದ ಕರ್ಣಾಮೃತದ ತನಿ
ವೆಱೆಯು ಕಱೆದುದು ಯಾದವೇಂದ್ರನ
ಬಲದ ಕಿವಿಯೊಳಗಿಭಪುರಿಯ ಹೊಱವಳಯದುದ್ಯಾನ ॥ ೧೩

ನಸುಬಿರಿದ ಪರಿಪಕ್ವದಾಡಿಮ
ರಸದೊಳರವಟ್ಟಿಗೆಗಳನು ದರ
ಹಸಿತಪಂಕಜಗಳತಮಕರಂದದ ತಟಾಕವನು ।
ರಸಭರಿತಖರ್ಜೂರಪನಸ
ಪ್ರಸರಸತ್ರವನೆಸಗಿದುಪವನ
ವೆಸದುದ್ಯೆ ಧಾರ್ಮಿಕನವೊಲು ಯದುರಾಯನಿದಿರಿನೊಳು ॥ ೧೪

ಎಳಲತೆಯನೆಱಗಿಸುತ ಮಲೆತೊಡೆ
ತಳಿರುಗಳನಲ್ಲಾಡಿಸುತ ಪರಿ
ಮಳದ ಕಪ್ಪವ ಕೊಳುತ ಮೞಿದುಂಬಿಗಳ ಗೀತವನು ।
ಸಲೆ ಸೊಗಸಿ ಮಕರಂದನದಿಯೊಳು
ತಳಿತು ಬೀಡನೆ ಬಿಡುತ ಬನದೊಳು
ಸುೞಿದುದ್ಯೆ ತೆಂಗಾಳಿ ಭೂಮಿಪಾಲನಂದದೊಳು ॥ ೧೫

ಮಗಮಗಿಪ ಹೊಂಬಾಳೆಗಳ ರಸ
ವುಗುವ ಮಧುರದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳ ನಿಡು
ಮುಗಿಲ ತುಡುಕುವ ತೆಂಗುಗಳ ನೆಱೆ ಕಾತಹಲಸುಗಳ ।

ಬಿಗಿದ ಪಣ್ಗೊನೆವಾಳೆಗಳ ಸೊಂ
ಪೊಗೆದ ಖರ್ಜೂರದ್ರುಮೌಘದ
ಸೊಗಸು ಸೆಳೆದುದು ಮನವನಾಗಜನಗರದುಪವನದ ॥ ೨೬

* ಲಲಿತಶುಕಚಯಚಂಚುಪುಟನಿ
ರ್ದಳಿತಜಂಬೂಪಕ್ವಫಲರಸ
ಲುಳಿತನವಮಕರಂದಮಧುರರಸಾನುಪಾನದೊಳು ।
ತಳಿತಕಿನ್ನರಮಿಥುನಸುಖಪರಿ
ಮಿಳಿತಗೀತಶ್ರವಣಸನ್ನುತ
ಪುಳಿನಸುಪ್ತಮರಾಳವೆಸೆದುದು ಗಜಪುರೋದ್ಯಾನ ॥ ೨೭

* ಅರರೆ ಪಾತಾಳದ ವಿಳಾಸಿನಿ
ಯರಿಗೆ ಖಾತಿಗೆಯೋ ಸುದುರ್ಗದ
ಹಿರಿಯುಗಳೊ ಬಲುಗೋಂಟೆಯೋ ನಿಚ್ಚಣಿಗೆಯೋ ದಿವದ ।
ಮುರಿಮುರಿದ ಹುಲಿಮುಖದ ಹೇಮದ
ತರದ ತೆನೆಗಳ ವಜ್ರಮಯದು
ರ್ಧರಕವಾಟದ ಪುಟದೊಳೆಸೆದುದು ಹಸ್ತಿನಾನಗರ ॥ ೨೮

ಹೊಗಳುತ್ತೈತಂದಸುರರಿಪು ಗಜ
ನಗರಿಯನು ಹೊಕ್ಕನು ಸುಯೋಧನ
ನಗಣಿತೈಶ್ವರ್ಯಕೆ ಮಹಾದೇವೆನುತೆ ತಲೆದೂಗಿ ।
ಬಿಗಿದ ಬೀದಿಯ ನಯದ ನೆಲೆಗ
ಟ್ಟಗಳ ಮಣಿಮಯಹೇಮದುಪ್ಪರಿ
ಗೆಗಳ ಕೇರಿಗಳೊಳಗೆ ಬರುತಿರ್ದನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ ॥ ೨೯

ಮುಂದೆ ಸುಚಿವಾನೆಗಳ ಕುದುರೆಯ
ಸಂದಣಿಯ ಕೀಲಿಸಿದ ಭೂಮಿಪ
ರಂದಣದ ಸಾಲುಗಳ ತೆಕ್ಕೆಯನುಚಿಯದಾಳುಗಳ ।

---

* ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮಂದಿಯೊಳು ಹೊಗಲನಿಲಗಸದಳ
ವೆಂದೊಡುಚಿದರಿಗಳವೆ ಯೆಸುತರ
ವಿಂದನಾಭನು ಬಂದನಾಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನರಮನೆಗೆ ॥ ೩೮

ಇದಿರುವೆಂದನು ಕಾಣಿಕೆಯನಿ
ಕ್ಕಿದನು ಕುಶಲಕ್ಷೇಮವೆನು ಕೇ
ಳಿದನು ಭಕ್ತಿಯೊಳೆಱಗಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಹರಿಗೆ ।
ಸದನವನು ಹೊಕ್ಕಂತೆ ನಿಮಿಷಾ
ರ್ಧದೊಳು ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಿಬರನು ಕಳು
ಹಿದನು ಕಾರುಣ್ಯದೊಳು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೩೯

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಾನ.

ಸೂಚನೆ.

ಶರಣದೇಹಿಕದೇವನೆಂಬೀ
ಬಿರುದು ಮೆಱೆಯಲು ರಾಯಭಾರವ
ಧರಿಸಿ ಕೌರವನರಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದನಸುರಾರಿ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಮುರರಿಪು ಗುರುನದೀಜರ
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಕೃಪನ ಮನ್ನಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು ।

ಅಲಯಕೆ ವಿದುರಂಗೆ ಕೊಟ್ಟನು
ವೀಳಯವನೊಡನೈದಿ ಬಂದ ನೃ
ಪಾಲಕರ ಮೊಗಸನ್ನೆಯೊಳು ಕಳುಹಿದನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ‖ ೧

ಶೌರಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನಾಗಾಂ
ಧಾರಿಯನು ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವ
ನಾರಯಿದು ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೊಂಡನು ಕೊಟ್ಟನುಡುಗೊಱೆಯ ।
ಕೌರವನು ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಹರಿ
ಬಾರದಿರನೆಂದಖಿಳವಿಧದೊಳು
ಸಾರವಸ್ತುವ ತರಿಸಿಯಾರೋಗಣೆಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ ‖ ೨

ನಡುವೆ ಮಣಿಮಂಚದೊಳು ಮೆಲ್ಲಾ
ಸಡಕಿಲನು ಹಚ್ಚಡಿಸಿದರು ಮೇ
ಲಡಸಿದರು ನವರತ್ನಖಚಿತದ ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳ ।
ಉಡುಗೊಱೆಯ ತರಿಸಿದನು ರಾಯನ
ಮಡದಿಯರು ಹೊಂಗಳಸಜಲವನು
ಪಡಿಗವನು ಹಿಡಿದಸುರರಿಪುವಿನ ಬರವ ಹಾರಿದರು ‖ ೩

ತವತವಗೆ ಗಾಂಗೇಯ ಗುರು ಕೃಪ
ರವಿಸುತಾದಿಗಳಸುರರಿಪು ನಿಜ
ಭವನಕೈತಹನೆಂದು ಸವೆದರು ಸಾರವಸ್ತುಗಳ ।
ಅವನಿಪನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಕೌರವ
ಭವನವನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವರಭಾ
ಗವತ[1] ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ನಡೆತರುತಿರ್ದನಸುರಾರಿ ‖ ೪

---

1 ಮಸ್ತಕರತುನವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದ, ಕ. ಖ. ಜ.

ತೊಲಗಿದುವು ಜನಮನದ ಬಲುಗ
ತ್ತಲೆಗಳಿದಿರೊಳು ಕಂಡ ಜೀವರ
ಹಲವುಜನ್ಮಾಂತರದ ದುರಿತಾಂಭೋಧಿ ಬತ್ತಿದುವು ।
ಬಳಿಯ ಮುನಿಗಳು ಸಹಿತ ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ವಹಿಲದೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಹೊಱಲೊಳಗೆ ನಿಜಶರಣನರಮನೆಗಾಗಿ ಬರುತಿರ್ದ ॥ ೫

ಕರಣ ನಿರ್ಮಳವಾಯ್ತು [1] ತನುವು
ಬ್ಬರಿಸಿತತಿಪರಿತೋಷದೇಱಗೆ
ಪರಮಸುಖದೊಳು [2] ಮನವ ಮುಸುಕಿತು ನಯನಜಲವುಗಲು ।
ಎರಡುದೋಱದ ಗಾಢಭಕ್ತಿಯ
ಭರದ ಲವಲವಿಕೆಯೊಳು ನಿಜಮಂ
ದಿರವ [3] ಪೊಱಮಟ್ಟೆತ್ತ ಕಂಡನು ವಿದುರನಚ್ಯುತನ ॥ ೬

ಸಿರಿಮೊಗದ ಕಿಱುಬೆಮರ ತೇಜಿಯ
ಖುರಪುಟದ ಕೆಂದೂಳಿ ಸೋಂಕಿದ
ಸಿರಿಮುಡಿಯ ಕೊನೆಮಿಾಸೆಯೊಳು ಕೆಂಪಡರ್ದ ರೇಣುಗಳ ।
ಖರಮರೀಚಿಯ ಝಳಕೆ ಬಾಡಿದ
ತರುಣತುಲಸಿಯ ದಂಡೆಯೊಪ್ಪುವ
ಗರುವದೇವನ ಬರವ ಕಂಡನು ಬಾಗಿಲೊಳು ವಿದುರ ॥ ೭

ತನುವ ಮಱೆದನು ಪುಳಕಜಲದೊಳು
ನೆನೆದು ನಾರಾಯಣನ ಪದದ
ರ್ಶನದ ಹರ್ಷಾರ್ಣವದೊಳು ಮನಹೊಲಬುದಪ್ಪಿದನು ।
ನೆನೆವ ಸನಕಾದಿಗಳಿಗಿನ್ನುಂ
ಮನಗುಡದ ಮಹಿಮಾತಿರೇಕನು
ಮನೆಗೆ ಬಹ ಕರುಣಾಳುತನ ಪೊಸತೆನುತೆ ಹಿಗ್ಗಿದನು ॥ ೮

1 ಮನವು, ಕ. ಚ. ಜ. ಟ. 2 ತನುವ ಮುಸುಕಿತು, ಕ. ಖ. ಜ. ತನುವ ಮಱೆದನು, ಚ. ಟ. 3 ಹೊಱವಡುವುತ್ತೆ, ಕ. ಹೊಱವಂಡುತ್ತ, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.

ವೇದದಱಿಕೆಗಳಱಿಸುವುಪನಿಷ
ದಾದಿದಿವ್ಯಸ್ತುತಿಯ ಗಡಣೆಗೆ
ಹೋದ ಹೊಲಬಳವಡದ ಮುನಿಗಳ ಮನಕೆ ವ್ಯಗುಡದ ।
ವಾದಿ ಕಡುಗುವ ತಾರ್ಕಿಕರು ಬೆಂ
ಡಾದರಲ್ಲದೆ ನಿಜವನಱಿಯದ
ನಾದಿಸಿದ್ಧನ ಬರವು ಕೌತುಕವೆನುತ ನಡೆತಂದ ॥ ೯

ತೊಳಲುವುಪನಿಷದಱಿಕೆಯಿವು ಶ್ರುತಿ
ಗಳ ಸರಾಗದ ಬಳಕೆಯಿವು ಮುನಿ
ಗಳ ಸಮಾಧಿಗಳಾದಿಯಿವು ಯೋಗಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿವು ।
ಎಲೆಲೆ ಭಕ್ತರ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯು
ಬೆಳಗಳವೆಲಾ ಎನುತ ಹರಿಪದ
ನಳಿನಯುಗಳದೊಳೊಡಲನೀಡಾಡಿದನು ಭಕ್ತಿಯೊಳು ॥ ೧೦

ನೋಡಿದನು ಮನದಣಿಯೆ ಮಿಗೆ ಕೊಂ
ಡಾಡಿದನು ಬೀದಿಯೊಳು ಹರಿದೆಡೆ
ಯಾಡಿದನು ಭ್ರಮೆಯಾಯ್ತು ವಿದುರಂಗೆಂಬ ಗಾವಳಿಯ ।
ಕೂಡಿ ಕುಣಿದನು ಮನೆಯ ಮುಱಿದೀ
ಡಾಡಿದನು ಮೈಮಱೆದು ಹರುಷದ
ಗಾಡಿಕೆಯೊಳಪ್ರತಿಮನೆಸೆದನು ಭಕ್ತಿಕೇಳಿಯೊಳು ॥ ೧೧

ಹಸಿದು ನಾವೈತಂದೊಡೀಪರಿ
ಮಸಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿದೊಡೆ ಪೋಣೀ
ವಸತಿಯನು ನೀಂ ಮುಱಿದು ಬಿಸುಟೊಡೆ ನಮಗೆ ತಣಿವಹುದೆ ।
ವಸುಮತೀವಲ್ಲಭನವರು ಪ್ರಾ
ರ್ಥಿಸಿದೊಡೊಲ್ಲದೆ ಬಂದೆವೈ ನಾ
ಚಿಸದಿರೈ ಬಾ ವಿದುರ ಎನುತೊಳಹೊಕ್ಕನಸುರಾರಿ ॥ ೧೨

ನೆಱೆಯೆ ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯಭಾವವ
ಮಱೆದು ಕಳೆದನು ಮನ ಮುರಾರಿಯು
ನಿಱುಕಿ ಬಿಗಿದುದು ಕಂಗಳೊಡವೆಚ್ಚವು ಪದಾಬ್ಜದೊಳು |
ಅಱಿವು [1] ಮಯಣಕೆ ಭಕ್ತಿಮಯರಸ
ದೆಱೆದ ಪುತ್ಥಳಿಯೆನಲು [2] ತಾ ಕಡು
ವೆಱಗ ಕೇಣಿಯ ಕೊಂಡವೊಲು ಮೌನದೊಳು ಮುಳುಗಿರ್ದ ||

ಒಲವೆರವು ಕೌತುಕವು ಪಾಲ್ಗಡ
ಲೊಳಗೆ ಮಲಗಿಹ ವಿಷ್ಣು ವಿದುರನ
ನಿಳಯದೊಳಗೊಕ್ಕುಡಿತೆ ಹಾಲೊಳು ಹಸಿವ ನೂಕಿದನು |
ಹೊಲಬುಗಿಡಿಸಿದನಖಿಳನಿಗಮಂ
ಗಳನು ತನ್ನಱಿಕೆಯೊಳು ಭಜಕಂ
ಗೊಲಿದು ತಾನೈತಹುದು ಕರುಣದ ಘನತೆಯೆನೆ ಲೋಕ || ೧೪

ಹರಿಯ ಪದಕಮಲಾಭಿಷೇಕದ
ವರಪಯೋಬಿಂದುಗಳು ಕೌರವ
ನರಮನೆಯನೊಳಕೊಳ್ಳವೊಲು ಕಡಲಾಗಿ ಹರಿದು ಬರೆ |
ಅರರೆ ಮುರಹರನೊಡನೆ ಹಾಲಿನ
ಶರಧಿ ಮೇರೆಯ ಮುಱಿದುದಿಳೆಗ
ಚ್ಚರಿಯೆನುತೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಹೊಗಳಿದರು ಹರುಷದೊಳು ||೧೫

ತೊಲಗಿದಸು ಬಂದಂತೆ ತರಣಿಯ
ಹೊಳವು ಸೋಂಕಿದ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯ
ಬಳಗದಂತಿರೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಬರವ ತಾ ಕೇಳ್ದು |

---

1 ಮಯಣಾಮಯದ ಭಕ್ತಿಯಲೆರಗಿಸಿದ, ಕ. ಖ. ಚ. ಮಯಣಾಮಯದ ಭಕ್ತಿಯನೆರಗಿಸಿದ, ಜ. ಮಯಣಾಮಯದ ಭಕ್ತಿಯಲೆಱೆದ, ಟ.

2 ಕಡು, ಕ. ಖ. ಚ, ಜ. ಟ.

ಪುಳಕ ಪಸರಿಸೆ ಪರಮಹರ್ಷವ
ತಳೆದು ದೇವನ ಕಾಣಿಕೆಯು ಕಂ
ಗಳಗೆ ಕಡುಲೋಲುಪತೆ ಮಿಗೆ ಹರಿತಂದಳಾ ಕುಂತಿ ‖ ೧೬

ಬರವ ಕಂಡಸುರಾರಿ ಮಂಚದೊ
ಳಿರದೆ ದಿಮ್ಮನೆ ನಿಂದು ನರರಾ
ಚರಣೆಗಳ ನಾಟಕವ ತಾನೇ ನಟಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ ।
ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತಾ ಹಿರಿಯನೆನಿಸುವ
ಗರುವತನವನು ಬಿಸುಟು ಕುಂತಿಗೆ
ಕರವ ಮುಗಿದನು ಸಕಲಸನಕಾದಿಗಳು ನಲಿದಾಡೆ ‖ ೧೭

ಅಮಿತಕರುಣಾಸಿಂಧುವಿನ ಪದ
ಕಮಲದೊಳು ತಾವೆರಗಿ ಪುಳಕೋ
ದ್ಗಮದ ಪಾವನತರದ ಸುಖಸಂರಂಭದೊಳು ಮುಳುಗಿ ।
ಗಮಿಸಲರಿಯವು ಗರುವವೇದ
ಪ್ರಮಿತಿಗಳು ನೀನೆಂತು ನಡೆತಂ
ದೆಮಗೆ ಗೋಚರವಾದೆಯೆನುತಲೆ ಹೊಗಳಿದಳು ಕುಂತಿ ‖ ೧೮

ದೇವಕಿಯು ವಸುದೇವನಾಬಲ
ದೇವನನಿರುದ್ಧಾದಿಮುಖ್ಯರ
ಪಾವಳಿಯ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವ ಕುಂತಿ ಬೆಸಗೊಳಲು ।
ದೇವ ನಗೆಮೊಗದಿಂದೆ ಪರವಸು
ದೇವದೇವಕ್ಯಾದಿಯಾದವ
ರಾವಿಲಾಸದ ಮಹಿಮರಿರವನು ಕುಂತಿಗರುಹಿದನು ‖ ೧೯

ಯಮತನುಜನಧಿಕನು ಹಿಡಿಂಬಾ
ರಮಣನತಿಬಲ್ಲಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ವಿಮಲವಿಗ್ರಹ ಲೇಸು ಸಕಲಮಹೀಶಪರಿವೃತರು ।

ಯಮಳರಿರವೆತಿಚೆಲುವು ನೇಹದ
ರಮಣಿಯಾಕೆಯ ಸುತರು ಸುಮಹೋ
ದ್ಯಮರು ಕೇಳೆಂದಸುರರಿಪು ಕುಂತಿಗೆ ನಿಯಾಮಿಸಿದ ॥ ೨೦

ನರನ ಮಗನಭಿಮನ್ಯು ಕುಶಲನು
ವರಸುಭದ್ರಾದೇವಿ ಮೊದಲಾ
ಗಿರಲು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಜೀವಂತರು ನಿದಾನಿಸಲು ।
ಪರಮಮಿತ್ರರು ತಮ್ಮೊಳೊಂದಾ
ದರು ದ್ರುಪದನಕ್ಷೋಹಿಣಿಯವರಿಗೆ
ನೆರವು ಬಂದುದು ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಬಳಕೆ ಲೇಸೆಂದ ॥ ೨೧

ಅದಿತಿ ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆದುದೇ ಲೋ
ಕದೊಳು ಫಲ ಕೌಸಲೆ ಕುಮಾರನ
ಪಡೆದು ಪಡೆದುದೆ ಸಫಲ ವಿನತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಯ್ತು ಫಲ ।
ಮುದದೆ ನೀನೇ ಮಕ್ಕಳನುಪಡೆ
ದದುವೆ ಫಲ ಕೇಳೆಂದು ಪರಿತೋ
ಷದೊಳು ಕುಂತಿಯ ಹೊಗಳಿದನು ಮುರವೈರಿಯುಚಿತದೊಳು ॥

ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲು ನಿನ್ನ ಸುತರು ದೃ
ಢೈಕಸತ್ಯರು ನುಡಿದ ಕಾಲವ
ನೂಕಿದರು ರಾಜ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಗೆ ಬಲವ ನೆರೆಹಿದರು ।
ಆಕುಮಾರರಿಗರ್ಧರಾಜ್ಯವ
ನೀಕುಠಾರನೊಳೀಸಿ ಕೊಡುವ ವಿ
ವೇಕದೊಳು ತಾ ಬಂದೆನೆಂದನು ಕುಂತಿಗಸುರಾರಿ ॥ ೨೩

ಪರಮಪರಿತೋಷದೊಳು ಕೃಷ್ಣನ
ವರಸುಧಾಮಯವಚನವನು ಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಕೇಳುತ್ತ ನನೆದಳು ನಯನವಾರಿಯೊಳು ।

ಮುರಮಥನನಾಕುಂತಿಗೆಲ್ಲವ
ನೊರೆದು ವಿದುರನ ಕರೆದು ಕೌರವ
ನರಮನೆಯ ಸಮಯವನು ನೋಡಿದು ನಮಗೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೨೪

ಹೋಗು ನೀನಾತಂಗೆ ಪಾಂಡವ
ರಾಗಸಮುದಯ ಬಂದನೆಂಬುದ
ನೀಗಳಱಿವುದಾತ ಮಾಡಿದ ನಯದ ಬಳವಿಗೆಯ ।
ತಾಗುಬಾಗಿನ ಹವಣನಾತನೊ
ಳಾಗನೋಡುವೆವೆನಲು ಕುರುಕುಲ
ಸಾಗರಾಗ್ನಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ವಿದುರ ಹರಿ ಬೆಸಸೆ ॥ ೨೫

ಓಲಗದೊಳಿರ್ದಖಿಳಮೂರ್ಖರ
ಮೌಳಿಯನು ಕಂಡವಧರಿಸು ಸಿರಿ
ಲೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈಯುಳವಸರವುಂಟೆ ಹೇಳೆನಲು ।
ನಾಳೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ವೆವಿನ್ನೇ
ನಾಱುಕಾಱನ ಬರವು ಹಗೆಗಳ
ಪಾಲಿಸುವ ಭರ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯಕೆ ಬಾರದಿರನೆಂದ ॥ ೨೬

ನೋಡಿರೈ ಪಾಂಡವರು ಪಾತಕ
1 ರಾಡುವಾಟವನಾಡಿದೊಡವೀ
ನಾಡಿನೊಳಗಿದು ಸಲುವುದವನಿಯೊಳಧಿಕಲೇಸೆನಿಸಿ ।
ರೂಢಿಯೊಳಗಾಚಾರವಡಗಿತು
ಜೋಡೆಯೊಳ್ ಜನಿಸಿದರನೀಕೇ
ಡಾಡಿ ಕೂಡಿದನೆಂದು ಹೊಯ್ದನು ರವಿಸುತನ ಕರವ ॥ ೨೭

ನಾಳೆ ಭರಹೇಳೆಂದು ವಿದುರನ
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಬೇಹ ಭಟರಿಗೆ
ವೀಳೆಯವ ನೀಡಿದನು ಹರೆದುದು ನೃಪತಿಯಾಸ್ಥಾನ ।

1 ರಾಡದಾಟವನಾಡಿ, ಚ. ಟ.

ಚಾಳಿಸಿತು ತಮ ಮೂಡಣದ್ರಿಯು
ಮೇಲೆ ತಲೆದೋಱಿದನು ರವಿ ಭೂ
ಪಾಲ ಕೌರವನಂದಿನೊಡ್ಡೋಲಗವ ರಚಿಸಿದನು । ೨೮

ಕರಿಸಿದನು ಮಣಿಮಕುಟಕಿರಣದ
ಗರುವರನು ಗಾಢಪ್ರತಾಪರ
ಬರಿಸಿದನು ತೂಕದ ಮಹಾಮಂಡಳಿಕಮನ್ನೆಯರ ।
ಧುರವಿಜಯಸಿದ್ಧರನು ಚಾಮೀ
ಕರದ ಗದ್ದುಗೆಗಳಿಳಿಸಾಮಂ
ತರನು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲರನು ನೆರೆಹಿದನು ಕುರುರಾಯ ॥ ೨೯

ಬಲದ ಗದ್ದುಗೆಗಳೊಳು ಭಟರ
ಗ್ಗಳೆಯ ರವಿಸುತ ನದಿಯ ಮಗ ನೃಪ
ತಿಲಕದುಶ್ಶಾಸನ ಕೃಪ ದ್ರೋಣಾದಿನಾಯಕರು ।
ಹೊಳೆವ ರತುನದ ಸಾಲ ಮಕುಟದ
ಚಲುವಿಕೆಯ ಸಂರಂಭದೊಳು ಗಜ
ಗಲಿಸಿದರು ಮಾಣಿಕ್ಯಮಯಭೂಷಣವಿಲಾಸದೊಳು ॥ ೩೦

ಸತಿಸಹಿತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪತಿ
ಸುತನ ಬಲವಂಕದೊಳು ಕನಕೋ
ಚಿತದ ಪೀಠದೊಳೆಸೆದನಾತನ ಬಲದ ಭಾಗದೊಳು ।
ಚತುರಚತುರಾನನರು ತರ್ಕ
ಶ್ರುತಿಸಮಸ್ತಕಲಾಸ್ವತಂತ್ರರು
ನುತಗುಣರು ನೃಪಸಭೆಯೊಳೆಸೆದರು ಭೂರಿಸೂರಿಗಳು ॥ ೩೧

ಮದವದತಿಬಲ ಶಕುನಿ ಸೈಂಧವ
ನಧಟನೃಪ ಕಾಂಭೋಜನತಿಸಂ
ಪದನು ಭೂರಿಶ್ರವ ಸುಲೋಚನ ವೀರವೃಷಸೇನ ।

ಕದನಕಾಲಾನಲರು ವೆರಹೇ
ಮದ ಮಕುಟದವರರಸನೆಸವಂ
ಕದೊಳು ಕುಳ್ಳಿರ್ದರು ಮಹಾಸ್ಥಾನಮಂಟಪದೊಳು ॥ ೩೦

ತರುಣಶೃಂಗಾರದ ಸಭಾಬಂ
ಧುರರು ನೂರ್ವರು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ವರಕುಮಾರರು ಮುಂದೆ ಮೆಱೆದರು ಲಕ್ಷಣಾದಿಗಳು ।
ವರಕಿರೀಟದ ಕಾಲ ತೊಡರಿನ
ಕೊರಳ ಪದಕದ ಕೈಯ ಸುರಗಿಗ
ಳರಸನನುಜರು ನೂರ್ವರೆಸೆವಂಕದೊಳು ಮೋಹಿದರು ॥ ೩೩

ಮಿಸುಪ ತಮ್ಮ ಮುಖೇಂದುವೆನು ಸೈ
ರಿಸದ ಚಂದ್ರನ ಕಿತ್ತು ನಭದೊಳು
ಬಿಸುಟು ಬೇಗಳ ಹಿಡಿವರೆನೋ ಹೇಱೆನಲು ಸಭೆಯೊಳಗೆ ।
ಶಶಿವದನೆಯರ ಕೈಯ ಚಾಮರ
ವೆಸೆದುದಿಕ್ಕೆಲದೊಳು ಸುಯೋಧನ
ವಸುಮತೀಶನ ವೈಭವದೊಳಾಸ್ಥಾನ ಚೆಲುವಾಯ್ತು ॥ ೩೪

ಕಲಹವಿಲ್ಲದೆ ನೂಲಿನೆಳೆಯೊಳು
ತಲೆಯನರಿವ ವಿರೋಧಿರಾಯರ
ನಳುಕಿಸುವ ಸಾಮದೊಳು ರಿಪುಭೂಭುಜರ ಬೆವಱಿಸುವ ।
ಬಲಿದೊಡೊಳಲಂಚದೊಳು ಛಿದ್ರಿಸಿ
ಕೊಲುವ ಮುನಿದೊಡೆ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯೊ
ಳಳುಕಿಸುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೋಹಿದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೩೫

ಬರೆದ ಬಟ್ಟಕದು ವಿಧಿಯು ಸೀಮೆಯು
ಬರೆಹ ನಿಜಕಾರ್ಯಾರ್ಥಲಾಭವು
ದೊರಕಿದೊಡೆ ಸತಿಯರ್ಥ ನಿನ್ನೊಳು ಬರೆದ ಲಿಪಿಯಂತೆ ।

ಕರಗುಪಿತಲೋಲುಪತೆ ಲಂಚವ
ಪರಮಜೀವನ ಜಾಣರಾಸಿರಿ
ಕರಣದವರೊಪ್ಪಿದರು ಭೂಪಾಲಕನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೩೬

ನಿಗಮ ತರ್ಕ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಾ
ದಿಗಳ ವಿಸಟಂಬರಿಗಳೊತ್ತೊ
ತ್ತಿಗಳಗಿಟ್ಟೆಡೆಯಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿದ ಜಠರದಗ್ರಿಯರು ।
ಬಗೆಯುಪನ್ಯಾಸದ ಸುಶಾಖಾ
ದಿಗಳ ಬೀಜಲು ಬೆಳೆದ ಗಡ್ಡದ
ವಿಗತಭೂಯೋವಿದ್ಯರಿದ್ದರು ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೩೭

ಸಲೆ ಸಮಸ್ತ್ಯದನಂತಪದ್ಯವ
ಘಳಿಲನನ್ವಯಿಸುವ ಸುಕಾಂತಿಯು
ಲಲಿತಮಧುರಸಮಾಧಿಸುಕುಮಾರಾದಿರಚನೆಯೊಳು ।
ಹಲವುಪಮೆಯುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆರೂಪಕ
ಸುಲಲಿತಾಲಂಕೃತಿಚಮತ್ಕೃತಿ
ಗಳ ಚತುರ್ಭಾಷಾವಿಶಾರದಕವಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೩೮

ನುಡಿದು ತಲೆದೂಗಿಸುವ ಮಜಿಗ
ನ್ನಡದಿನಾಹಾಯೆನಿಸಿ ಮೆಚ್ಚನು
ಪಡೆವ ವಾಗ್ಮಿಗಳೋದಿ ಹೊಗಳಿಸಿ ಕೊಳ್ವ ಗಮಕಿಗಳು ।
ಕೊಡುವ ಪದ್ಯದ ಸುಪ್ರಮೇಯದ
ಗಡಣೆಯುಬುಜಭವಾದಿವಿಬುಧಗಳು
ಬಿಡಿಸಲರಿದೆನಿಪತುಳತಾರ್ಕಿಕಕವಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೩೯

ಸಂದ ಸಿರಿಸಂಚಯದ ನಯಬಂ
ಧುರದ ಗಮಕದ ಹವಣಿನೋಜೆಯ
ಕೊರಳ ಚಿತ್ರಾಶ್ರಯದ ವೀಣಾರವದ ನಿಜದನಿಯ ।

ಪರಮಸೌಳಂಗದ ವಿದೇಶಿಯ
ನಿರುತಪರಿಣತಿಗಳೊಳು ಮಾರ್ಗದ
ನಿರುಪಮದ ಗಾಯಕರ ನಾಯಕರೆಸೆವರೊಗ್ಗಿನೊಳು ॥ ೪೦

ನುತಶುಭೋದಯ ಜೀಯ ಶತ್ರು
ಪ್ರತತಿಸಂಹಾರಕ ಸಮಸ್ತ
ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುರಸ್ತು ಎನುತ್ತ ಕೈಸೆಗಾಂ
ನುತಗುಣವ ಬಿರುದಾವಳಿಯ ಸಂ
ಗತಿಯನಭಿವರ್ಣಿಸುತೆ ಸಮಯೋ
ಚಿತದ ಮನ್ನಣೆವಡೆದು ಮೆಱೆದಿರ್ದು ಭಟ್ಟಸಂದೋಹ ॥ ೪೧

ನಳನ ನಹುಷನ ಶಾಲಿಹೋತ್ರನ
ಬಲುಮೆಯದು ಕಿಱಿದೆಂಬವಿದ್ಯಾ
ನಿಳಯವರರೇವಂತನೇಱಾಟವನು ನಸುನಗುವ |
ಬಲಿದ ದೃಢವಾಘೆಗಳ ಮುಷ್ಟಿಯ
ಲುಳಿಯ ಹಯಗಾಢಪ್ರತಾಪರು
ಹೊಳೆವ ಮುಕುಟದ ಸಾಲುಗಳೊಳೊಪ್ಪಿದರು ರಾವುತರು ॥ ೪೨

ಅತಿಮದದ ತನಿಸೊಕ್ಕಿದೈರಾ
ವತದ ಶಿಪಿವಿಡಿದೆಱೆವ ದಿಗ್ಗಜ
ತತಿಯನಮಲಾಂಕುಶದೊಳಂಜಿಸಿ ಕೆಲಬಲಕೆ ಬಿಡುವ |
ನುತಗಜಾರೋಹಕರು ಕುಂಭೂ
ಪತಿಯ ಹೊರೆಯೊಳು ಮೆಱೆವರಮರಾ
ವತಿಯ ರಾಯನ ಸಭೆಯ ಗೆಲಿದುದು ಕೌರವಾಸ್ಥಾನ ॥ ೪೩

ನಡೆದು ಪರಮಂಡಲದ ರಾಯರ
ಜಡಿದು ಕಪ್ಪವ ಸೆಳೆವ ಶಿಷ್ಟರ
ಗಡಣವೆಸೆದುದು ಪವನವೇಗದ ರಾಯಭಾರಿಗಳು |

ಕಡುಗಿದರೆ ಕಾಲಂಗೆ ಬಿರುದಿನ
ತೊಡರನಿಕ್ಕುವ ಜವನ ದಾಡೆಯು
ತುಡುಕುವೆಗ್ಗದ ವೀರರೆಸೆದರು ದೃಷ್ಟಿಸರಿಸದೊಳು ॥ ೪೪

ಎಳೆಯ ಮಿಂಚಿನ ಕುಡಿಯ ಸೊಸುವ
ನಳಿನನಯನದ ಶಶಿಯ ಬಿಂಬವ
ಹಳಿವ ಹುರುಡಿಸುವಿಂದುಮುಖಿಯರು ಕೋಮಲಾಂಗಿಯರು ।
ಸೆಳೆನಡುವಿನಗ್ಗಳೆಯರೊಪ್ಪುವ
ಕಳಶಕುಚೆಯರು ಘನಜಘನೆಯರು
ಚಲವಳಕದವರರಸನೆಡವಂಕದೊಳು ಮೋಹಿದರು ॥ ೪೫

ಬಿಗಿದಮೊಲೆಗಳ ಮೆಱೆವ ಪೊಱವಾ
ಱುಗಳ ಬಿಂಬಾಧರದ ನಳಿತೋ
ಳುಗಳ ಕಮಲಾನನದ ಕೊಂಕಿದ ಕುರುಳ ತೆಳುವಸಿಱ ।
ಬಗೆಗೊಳಿಪ ಬಲುಮುಡಿಯ ರಂಭೋ
ರುಗಳ ಮೀನವಿಲೋಚನದ ಚಲು
ವುಗಳ ಪದ್ಮಿನಿಯರುಗಳೆಸೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೪೬

ದಾನಗಂಧದ ಕಿಱುಮುಡಿಯ ಕಮ
ಲಾನನದ ನಿಡುದೋಳ ಲತೆಯ ನ
ವೀನಕೋಮಲವಾಗಿ ತೋಱುವ ಕಿಱಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳ ।
ಆಸಿತಂಬದ ಪೊಳೆವ ಮೊಲೆಗಳ
ನೂನಮಧ್ಯದೊಳೆಸೆವ ಬಾಸೆಯ
ಮಾನವತಿಯರನಿಪ್ಪ ಹಸ್ತಿನಿಯರುಗಳೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೪೭

ತಳಿತಪುಬ್ಬಿನ ಕುರುಳ ಕೊಂಕಿನ
ಬಳಲುಮುಡಿಗಳ ಕೆಂಪಿನಧರದ
ಚಲಿತನಯನದ ಗೌರವರ್ಣದನೂನರಾಗತೆಯ ।

ಜಲಜಗಂಧದ ಮೆಚ್ಚಿವೆ ರೋಮಾ
ವಳಿಯು ಪೀವರಮಧ್ಯಜಂಘೆಯು
ಲಲಿತವದನದ ಶಂಖಿನಿಯರೆಸೆದರು ವಿಲಾಸದೊಳು ॥ ೪೮

ಗುರುನಿತಂಬದ ವಿತತವಕ್ಷದ
ಕಿರುಬೆರಳು ತೊಡೆ ತೋಳು ಮುಡಿ ನಿಚ್ಚಿ
ಗುರುಳುಗಳ ಗಾಡಿಕೆಯು ಬೀಗಿದ ನಡುವಿನಿಂದೆಸೆವ ।
ಕಿರುವೊಲೆಯು ಮಧ್ಯಮದ ರತಿಗಳ
ಪರಮಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಮುದ್ರದ
ಗರುವಿಕೆಯು ಚಿತ್ತಿನಿಯರೆಸೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೪೯

[ಗರುವಿಕೆಯು ಗಾಡಿಕೆಯು ಸುರತಾ
ತುರದ ಚಿತ್ತದ ಸಂಚುಬುದ್ಧಿಯು
ತರಳತರಮೃದುಮಧುರವಚನದ ಚಪಲಚತುರತೆಯು ।
ಸರಸೆಯರು ಕಡುಚಲುವಿಕೆಯೊಳ
ಚ್ಚರಿಯರಿಗೆ ಹೊಯ್ಕೈಗಳನಿಸುವ
ತರಳನಯನೆಯರೊಪ್ಪಿದರು ಕರ್ಣಾಟವನಿತೆಯರು ॥ ೫೦

ನಳಿನವದನದ ಹೊಳೆವ ಕಡೆಗಂ
ಗಳ ಸುಕಾಂತಿಯು ನವವಿಳಾಸದ
ಬಳವಿಗೆಯು ಶೃಂಗಾರದೊಯ್ಯಾರದ ವಿಡಂಬನದ ।
ಬಲುಮೊಲೆಯು ಹಂಸೆಗಳ ನಡೆಯೊಳು
ಬಲುಮನದ ಬಲುರತಿಗಳಂತ್ಯದ
ಬಚಲಿಕೆಯು ಬೆಬ್ಬಳೆಯು ವರಚೋಳಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೫೧

[ ]ಈಗುರುತಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ೫೦ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ೬೩ನೆಯ ಪದ್ಯದ ವರೆಗಿರುವ ೧೪ ಪದ್ಯಗಳು ಚ. ಓ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ತೋಳುಗಳ ಕೋಮಲತೆಗಳ ಬಂ
ಬಾಳಗೂದಲ ಕೊಂಕುಗುರುಳಿನ
ಲೋಲನಯನವ ದಂತಿಗಮನದ ಸುರಭಿಪರಿಮಳದ ।
ಲೀಲೆಯೊಳು ಸೊಗಸುವ ಮನೋಜನ
ಕೇಳಿಯೊಳು ಮಧ್ಯಮೆಯರೆನಿಸುವ
ಮಾಳವದ ಮಾನಿನಿಯರೆಸೆದರು ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೫೦

ಸುರತಸೌಖ್ಯದ ಲಂಪಟತ್ವದ
ಕರಿಯ ಗಮನದ ಗಿಳಿಯ ನುಡಿಗಳ
ಗುರುನಿತಂಬದ ಶಶಿಯ ಬಿಂಬವನೇಳಿಪಾನನದ ।
ಪುರುಷರನು ಬಲುದೆಱದೆ ಮೋಹಿಪ
ಪರಿಮಳಕೆ ಮಿಗೆ ಕವಿವ ತುಂಬಿಯ
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯರೆಸೆದರಾಪಾಂಚಾಲ ನಾರಿಯರು ॥ ೫೩

ಅಸಿಯಜಂಗೆಯ ವಿಕಟಜಘನದ
ಬಸಿಱ ಬಾಸೆಯ ಸೊಗಸು ಮಿಗೆ ರಂ
ಜಿಸುವ ನಡುವಿನ ಸುೞಿಯ ನಾಭಿಯ ವೃತ್ತಕುಚಯುಗದ ।
ಎಸೆವ ನಗೆಗಂಗಳ ವಿನೋದ
ಪ್ರಸರದೇಱ್ಗಯ ಕಾಮರಸ ಪಸ
ರಿಸುವ ಸುರತದ ಗುಜ್ಜರಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೫೪

ಘನತರದ ನಖಹತಿಗೆ ಘನಚುಂ
ಬನದ ಸೌಖ್ಯಕೆ ನಾಗರಿಕರನು
ಮನವೊಲಿದು ಕೈಕೊಳ್ವ ಸುರತದ ಚಪಳತೆಯೊಳೆಸೆವ ।
ಮುನಿಸುಹರಿಸಕೆ ಕಲಹಸರಸದ
ಕಿನಿಸುಗಳ ತುಂಗೋರುಜಂಘೆಯ
ವನಜಮುಖಿಯರು ಮೆಱೆದರಾಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾರಿಯರು ॥ ೫೫

ನುಡಿಯೊಳಮೃತದ ರಸವನೀಳಿವ
ನಡೆಯೊಳಂಚೆಯ ಸಣಕವಾಡುವ
ಕುಡಿತೆಗಂಗಳ ಬಲೆಯ ಬೀಸುವ ಕಾಮಿಮೃಗಕುಲಕೆ ।
ಬೆಡಗು ಮಿಗೆ ಬಹುಕಾಮಭೋಗದ
ಕಡಲೊಳಗೆ ವಿಟಚಯವ ಮುಳುಗಿಪ
ಕಡುಗರುವೆಯರು ಸೆರಸೆಯರು ತೆಲುಗಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೫೬

ಲಲಿತಸುಖಿ ಸುರತಾಂಗಿ ಸರಸಿಜ
ದಳವಿಲೋಚನೆ ಮಧ್ಯರತಿ ವಿಟ
ನೊಲಿದೊಡೊಲಿಯಳು ಬರಸಿ ಬೆರಸದೆ ಮನವ ಬೈಚಿಡುತೆ ।
ನಳಿನಮುಖಿ ಬೇಟದೊಳು ಬೇಗೆಯ
ಬಳಯಿಸಳು ಕಡುಚಪಳೆ ಸುರತದ
ಕಳೆಯನರಿವ ಕಳಿಂಗವನಿತೆಯರೆಸೆದರೊಗ್ಗಿನೊಳು ॥ ೫೭

ಶಶಿಕಾಂತಿ ಸರೋಜಮುಖಿಯನು
ಕೂಲರತಿ ಕಮನೀಯರೂಪಿಣಿ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಕಠಿಣಕುಚಯುಗೆ ರಾಗವತಿಯೆನಿಪ ।
ಲೀಲೆಯೊಳು ಲೋಕವನು ಮೋಹಿಸಿ
ಸೋಲಿಸುವ ಸೊಬಗೆಯರು ಸಖಿಯರ
ಮೇಳವಣೆಯೊಳು ಮೆಱೆದರೊಡ್ಡಿಯ ದೇಶದಬಲೆಯರು ॥ ೫೮

ಗುರುನಿತಂಬದ ತರಳನಯನದ
ಕರಿಯುಗಮನದ ಗೌರವರ್ಣದ
ಸರಸಿಜಾನನಕಾಂತಿಗಳ ಪಾಟಳಿಯ ಪರಿಮಳದ ।
ಪುರುಷಕೇಳಿಯ ಕುಹಕಭಾವದ
ಬರಕೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಲೆಗಳ
ತರುಣಿಯರು ಶೇಸೆನಿಸಿದರು ಗೌಳವದ ನಾರಿಯರು ॥ ೫೯

ಒಲಿಸಲಱಿಯರು ವಿಟರ ಚಿತ್ತವ
ನಿಲಿಸಲಱಿಯರು ಕೂರ್ತೊಡೆಯುಂ ತಾಂ
ಹಲವುಮಾತಿನೊಳಸುವನೀವರು ಹುಸಿಯ ಹುರುಡಿನೊಳು ।
ಕಲಹವನು ಕಲ್ಪಿಸುವರಭಿಮತ
ಚಳಮನದೊಳಾಡುವರು ಸುರತ
ಕ್ಕೊಲಿದು ಕೂಡುವ ಮನದವರು ಮಲಹಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ॥೬೦

ಮುಸುಕಿನೊಳು ಮೂಲೋಕವನು ಮೋ
ಹಿಸುವ ಕಡೆನೋಟದೊಳು ಕಂಡವ
ರಸುವನಲ್ಲಾಡಿಸುವ ಕೂಟದೊಳಮರಪದವಿಯನು ।
ಹುಸಿಯೆನಿಸಿ ತೋಱಿಸುವ ಮದನನ
ಹೆಸರ ಬಿರುದನು ಜಗದೊಳಗೆ ಸಾ
ಱಿಸುವರೆಸೆದಿಹರಲ್ಲಿ ಹೊಯಿಸಳದೇಶದಬಲೆಯರು । ೬೧

ನೋಡಲಱಿಯರು ವಿಟರ ಚಿತ್ತವ
ಕೂಡಲಱಿಯರು ಬಳಸಿ ಬೇಟವ
ಮಾಡಲಱಿಯರು ಹಣದೊಳಗೆ ಮಿಗೆ ಜೀವದುಱುವೆಂದು ।
ಬೇಡಿ ಬೇಸರಿಸುವ ವಿಲಾಸದ
ಜೋಡಿಗಳ ತೋಱಿಸುವ ಜೌವನ
ಗೇಡಿಗಳು ಚೆಲುವಾದರೈ ಕೊಂಕಣದ ವನಿತೆಯರು ೬೨

ಮುಡಿಯ ಭಾರದೊಳೊಲಿದು ತುಱುಬಿದ
ತೊಡಬೆಗಳ ಚೆಲುವಿಕೆಯೊಳೂರ್ವಶಿ
ಪಡಿಯೆ ಸಾರೆಂಬಂತೆ ಮೋಹಪ್ರೊಯ್ಯಾರದೊದವುಗಳ ।
ಸಡಗರದೊಳೆನಿಸುಳಿನುಡಿಗೆ ತಲೆ
ಗೂಡಹಿಸುವ ಮಿಗೆ ನೆರೆದರಾದೊಡೆ
ಕಡೆಯ ಕಾಣಿಸುವಧಟೆಯರು ತುಳುವಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ॥] ೬೩

ಮುರಿದು ನೋಡಿದೊಡಖಿಳರಾಜರು
ಸಿರವ ಬಾಗಲು ಲಾಬ ಮೋಳವ
ತುರುಕ ಕೊಂಕಣ ಗೌಳ ಗುಜ್ಜರ ವಂಗ ಹಮ್ಮೀರ ।
ವರಕಳಿಂಗಾದಿಗಳು ಬೆಸಸೆನು
ತಿರಲು ಕೋಮಲಿಕೆಯುರು ಸಿತಟಾ
ಮರವ ಚಿಮ್ಮಲು ಭೂಪ ಮೆಱೆದನು ಸಿಂಹಪೀಠದೊಳು ॥ ೬೪

ಆವರೀತಿಯುಡಾವವಿಸ್ತರ
ವಾವದೇಶದ ಸಿರಿಯು ಸತಗರ
ಬಾವಪರಿಯ ವಿಲಾಸವಾವವಿಡಾಯಿ ತಾನೆನಲು ।
ಹಾವು ಹಬವಿಗೆಯಾಡ ರಾಯನು
ರಾವಣಾರಿಯ ಕಾಣಿಕೆಗೆ ಬಲು
ಠೀವಿಯನು ತೋಱಿದನು ಸಾಱುವ ಭಟ್ಟರೋಳಿಯೊಳು ॥ ೬೫
*
ಬರಲಿ ಕರೆ ಕೈತವದ ಶಿಕ್ಷಾ
ಗುರುವನೆಂದವನೀಶ ದೂತರ
ಹರಿಯಬಿಟ್ಟನು ಹರಿಯ ನಿಳಯಕೆ ಹರಿಯ ಬೇಗದೊಳು ।

---

* ವಿಭವವೆಸೆದುದು ವಿಗಡನೂತನ
ದೆಭವನೋಲಗದಂತೆ ಥಾಳಿಪ
ರೆಭಸಿಗನು ರಣರಂಗಚೌಪಟವಲ್ಲ ಕುರುರಾಯ ।
ಸಭೆಯ ಸಡಗರಿಸಿದನು ಕರೆ ಕರೆ
ತ್ರಿಭುವನದೊಳತಿವೈವ ಗಡ ಎಂ
ದಭಿನುತನು ಕಳುಹಿದನು ವಿದುರನವಸೆಗೆ ಪಡಿಹರರ ॥

ಈಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ೬೫ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಚರರು ಹರಿತಂದಸುರರಿಪುವಿನ
ಚರಣದೊಳು ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ನೊಸಲೊಳು
ಕರಪುಟಾಂಜಲಿ ಮೆಱೆಯುತಿರೆ ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡಿದರು ॥ ೬೬

ದೇವ ದೇವರ ಸಮಯುವನೆ ರಾ
ಜೀವನಾಭನು ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಳು
ಭಾವನವರಕ್ಕೈದರೆ ಹರಹರ ಬಹೆವು ನಾವೆನುತೆ ।
ರಾವಣನ ಪಕ್ಷ ನೆಲಸಿತಿವನೊಳು
ಸಾವಿಗಂಜುವನಲ್ಲ ಖಳ ಮಾ
ಯಾವಿದನು ನಮ್ಮುಕುತಿ ಕೊಳ್ಳದು ವಿದುರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೭

ಎನುತೆ ಮಂಚವ ನಿಳಿದು ವರಕಾಂ
ಚನವರೂಥಕೆ ಕೈಗುಡುವ ಯದು
ಜನಸರುಗ್ಗ ಡಣೆಯೊಳು ಬಿಜಯಂಗೈದನಸುರಾರಿ ।
ಮುನಿನಿಕರ ಸಂದಣಿಸಿ ತಭ್ರದೊ
ಳನಿಮಿಷಾವಳಿ ನೆರೆದುವಿಭಪುರ
ಜನವೊಡನೆ ನಡೆತರಲು ಹರಿ ಬರುತಿರ್ದನೋಲಗಕೆ ॥ ೬೮

ಕಲಿಮಲದ ಹೊಲೆಗಲಸಿದಿಭಪುರಿ
ಯೊಳಗೆ ಸಿರ್ಮಳವಾಯ್ತು ಕೃಷ್ಣನ
ಸುಲಭದರ್ಶನದಿಂದೆ ಬೆಂದುವು ಜನದ ಭವಬೀಜ ।
ಲಲನೆಯರು ತಂತಮ್ಮ ನಯನಂ
ಗಳಿಗೆ ದೇವನ ತಂದು ಸಮ್ಮದ
ಪುಳಕಿತಾಂಗಿಯರಾದರೆಲೆ ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪ ॥ ೬೯

ದೇವ ಬಂದನು ತನ್ನ ನೆನೆವರ
ಕಾವ ಬಂದನು ದೈತ್ಯಕುಲವನ
ದಾವ ಬಂದನು ಭಾಗವತಜನಲೋಲುಪನು ಬಂದ ।

ಭಾವಿಸುವ್ರೊಡಘಹಾರಿ ಬಂದನು
ವ್ರೋವಿ ಭಜಿಸಲು ತನ್ನ ಬೀಱುವ
ದೇವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಣ ಬಂದನೋಲಗಕೆ ‖ ೭೦

ಅರಸ ಬಂದನು ಭಾಗವತಜನ
ಪುರುಷ ಬಂದನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲ
ಕರುಣಿ ಬಂದನು ತನ್ನ ನೆನೆದೊಡೆ ಪರಮಪದವೀವ ।
ಪರಮಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಬಂದನು
ದುರಿತದುರ್ಗವಿಭಾಡ ಬಂದನು
ಧರೆಯ ಸಲಹುವ ದೇವ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ‖ ೭೧

ಕಂಜಸಂಭವಪಿತನು ಬಂದನು
ನಂಜಿನೊಳು ಪವಡಿಸಿದ ಬಂದನು
ಕುಂಜರನ ಮೊಱೆಗೇಳಿ ಸಲಹಿದ ದೇವ ತಾಂ ಬಂದ ।
ಅಂಜಿದಸುರನ ಕಾಯ್ದ ಬಂದನು
ಬಂಜನೆಗೆ ಬಲುದೈವ ಬಂದ ಧ
ನಂಜಯಾದ್ಯರ ಭಾವ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ‖ ೭೨

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನು ಬಂದ ಯದುಕುಲ
ವರಶಿರೋಮಣಿ ಬಂದ ದಾನವ
ಶರಧಿವಡಬಾನಲನು ಬಂದನು ಸಿರಿಯರಸ ಬಂದ ।
ದುರಿತಕದಳಕುಠಾರ ಬಂದನು
ಸುರಸಮೂಹಾರಿ ತನು ಬಂದನು
ವರದ ಗದುಗಿನ ವೀರನರಯಣ ಬಂದನೋಲಗಕೆ ‖ ೭೩

ಯಾದವರ ಕುಲತಿಲಕ ಬಂದನು
ಸಾಧುಸಜ್ಜನರರಸ ಬಂದನು
ಮೇದಿನೀರಿಪುವಿಪಿನದಹನಕೃಶಾನು ತಾಂ ಬಂದ ।

ವೇದವೇದ್ಯನು ಬಂದನಿದೆ ಸನ
ಕಾದಿಪೂಜ್ಯನು ಬಂದನಬುಜಭ
ವಾದಿದೇವಪ್ರಿಯನು ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ॥ ೭೪

ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಶಯನ ಬಂದನು
ವಾರಿಜೋದರ ಕೃಷ್ಣ ಬಂದನು
ಧಾರಿಣಿಯ ಹೊಱೆಗಳೆಯಲೋಸುಗ ಮನುಜವೇಷದೊಳು ।
ಭೂರಿದೈತ್ಯರನೊರಸಿ ಕೌರವ
ವಾರಿಧಿಯ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಲೆಂದೇ
ಘೋರಸನ್ನೆತರುತಿರ್ದ[1] ನಂದು ನೃಪಾಲನೋಲಗಕೆ ॥ ೭೫

ಕ[illegible]ತರ ಕಡುದುರಿತರಾಶಿಗೆ
ಕೆಂಡವನು ಬೀಱುತ್ತ ಕೈಗಳ
ಮಂಡೆಗಾನಿಸಿದವರಿಗುದ್ಭವಕೋಟಿಗಳ ಸುಡುತ ।
ಚಂಡಮತಿಯೊಳು ಹೊಗೞಿದವರಿಗೆ
ಹಿಂಡುಮುಕುತಿಯನೀಯುತುವ ಉ
ದ್ದಂಡದೇವನು ಬರುತುಮಿರ್ದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ॥ ೭೬

* ರಾಮ ಬಂದನು ಸಕಲಮುನಿಜನ
ಪ್ರೇಮಿ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರ ಸು
ಕ್ಷೇಮಿ ಬಂದನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಗ್ರಜ ನಿಖಿಳದಾತಾರ ।
ಭೂಮಿಯೊಳಗರ್ಥವನು ಬೇಡಲಿ
ಕಾಮಹಾತ್ಮನು ತಾನೆ ಬಂದನು
[2] ಭೀಮಬಲಮುರವೈರಿ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ॥ ೭೭

---

[1] ನಂಧ, ಖ. * ಈ ಪದ್ಯವು, ಚ. ಣ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.
[2] ಕಾಮಪಿತ, ಕ. ಖ.

ಸುರರ ಸಲಹಿದ ದೇವ ಬಂದನು
ನರನ ಜೀವನಸಖನು ಬಂದನು
ಪರಮಕರುಣೋದಯನು ಬಂದನು ಕಾಮಪಿತ ಬಂದ ।
ದುರುಳರಾವಣವೈರಿ ಬಂದನು
ಸಿರಿಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣ ಬಂದನು
ವರೆಯಹಲ್ಯೆಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿತ್ತವ ಬಂದನೋಲಗಕೆ ॥ ೭೮

ಬರಲು ಮುರರಿಪುಗಿದಿರುವೆಂದುದು
ಸುರನದೀಜದ್ರೋಣ ಗೌತಮ
ಗುರುಸುತಾದಿಸಮಸ್ತಭೂಪಚಯಮೂಪಸಂದೋಹ ।
ಚರಣದೊಳು ಚಾಚಿದರು ಭೂಮೀ
ಶ್ವರರು ಮಕುಟವನಂದು ತಾರಾ
ಪರಿವೃತೇಂದುವಿನಂತೆ ಮೆಱೆದುದು ಹರಿಯ ಪದನಖರ ॥ ೭೯

ಅರಿದಲ್ಲ ಮುರವೈರಿ ಸನಕಾ
ದ್ಯರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಸುಳಿಯದಂಘ್ರಿಯು
ದರುಶನದ ಫಲಭೋಗ ಸಾರಿದುದಸ್ಮದಾದ್ಯರಿಗೆ ।
ಸುರನರೋರಗರೊಳು ಕೃತಾರ್ಥರು
ನಿರುತವಾವಲ್ಲದೊಡೆ ನಿಮ್ಮಯ
ಸರಸಿಜಾಂಘ್ರಿಯ ಸೇವೆ ದೊರಕುವುದಾವಮುನಿಗಳಿಗೆ ॥ ೮೦

ಎಂದು ಗಂಗಾನಂದನನು ನಲ
ವಿಂದೆ ಕೈಗುಡೆ ಸುರಗಿರಿಯ ತುದಿ
ಯಿಂದೆ ಮಱಿಮಿಂಚುಗಳ ಮುಗಿಲಿಳಿವಂತೆ ಭೂತಳಕೆ ।
ಅಂದು ನೀಲಾಚಲನಿಕಾಯನು
ಸುಂದರಾಂಗದ ಕೌಸ್ತುಭಪ್ರಭೆ
ಯಿಂದೆ ಕಾಂಚನರಥವನಿಳಿದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೮೧

ಸಮರಸರ್ವಜ್ಞರುಗಳಂಘ್ರಿಗೆ
ನಮಿಸಿದರು ಬರಲೋಲಗವು ಸಂ
ಭ್ರಮದೆ ಸಿರಿದಲೆವಾಗುತಿರ್ದುದು ನೊಸಲ ಕೈಗಳೊಳು ।
ಕಮಲಗಣ್ಣನ ದೇವನೇ ಸಾ
ಕೆಮಗೆ ಮಾಡುವುದೇನೆನುತೆ ತ
ತ್ಕುಮತಿಕೌರವನಿಳಿಯದಿರ್ದನು ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರವ ॥ ೮೨

ಸೆಣಸು ಸೇರದ ದೇವ ನಿದಿರೊಳು
ಮಣಿಯದಾತನ ಕಾಣುತುಮೆ ಧಾ
ರಿಣಿಯ ನೌಕಿದನುಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂದೆ ನಸುನಗುತೆ ।
ಮಣಿಖಚಿತಕಾಂಚನದ ಪೀಠದ
ಗೊಣಸು ಮುಱಿದುದು ನಭದೆ ಸುರಸಂ
ದಣಿಗಳಾ ಎನೆ ಹೊರಳಿ ಬಿದ್ದನು ಹರಿಯ ಚರಣದೊಳು ॥ ೮೩

ಧರಣಿಪತಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇ
ಲಿರದೆ ಬಹರೇ ನಾವು ಬಂದೇ
ಪರಸುವೆವು ತಪ್ಪಾವುದೆನುತೆತ್ತಿದನು ಮಸ್ತಕವ ।
ಸುರನದೀಸುತ ಕೈಗುಡಲು ಕೇ
ಸರಿಯ ಪೀಠಕೆ ದೇವ ಬಂದನು
ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿಗಳ ಸುಸನ್ಮಾನವನು ಕೈಗೊಳುತೆ ॥ ೮೪

ಹರಿಯು ಹರಿವಿಷ್ಟರದ ಬಲದೊಳು
ಧರಣಿಪತಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಾತನ
ಹಿರಿಯಮಗನೆಡವಂಕದೊಳು ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಸಹಿತ ।
ಹರಿಯ ನೇಮವ ಕೊಂಡು ಸನ್ಮುನಿ
ವರರು ಕುಳ್ಳಿರ್ದರು ನದೀಸುತ
ತರಿಸಿದನು ಪಡಿಗವನು ಹೊಂಗಲಶದ ಸುವಾರಿಗಳ ॥ ೮೫

ಚರಣಯುಗಳವ ತೊಳೆದು ತೀರ್ಥವ
ಸಿರದೊಳಾಂತು ಮಹಾನುಭಾವನ
ದರುಶನದೆ ಮಮ ಜನ್ಮ ಸಫಲವೆನುತ್ತೆ ಕೈಮುಗಿದು ।
ಪರಶುರಾಮಾದಿಗಳ ಮಿಗೆ ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದುಪ
ಚರಿಸಿ ಹೊಂಬಟ್ಟಲೊಳು ವೀಳೆಯವಿತ್ತನನಿಬರಿಗೆ॥ ೮೬

ಕುಶಲವೇ ಕುರುರಾಯ ಬಾರೈ
ಮುಸುಡ ದುಗುಡವಿದೇನು ಬಾ ಯೆಂ
ದಸುರರಿಪು ಕೌರವನ ಕರೆದನು ತನ್ನ ಸಂಮುಖಕೆ ।
ಉಸಿರಲಮ್ಮೆನು ಭಾವತನದೊಂ
ದೆಸೆವೆಸಲುಗೆಗೆ ನೇಮವಾದೊಡೆ
ಬಿಸಜಲೋಚನ ಬಿನ್ನಹವನವಧರಿಸಬೇಕೆಂದ ॥ ೮೭

ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈವಿರೆಂದು ಮ
ಹಾವಿಲಾಸದೊಳಳವಡಿಸಿ ನಾ
ನಾವಿಧದ ಷಡುರಸವ ತರುಣಿಯರಿಂದ ಸವೆಸಿದೆನು ।
ದೇವ ನಮ್ಮರಮನೆಗೆ ಬಾರದೆ
ನೀವು ವಿದುರನ ಮನೆಯೊಳುಂಡಿರಿ
ಗೋವಳಿಗತನ ನಿಮ್ಮ ಮೈಸಿರಿ ತಪ್ಪದಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೮೮

ಈ ಕೃಪನದೀ ದ್ರೋಣನೀ ಗಂ
ಗಾಕುಮಾರನ ಮನೆಯ ಹೊಗದವಿ
ವೇಕಿ ತೊತ್ತಿನ ಮಗನ ಮನೆಯೊಳು ಹಸಿವ ನೂಕಿದಿರಿ ।
ಸಾಕಿದಾತನು ನಂದಗೋಪನು
ಕಾಕಬಳಸಲು ಸಲ್ಲದೇ ನಿಮ
ಗೇಕೆ ರಾಯರ ಠೀವಿ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೮೯

ಕುರುಪತಿಯ ಬಿಱುನುಡಿಯ ಕೇಳಿದು
ಕರಣದೊಳು ಕೋಪಾಗ್ನಿಯುಕ್ಕಲು
ಕೆರಳಿ ನಿರ್ಭೀತಿಯೊಳು ನುಡಿದನು ವಿದುರನರಸಂಗೆ ।
ದುರುಳ ನೀಂ ನಿಂದಿಸಿದ ನುಡಿಗು
ತ್ತರವನೀಯಲುಬದೇಕೆ ನಿಮ್ಮಯ
ವರಜನನಿಗಾದಿಯೊಳು ಗಂಡನದಾರು ಹೇಳೆಂದು ॥ ೯೦

ನಾನಲೇ ತೊತ್ತಿನ ಮಗನು ಕೇಳ್
ನೀನಲೇ ಅಜಪುತ್ರ ಸಕಟಾ
ದಾನವಾಂತಕ ಬಲ್ಲನಿಬ್ಬರ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದುಗಳ ।
ನೀನು ನಿನ್ನಯ ಕೊಂಕುಕೊರತೆಯ
ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಯ ನೋಡವನಿಬರ
ನೇನುಕಾರಣ ನುಡಿವೆ ಕುರುಪತಿ ಯೆಂದನಾ ವಿದುರ ॥ ೯೧

ಕಡುಮುಳಿದು ಕಲಿಭೀಮ ನಿನ್ನಯ
ತೊಡೆಗಳನು ಮುಱಿವಾಸಮಯದೊಳು
ಪಿಡಿದು ನಿನ್ನನು ಕಾಯಬೇಕೆಂದುಱುಹಿದೆನು ಧನುವ ।
ಕೆಡೆ ನುಡಿಸಿಕೊಂಡಿನ್ನು ಕಾವೆನೆ
ಪೊಡವಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ವಿದುರನು
ಹಿಡಿದ ಬಿಲ್ಲನು ಮುಱಿದನಾ ಕುರುಸೇನೆ ಕಳವಳಿಸೆ ॥ ೯೨

ಧನು ಮುಱಿಯೆ ಗಾಂಧಾರಿ ಗತಲೋ
ಚನರು ಮಂಮಲಮಱುಗಿದರು ಭೂ
ಪನ ದುಗುಡ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣರಱಲಿದರು ।
ಮನದ ಹರುಷದೊಳಂದು ಮಧುಸೂ
ದನನು ವಿದುರನ ತಿಳಿಹಿ ಕೇಳಲೆ
ಜನಪ ಕೌರವರಾಯ ನಮ್ಮಯ ಶೀಲ ಬೇರೆಂದ ॥ ೯೩

ಪ್ರಿಯದೊಳುಂಬುದು ಮೋಹು ವಿಷದಾ
ಶ್ರಿಯದೊಳುಂಬುದು ಮಾನವರಿಗಿದು
ನಿಯುತವೆಂತಲ್ಲಿದುವೆ ಕೇಳ್ಕೌರವರ ರಾಯ ।
ಪ್ರಿಯನು ನೀನೆಮಗಲ್ಲ ವಿಷದಾ
ಶ್ರಿಯವು ತಾಂ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಾ
ಲಯದೊಳೆಮಗೆಂತೂಟ ಸಂಭವಿಸುವುದು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೯೪

ಹಗೆಯನುಣಿಸುವುದಾಗದೈ ವೈ
ರಿಗಳ ನಿಳಯದೊಳನ್ನಪಾನಾ
ದಿಗಳ ಕೊಳಲಾಗದು ನಿಧಾನಿಸೆ ರಾಜನೀತಿಯಿದು ।
ಬಗೆಯೆ ನೀಂ ಪಾಂಡವರಿಗಹಿತನು
ವಿಗಡಪಾಂಡವರೆನ್ನ ಜೀವನ
ಹಗೆಯ ನಂಬುವೆನೆಂತು ಹೇಳೈ ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೯೫

ಸೇರುವೆನು ಸಕಳಂಕಚಂದ್ರನು
ವಾರಿಧಿಗೆ ನೀನಖಿಳಗೋಪೀ
ಜಾರ ಜಾರೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಂ ಜೀವ ತಪ್ಪೇನು ।
ಆರು ತಮ್ಮಂದದ ಮಹಾತ್ಮರ
ಸೇರುವರಲೈ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಕೂರುಮೆಗೆ ನಾನಂಜೆ ನೀಂ ಬಂದನುವ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೯೬

ಕುಲದವನ ಹೃದಯಾಂಧಕಾರವೆ
ಕಲಿಚಲೆಂದು ಹಿಮಾಂಶು ಹರಹಿದ
ನೆಳೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳನೆನಲು ಸುರರಿಪುಕುಲಾಂತಕನು ।

ತೊಳಪ ದಶನವೆಯೂಖತತಿ ಹೊಳೆ
ಹೊಳೆಯೆ ನುಡಿದನು ತತ್ಸಭಾವಂ
ಡಲಮಹಾಬ್ಧಿಯು ನುಡಿದರೆಯು ತನಿಗಡಣವೆಡಗಿರಲು ॥ ೯೭

* ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸ್ವಾಮಿ ಕೌರವನನ್ನು ಜರೆದುದು.

ಸೂಚನೆ

ಬಿಡು ನೆಲನ ಕೇಡುಗರ ಮಾತಿಂ
ಗೊಡಬಡದಿರಂತಕನ ನಗರಿಗೆ
ನಡೆಯಬೇಡೆಂದಸುರರಿಪು ಕೌರವನನುಱೆ ಜಱೆದ ॥

ಅವಧಿ ಸವೆದುದು ಪಾಂಡವರು ನಿ
ನ್ನವರು ವನವಾಸಪ್ರಯಾಸದೆ
ನವೆದರವದಿರ ಕೂಡಿ ಬದುಕುವುದಧಿಕಗುಣ ನಿನಗೆ ।
ಅವನಿಯರ್ಧವನೀವುದೀಯು
ಧ್ರುವದ ಬಾಟಿಕೆಯೊಳಗೆ ಪುರುಷಾ
ರ್ಥವನು ಸಂಚಿಸೆ ಕಲಿಯಬೇಹುದು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧

* ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ— ೯೭ನೆಯ ಪದ್ಯದಕೆಳಗೆ.

ಸಿರಿವರನು ಯಾದವರ ಕುಲದೊಳು
ವರಮಹಾತ್ಮನು ಕೃಷ್ಣರಾಯನು
ಮರುಳಕೌರವನೀತಿ ಯಾದವನೀತಿ ವಚನವನು ।
ಇರದೆ ಕೇಳುತೆ ಮನದೊಳಗೆಯುತಿ
ಪರುಷದಿಂ ಕೌರವಗೆ ನುಡಿದನು
ವರಮಕರುಣಾಸಿಂಧು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥

ಅರಸುತನ ತನಗಧಿಕವಾಗುತೆ
ಬರಬರಲು ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳು ತರ
ಪರಿಸಿ ಕಾಣವು ವರ್ತಮಾನದ ನೃಪರ ಬಳಿಕೆಯಿದು ।
ಸಿರಿಯು ಮದವೆಂಬಧಿಕತಾಮಸ
ದೊರಕಿದಾಗಳ್ ನೀತಿಕಾಱರ
ಪರಮವಚನಾಂಜನದಿನುಜ್ಜ್ವಲಿಸುವುದು ನಯವೆಂದ ॥ ೨

ಕೋಶ ಬಲ ತಳತಂತ್ರಹೆಚ್ಚಿದ
ದೇಶ ದುರ್ಗವಮಾತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಮ
ಹೀಶಜನವೆಂಬಿದುವೆ ಕೇಳ್ ಸಪ್ತಾಂಗಸನ್ನಾಹ ।
ಈಸು ನಿನಗುಂಟಿಲ್ಲ ಮಿತ್ರಮ
ಹೀಶರೆಂಬುದು ಕೊಱತೆ ಪಾಂಡವ
ರಾಸಹಾಯವು ಬರಲು ಬಳಿಕಿದಿರಿಲ್ಲ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೩

ಹೇಳಿದೀಸಪ್ತಾಂಗದೊಳಗೊಂ
ದೇಳಿ ದಿಟವಾಗಿರ್ದ ನೃಪತಿಯು
ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಸಂದೇಹವಱಿಯಾ ರಾಜನೀತಿಗಳ ।
ಹೇಳಲಮ್ಮುವರಿಲ್ಲ [1] ಹಿತವನು
ಹೇಳಿದೊಡೆ ಕೈಕೊಳ್ಳ ಕುರುಕುಲ
ಮೌಳಿ ನಯದೊಳು ನಡೆಯಕಟ ನೀನೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೪

ಸಾಮವೆಂಬುದು ರಾಜನೀತಿಗೆ
ತಾ ಮನೋಹರರೂಪು ಬದುಕುವ
ಭೂಮಿಪಾಲರ ವಿನುತವಿಭವಕೆ ಬೀಜಮಂತ್ರವಿದು ।
ಸಾಮ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ನೀತಿವಿ
ರಾಮವಾಗದೆ ಬಿಡದು ದಂಡದ
ಸೀಮೆಯೆಂಬುದುಪಾಯದೊಳು ಸಾಮಾನ್ಯತರವೆಂದ ॥ ೫

1 ಹಿತವರು, ಚ.

ಮಾಡಿದಪಕಾರಂಗಳನು ಮಱೆ
ದಾಡರವರತಿಮೋಹದೊಳು ನೀಂ
ಗೂಡಿ ಬದುಕುವ ನುಡಿಯ ನುಡಿವರು ನಮ್ಮ ಮನ ಮೆಚ್ಚಿ ।
ಕಾಡಿನೊಳಗಾಡಿದರು ದುಃಖವ
ತೋಡಿದರು ನೀನವರಿಗುಚಿತವ
ಮಾಡಿ ನಾಡನು ಕೊಡುವುದೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೬

ವಿದುರನುತ್ಸವ ಕೃಪನ ಸನ್ಮುದ
ನದಿಯ ಮಗನೊಲುವಂಧನೃಪನ
ಭ್ಯುದಯ ಕೇಳಂದಸುರರಿಪು ನಯನುಡಿಯ ಗಡಣಿಸಲು ।
ಮದದ [1] ವೈಗಾಡಿಕೆಯ ಮನಲೇ
ಪದ ಮಹಾಖಳನಷ್ಟಭೋಗ [2] ವಿಡ
ಲುದಧಿಯೊಳಗದ್ದಂತೆಯಿದ್ದುದು ರಾಯನಾಸ್ಥಾನ ॥ ೭

ಕಳಕಳಿಕೆ ತಗ್ಗಿದ ಸಭಾವನ
ದೊಳಗೆ ಸಿಂಹಧ್ವನಿಯೊಳವನಿಪ
ಕುಲಕುಠಾರನು ಪರಶುರಾಮನು ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ।
ಎಲೆ ಸುಯೋಧನ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ನಳಲಿಸದಿರ್ದೈ ಲೋಭವತಿವೆ
ಗಳದ ನಿರ್ಬಂಧವು ನಯಜ್ಞರಿಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೮

ದಿವಿಜರಿದಿರಲ್ಲೆಂದು ದಂಭೋ
ದ್ಭವನು ನರನಾರಾಯಣಾಖ್ಯರ
ನವಗಡಿಸಿ ಮುಱಿವಡೆದು ಕೆಟ್ಟನು ಗಾಢಗರ್ವದೊಳು ।
ಅವರೊಳರ್ಜುನ ನರನು ಯದುಸಂ
ಭವನು ನಾರಾಯಣನು ಬಿಡು ನೀ
ನವರ ವೈರವನೆಂದು ಭಾರ್ಗವ ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ॥ ೯

1 ವೈಗಾಣಿಕೆಯ, ಜ. 2 ವಿಡೆ ಬೆದಱಿ ಭಯಗೊಂಡಿದ ರ್ದಾಸ್ಥಾನ ಜನ ಮೌನದಲಿ, ಜೆ. ವಿಡಲಧಟನಿರ್ದಂತಿರ್ದುದಾಯಾಸ್ಥಾನಜನವೆಲ್ಲ. ಕ. ಜ,

ತಪ್ಪಿ ನುಡಿಯನು ಪರಶುರಾಮನು
ದಪ್ಪವಿದು ಲೇಸಲ್ಲ ನೃಪ ನೀ
ನೊಪ್ಪಿಸುವುದರ್ಥಾವನೀತಳವನು ಸರಾಗದೊಳು ।
ತಪ್ಪಿ [1] ನುಡಿದೊಡೆ ಗರುಡದೇವನ
ದಪ್ಪವನು ಹರಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಸುಡನೆ
ಒಪ್ಪಿ ತಾಗದಿರೆಂದು ನುಡಿದನು ಕಣ್ವನರಸಂಗೆ ॥ ೧೦

ಅಹುದು ಕಣ್ವನ ಮಾತು ಕೃಷ್ಣನ
ಮಹಿಮೆ ಘನವಿದನರಿದು ಗರ್ವ
ಗ್ರಹವಿಡಿದು ಮರುಳಾಗದಿರು ಮುನ್ನೊಬ್ಬ ಗಾಲವನು ।
ಬಹಳಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ತೊಳಲಿದು
ಮಹಿಯೊಳಲ್ಲಿಯು [2] ಘಟಿಸದಿರಲವ
ನಹವ ಮುರಿದನು ಬಳಿಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯೆಂದು ॥ ೧೧

ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಯಯಾತಿ ನಾಕದೊ
ಳಮ್ಮವೋಲಾರುಂಟು ಜಗದೊಳು
ದರ್ಮಪರರೆನೆ ಸುರರು ಹಗಱಿಕ್ಕಿದರು ಪೊಡವಿಗೆ ।
ದರ್ಮ್ಮಪತ ಹುಲುವಟ್ಟೆಯೆನಿಸುವ
ಹಮ್ಮಿನೊಳು ಕೆಡಬೇಡ ನೀತಿಯ
ನೆಮ್ಮದವ ಕೆಡನೆಂದು ನಾರದ ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ॥ ೧೨

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾವು ಪಾಂಡವ
ರವರು ಬನದೊಳು ಕಂದಮೂಲವ
ನಿವರು ಕೊಳ್ವರು ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಪಂಗೇಕೆ ಭೂಮಿಸರ ।
ಇವರದಾವನ ಪಕ್ಷಪಾತ
ವ್ಯವಹರಣೆಯವರಲ್ಲ ಕೇಳಿಂ
ದಿವರ ನುಡಿಗಳನೆಂದು ನುಡಿದನು ಮತ್ತೆ ಮುರವೈರಿ ॥ ೧೩

[1] ನಡೆದೊಡೆ, ಚ.　　[2] ಗಳಿಸುತಿರಲವನ, ಚ, ಜ.

ಬೆರಳ ಮಿಾಸೆಯೊಳಿಡುತೆ ಕಿಱುನಗೆ
ವೆರಸಿ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ವದನವ
ತಿರುಗಿ ನೋಡುತೆ ಹರಿಯ ನುಡಿಗಳ ಕಿವುಡುಗೇಳುತ್ತೆ |
ಮರುಳುತನದಾಳಾಪವೇತಕೆ
ಮುರಮಥನ ಪಾಂಡವರ ಕಥನವ
ನೊರೆಯದಿರು ಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಶೂಲವಿದೆಂದನಾಭೂಪ || ೧೪

ಮಾವ ಮೊದಲು ಸಹಾಯ ಮಧ್ಯದೊ
ಳಾವಿರಾಟನ ಸಖ್ಯ ಕಡೆಯೊಳು
ನೀವು ಮಮ ಜೀವಾ ಹಿಯೆಂಬಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾಂಡವರ |
ನಾವು ಕಡೆಯೊಳು ಹೊಱಗು ನಮಗಿ
ನ್ನಾವ ಭೂಪರ ಸಖ್ಯವಿರ್ಪುದು
ದೇವ ನಾಚಿಸಬೇಡ ಸಂಧಿಯ ಮಾತ ಮಱೆಯೆಂದ || ೧೫

ಅವರು ನಮ್ಮೊಳು ಸರಸವಾಡುವ
ಹವಣಿದಲ್ಲದೆ ರಾಜಕಾರ್ಯವ
ನೆವಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಕಳುಹಿದಂದವೆ ಮೆಚ್ಚೆ ನಾನಿದನು |
ಬವರ ಬೇಕೇ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ವುದ
ದವನಿಗಿವನಿಯ ಮಾತ ನೀವಾ
ಡುವೊಡೆ ಪಾಂಡವರೇಕೆ ನಾವೇಕೆಂದು ಖಳ ನುಡಿದ || ೧೬

ಮಾಡು ಸಂಧಿಯ ನಮ್ಮ ವಚನವ
ಕೋಡದಿರು ಸವಿಮಾತುಗಳ ನಿನ
ಗಾಡುವವರಿಗೆ ಚಿತ್ತಗುಡದಿರು ಪಿಸುಣ ಹೊಗಿಸದಿರು |
ನಾಡ ನಾಲಗೆಗೆಳೆಯರೆಂದುದ
ಮಾಡದಿರು ಪಾಂಡವನೃಪಾಲರ
ಕೂಗೆಡಿ ಬಾಳ್ವುದು ಪಥ್ಯ ನಿನಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ || ೧೭

ಅವರಿಗಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದೊಳು ರಾ
ಜ್ಯವನು ಕುಳದೊಡನಿತ್ತು ನೀಂ ಪಾಂ
ಡವಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಾರ್ಯನೆಂಬೀಬಿರುದ ಧರಿಸಿದೊಡೆ ।
ಅವನಿಯೊಳು ನಿನ್ನೊಡನೆ ತಲೆದೋ
ರುವ ನೃಪಾಲಕರಿಲ್ಲ ನುಡಿಗಳು
ಕಿವಿಗೆ ಕರ್ಕಶವೀಗಳಾದೊಡೆ ಮುಂದೆ ಲೇಸೆಂದ ॥ ೧೮

ನೀತಿಗಾಲಯು ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿಯಾ
ಖ್ಯಾತಿಗಿದು ನೆಲೆ ಸಕಲಸೌಖ್ಯ
ವ್ರಾತಕಿದು ಸದ್ಬೀಜವೆನಿಸಿತು ಕೌರವಾನ್ವಯವು ॥
ಭೂತಳದ ಲೋಲುಪತೆಯೊಳು ಕುಲ
ಘಾತುಕರು ತಾವೆಂಬಕೀರ್ತಿಗೆ
ಯೋತು ನೀಂ ನೆಲೆಯಾಗದಿರು ಕೇಳೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೯

ಧರೆಯು ನೃಪರಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೊಳು ಸಮೆಯುವು
ದೊರಕಲಂತದು ಪುಣ್ಯವೆಂಬೀಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯು ।
ಸಿರಿಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ಯರಾದೊಡೆ
ಮೆಱೆಯುಲಱಿವುದೆ ನಿನ್ನ ಸಿರಿ ಕಾ
ತರಿಗತನವನು ಮಾಣು ಕೇಳೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ ॥ ೨೦

ಯಮಜ ನಿನಗೊಪ್ಪಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ಮಮತೆ ನಿನ್ನೊಳು ಹಿರಿದು ಭೀಮನ
ತಮದ ನುಡಿ ಹಿಂಗಿದುದು ನಕುಲನು ನಿನ್ನೊಳೆಂದಱಿಯ ।
ತಮತಮಗೆ ತಮ್ಮೈವರುಜಿ ಸಿ
ನ್ನ ಮಲವಚನವ ಹಾರುತಿಹರಾ
ಭ್ರಮಿತನವ ಮಾಡದಿರು ನೀಂ ಸೋದರರ ಸಲಹೆಂದ ॥ ೨೧

ಧರ್ಮಜನ ಕಡುಮೋಹವೆಂಬುದು
ನಿಮ್ಮ ಚರಣದೊಳಿರಲಿ ಭೀಮನ
ಬಿಮ್ಮು ತಮ್ಮೊಳಗಿರಲಿ ಫಲುಗುಣನೊಲುಮೆಯುಂತಿರಲಿ ।
ಎಮ್ಮ ಭೂಮಿಯೊಳರೆಯ ಬೇಡುವ
ರೆಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲ ಸಂಧಿಗೆ
ತಮ್ಮ ನೊಡಬಡನೆಂದು ದುಶ್ಶಾಸನನ ನೋಡಿದನು ॥ ೨೨

ಬಂಧುಕೃತ್ಯದ ಮಾತು ಸೂರ್ಯಂ
ಗಂಧಕಾರವು ಸೇರುವುದೆ ನಿ
ರ್ಬಂಧದೊಳು ನೀವೇಕೆ ನುಡಿವಿರಿ ರಾಜಕಾರಿಯವ ।
ಸಂಧಿಯಾಗದು ಪಾಂಡವರ ಸಂ
ಬಂಧ ನಮಗೇಕೆನುತೆ ಕರುಣಾ
ಸಿಂಧುವಿನ ಮೊಗನೋಡಿ ದುಶ್ಶಾಸನನು ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೨೩

*
ಈ ಹರಿಯ ನುಡಿಗೇಳು ದೈವದ
ಮೋಹ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ಸುಭಟರ
ಸಾಹಸದೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ ನಂಬದಿರೆಮ್ಮ ಬಲುಹುಗಳ ।
[1] ಆ ಹಿತವನೀಡಾಡದಿರು ವೈ
ದೇಹಿಯನು ಸೆಳೆಗೆಯ್ದ ಸ್ವಾಮಿ
ದ್ರೋಹಿಯನು ಹೋಲದಿರು ಕೌರವ ಎಂದನಾ ಭೀಷ್ಮ ॥ ೨೪

---

* ಕೆಡಿಸದಿರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕುಲದೊಳು
ಕೊಡಲಿಗಾವನು ಹೋತು ವಂಶವ
ಕೆಡಿಸಿ ಕಳೆದೊಡೆ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿನಗಹುದು ।
ನುಡಿಗೆ ನೀಂ ಮತಗುಡದೆ ಗರ್ವದ
ಗಡಣದೊಳು ಮುಂದರಿಯದವದಿರ
ನೊಡಬಡಿಸಿ ಪಾಂಡವರ ಸ್ವಾಮ್ಯವ ಕೊಡಿಸು ನೀನೆಂದ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಐಹಿಕವ, ಕ. ಚ. ಜ.

ಹಲಬರಜ್ಞಾನಪ್ರವೃತ್ತಿಯು
ಚಲದೊಳಗೆ ಕೈಬಳಸಿ ನರಕದೊ
ಳಿಳಿದ ಕಥೆ ಹಲವೆಂದು ಗೌತಮಕಶ್ಯಪಾದಿಗಳು ।
ತಿಳಿದು ನೀತಿಯು ಪದವೆ ತಂತ
ಮ್ಮೊಳಗೆ ಕೌರವಗರುಹಿ ಮುನಿಸಂ
ಕುಲದ ವಚನವ ಕಿವುಡುಗೇಳುತ್ತ ಮೊಗವ ತಿರುಹಿದನು ॥ ೨೫

ವ್ಯಾಸವಚನವನಾವಸಿಷ್ಠಮು
ನೀಶನೊಳುನುಡಿಗಳನು ಕೋವಿದ
ಕೌಶಿಕನ ಕಥನವನು ಕೈಕೊಳ್ಳದೆ ಸುಯೋಧನನು ।
ದೇಶವನು ಪಾಂಡವರಿಗೀವ
ಭ್ಯಾಸವೆಮ್ಮೊಳಗಿಲ್ಲ ನೀತಿಯು
ರಾಶಿಯಾನಹೆನೆನ್ನನೊಡಬಡಿಸುವಿರಿ ನೀವೆಂದ ॥ ೨೬

ಮಗನೆ ಸೋಮಾನ್ವಯವ ನೀರೊಳು
ಹೊಗಿಸದಿರು ದನುಜಾರಿ ಮುನಿದೊಡೆ
ತೆಗೆಯದಿರನೆಮ್ಮಸುಗಳನು ಪಾಂಡವರ ಸಂತೈಸು ।
1 ವಿಗಡತನವಿದು ವಿರಸವಾಹಿಂ
ದೊಗೆದ ಜಾಜಿನ ಗಸಣಿ ಸಾಕೈ
ಮಗನೆ ಬೇಡಿದೆನೆಂದು ತಲೆವಾಗಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೨೭

ಧರ್ಮವಶದೊಳು ದೈವವಿಹುದಾ
ಧರ್ಮವಶದೊಳು ಜಯದ ಜೋಡಣೆ
ಧರ್ಮವಶದೊಳು ಸಕಲಸತ್ಯಜ್ಞಾನಸುಖವಿಹುದು ।

---

1 ವಿಗಡತನವನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ನೀ । ನಗಡುವಾದದ ಹಿಂದೆ ಜಾಜಿನ ಸೊಗಸು ಸಾಕೈ ಮಗನೆ ಯೆಂದಳು ಬಳಿಕ ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ಚ.

ಧರ್ಮವನು ಪಾಲಿಸುವೊಡಾಸ
ದ್ಧರ್ಮ ಪಾಂಡವರೆಭೂಮಿಪಾಲರೊ
ಳುಮ್ಮಹವ ಬಿಡು ಮಗನೆ ಯೆಂದನು ನೃಪಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥

ಮಾತ್ರವಚನವ ಮೀಱಿ ನಿಮ್ಮಯ
ತಾತನಾಜ್ಞೆಯ ನೂಕಿ ಹಿರಿಯರ
ಮಾತುಗಳನತಿಗಳೆದು ಹಿತವರ ಮಾತ ಮನ್ನಿಸದೆ ।
ನೀತಿಯೊಳು ಮನಗುಡದೆ ಘನಗ
ರ್ವಾತುರದೊಳವನಿಪರು ಬಳಸಲು
ನೂತು ಹಲವಱೊಳೇನು ಕೆಡದಿರನೆಂದನಾದ್ರೋಣ ॥ ೨೯

*
ನೆಲನ ಬೇಡುವ ಪಾಂಡವರ ಭುಜ
ಬಲದೊಳಗೆ ಕುಂದಿಲ್ಲ ನೀತಿಯು
ತಿಳುಹಲ್ಕೆತಂದಸುರರಿಪು ಸಾಮಾನ್ಯಬಲನಲ್ಲ ।
ಇಳೆಯೊಳರ್ಧವನೊಪ್ಪಗೊಡು ಯದು
ಕುಲಲಲಾಮನ ನೇಮವನು ನೀಂ
ಸಲಿಸು ಕೆಡಿಸದಿರೀವಿಲಾಸವನೆಂದನಾದ್ರೋಣ ॥ ೩೦

ಪಲವುಹೊಲ್ಲಹಗಳನು ಪಾಂಡವ
ರೊಳಗೆ ನೆನೆದೆನು ಮುಱಕು ಮಾಱಿಯೋ
ನಿಳೆಯು ಲೋಭದೊಳವರ ಕೆಡಿಸುವ ಹದನ ನೆಗೞದೆನು ।

---

* ಇಳೆಯು ಭಾಗವ ಕೊಡೆನು ಸಮರಕೆ
ಕಳನ ಕೊಟ್ಟೆನು ಕೃಷ್ಣನನು ಪೆ
ಗ್ಗಳಿಸಿ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣ ಕೃಪ ಮೊದಲಾಗಿ ನಮ್ಮವರು ।
ಬಲವರವು ನಿಮಗುಳ್ಳಡೀಗಳೆ
ತೊಲಗಿ ಪಾಂಡವರತ್ತ ಜಾಳಿಸಿ
ಹಲವುನುಡಿಯೊಳು ಮುಂದುಗೆಡಿಸದಿರೆಂದು ಖಳ ನುಡಿದ ॥
ಈ ಪದ್ಯವು, ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ೨೯ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ

ನೆಲನ ಕೊಂಡೆನು ಜೂಜುಗಾಱರ
ವಿಲಗದೊಳು ಪಾಂಡವರ್ಗೆ ಪುನರಪಿ
ಹೞುವವೇ ಶರಣಲ್ಲದುಂಟೇ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

ತಾಗುವಪಕೀರಿತಿಗೆ ಹೇಸುವ
ರಾಗಿ ಸತ್ಯವ ಕಾದು ಹೞುವವ
ಭೋಗಿಸಿದೊಡದು ಕುಲಕೆ ಕುಂದೇ ಪಾಂಡುನಂದನರು ।
ನೀಗಿದರು ವನವಾಸವನು ಸರಿ
ಭಾಗದವನಿಯ ಕೊಳ್ವ ಛಲವನು
ಹೋಗಬಿಡುವನೆ ಭೀಮನೆಂದನು ಮತ್ತೆ ಮುರವೈರಿ ॥ ೨೨

* ಸಲುವರಾಜ್ಯದ ಭಾಗವನು ನಿನ
ಗೊಲಿದು [1] ಬಿಡುವರು ಗ್ರಾಮವೈದನು
ಸಲಿಸಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರನು ನಿನ್ನತ್ತ ಮಾಡಿದೊಡೆ ।
ಕುಲದ ಕೊಲೆ ತಪ್ಪುವುದು ಸದ್ಗತಿ
ಸುಲಭವಪ್ಪುದು ನಿನ್ನ ಮನದೊಳು
ಹೊಳೆದ ಹದನನು ಹೇಳೆನುತೆ ನೇಮಿಸಿದನಸುರಾರಿ ॥ ೨೩

ಕೊಡು ಕುಶಸ್ಥಲವನು ವೃಕಸ್ಥಳ
ವೊಡವಿವಾಸಂತಿಯನು ಕುಳವನು
ಕೊಡಿಸಿ ಕಳೆ ಸಿರಿಕರಣದವರೊಳು ವಾರಣಾವತವ ।
ಕೊಡು ನಿನಗೆ ಮನ ಬಂದುದೊಂದನು
ನಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು ಪಾಂಡವರೊಳವ
ಗಡೆಯತನವಂತಿರಲಿ ನೃಪ ಕೇಳೆಂದು ಹರಿ ನುಡಿದ ॥ ೨೪

1 ಬಿಟ್ಟರು, ಕ. ಖ. ಜ.
* ೨೩ನೆಯಪದ್ಯವು, ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

[1] ಬೇಡಿದೈದೂರುಗಳು ನಮ್ಮಯ
ನಾಡುಗಳ ಮಂಡಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ
ರೂಢಿಯೈದೂರುಗಳ ಬಳವಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವು ।
ಬೇಡಲಱಿವನು ಮಾನ ನಿನಗುಂ
ಟಾಡಲೇತಕೆ ನೆಲನ [2] ನೀರಡಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮ ನಿನಗಾನಂಜಿದಪೆನೆಂದ ॥ ೩೫

ಕರೆದು ಮೂಱಡಿನೆಲನ ಧಾರೆಯ
ನೆಱೆದ ಬಲಿ ತಳಕಿಳಿದನೆನ್ನೀ
ಧರೆಯೊಳೈದೂರುಗಳನಿತ್ತನಗಾವವಿಧಿಯಹುದೋ ।
ಪರಮಪುರುಷನು ನೀನು ನಿನಗಾಂ
ಶರಣುವೊಕ್ಕೆನು ಬಂದ ಪತದೊಳು
ಮರಳ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆಂದನು ನಗುತೆ ಕುರುರಾಯ ॥ ೩೬

ಸಲಲಿ ನೀಂ ಪಾಂಡವರೊಳಿತ್ತಿದ
ಚಲದ ಬಳವಿಗೆಯುಕಟ ನಿನ್ನಯ
ಬಳಗ ಬದುಕಲಿ ಮತ್ತೆ ನವೆಯಲಿ ಪಾಂಡುನಂದನರು ॥
ಜಲಧಿಮೇರೆಯ ಮಹಿಯೊಳೊಂದೇ
ಸ್ಥಲವನೈವರಿಗೀವುದೆನೆ ಕಳ
ವಳಗನವಗಡಿಸಿದನು ಜಱೆದನು ಜಗದ ಪಾಲಕನ ॥ ೩೭

ನೆಲದೊಳರ್ಧವನೀವುದಿಲ್ಲಾ
ಸ್ಥಲವನೈದನು ಮುನ್ನ ಕೊಡೆನೆ
ನ್ನಿಳೆಯ ಭಾಗವನೀಸ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಾಣೆ ।
ನೆಲನ ಕಡೆಯೊಳು ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯು
ಚ್ಚಳಿಪ ಧರಣಿಯನಿತ್ತನಾದೊಡೆ
ಬಿಱುಕ ನೀಂ ನಗು ಹೋಗು ಬವರವ ಕೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದ ॥ ೩೮

1 ಬೇಡಿದೊಂದೊಂದೂರು ನಮ್ಮಯ, ಕ. ಜ. ಟ. 2 ಮೂಱಡಿ, ಟ.

ದನವ ಕಾವ್ರದು ಶೀರಿತೇ ಬನ
ಬನವ ತೊಱಲ್ವುದು ಕಡೆಯನೈದಿತೆ
ಮುನಿಗಳನು ಬೋೞಗಳನೆಱಗಿಸಿಕೊಳ್ವುದನು ಬಿಸುಟು ।
ವನನಿಧಿಯನೆಡೆಗೊಂಡು ನಡುಹಾ
ವಿನೊಳು ಹಕ್ಕೆಯನುಡುಗಿ ತವ್ನೊಳು
ಮನಕತವ ತಿಳುಹಲೋಸುಗ ಬಂದೆ ದಿಟವೆಂದ ॥ ೩೯

ಹಗೆಯು ಸಂಧಿಯು ನಿವದೊಳವ್ಮಯು
ಬಗೆಯನಱಿಯಲು ಬಂದೆ ಯಾದವ
ರಗಡುತನ ನವ್ಮಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲದು ಸಾಕು ನುಡಿಯದಿರು ।
ಹಗೆ [1] ಯನಾದೊಡೆ ಕೊಂಡು ಬಾ ನಡೆ
ಮಗುಳ್ದೊಡಱಿಯಲು ಬಹುದು ನೀಂ ಹರಿ
ಹುಗಿಲುಮಾಡುವ ಮಂತ್ರ ಸಾಕಿನ್ನೆಂದನವನೀಶ ॥ ೪೦

ಖತಿವಿಡಿದು ಮನದೊಳಗೆ ಮಣಿಮಯ
ಮತಗುಡದ ಫಣಿಕೇತನನ ಕಂ
ಡತುಳಬಲ ಗುರು ಸಿಂಧುತನಯಯಾದಿಗಳ ಮೊಗನೋಡಿ ।
ಮತಿತರವನಿಯು ಬಯಸಿ ಕದನವ
ನತಿಮಥನದೊಳು ಬಗೆದೊಡೀತನ
ಸತಿಯು ಕಿವಿಯೋಲೆಗಳು ತಿರವಲ್ಲೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೪೧

ಎಲವೊ ಧ್ರುಪದನ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ
ನೆಲನು ಬೆಸಲಾದಂತೆ ನೀಂ ಮೊದ
ಲೆಳೆಯ ರಾಯರು ನೆರೆದರಂದಿನ ಬಿಲ್ಲ ನೆಗಹುವೊಡೆ ।
ಉಲಿದು ಹೋರಿದು ಕೆಡೆದರಂದತಿ
ಬಳರು ಧನುವನು [2] ತೊಡೆದು ತೆಗೆದ
ಗ್ಗಳದ ಯಂತ್ರವ ಜಯಿಸನೇ ನರನನುವ ನೀನಱಿಯಾ ॥ ೪೨

1 ಗಳವದಿರಕೊಂಡು, ಖ.　　2 ಮುಱಿಯ, ಕ. ಚ.

ಅಡವಿಯೊಳು ಪಾಂಡವರ ಬೇಟೆಗೆ
ನಡೆದು ಬಂದೊಡೆ ಮುನಿದು ಖಚರನು
ಹೆಡೆಮುಡಿಯ ಬಿಗಿದಡರಿದನು ಗಗನವನು ಜಗವಱಿಯೆ |
ಬಿಡಿಸಿದನಲಾ ನರನು ಭೀಮನು
ಕಡಿವೆ ತಲೆಯಿದೆ ನಿನ್ನ ಕೊರಳೊಳು
ಸುಡು ಸುಡೆಲವೋ ಪಾಪಿ ಕೌರವ ನುಡಿಯಲೇಕೆಂದ || ೪೩

ತುಱುಗಳನು ಹಿಡಿದುಯ್ಯಲಾಕ್ಷಣ
ಪಱಿಸ ಬಂದನು ವೊಂದುರಥದೊಳು
ತುಱುವ ಮರಳಿಚಿ ತಱುಬಿ ನಿನ್ನ ಮನೀಸಮರ್ಥರನು |
ಮುಱಿದು ಕೆಡಹಿದನೊಂದುಬಾಣದಿ
ಕೊಱೆದು ಕೊಂದನು ನಿನ್ನ ಬಲವನು
ಬಱಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕೆದಱುವರೆ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಹೇಳೆಂದ || ೪೪

ಎಲವೊ ನಿನ್ನಯ ಭಂಗಕೋಟಿಗ
ಳಳತೆಗೆಯ್ದುವು ಕೈದುಗೊಂಡೊಡೆ
ಯುಲಿಯಲಾಪವರುಂಟೆ ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿದಿರಿನೊಳು |
ಗಲಹತನವನು ಮಾಡದಿರು ಕುರು
ಕುಲವ ಕಿಡಿಸದಿರಕಟ ಕುಟಿಲನೆ
ತಿಳಿಯೆ ಕೈಸಾಱಿದೆನು ತೊಡಕಿದೊಡಱಿಯದಿರೆಯೆಂದ || ೪೫

ಬೇಡಮರುಳೇ ಪಾಂಡವರು ಕೈ
ಮಾಡಿದೊಡೆ ನೀನುಳಿಯೆ ನಿನ್ನಯ
ಕೇಡು ತನ್ನದು ಡಿಂಗರಿಗರಪಮಾನವೊಡೆಯನದು |
ಮಾಡು ಸಂಧಿಯನೊಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ
ನಾಡು ಮೆಚ್ಚಲು ಸಲುವುದಪಜಯ
ಜೋಡಿ ಮೇಲಣ ಹದನು ಸಾವನು ತಹುದು ನಿನಗೆಂದ || ೪೬

ತುಱುಗಿ ಕಬ್ಬಕ್ಕಿಗಳು ಗೂಡಿನೊ
ಳೆಱಗುವಂತಿರೆ ಪಾರ್ಥನಂಬುಗ
ಳುಱುಬಿ ನಿನ್ನಯ ದೇಹದೊಳು ಮುಱಿವಾಗ ಸೈರಿಸದೆ ।
ಒಱಲಿ ನೀಂ ಕೆಡೆವಾಗ ಸಂಧಿಯ
ಮುಱಿದ ವಿಧಿಯನು ಬಳಿಕ ನೆನೆಯದೆ
ಬಱಿದೆ ತೀಱುವುದಲ್ಲ ಖಳ ಕೇಳೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೪೭

ಕಿವಿಗೆ ಕಠಿಣವು ನಮ್ಮ ನುಡಿ ಯೆಂ
ದವನಿಪತಿ ಮುಖದಿರುಹದಿರು ರೌ
ರವದ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳು ಕಡುಗಿದ ಪವನನಂದನನ ।
ತಿವಿದಕಿವಿಗಳ ಗದೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಕವಳವನು ದಿಟವೆಂತು ಸೈರಿಸ
ದವಮತಿಗೆ ನೀಂ ಗಂಡನಹೆ ಮರುಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೮

ಲೀಲೆಯೊಳು ನೀನಖಿಳರಾಯರ
ನೋಲಗಿಸಿಕೊಳಲಲಸಿ ಕಾಲನ
ಕಾಲಕೆಳಗೋಲೈಸುವುದು ಕುಂದಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ ।
ಸೋಲ ತಪ್ಪದು ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ಕೋಲು ಕೊಂಕುವುವಲ್ಲ ಧರಣಿಯ
ಲೋಲುಪತೆಯಿಂದಳಿಯಬೇಡೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ ॥ ೪೯

ಈ ವಿಜಯವೀ ಬಳಗವೀ ಸಿರಿ
ಯೀ ವಿಳಾಸತೆಯೀ ಸಮರ್ಥತೆ.
ಯೀ ವಿಡಂಬತೆಯೀ ಸಮಗ್ರತೆ ಪಾಂಡವರ ಕೂಡೆ ।
ಭಾವಿಸಲು ಲೇಸಹುದು ಚಲದೊಳು
ನೀವು ಸಂದೊಡೆ ಬಳಿಕ ಕಡೆಯೊಳು
ಕಾವರಿಲ್ಲೆಲೆ ಭೂಪ ಮರುಳಾಳಾಪ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೫೦

ಈ ಕುಮಾರರನೀ ಪ್ರಧಾನರ
ನೀ ಕುಠಾರಚತುಷ್ಟಯವನೀ
ಯೂಕವಾಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರನೀಮಕುಟವರ್ಧನರ |
ನಾಕದೊಳು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ನಿನ್ನವಿ
ವೇಕಶಿಖಿಯನು ನರನ ಬಾಣಾ
ನೀಕಜಲ ಮುಕ್ಕುಳಿಸದಿಹುದೇ ಎಂದನಸುರಾರಿ || ೫೧

ಸಿಡಿಲು ಕುಱಿಗಳನುಱುಬಿ ತಿವಿವಂ
ತೆಷಬಲನನೊಡೆಹಾಯ್ದು ಪಲ್ಲವ
ಗೊಡೆಯ ಮುಱಿದೀಡಾಡಿ ಬಿರುದಿನ ಹೞವಿಗೆಯ ಕಡಿದು |
ತೊಡೆಯ ಖಂಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಕುಟವ
ಹುಡಿಯೊಳೊರಸದೆ ಬಱಿದೆ ಬಿಡುವನೆ
ಜಡಿದನಾದೊಡೆ ಭೀಮನಾತನ ಬಲುಹ ನೀನಱಿಯಾ || ೫೨

ನರನ ಗಾಂಡೀವಪ್ರತಾಪ
ಸ್ಫುರಿತನಾರಾಚಪ್ರಚಂಡೋ
ತ್ಕರದವಾನಲನಿಂದವೀ ಕೌರವಕುಲಾರಣ್ಯ |
ಉರಿದು ಸಂದದೆ ಮೋಹದಧಿಕರೊ
ಳಿರದೆ ತೊಡಕುವುದಾಗದೆಂಬುದ
ನಱಿಯೆಯಾ ನೀನೆಂದು ಜಱೆದನು ಕೌರವಾಧಿಪನ || ೫೩

ಕಡೆಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾವನೀಶನು
ಮಡದಿಸಹಿತವನಾಥನಾಗಿಯೆ
ಕಿಡುವನೆಂಬುದ ಬಲ್ಲೆನಾಂ ಪಾಂಡವರ ಬಾಗಿಲೊಳು |
ಪಡಿಗೆ ಪವಮಾನಜನ ಸಮಯವ
ಪಡೆಯದಿಹ ತಱುವಾಯ ಸಮೆಗದು
ನಡಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ತಪ್ಪದಕಟಕಟೆಂದನಸುರಾರಿ || ೫೪

ಮನದ ಸಂಕೇತದೊಳು ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ಕಟ್ಟಲು ವಿದುರ ಗಂಗಾ
ತನಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವನಿಪರಾಲೋಚಿಸಿದ ಹದನ ।
ಮನದೊಳರಿದನು ಬಳಿಕ ದುಶ್ಶಾ
ಸನನು ದುರ್ಯೋಧನಗೆ ಯಿನಿಬರ
ನೆನಹ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಖಾತಿಯೊಳು ಕಳವಳಿಸಿ ॥ ೫೫

ಹೆತ್ತವರು ಹಗೆಯಹೊಡೆ ನಾವಿ
ನ್ನೆತ್ತ ಸಾರುವೆವೆಣ್ಣದೇವರೆ
ಚಿತ್ತವಿಸಿದಿರೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಹದ ವಿಸಂಚಿಸಿತು ।
ಮುತ್ತಯನ ಕಿರಿಯಯ್ಯನವ್ವನ
ಚಿತ್ತ ಕೊಂಕಿತು ಸಾಕು ನಿಂದಿರೆ
ನುತ್ತ ಯಗ್ರಜಸಹಿತವೋಲಗದಿಂದ ಪೊಱಮಟ್ಟ ॥ ೫೬
*

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

* ಟ, ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿಹೋಗಿವೆಯಾದುದರಿಂದ ಒಂಭತ್ತು ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಗಳು ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿದುದು.

ಸೂಚನೆ

ಭಯರಹಿತನಿರ್ಗುಣನನಮಲಾ
ದ್ವಯನ ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ಕುರುಪತಿ
ನಿಯಮಿಸಲು ಬೆಳಗಿದನು ಮುರರಿಪು ವಿಶ್ವರೂಪದೊಳು ||

*

ಮುನಿದು ದುರ್ಯೋಧನನು ದುಶ್ಶಾ
ಸನನು ಕೆಲದರಮನೆಯೊಳಾಲೋ
ಚನೆಯ ಮಾಡಿದರಂದು ಸೌಬಲಕರ್ಣರೊಡಗೂಡಿ |
ದನುಜವೈರಿ ಕುಮಂತ್ರದೊಳು ಬೆ
ಪ್ಪನೊಳು ಖಾತಿಯನಿಕ್ಕಿದನು ಕೈ
ಮನದ ಕಲಿಗಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣನನೆಂದನಾಭೂಪ || ೧

---

* ದೃಗುಯುಗವು ಕೆಂಪಾಗೆ ಕಬೊರ್ಗೆ
ನೆಗೆದುದುಸಿರೊಳು ಮುರಹರನ ಮಾ
ತುಗಳು ಮೊನೆಯಂಬಾಗಿ ನಟ್ಟುವು ನೃಪನ ಚಿತ್ತದೊಳು |
ಬಗೆಗೆ ಭೀಕರವಾಯ್ತು ಕರ್ಣಾ
ದಿಗಳ ವದನವ ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನ
ಬಿಗಿಯಲೆಂದಳವಡಿಸಿದರು ತಮತಮಗೆ ಕೌರವರು ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಎರಡುಬಲವನು ಮಸೆದು ಕೊಲಿಸುವ
ಭರವು ಯಾದವನೆದು ನಿದಾನಿಸ
ಲರಿ ನಮಗೆ ಮುರವೈರಿಯಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡುನಂದನರೆ।
ತರಿಸಿ ಹುರಿನೇಣುಗಳೊಳೀತನ
ಕರವೆರಡ ನೆಱೆ ಬಿಗಿದೊಡವೆದಿರು
ಕೆರಳಿ ಮಾಡುವುದಾವುದೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ॥ ೨

*

ಗಾಳಿಯುಪಶಮಿಸಿದೊಡೆ ವಹ್ನಿ
ಜ್ವಾಲೆ ತಾನೇ ನಿಲುವುದೀತನ
ತೋಳ ಬಿಗಿದೊಡೆ ಬಱಕ ಮನಗುಂದುವರು ಪಾಂಡವರು।
ಮೇಳವಿಸಿ ನೇಣುಗಳನೆನುತೆ ನೃ
ಪಾಲಕನು ಕಳವೆಳಸಿ ನುಡಿವುದ
ನಾಲಿಸುತೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಕರೆದು ಕೃತವರ್ಮಗಿಂತೆಂದ॥ ೩

ಆಳುಕುದುರೆಯು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರ
ಹೇಳು ಕೈದುವ ಕೊಂಡು ವೀರಭ
ಟಾಳಿ ಹತ್ತಿರೆ ನಿಲಲಿ ಕೈವೀಸಿದೊಡೆ ಕವಿಕವಿದು।

---

* ಅಂಜದಿರಿ ನೀವೆನುತೆ ಹೇಱಲು
ಮುಂಜೆಱಗ ಖರೆ ಸಳದು ಖತಿಯೊಳು
ಕುಂಜರನು ಕೇಸರಿಯು ಮಱಿಯನು ತುಡುಕುವಂದದೊಳು।
ಮುಂಜು ಪವನನ ಸಱಗ ಮಾರಿಯು
ಮುಂಜರನ ಗಿಱಿಯೆಱಗುವಂತಿರೆ
ಕಂಜನಾಭನ ಬಿಗಿಯ ಲಳವಡಿಸಿದರು ನೇಣುಗಳ॥

ಖಳಲಲಾಮನ ಖತಿಮಿಗುವ ಕ
ಣ್ಣಲಗೆ ಸನ್ನೆಗೆ ತಮತಮಗೆ ಕಳ
ವಳದೊಳಾದುಶ್ಯಾಸಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಗಜಬಜಿಸಿ।
ಮಿಳಿಗಳನು ಮುಸುಕಿನೊಳು ತೆಗೆತೆಗೆ
ದಳವಡಿಸಿದರು ಕುಲವ ಜಲದೊಳು
ಕಲಕುವಂದದೆ ನೆಗಱದರು ಸೌಜನ್ಯಬಾಹಿರರು॥

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಬೀಱಿಹೊಯ್ವುದು ಹೊಕ್ಕು ಗಂಡಿನ
ಮೇಲೆ ಗಂಡನು ಕಡಿದು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ನೊರೆನೆತ್ತರೊಳು ನಾದುವುದು ಮೇದಿನಿಯ ॥ ೪

ಎಂದು ಸುಭಟರಿಗುಱುಹಿ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರೆ
ನಿಂದು ವದನವ ಚಾಚಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಹದನ ।
ಮಂದಮತಿಗಳು ತಪ್ಪಿದೊಡೆ ಮನ
ಗುಂದಲಾಗದು ದೇವ ಚಿತ್ತೈ
ಸೆಂದೊಡಸುರಾರಾತಿ ನಗುತಾಭೀಷ್ಮಗಿಂತೆಂದ ॥ ೫

ಪರಿಣತಪ್ರೌಢಿಗಳಿಗಂತಃ
ಕರಣ ನನೆವುದು ಸುಜನರಿಗೆ ನಿ
ಷ್ಠುರತೆಗಲ್ಲದೆ ಮನಮನೀಯದು ಮಹಿಯ ಮೂಢಜನ ।
ಕರಗುವುದು ಶಶಿಕಾಂತ ಚಂದ್ರನ
ಕಿರಣ ತಾಗಲು ವಜ್ರಹತಿಯನು
ಧರಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಗಿರಿಗಳಳುಕವು ಭೀಷ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ದೂತರನು ಕಟ್ಟುವುದು ರಾಯರ
ಗೀತಉಚಿತವು ನಮ್ಮ ಬಿಗಿಯಲು
ಕಾತರಿಸುತಿದೆ ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಂದಿರನು ನೀಂ ಕರಿಸಿ ।
ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡು ನಮಗಾ
ಭೀತಿ ತಾನಿಲ್ಲೆನಲು ಗಂಗಾ
ಜಾತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ನುಡಿದನು ಕೌರವನ ಹದನ ॥ ೭

ರೂಪಯುಕ್ತನರೂಪ ವಿಶ್ವ
ವ್ಯಾಪಿ ದುಗ್ಧಾಂಭೋಧಿವಾಸಿ ಕೃ
ಪಾಪರನ ನಿರುಪಮನ ನಿತ್ಯನ ನಿರ್ಮಳಾತ್ಮಕನ ।

ವೈಪರೀತ್ಯಚರಿತ್ರನನು ಚಿ
ದ್ರೂಪನನು ತನತನಗೆ ಕೌರವ
ಭೂಪತಿಯು ನೇಮದೊಳು ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ನೆಗಱದರು ॥ ೮

ಜಲನಿಧಿಯು ಕರ್ಬೊಗೆಯು ದೂರದ
ಸುಱುವಿನಂತಿರೆ ರಜ್ಜು ಸರ್ಪನ
ಬಳಕೆಯಂತಿರೆ ಸ್ವಪ್ನರಾಜ್ಯವಿಳಾಸದಂದದೊಳು ।
ತಿಳಿಯಲುಂಟಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾಯೆಯು
ಬಳವಿಗೆಗೆ ಜನಮನವ ಬಂಧಿಸಿ
ತೊಲಗಿದಾತನ ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ನೆಗಱದರು ॥ ೯

ವಿವಿಧಮುನಿಗಳ ಮನದೊಳಗೆ ಹೊಳ
ಕುವನು ಹೆಱಸಾರುವನು ಯೋಗಿಗ
ಳವಿರತಧ್ಯಾನದೊಳು ನಿಲುವನು ತೊಲಗಿ ಕಾಡುವನು ।
ಭುವನವನು ಬಸಿರೊಳಗೆ ಧರಿಸುವ
ನವನಿಯೊಳು ತಾನೊಗೆವ ಲೀಲಾ
ವಿವರನನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬಗೆದರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

ತುಡುಕಲಱಿಯದು ದಿವ್ಯಮಂತ್ರದ
ಗಡಣ ಬೊಮ್ಮಾದಿಗಳ ಸೋಂಕಿನ
ಗೊಡವೆಗಳು ಗೋಚರಿಸಲಱಿಯವು ಗರುವಹರಿಯಿರವ ।
ಜಡಮತಿಯು ಬಹುಮೂಢಜನರವ
ಗಡಿಸಿ ದೇವನ ಬಿಗಿಯಲೆಂದಳ
ವಡಿಸಿದರು [1] ನೇಣುಗಳನೆಂದನು ಭೀಷ್ಮನಾನೃಪಗೆ ॥ ೧೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿದನು ಕನಲಿದು
ಶಿವಶಿವೆಂದನು ವಿದುರ ಕರೆ ಕೌ
ರವನು ಮಗನೇ ಮೃತ್ಯುವಲ್ಲಾ ಭರತಸಂತತಿಗೆ ।

1 ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮಾತುಗಳಮನ್ನಿಸದೆ, ಜ.

ಅವಳ ಬರಹೇಳುತ್ತ ಮಗನಾ
ಟವನು ನೋಡಲಿ ಹೆತ್ತ ಮೋಹದ
ಹವಣುಗಳ ಬೆಸಗೊಳ್ವ ಗಾಂಧಾರಿಯನು ಕರೆಯೆಂದ ॥ ೧೨

ಜನಪನಾಜ್ಞೆಯ ಮೇಲೆ ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ತಂದರು ಸಭೆಗೆ ಬಳಿಕೀ
ವನಜಮುಖಿಗೀಹದನನರುಹಿದರಾಗಳೈತಂದು ।
ದನುಜರಿಪುವನು ಕಟ್ಟುವೈ ಕೃ
ಷ್ಣನನು ಬಿಗಿವೈ ದಿಟ ಮಗನೆ ಹೆ
ತ್ತೆನಗೆ ಹರುಷವ ತಂದೆಯೆಂದಳು ಮುಳಿದು ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೧೩

ನೆಟ್ಟನೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೃಪ ನೀ
ನಿಟ್ಟ ಕಿಚ್ಚಿದು ಪಾಪಿಮಗನನು
ಹುಟ್ಟಿದಾಗಳೆ ಬಿಸುಡಹೇಳಿರೆ ಬಾಳುಗೆಡೆದವನ ।
ಕಟ್ಟುವನು ಗಡ ಕೃಷ್ಣನನು ಕೈ
ಮುಟ್ಟುವನು ಗಡ ಗಗನವನು ಬಲು
ದಿಟ್ಟತನಕಿನ್ನೇನನೆಂದಪೆಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೧೪

ಮರುಳುಮಗನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ಕೆರಳಿಚುವರೇ ಯಾದವರು ನಮ
ಗೆರವಿಗರೆ ವಸುದೇವಗೆವ್ಮೊಳು ಭೇದವೇ ನಿನಗೆ ।
ತರಳತನವಿದು ಬೇಡ ಖುಲ್ಲರ
ನೆರವಿಯೊಳಗಾಡಿದೊಡೆ ತಪ್ಪದು
ನರಕವೆಂದನು ಕುರುಪತಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪಾಲ ॥ ೧೫

ಎಲೆ ಮರುಳೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂಟಿನ
ಬಳಕೆವಾತಿನ ಬಂಧುಕೃತ್ಯದ
ಬಳವಿಗೆಯೊಳೀನಿನ್ನ ಮಗನನು ಬೇಡಿಕೊಳಲೇಕೆ ।

ಮುಳಿದು ಬಗುಳುವ ನಾಯ್ಗೆ ಚಂದ್ರಮ
ನಳುಕುವನೆ ನರಿಯೊರಲಿದೊಡೆ ಕಳ
ವಳಿಸುವುದೆ ಕಲಿಸಿಂಹವೆಂದನು ಖಾತಿಯೊಳು ವಿದುರ ॥ ೧೬

ನೊರಜು ಹೊಕ್ಕೊಡೆ ಕದಡುವುದೆ ಸಾ
ಗರದ ಜಲ ನೊಣವೆಱಗಿದೊಡೆ ಕುಲ
ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಾಡುವುವೆ ಕೇಳ್ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪಾಲ ।
ತೆರಳಲಱಿವನೆ ಕೊಬ್ಬಿದೊಳ್ಳೆಯ
ಮೆಱೆಗೆ ಗರುಡನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ದುರುಳುತನಕಂಜುವನೆ ಮುರರಿಪುವೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೭

ಲೋಕ ವ್ಯೈಮಱೆವೆಂದು ಜಲಧಿಗ
ಳೌಕಿ ಹಳಚುವ ಹೊತ್ತು ತಾನಿಹ
ನೇಕವೇಕಾದ್ವಿತಯ ಪರಮೇಕೋಹನೆಂದೆಂಬ ।
ಏಕನಾತುಮನೆಂಬ ವೇದಾ
ನೀಕ ಕೈವಾರಿಸಲು ಮೆಱೆವ ನಿ
ರಾಕೃತಿಯು ಪರಬೊಮ್ಮತತ್ತ್ವವ ದೀತನೋಡೆಂದ ॥ ೧೮

ಸಲಿಲಮಯವಾದಖಿಳಭುವನಾ
ವಳಿಯೊಳೊಮ್ಮೆ ವಿರಿಂಚಿ [1] ತಾನೇ
ಮುೞುಗುತ್ತೈತಂದಾಲದೆಲೆಮಂಚದೊಳು ಪವಡಿಸಿದ ।
ಹೊಳೆವನಿವನಾರೆಂದು ಜಠರದೊ
ಳಿೞಿದು ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಶತದೊಳು
ಹೊಲಬುಗಿಡೆ ಹೊಕ್ಕಳೊಳು ಬೊಮ್ಮನನೀತ ನುಗುೞಿದನು ॥

ಪರಮತತ್ತ್ವವಿ ತದ್ವಚನಗೋ
ಚರವವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿ ಬೊಮ್ಮದ
ವರಮಹತ್ತೆಂದೆನಿಸಿತಾತನ [2] ಮಗನಹಂಕಾರ ।

---

1 ಯ್ಯಾೞುತೆ, ಕ. ಖ.　　ಮನದಹಂಕಾರ, ಕ. ಖ. ಟ.

ಸ್ಫುರದಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು
ಮೆಱೆದರೈವರು ಭೂತವೆಸರೊಳು
ಹರಹಿದಾವನ ದೆಸೆಯೊಳುದಿಸಿದುದಾತ ನೋಡೀತ ॥ ೨೦

ಲೀಲೆಯಿಂದೆ ರಜೋಗುಣಕೆ ಮನ
ಮೇಲವಾದೊಡೆ ಮಾಡುವನು ಭುವ
ನಾಲಿಯನು ಸಲಹುವನು ಸಾತ್ವಿಕಗುಣಕೆ ಮನ ಮುರಿಯೆ ।
ಮೇಲೆ ತಾಮಸಗುಣಕೆ ತಿರುಗಿದೊ
[1] ಡಾ ಲಯವ ಮಾಡುವನು ಗುಣಸಂ
ಮೇಲದೊಳು ಗುಣರಹಿತನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮ ನೋಡೀತ ॥ ೨೧

ಸಂಗಿಯೆನಿಸನು ಜಗವ ಹುಟ್ಟಿಸಿ
ನುಂಗಿದೊಡೆ ನಿಷ್ಕರುಣಿಯೆನಿಸನ
ದಂಗರಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿ ಮೋಹಿತನಲ್ಲ ಮೂಜಗಕೆ ।
ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರಕೆ ಚೈತ
ನ್ಯಾಂಗನುತ್ತಮ ಘನಕೆ ಘನನಣು
ವಿಂಗೆ ತಾನಣುವೆನಿಪ ಪರತರವಸ್ತು ನೋಡೀತ ॥ ೨೨

ಆವನೊಬ್ಬನ ಬೆಳಗಿನಿಂದವೆ
ಜೀವನವು ರವಿಶಶಿಗಳಿಗೆ ಮಗು
ಳಾವನೊಬ್ಬನ ನೇಮದಿಂದವೆ ಪವನಪಾವಕರು ।
ಜೀವಿಸುವರಿಂತೊಬ್ಬನುರುಲೀ
ಲಾವಿನೋದದೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ಶಿ
ವಾವಳಿಗಳುದ್ಭವಿಸಿ ತೋಱುವುವಾತ ನೋಡೀತ ॥ ೨೩

ಈತನಾಮಧುಕೈಟಭರ ಮುಱಿ
ದಾತನುದಧಿಯೊಳಿಱಿದು ವೇದವ
ನೀತ ತಂದನು ಜಯ ವಿಜಯರಾದೈತ್ಯಜನ್ಮವನು ।

1 ಡೂಳಿಗವ, ಕ. ಖ. ಟ.

ಈತ ತೊಡೆದನು ಪೌಂಡ್ರಕನನಂ
ದೀತ ಕೊಂದನು ಹಂಸ ಡಿಬಿಕರ
ನೀತನೊರಸಿದನರಸಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೪

ಪೊಸತಲಾಶ್ರುತಿಕೋಟಿಯೊಳಪುಪ
ನಿಷದರಾಶಿಗಳರಸಿ ಕಾಣವು
ಬಸಿಱೊಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಯು ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹನು ।
ನುಸಿಗಳೀ ಕರ್ಣಾದಿದುಷ್ಟ
ಪ್ರಸರ ಮಂತ್ರಿಗಳವನ ನೇಮಂದೊ
ಳಸುರರಿಪುವನು ಬಿಗಿಯಲಳವಡಿಸಿದರು ನೇಣುಗಳ ॥ ೨೫

ಸೂಚಿಸುವ ಶ್ರುತಿನಿಕರ ಬರೆಬರೆ
ನಾಚಿದುವು ವೇದಾರ್ಥನೀತಿಯು
ವಾಚನೆಗಳಳವಱಿದು ನಿಂದುವು ನಿಜವ ಕಾಣಿಸದೆ ।
ಆಚರಿಸಲಳವಲ್ಲ ಮುನಿಗಳ
ಗೋಚರಕೆ ಮೈಗುಡದ ಹರಿಯನು
ನೀಚರಿವದಿರು ಬಿಗಿಯಲಳವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೬

*
ವಿದುರನಿಂತೆನುತಿರಲು ಮಿಂಚಿನ
ಹೊದಱು ಹುರಿಗೊಂಡಂತೆ ರವಿಶತ
ವುದಿರಿದುವು ಮೈಮುರಿದು ನಿಂದೊಡೆ ದೇವನಂಗದೊಳು ।

* ವಿದುರನಿಂತೆನುತಿರಲು ನರಪತಿ
ಯುದಕೆ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ನೋಡಲು
ಕದಬಿದರದಭ್ಯಾಶನಿಸುತ ಶಕುನಿ ಸೈಂಧವರು ॥
ಹೊದಱುಹುರಿನೇಣುಗಳ ಕೈಯೊಳ
ಗೊದಱಿಸುತೆ ತವಕತವಕೆ ಸನ್ನೆಯ
ನೊದವಿ ಮೊಗವನು ನೋಡುತಿರ್ದರು ಖಳರು ಕೇಳೆಂದ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸದೆದುದಾಸ್ಥಾನವನು ಘನತೇ
ಜದೊಳು ಹರಿ ತಾಂ ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ತೋ
ಱದನು ನಿರುಪಮವಿಶ್ವರೂಪವನಾಮಹಾಸಭೆಗೆ ॥ ೨೭

ಮಿಗುಱೆ ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ಭೀಷ್ಮಾ
ದಿಗಳ ನುಡಿಗಳು ಬಱಲಿದುವು ತಾ
ಳಿಗೆಗೆ ನೀರಸವಾಗೆ ಬೆಂಡೆದ್ದೊದಱದನು ಭೂಪ ।
ಬಿಗಿದು ತಮತಮಗೆದ್ದು ನೃಪನೋ
ಲಗದೊಳಸುರಾಂತಕನ ಕೈಗಳ
ಬಿಗಿಯಲಂದನುವಾಗೆ ಹಿಡಿದನು ವಿಶ್ವರೂಪವನು ॥ ೨೮

ಬಱಲಿದುವು ಶ್ರುತಿರಾಶಿಗಳು ನಿ
ರ್ಮಳಸುತೇಜವನಱಿ ಮುನಿಸಂ
ಕುಲವಚನಸಂಚರಿಸಿದುವು ಸಿದ್ಧಾಂತಯೋಗದೊಳು ।
ಸುಱುವುದೋಱದ ವರ್ಣಭೇದಾ
ವಳಿಯನಱಿಯದ ದಿವ್ಯತೇಜದ
ನಳಿನನಾಭನು ಹಿಡಿದನಗ್ಗದ ವಿಶ್ವರೂಪವನು ॥ ೨೯
*

* ಮುಂದುವರಿಯಲು ನಿಜಮಹಾಪ್ರಭೆ
ಯಿಂದವದ್ಭುತವಾಗೆ ನೋಱ್ಪರಿ
ಗಿಂದು ಚೋದ್ಯವಿದೆನುತೆ ನೋಟಕಜನವು ಬೆಱಗಾಗೆ ।
ಬಂದುಯೋಜನದಗಲದಳತೆಯೊ
ಳೆಂದವಹ ಕಾಯೂಗ್ರಮೂಲದ
ಮಂದರೋದ್ಧರನಿರ್ದ ಮೂರ್ತಿಯು ಕಂಡುದಾಸ್ಥಾನ ॥
ಸಿಡಿಲ ಬಳಗವ ಹಿಡಿದು ಮುಪ್ಪುರಿ
ವಿಡಿದ ತೆಱನಂತಿರ್ದ ಕಣ್ಣು ತಾ
ನಡಗಿನೋಡುವ ನೋಟ ಮೂಜಗವೆಲ್ಲ ಮೋಹಿಸಲು ।
ಕಡುಚಲುವಮೈ ನೀಲವರ್ಣದ
ತೊಡರ ಹರೆಹಿನೊಳೊಪ್ಪ ತೋಱುವ
ಜಡರ ಮನಕನುವಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರದೊಳೊಪ್ಪಿದನು ॥

ಚರಣದುಂಗುಟದಲ್ಲಿ ದೇವರು
ತುಱುಗಿದರು ನೊಸಲಿನೊಳು ಕಮಲಜ
ನುರದೊಳಗ್ಗದ ರುದ್ರನಾಸ್ಯದೊಳಗ್ನಿವಾಯುಗಳು |
ಬೆರಳೊಳಿಂದ್ರಾದಿಗಳು ನಯನಾಂ
ಬುರುಹದೊಳು ರವಿ ನಾಭಿಯೊಳು ನಭ
ವರಭುಜಾಗ್ರದೊಳಖಿಳದಿಕ್ಪಾಲತತಿ ರಂಜಿಸಿತು ॥ ೨೦

ಸುರರು ಖಚರರು ಕಿನ್ನರರು ಕಿಂ
ಪುರುಷರನುಪಮಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾ
ಧರರು ವಸುಗಳು ಮನುಗಳಾದಿತ್ಯರು ಭುಜಂಗಮರು |
ಗರುಡಗಂಧರ್ವಾಶ್ವಿನೀದೇ
ವರುಗಳಖಿಲಾಪ್ಸರಿಯರೆಸೆದರು
ಪರಮಪುರುಷನ ರೋಮರೋಮದ ಕುಳಿಯ ಚೌಕದೊಳು॥೨೧

ಬಲದ ಭುಜದೊಳು ಪಾರ್ಥನೆಡದೊಳು
ಹಲಧರನು ಚರಣದೊಳು ಧರ್ಮಜ
ಕಲಿವೃಕೋದರ ನಕುಲ ಸಹದೇವಾದಿ ಯಾದವರು |
ಲಲಿತಕಾಂತಿಯೊಳಖಿಳತಾರಾ
ವಳಿಗಳಮಳಗ್ರಹವಿರಲು ತೊಳ
ತೊಳಗಿ ಮೆಱೆದನು ವಿಶ್ವರೂಪವಿಹಾರಿ ಮುರವೈರಿ ॥ ೨೨

ಇಂದುಧರನಾಪಾರ್ವತಿಯು ಸಹ
ಬಂದು ಗಗನದ ನೋಡುತಿರಲಾ
ನಂದದಿಂದವೆ ತೂಗುತಿರಲಸುರರಿಪುವಂದವನು |
ಬಂದು ದೇವನ ಘನತೆಯೊಳು ಸಲೆ
ನಿಂದು ಋಷಿಗಳು ದೇವತಂಡವು
ಕುಂದುಹೆಚ್ಚಿಸಿ ತಿಳ್ಳಿವೆನಲಂದೆನಿದರು ನಭವ |

ಈ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳು ೨೧ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಕ. ಖ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಶಿವಿಗಳೊಳು ಕಂಗಳೊಳು ನಾಸಾ
ವಿವರದೊಳು ಹೊಗೆ ಮಸಗಿ ದಳ್ಳುರಿ
ತಿವಿದುದಾಕಾಶವನು ಕವಿದುದು ಕ್ರಾಂತಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
ರವಿಯು ತಗಡೆನೆ ತಳಿತುದಾಯುಧ
ನಿವಹ ಸಾಸಿರಭುಜದ ಬಹುಳತೆ
ಯುವಗಡಿಸೆ ವೈಕುಂಠನೆಸೆದನು ವಿಶ್ವರೂಪದೊಳು || ೩೩

ಅರಲ ಮಳೆ ಸೂಸಿದುವು ದುಂದುಭಿ
ಮೊರೆದುದಾಕಾಶದೊಳು ಮುದದಿಂ
ಧರಣಿ ಬಿರಿದುದು ತನುವ ನೂಕಿತು ಜಲಧಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
ಕರಿಕಮಠರುಬ್ಬಾಳುತನ ವಿ
ಕ್ಕಿರೆ ಮಹಾದ್ಭುತವಾಯ್ತು ಕಂಡರು
ಹರಿಯ ರೂಪವನೊಬ್ಬ ಕೌರವನಲ್ಲದುಳಿದವರು || ೩೪

ತಳುಕನುಗಿದೀಡಾಡಿ ಪರಿಣತ
ಪುಳಕಜಲದೊಳು ನನೆದು ಹರುಷದ
ಜಲಧಿಯೊಳು ಮನವುಬ್ಬುಗಿ ಭಕ್ತಿಯ [1] ಭಾರದೊಳು ಕುಸಿದು|
ಉಳುಕಿ ತಮತಮಗೆದ್ದು ಮುನಿಸಂ
ಕುಲಸಹಿತ ಗಾಂಗೇಯ ಕೃಪ ನಿ
ರ್ಮಲವಿದುರ ಗುರು ಸಂಜಯಾದಿಗಳೆರಗಿದರು ಪದಕೆ || ೩೫ *

---

[1] ಭಾವದೊಳು, ಕ. ಖ. ಚ. ಟ.

* ಜಯತು ಯಾದವಕುಲಶಿರೋಮಣಿ
ಜಯತು ಸುರನರಫಣಿಪವಂದಿತ
ಜಯತು ಪಾಂಡವಕುಲಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಾರ್ಯ ಜಯ ಜಯತು |
ಜಯತು ಪರತರ ಪರಮಪುರುಷನೆ
ಜಯ ಜಯತು ಮುರಹರ ಮುಕುಂದನೆ
ಜಯತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೆ ಕೃಪಾಳುವೆ ಯೆಂದುದಾಸ್ಥಾನ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೩೫ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಒಳಗೆ ಹೊಳದನು ಬಾಹ್ಯದೊಳು ಪ್ರ
ಜ್ವಲಿಸಿದನು ತಾನಲ್ಲದನ್ಯರ
ಬಳಕೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲದಂತಿರೆ ಕೂಡೆ ತೋಱಿದನು ।
ಒಳಗೆ ಬಗಿವೆವೊ ಹೊಱಗೆ ಕೃಷ್ಣನ
ಸಿಲುಕಿಸುವೆವೋ ತಿಳಿಯೆ ಕೃಷ್ಣರು
ಹಲಬರಾಗಿಹರಾರ ಕಟ್ಟುವೆವೆಂದರಾಖಳರು ॥ ೩೬

ಅನುಪಮಾದ್ವಯದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿನ
ಮೊನೆಗೆ ಮೋಹುವೊಡಿಲ್ಲ ತೆಱಹಿಂ
ಬಿನಿತು ಪರಿಪೂರ್ಣದೊಳು ಸಚ್ಚಿನ್ಮಾತ್ರರೂಪದೊಳು ।
ಮನದ ಬಗೆ ಮುಟ್ಟದ ಮಹಾಮಹಿ
ಮನನು ಕಟ್ಟುವೆವೆಂತೆನುತೆ ತಮ
ತಮಗೆ ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಕೈಗಳ ಕದಪ ತೂಗಿದರು ॥ ೩೭

ಕಂಗಳನು ಕರುಣಿಸಿದನಂಧನೃ
ಪಂಗೆ ಬಳಿಕೀಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ಮಂಗಳಶ್ರೀಮೂರ್ತಿಯನು ಮನದಣಿಯೆ ನೋಡಿದನು ।
ಕಂಗಳಡಗಲಿ ದೇವ ನಿಮ್ಮಾ
ಯಂಗವಟ್ಟನ ಕಂಡು ಮಗುೞೀ
ಕಂಗಳಿತರವ ಕಾಣಲಾಗದು ಕೃಪೆಯ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೩೮

1 ಅಮಿತಕರುಣಾಸಿಂಧು ನೀನನು
ಪಮಚರಿತ್ರನು ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಪದ
ಕಮಲದರುಶನದಿಂದೆ ಹಿಂಗಿದುವಘದ ರಾಶಿಗಳು ।
ಸಮತೆಯೊಳು ನೀಂ ನೋಡು ಶರಣರ
ಮಮತೆ ಬೇಹುದು ಜೀಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೩೯

1 ವಿಮಲಕರುಣಾ, ಖ. ಓ.

ಮಾನ ನಿನ್ನದು ಭಕ್ತಜನದಪ
ಮಾನ ನಿನ್ನದು ನಿನ್ನ ಶರಣರ
ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನದು ಬೇಱೆ ಗತಿಯುಂಟೆ ।
ಆನತರ ತೇಜೋಭಿಮಾನವ
ನೀನೊಲಿದು ಸಲ [1] ಹೆನುತೆ ಭಯದೊಳು
ಭಾನುಮತಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದಳು ಮುರಹರನ ಚರಣದೊಳು ॥ ೪೦

ತಾತ ಬೆದಱದಿರೀಮುಕುಂದನ
ಕೈತವಕೆ ಬೆಚ್ಚದಿರು ಸಂಧಿಯು
ಮಾತು ತಾಂ ನಿಚ್ಚಯವೆ ನೀಂ ಬೆಸಗೊಳ್ಳು ಮುರಹರನ ।
ಜಾತನಂತರ್ಯಾಮಿ ಜೀವ
ವ್ರಾತದೊಳು ಜನಜನಿತ ಜಗವೆ
ಲ್ಲೀತನಾಜ್ಞೆಯೊ [2] ಳಲೆವುದೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ । ೪೧

ಎನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಿರ್ದು ನುಡಿವನು
ಗನ್ನದೊಳು ಸಂಧಿಯನು ರಿಪುಗಳೊ
ಳಿನ್ನು ನಿನ್ನೊಳಗಿವರೊಳಿದ್ದುಪದನ ತಾನಱಿಪ ।
ಭಿನ್ನನಂತಿರೆ ತೋಱಿ ಭಿನ್ನಾ
ಭಿನ್ನನೆನಿಸಿಪ್ಪನೆ ಮೊಱೆವೆ ತಿಳಿಯಲ
ಭಿನ್ನನೀಮುರವೈರಿ [3] ನಾವಿನ್ನಂಜಲೇಕೆಂದ ॥ ೪೨

ಹಳಚುವುವು ಹಾಹೆಗಳು ಸೂತ್ರವ
ನಲುಗಿದೊಡೆ ತತ್ಪುಣ್ಯಪಾಪಾ
ವಳಿಗಳಾಹಾಹೆಗಳಿಗುಂಟೇ ಸೂತ್ರಧರನಿರಲು ।
ಕೊಲುವನನ್ಯರನನ್ಯರಿಂದವೆ
ಕೊಲಿಸುವಾಕಮಲಾಕ್ಷನಲ್ಲದೆ
ಯುಚಿತದಜೀವವ್ರಾತಕೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೪೩

1 ಹೆಂದುಮುದದೊಳು, ಚ. ಜ. 2 ಳಟಿವು, ಖ. 3 ಯಲ್ಲದೆಬೇಱ ದಾರೆಂದ, ಕ.

ನಾವು ಸಂಧಿಯನೊಲಿವೆವೆಮ್ಮಯ
ಭಾವದೊಳು ಹುಸಿಯಿಲ್ಲ ಸಂಪ್ರತಿ
ದೇವನಭಿಮತವಲ್ಲ ಬಳಿಕಿನ ಮುರಹರನ ಮನವ ।
ನೀವು ಮೇಗರೆಯರಿತವರಿ
ದಾವಣಾವಿಯ ಬಗೆಯನರಿಯದೆ
ಸಾವನೀತನ ಕೈಯ ಬಾಯೊಳು ಫೀತಿ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೪೪

ಇದಿರದನವನಿಗೆ ಧಾರಿಣಿಯ ಪ್ರೌಢಿ
ಗಳೆಯಲೋಸುಗವಿಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವ
ರೊಳಗೆ ವೈರವ ಬಿತ್ತಿ ಬಳಿಕೈದೆನು ಮಹಾಬಲವ ।
ಛಲಕೆ ಮಣಿಯದೆ ರಾವಣಾದಿಗ
ಳುಳಿದರಿದಲಾ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಯವಿ
ದಳಿವುದಗ್ಗದ ಕೀರ್ತಿಯುಳಿದಿಹುದಂಜಬೇಕೆಂದ ॥ ೪೫

ಮಣಿವ ಬದುಕುವನಲ್ಲ ಹಗೆಯೊಳು
1 ಸೆಣಸಿ ಬಿಡುವವನಲ್ಲ ದಿಟ ಧಾ
ರಿಣಿಯ ಸಿರಿಗೆಳಸುವವನಲ್ಲಳುಕಿಲ್ಲ ಕಾಯದೊಳು ।
ರಣಮಹೋತ್ಸವವೆನ್ನ ಮತ ಕೈ
ದಣಿಯೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವೆನು ಕೃಷ್ಣನ
ಕೆಣಕಿದಲ್ಲದೆ ಮಹಿಬಳೊಳು ಕೈವಲ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೪೬

ಮನದೊಳಗೆ ನಸು ನಗುತ ಮುನ್ನಿನ
ಮನುಜನಾಕಾರವನು ತಾಂ ಮಗು
ಳನುಕರಿಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆಂದನೀಪವನ ।
ಜನಪಕೌರವಪಾಂಡುನಂದನ
ರೆನಗೆ ಸರಿಯಾಚಿಂತೆಯೆಮಗೇ
ಕೆನುತ ರಾಜಾಲಯದನರುದ್ವೇಲಿಸಿ ಪ್ರೋಜಮೆಟ್ಟ ॥ ೪೭

1 ಸೆಣಸ, ಟಿ.

ಬಂದು ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ದೇವ ಮು
ಕುಂದ ಕುಂತಿಯು ಕರೆದು ನಿನ್ನಯ
[1] ಕಂದರೈವರ ಮೇಲೆ ಕೌರವನೃಪನ ಖತಿ ಬಲುಹು ।
ಇಂದು ಮುಳಿದುದು ಸಂಧಿ ನಿನ್ನಯ
ಕಂದಕರ್ಣನ ಬೇಡಿಕೊಳು ನೀ
ನೆಂದುಸೂಚಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಮುರವೈರಿ ಹರುಷದೊಳು ॥ ೪೮

ವಿದುರ ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೌತಮ
ನದಿಯಮಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾತನ
ಸುದತಿ ಕರ್ಣ ವಿಕರ್ಣ ಶಲ್ಯ ಸುಬಾಹು ಗುರುಸುತರು ।
ಮದನದುತ್ಸವವಡಗಿ ಕೃಷ್ಣನ
ಪದವನೋಲಗಿಸುತ್ತ ಬರೆ ಕರು
ಣದೊಳು ಕಮಲಾಕಾಂತನುಚಿತದೊಳವರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ॥ ೪೯

ನಯದೊಳೇಕಾಂತದೊಳು ಸಲೆ ಕಾ
ರಿಯವ ನುಡಿದವನಾಸೆವಾಸಿಯು
ಬಯಸಲಾಗದು ಹಿತವನೇ ಬಯಸುವುದು ಕುರುಕುಲಕೆ ।
ನಿಯತವಿದು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಸಂ
ಧಿಯೆ ಸರಸ ಸಮರಾಂಗವೀಯು
ನ್ವಯಕೆ ನಿರ್ಣಯವೆಂದು ನೀವಾತಂಗೆ ಸಾಱುವುದು ॥ ೫೦

ಎಂದು ಗಾಂಗೇಯಾದಿಗಳನರ
ವಿಂದನಾಭನು ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು
ನಿಂದು ತಾಂ ರವಿಸುತನ ಕರೆದನು ರಥದ ಹೊರೆಗಾಗಿ ।
ಬಂದು ಕಿಱಿದೆಡೆಗಾಗಿ ಕಳುಹುವು
ದೆಂದು ನೇಮಿಸಿ ಬೞಿಕ ತಾಪಸ
ಬೃಂದವನು ಕಳುಹಿದನು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೫೧

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

[1] ನಂದನರುಗಳ, ಚ.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಕುಂತಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕಂಡುದು—ಕರ್ಣನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡುದು.

ಸೂಚನೆ

ಸೆಣಸುವಧಟರ ಗಂಡ ಸಮರಾಂ
ಗಣಕತುಳಭೇರುಂಡನಾದಿನ
ಮಣಿಯು ಸುತನುದ್ದಂಡಕರ್ಣನ ಕಂಡಳಾಕುಂತಿ ||

ಬಲಿದವರ ಜೀವಿಸುವ ಬಗೆ ತಾಂ
ಬಲುಹು ಮುರಮಥನಂಗೆ ಮುನಿದೊಡೆ
ತಲೆಯ ಬರೆಹವ ತೊಡೆವನಲ್ಲದೆ ಬಳಿಕ ಸೈರಿಸನು |
ನಳಿನನಾಭನು ಭಜಕರಿಗೆ ಬೆಂ
ಬಳಿಯ ಬಿರುದನು ಭೇದದೊಳು ಕುರು
ಕುಲವ ಕೊಂದನು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ || ೧

ಇನತನೂಜನ ಕೂಡೆ ಮೈದುನ
ತನದ ಸರಸವನೆಸಗಿ ರಥದೊಳು
ದನುಜರಿಪು ಬರಸೆಳೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಪೀಠದೊಳು |
ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೊಳು ಸರಿಸೇ
ವನೆಯೆ ದೇವ ಮುರಾರಿಯಂಜುವೆ
ನೆನಲು ತೊಡೆಸೋಂಕಿನೊಳು ಸಾರಿದು ಶೌರಿಯಿಂತೆಂದ || ೨

ಭೇದವಿಲ್ಲೆಲೆ ಕರ್ಣ ನಿಮ್ಮೊಳು
ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳಗೆ ಸಂ
ವಾದಿಸುವೊಡನ್ವಯಕೆ ಮೊದಲೆರಡಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಾಣೆ |

ಮೇದಿನೀಪತಿ ನೀನು ಚಿತ್ತದೊ
ಳಾದುದಿಲ್ಲಱಿವೆನುತೆ ದಾನವ
ಸೂದನನು ರವಿಸುತನ ಕಿವಿಯೊಳು ಬಿತ್ತಿದನು ಭವವ ॥ ೩

ದಾನವಾಂತಕ ಬೆಸಸು ವಂಶವಿ
ಹೀನನನು ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೊಡನೆ ಸ
ಮಾನಿಸುವರೇ ಸಾಕೆನುತೆ ತಲೆವಾಗಿ ಕೈಮುಗಿಯೆ ।
ಮಾನನಿಧಿಯೆಂನ್ನಾಣೆ ಬಾರೈ
ನೀನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹವಣೆ ವರ
ಭಾನುವಂಶಲಲಾಮ ನೀಂ ರಾಮಂಗೆ ಸರಿಯೆಂದ ॥ ೪

ಕಳೆದು ಕೊಂಡನು ವೀಳೆಯವನಂ
ಜುಳಿಯೊಳಾತಂಗಿತ್ತು ಕರ್ಣನ
ಕೆಲಕೆ ಬರಸೆಳದವನ ಕರದೊಳು ಕರತಳವನಿಕ್ಕಿ ।
ಎಲೆ ದಿವಾಕರತನಯ ನಿನ್ನಯ
ಕುಲವನಱಿಯೆಯಲಾ ಸುಯೋಧನ
ನೊಳು ವೃಥಾ ಸೇವಕತನದೊಳಿಹುದುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫

ಲಲನೆ ತಾಂ ಪಡೆದೈದುಮಂತ್ರಂ
ಗಳೊಳು ಮೊದಲಿಗ ನೀನು ನಿನ್ನಯ
ಬೞಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರದೇವ ಮೂಱನೆಯಾತ ಕಲಿಭೀಮ ।
ಫಲುಗುಣನು ನಾಲ್ಕನೆಯೊಳೈದನೆ
ಯೊಳು ನಕುಲಸಹದೇವರಾದರು
ಬೞಿಕ [1] ಮಾದ್ರೀದೇವಿಯಲ್ಲಿಯದೊಂದುಮಂತ್ರದೊಳು ॥ ೬

ಅದಱಿನೀಪಾಂಡವರೊಳೈವರ
ಮೊದಲಿಗನು ನೀನಿರಲು ಧರಣಿಯು
ಕದನಪಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಕಾಮಿತವಲ್ಲ ಭಾವಿಸಲು ।

1 ಮಾದ್ರಿಯೊಳೊಂದುಮಂತ್ರದೊಳಿಬ್ಬರುದಿಸಿದರು, ಕ. ಚ. ಜ. ಟ.

ಇದು ನಿದಾನವು ಕರ್ಣ ನಿನ್ನ
ಭ್ಯುದಯವನೆ ಬಯಸುವೆನು ನಿನ್ನಯ
ಪದಕೆ ಕೆಡಹುವೆನ್ನೈವರನು ಬಹುದೆನ್ನ ಸಂಗಾತ ॥ ೭

ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ರಾಜ್ಯದ
ಘನತೆಯನು ಮಾಡುವೆನು ಕೌರವ
ಜನಪಪಾಂಡವಜನಪರೋಲೈಸುವರು ಗದ್ದುಗೆಯ ।
ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರರೆರಡುಸಂತತಿ
ಯೆನಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ನೀನು ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ಬಾಯ್ದಂಬುಲಕೆ ಕೈಯಾನುವುದೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೮

ಎಡದ ಮೆಯ್ಯೊಳು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಗಡಣ ಬಲದೊಳು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಗಡಣವಿದಿರೊಳು ಮಾದ್ರ ಮಾಗಧ ಯಾದವಾದಿಗಳು ।
ನಡುವೆ ನೀನೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪುವೆ
ಕಡುವಿಲಾಸವ ಬಿಸುಟು ಕುರುಪತಿ
ನುಡಿಯ ಜೀಯ ಹಸಾದವೆಂಬುದು ಕಷ್ಟ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೯

ಶೌರಿಯದೊಳಿದಿರಿಲ್ಲ ಕುಲದೊಳು
ಸೂರಿಯನ ಸುತನೊಡನೆಹುಟ್ಟಿದ
ವೀರರಗ್ಗದ ಪಾಂಡುತನಯರು ನಿನ್ನ ವೈಭವಕೆ ।
ಆರು ಸರಿಯೈ ಕರ್ಣ ನಡೆ ನಡೆ
ಧಾರಿಣೀಪತಿಯಾಗಿ ನೀನಿರೆ
ವೈರವಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಬಱಿಕಿಲ್ಲೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೦

ಕೊರಳ ಸೆರೆ [1] ಹಿಗ್ಗಿದುವು ದೃಗುಜಲ
ವುರವಣಿಸೆ ಕಡುನೊಂದನಕಟಾ
ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ।

1 ಯಾಱಿದುವು, ಖ.

ಹರಿಯು ಹಗೆ ಹೊಗೆದೋಱದುರುಹದೆ
ಬಱಿದೆ ಹೋಹುದೆ ತನ್ನ [1] ಜನನವ
ನಱುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವುಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೧೧

ಕಾದಿ ಕೊಲುವೊಡೆ ಪಾಂಡುಸುತರು ಸ
ಹೋದರರು ಕೊಲಲಿಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲದೆ
ಕಾದೆನಾದೊಡೆ ಕೌರವಂಗವನಿಯೊಳು [2] ಹೊಗಲಿಲ್ಲ ।
ಭೇದದೊಳು ಹೊಕ್ಕಿಱಿದನೋ ಮಧು
ಸೂದನನು ತಾನಕಟನುತೆ ಚಿಂ
ತೋದಧಿಯೊಳದ್ದಂತೆ ಮೌನದೊಳಿರ್ದನಾಕರ್ಣ ॥ ೧೨

ಏನು ಹೇಳೈ ಕರ್ಣ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿಯಾವುದು ನಿನಗೆ ಕುಂತೀ
ಸೂನುಗಳ ಬೆಸಗೆಯ್ಸಿಕೊಳ್ವುದು ಸೇರದೇ ಮನಕೆ ।
ಹಾನಿಯಿಲ್ಲೆನ್ನಾಣೆ ನುಡಿ [3] ದು
ಮ್ಮಾನವೇತಕೆ ಮರುಳುತನ ಬೇ
ಡಾನು ನಿನ್ನುಪದೆಸೆಯ ಬಯಸುವನಲ್ಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಮರುಳುಮಾಧವ ಸಕಲರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಗೆ ಸೋಲುವನಲ್ಲ ಕೌಂತೇ
ಯರು ಸುಯೋಧನರೆನಗೆ ಬೆಸಗೈವಲ್ಲಿ ಮನವಿಲ್ಲ ।
ಹೊರೆದ ದಾತಾರಂಗೆ ರಿಪುಗಳ
ಸಿರವನರಿದೊಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂಬೀ
ಭರದೊಳಿರ್ದೆನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂದೆ ನೀನೆಂದ ॥ ೧೪

---

1 ವಂಶವ, ಖ. ಟ. 2 ಹೊಗಪಿಲ್ಲ, ಖ, ರುಣವಿಲ್ಲ, ಚ.
3 ನುಡಿಮೌನ, ಖ, ಟ.

ಒಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂಬ ಕಥನವ
ನೆಡೆಗುಡದೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ ಪಾಂಡವ
ರಡಗು ಬಾಣಕೆ ಬಲಿಯೆನಿಪ್ಪೀಫಲವ ಮಾಣಿಸಿದೆ ।
ನುಡಿದು ಫಲವೇನಿನ್ನು ಕೌರವ
ರೊಡೆಯನಾದಂತಹೆನು ಬಾರೆನು
ಪೊಡವಿಯೊಳು ನೀಂ ಹರಹಿಕೊಳ್ಳು ನಿನ್ನವರ ನಿಲಿಸೆಂದ ॥ ೧೫

ಹಲವುಮಾತೇನಖಿಳಜನವೆಂ
ನುಱುವ ಸೊಗಸದು ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೊಲವು ತಪ್ಪಿ [1] ದ ಬೞಿಕ ಜಗದೊಳಗಾಪ್ತಜನವಿಲ್ಲ ।
ಸಲಹಿದನು ಮನ್ನಣೆಯೊಳೆನಗ
ಗ್ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲದೆ ಹೀನವೃತ್ತಿಯ
ಬಳಸಿ ನಡಿಸನು ಕೌರವೇಂದ್ರನನೆಂತು ಮಱೆದಿಹೆನು ॥ ೧೬

ನೋಡಿ ದಣಿಯನು ನಿಜ ವುಚಿತವ
ಮಾಡಿ ದಣಿಯನು ಬಿರುದ ಹೊಗೞಿಸಿ
ಹಾಡಿ ದಣಿಯನು ಮಾನನಿಧಿಯನದೆಂತು ಮಱೆವೆನು ।
ಕಾಡಲಾಗದು ಕೃಷ್ಣ ಖಾತಿಯ
ಮಾಡಲಾಗದು ಬಂದೆನಾದೊಡೆ
ರೂಢಿ ಮೆಚ್ಚದು ಕೌರವನ ಹಗೆ ಹರಿವೆನಗೆಂದ ॥ ೧೭

ವೀರಕೌರವರಾಯನೇ ದಾ
ತಾರನಾತನ ಹಗೆಯೆ ಹಗೆ ಕೈ
ವಾರವೇ ಕೈವಾರವಾದಂತಹೆನು ಕುರುನೃಪತಿ ।
ಶೌರಿ ಕೇಳ್ನಾಳೆ ಸಮರದ
ಭಾರದೊಳು ತೋಱುವೆನು ನಿಜಭುಜ
ಶೌರಿಯದ ಸಂಪನ್ನತೆಯನಾ ಪಾಂಡುತನಯರೊಳು ॥ ೧೮

1 ನೆ ಭುವನದೊಳಗೆನಗಾಪ್ತ, ಚ. ಜ. ಟ.

ಅರುಣಜಲದಾಜ್ಯದೊಳು ಬಂಬಲು
ಗರುಳಚರುವಿನೊಳಲುವಿನೊಟ್ಟಿಲ
ಬೆರಳ ಸಮಿಧೆಯೊಳಡಗಿನಖಿಳಾಹುತಿಯ ರಚನೆಯೊಳು |
ನರಕಪಾಲದ ಪಾತ್ರೆಯೊಳು [1] ನಿಡು
ದೆರಳಗಳ ಕೇಶದ ಸುದರ್ಭಾಂ
ಕುರದೊಳಾಹವಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷಿತನಹೆನು ತಾನೆಂದ || ೧೯

ಮಾರಿಗೌತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ
ಭಾರತವು ಬಹುಜೀವಹರವೀ
ಕೌರವನ ಋಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದೊಳು ಸುಭಟಕೋಟಿಯನು |
ತೀಱಿಸಿಯೆ ಪತಿಯವಸರಕ್ಕೆ ಶ
ರೀರವನು ನೂಕುವೆನು ನಿನ್ನಯ
ಧೀರರೈವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವಸಖನಾಣೆ || ೨೦

ಎನಲು ಕರ್ಣನ ದೃಢವ ಕಂಡನು
ಮನದೊಳುತ್ಸಾಹಿಸಿದನಾದೊಡೆ
ಯನುಜರೈವರ ಹದನು ನಿನ್ನದು ಬಲುಹ ಮಾಡಿದೊಡೆ |
ಮನಕೆ ಖತಿಯಹುದಱುಹದಿದ್ದೊಡೆ
ಯೆನಗೆ ಗುಣವೆಲ್ಲಿಂಬ ಕಾರಣ
ವಿನಿತನಾನಱುಹಿದೆನು ನೀಂ ಸುಖಿಯಾಗು ಹೋಗೆಂದ || ೨೧

ಬಂದೊಡೊಳ್ಳಿತು ಬಾರದಿದ್ದೊಡೆ
ಕಂದ ಕೇಳ್ಯ ಮಧುರವಚನದೆ
ಮಂದಮತಿಯನು ತಿಳುಹಿ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನು |
ಇಂದು ಕೊಡಿಸುವುದುಚಿತ ಸಂಪ್ರತಿ
ಗಿಂದು ಸೇರಿಸು ನಿನ್ನ ಮಾತನು
ಹಿಂದುಗಳೆಯನು ಕೌರವೇಶ್ವರನೆಂದನಸುರಾರಿ || ೨೨

1 ತಿಳದೊರಳಗಳ ಕೇಶೌಘ, ಕ, ಖ, ಚ, ಜ, ಟ.

ಮಸೆದುದಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಮತ್ಸರ
ವೆಸವ ಸಂಗರರೀಗ ಸಂಧಿಯ
ನುಸಿರಿದೊಡೆ ಮನಗಾಣನೇ ಕೌರವಮಹೀಶ್ವರನು ।
ವಿಷಮನಹ ಕಟ್ಟಾಳು ಮಂತ್ರವ
ನೆಸಗಲಾಗದು ತನ್ನ ಬೀರಕೆ
ಮುಸುಳಹುದು ಮುರವೈರಿ ಸಂಧಿಯನಱಿಯೆನಾನೆಂದ ॥ ೭೩

ಕಳುಹಬೇಹುದು ದೇವ ದಿನಪತಿ
ಯಿೞಿದನಪರಾಂಬುಧಿಗೆ ಸಂಪ್ರತಿ
ಯುೞಿದ ಹೊತ್ತಿಂದೀಗ ನೆಟ್ಟನೆ ನೀವು ಪಾಂಡವರು ।
ಹುಲುಸರನಿ ಹಾವಹುದು ಹುತ್ತಿನ
ಬೞಿಯೆಳರಲಜ್ಞರಿಗೆ ಹಿಸುಣರ
ಬಳಕೆ ಹೊಗುವುದು ಕಳುಹಬೇಕೆಂದಂಘ್ರಿಗೆಱಗಿದನು ॥ ೭೪

ಬೀೞುಕೊಂಡನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವಿ
ಶಾಲಮತಿ ಚಿಂತಿಸಿದನಾಸಿರಿ
ಲೋಲ ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರ ಮನದೊಳು ನಟ್ಟು ಬೇರ್ವರಿಯೆ ।
ಕಾಳುಮಾಡಿದನಕಟ ಕುರುಪತಿ
ಬಾಲಿಱಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟನೀಗೋ
ಪಾಲ ಬಱಿದೇ ಬಿಡನು ಜೀವವ ಕೊಳ್ಳದಿರನೆಂದ ॥ ೭೫

ದನುಜರಿಪು ತನಗೊರೆದ ಮಂತ್ರದೊ
ಳನಸುತನು ಚಿಂತಿಸುತೆ ನಿದ್ರಾಂ
ಗನೆಯನುೞಿದನು ಕೌರವೇಂದ್ರಂಗಾಪ್ತರಿಲ್ಲೆನುತೆ ।
ಮನದೊಳಿರುಳು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರೆ
ವನಜವೆರಳಿದುವೆಂದು ನೈದಿಲು
ಮನವನಿೞುಹಲು ಸೂರ್ಯನಡರಿದನುದಯಪರ್ವತವ ॥ ೭೬

ವೀರ ರವಿಸುತನೊಂದುದಿನ ರವಿ
ವಾರದೊಳು ಪರಿತೋಷ ಮಿಗೆ ಭಾ
ಗೀರಥೀತೀರದೊಳು ತಾತಂಗರ್ಘ್ಯವನು ಕೊಟ್ಟು ।
ಸೌರಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸುತಿರಲಾ
ದಾರಿಯದ ಸುರತರುವ ಕುಂತೀ
ನಾರಿ ಕಾಣಲು ಬಂದಳಾತ್ಮಜನಿದ್ದ ನದಿಗಾಗಿ ॥ ೧೭

ಬರಲು ತಾಯಿದಿರಾಗಿ ರವಿಸುತ
ನಿರದೆ ಬಂದನು ದಂಡದಂತಿರೆ
ಚರಣದೊಳು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಲಾತನ ನೊಸಲ ನೆಗಹಿದಳು ।
ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದಳು ನೀ
ರುರವಣಿಸಿದುದು ನಯನದೊಳು ಸೆರೆ
ಕೊರಳಿಗೌಕಿದುದಳಲಿನಬುಧಿಯೊಳದ್ದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೧೮

ಆಸಮಯದೊಳು ಗಂಗೆ ನಾರೀ
ವೇಷದೊಳು ನಡೆತಂದಳೆಲೆ ಕುಂ
ತೀಸತಿಯೆ ಕೈಯೊಡೆಯ ಕಂದನನೊಪ್ಪುಗೊಳು ನೀನು ।
ಈಸುದಿನಮಿವನಾಗುಹೋಗಿನ
ಗಾಸಿಯನು ಸಲೆ ಕಾಯ್ದೆ ನಿನ್ನಯ
ಭಾಷೆ ಸಂದುದೆನುತ್ತೆ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳಾತ್ಮಜನ ॥ ೧೯

ಇರಲಿರಲು ರವಿ ಬಂದನಕ್ಕಟ
ಗರೆದನೀತನ ಕಿವಿಯೊಳೆಲ್ಲವ
ಸೊರ್ಜದ ನಿನಗೆಲೆ ಮಗನೆ ಕುಂತೀದೇವಿ ತಾಯಹಳು ।
ಮುರಹರನ ಮತದಿಂದೆ ನಿನ್ನಯ
ಸರಳ ಬೇಡಲು ಬಂದಳಿಂದಾ
ಪರಿಗೆ ಕವಚವನಿತ್ತವೊಲು ಮರುಳಾಗಬೇಡೆಂದ ॥ ೨೦

ಬೆಸಸಿದುದಕೆ ಹಸಾದವೆಂದನು
ಬಿಸಜಬಂಧುವ ಕಳುಹಿದನು ಮ
ನ್ನಿಸಿದನಿತ್ತಲು ಮಾತೆಯನು ಭಯಭರಿತಭಕ್ತಿಯೊಳು ।
ಬಸೆದು ಬಿಜಯಂಗೈವಹದನೀ
ನುಸಿರಬೇಹುದು ತಾಯೆಯೆನೆ ಶೋ
ಕಿಸುತ ನುಡಿದಳು ಕುಂತಿ ಕರ್ಣನ ತೆಗೆದುಬಿಗಿಯುಪ್ಪಿ ॥ ೩೧

* * *

---

* ಹಾಡಿದೆನೆ ಮನದಣಿಯೆ ನಾಂ ಕೊಂ
ಡಾಡಿದೆನೆ ನಿನ್ನುವನು ಹರುಷದಿ
ಯಾಡಿದೆನೆ ತಾನೊಮ್ಮೆ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳುಪ್ಪವಡಿಸಿದೆನೆ ।
ನಾಡಬಾಲಕರಂತೆ ನೀನಡೆ
ದಾಡಿ ಬಳಲಿದಿರೆತ್ತಿಕೊಂಡೆನೆ
ನಾಡ ಸಲಹುವ ನೃಪತಿ ಬಾರೆಂದಪ್ಪಿದಳು ಮಗನ ॥

ಮಗನೆ ಬಾರೈ ಯೆನ್ನ ಚಿತ್ತದೊ
ಳಗಲದಿಹ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆ ಬಾ
ಜಗದ ವಂದಿತನಾಜನಾರ್ದನ ಭಕ್ತ ನೀಂ ಬಾರ ।
ಪೊಗಳಲೆನ್ನಳವಲ್ಲ ದಾನದ
ಸುಗುಣನಿನ್ನಾರುಂಟು ಪೋಲುವ
ಮಗನು ನಿನ್ನವೊಲೆಂದು ಕರೆದಳು ಕುಂತಿ ವಿನಯದೊಳು ॥

ಕಂದ ಬಾರೈ ಯೆನ್ನ ಚಿತ್ತದ
ಕುಂದದಿಹ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆ ಬಾ
ತಂದೆ ಬಾರೈ ವರಜನಾರ್ದನಭಕ್ತ ನೀಂ ಬಾರ ।
ಇಂದು ಮೇದಿನಿಗೊಡೆಯ ಬಾರೈ
ತಂದೆ ಬಾರೈ ಕರ್ಣ ಎನುತಿಮೆ
ಇಂದುಮುಖಿ ನಂದನನ ಕರೆದಳು ತನ್ನ ಹೊರೆಗಾಗಿ ॥

ಉದಯವಾಗಲು ಸೂರ್ಯನೆರಡಕೆ
ಪದಕೆ ರಾಗದೆ ಬರುವ ಸಮಯಕೆ
ಬುಧಜನಕೆ ಹದಿನೆಂಟುಕೋಟಿಯಮಿತ್ರದಾನದೊಳು ।

ಮುದದೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸುತಿಹನೆ ಬಾರ್ಕೈ
ಸದಮಳಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಸ್ತಕ
ಕದನಗಲಿ ಬಾ ಯೆಂದು ಕರ್ಣನ ಕರೆದಳಾಕುಂತಿ ||

ಮಾತೆ ಕೇಳೌ ಎನ್ನ ಮಾತನು
ತಾತರಿಬ್ಬರದೇನು ನಿಮ್ಮಳು
ಜಾತಿಸಿದ ಪರಿಯೇನು ನಿಮ್ಮೊಡಿ ಬಂದ ಹದನೇನು |
ಜಾತಕ್ಷತ್ರಿಯಃಪಾಂಡುರಾಯನ
ನೋತು ನೀಂ ವಧುವಾಗಿಯಿರಲಿನ
ನಾತ ನಿಂದಾತಾತನೆಂಬುದ ತಿಳಿಯಹೇಳೆಂದ ||

ಮಗನೆ ಕೇಳೈ ಕುಂತಿಭೋಜಗೆ
ಮಗಳಹೆನು ತಾಂ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದೆ
ಮುಗುದೆತನದೊಳು ಬಳೆಯುತಿರಲಾಕನ್ನೆಯೆಂದೆನಿಸಿ |
ಅಗಣಿತಾಂಬುಜಸೀಮೆಗೇರಿಗೆ
ಮಿಗೆ ಪಿತನು ಕಾಳಗಕೆ ನಡೆಯಲು
ವಿಗಡಮುನಿಪತಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೈತಂದ ದುರ್ವಾಸ ||

ಬಂದ ಮುನಿಗಳಗರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯವ
ನಂದದಿಂ ತಾನಿತ್ತು ಭಕ್ತಿಯೊ
ಳೆಂದು ಶುಶ್ರೂಷೆಯೊಳು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತ ತಾನಿರಲು |
ಇಂದುಮುಖಿ ಬಾ ತಾಯೆ ಎನುತವೆ
ಮುಂದಣುತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕಾರಣ
ವೆಂದು ಕಿವಿಯೊಳಗೈದುಮಂತ್ರವನಿತ್ತು ಮುನಿಯೆನಗೆ ||

ಆಮಹಾಮುನಿವರನ ಮಂತ್ರದ
ಕಾಮಿಸಿದೆ ಸಿಸುವೊಂದ ತಾನುರೆ
ವ್ಯೋಮಪುರುಷನು ಬರಲು ನಿನ್ನುತ್ಪತ್ತಿಯಾಯ್ತಲ್ಲಿ |
ಭೂಮಿಯೊಳಗಪಕೀರ್ತಿಗೋಸುಗ
ವೀಮಹಾಸತಿ ಗಂಗೆಗಿತ್ತೆನು
ಸೋಮಕುಲನಿಸ್ಸೀಮ ಬಾರೆಂದಪ್ಪಿದಳು ಮಗನ ||*

* ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೪ಂನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಮಗನೆ ತಮ್ಮಂದಿರನು ಪಾಲಿಸು
ವಿಗಡತನವೇನು ಪ್ರಾಣ ಪರರೊ
ಳಗವೆ ನೀಂ ಮಾಡುವುದೆ [1] ನಿನಗಿತ್ತಂಡವನುಜರಲೇ |
ಸೊಗಸು ನಾನೆಂದುದನು ಪಿಸುಣರ
ಹಗೆನುಡಿಯ ಕೇಳದಿರು ಪಟ್ಟವ
ಬಿಗಿಸಿಕೊಳು ಸಲಿಸೆನ್ನ ವಚನವನೆಂದಳಾಕುಂತಿ || ೨೦

ತಾಯಹುದು ನಾಂ ಬಲ್ಲೆನಿದನಾ
ಕಾಯಜನ ಪಿತನಱುಹೆ ತಿಳಿದೆನು
ರಾಯರಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟದ ಹಿರಿಯ ತಾನಹುದು |
ರಾಯನೆನ್ನನು ನಚ್ಚಿ ಹೊರೆದನು
ಸಾಯಲಳುಕುವೆನೇ ಸುಡೇತಱ
ದೀಯವನಿಬಾಳಿಕೆ ಕೃತಘ್ನೀಗಿಲ್ಲ ಗತಿಯೆಂದ || ೨೨

ಮಕ್ಕಳೈವರಿಗಾಂ ಹಿರಿಯನಿದು
ತಕ್ಕ ಮಾತೆಲೆ ತಾಯೆ ಸಂದೇ
ಹಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದುನಿಲಲಿ ಧಾರಿಣಿಯ ಬಯಸುವೊಡೆ |
ತಕ್ಕುದೇ ದಾತಾರನರಸಿಯೊ
ಳೊಕ್ಕತನವಿರಲಾಱ ಮೆಚ್ಚುವ
ರಕ್ಕ ಹೇಪೊ ಹೇಸಳೇ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನಗೆಂದ || ೨೪

ಇಂದು ನೀವಱುಹಿದ ಬೞಕ ರವಿ
ನಂದನನೆ ಎಂದಱದೆನಲ್ಲದೆ
ಹಿಂದೆ ದುರ್ಯೋಧನನದಾವುದ ನೋಡಿ ಸಲಹಿದನು |
ಬಂದು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಕೂಡಿದೊ
ಡಿಂದು ಬಹುದಪಕೀರ್ತಿ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಬಂದ ಕಾರ್ಯವ ಬೆಸಸಿ ಬೇಗದೊಳೆಂದನಾಕರ್ಣ || ೨೫

---

1 ನಿನಗೀಗೈವರನುಜರಲೇ, ಚ. ನೀನಿರೆ ವಿನಯವಿತ್ತಂಡ, ಟ.

ಆದೊಡೈವರು ಮಕ್ಕಳನು ತಲೆ
ಗಾದು ತೋಱೈ ಕಂದ [1] ನಿನಗೇ
ನೀದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪುವುದೆ ಕೌರವನ ಸೇವೆಯೊಳು ।
ಹೋದ ಬಾಣವೆ ಮರಳಿ ತೊಡದಿರು
ಮಾದು ಕಳೆ ವೈರವನೆನಲ್ಕೆ ಹ
ಸಾದವೆಂದನು ಬೀಱುಕೊಂಡನು ಬಂದನರಮನೆಗೆ ॥ ೩೬

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಸೈನ್ಯ ನಿರ್ಯಾಣ ಪರ್ವ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯಸಂಧಿ.

ಪಾಂಡವರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಸೂಚನೆ

ಅವನಿಯುದಿರಿತು ಗಗನ ತಾರಾ
ನಿವಹವನು ಬಿದಿರಿತ್ತು ವರಪಾಂ
ಡವರು ಕಳನೊಳು ಪೆಂಟಣಿಸಿದರು ಕಮಠ ಟೆಂಟಣಿಸೆ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಸಂಧಿಯು ಮುಱಿದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನೈತರುತಿವರ ಹೊರೆಗಟ್ಟಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ।
ಕೇಳಿದರು ಮುರಹರನ ಬರವನು
ಮೌಳಿಮಸ್ತಕದಖಿಳಧರಣೀ
ಪಾಲರಂದಿದಿರಾಗಿ ಬಂದರು ಸಕಲ [2] ಬಲಸಹಿತ ॥ ೧

---

1 ಕೇಳ್ಕಿ ನಗೀದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪದೊಡೆ ಕೌರವನ ಸೇವೆಯೊಳು, ಚ. ನಿನಗೇ ನೀದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪದೇ ಕೌರವನ ಸೇವೆಯೊಳು, ಜ.

2 ದಳ, ಕ. ಖ. ಜ. ಜನ, ಟ.

ದೂರದೊಳು ದುಮ್ಮಾನಿಸಿದ ವದ
ನಾರವಿಂದವ ಕಂಡು ಸಂಧಿಗೆ
ಸೇರರವದಿರು ಬಲಿದು ದಾಹವವೀತನಿರವಿನೊಳು |
ಶೌರಿಗಾಯ್ತಪಮಾನವಿದಲೇ
ಮೂರಿಗುತ್ಸವವೆನುತೆ ಬಂದನು
ಮಾರುತನ ಮಗನಸುರಮರ್ದನನಿಂಗಿತವನಱಿದು ॥ ೨

ದರುಶನವ ನೀಡಿದನು ಕೃಷ್ಣನ
ಚರಣದೊಳು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮಿ
ಕ್ಕರಸುಗಳು ದ್ರುಪದಾದಿನಾಯಕರೆಱಗಿದರು ಪದಕೆ |
ಪರಮಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಜೀವಂ
ತರೆ ನದೀಸುತ ವಿದುರ ಗುರು ಕೃಪ
ಗುರುತನುಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ॥ ೩

ಭೂಮಿಪತಿ ನಿಜಬಾಂಧವರು ಸು
ಕ್ಷೇಮಿಗಳು ತಾವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಯ
ಕ್ಷೇಮವನು ಕೇಳಿದರು ಕಳುಹಿದರವರು ಹರಕೆಗಳ |
ಆಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮಮುಖದೊಳು
ತೋಮರದ ಕಾಣಿಕೆಗಳೊಳು ಸು
ಪ್ರೇಮವನು ಬಳೆಸುವುದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮತವೆಂದ ॥ ೪

ಭೂಮಿಯೊಳಗರ್ಧವನು ಬೇಡಿದೊ
ಡಾಮಹಿಪ ನಿಮ್ಮೈವರಿಗೆ ಸಂ
ಗ್ರಾಮಭೂಮಿಯನೈದೆ ಕೊಟ್ಟನು ನಿಮ್ಮೊಳಪ್ರಿಯನೆ |
ಸಾಮದೊಳು ಸೊಗಸಿಲ್ಲ ನೀಂ ನಿ
ಸ್ಸೀಮರಾದೊಡೆ ಹರೆವುದಿಂದು
ದ್ದಾಮಕುರುಭೂಮಿಯೊಳು ಬಲಸಹಿತವರ ಪತಿಕರಿಸಿ ॥ ೫

ಮುನಿದೊಡೆಯು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ನೀವೇ
ಮನ್ನಿಕತವ ಮಾಡುವಿರಿಯಗ್ರಜ
ರನುಜರೊಳು ಕದಡಾದೊಡುಪಶಮಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಯ ದೂಸಱಿಂದಾ
ದ್ದುನಿತುಸಭೆಯೊಳು ಮಾನಹಾನಿಗ
ಳೆನಲು ನೊಂದನು ಧರ್ಮಸುತನಿಂತೆಂದ ನಸುನಗುತೆ ॥ ೬

ಮುಳಿದು ಸುರಗಿಯನುಗಿದು ಗಗನವ
ನಿಲುಕಿ ಮಾಡುವುದೇನು ನಿಮ್ಮಡಿ
ಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿದ ತರಳರಖಿಳವ್ಯಾಪ್ತಿಯೇಗುವುದು ।
ಖಳರು ಮಾಡಿದ ಖತಿಯನೆಮ್ಮೊಳು
ತಿಳಿದು ಮಱೆಯಲು ಬೇಕು ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ನೀವೆಂದಂಘ್ರಿಗಳ ಹಿಡಿದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ॥ ೭

ಬಱಿದೆ ಕಾಡದಿರೇಱು ಮನದೊಳು
ಮೆಱೆದೆವಾಗಳೆ ಕೌರವರು ಮುಂ
ದಱಿಯದವಗಡಿಸಿದರು ಪೋಗಲಿಯೆಮ್ಮ ದೂಱೇಕೆ ।
ನೆಱೆವಣಿಗೆಯುಂಟಾದೊಡಿಂದಿನ
ಮೆಱುದಿವಸ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸ್ಥಿರಿಸ
ಲಱಿಯರವೆದಿರು ನಡೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀನೆಂದ ॥ ೮

ಹಾನಿಯನು ತಾಂ ಹೊತ್ತು ಭೃತ್ಯರ
ಮಾನವನು ಪತಿಕರಿಸಬೇಹುದು
ತಾನೊಡೆಯನಾದಂಗೆ ಗುಣವೆಮ್ಮೊಡೆಯ ನೀನಾಗಿ ।
ಮಾನಭಂಗವ ಧರಿಸಿಯೆಮ್ಮಭಿ
ಮಾನವನು ನೀಂ ಸಲಹಿದ್ದೈ ಸಂ
ಧಾನವನು ಸೇರಿಸದೆ ಸಲಹಿದೆ ಯೆಂದನಾ ಭೀಮ ॥ ೯

ಮೂರಿಯುಱಕೆಗಳಡಗದಂತಕ
ನೂರು ತುಂಬದೆ ಶಾಕಿನಿಯರೊಡ
ಲೋರು ನನೆಯದೆ ಡಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ಡೊಳ್ಳು ಸಾಲಿಡದೆ |
ಕೌರವನ ತನಿಗರುಳ ದಂಡೆಯ
ತೋರಣದ ಬಾಗಿಲೊಳು ಪಿಘವದೆ
ವಾರಣಾಹ್ವಯನಗರಿಯನು ಹೊಗದಿಪನೆ ತಾನೆಂದ || ೧೦

ತೋಱು ನಡೆ ಗಜಬಜಿಸಬೇಡಿಂ
ನಾಱುತಿಂಗಳ್ ನಾಳ ಪಯಣಕೆ
ಸಾಱಿಸೇಱಿಂದೆನುತುಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದು |
ಬೇಱೆಬೇಱವನೀಶರಿಗೆ ಮಣಿ
ಹಾಱರನು ಕಳುಹಿದನು ಕೃಷ್ಣನ
ದೂಱು ಬರಲಳವಡಿಸಿದರು ಸಂಗ್ರಾಮಸಾಧನವ || ೧೧

ಗುಡಿಯ ಮಂಡವಿಗೆಗಳ ಹೊಱಿಗೆಗ
ಳಡಿಗಡಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದುವು ಬಱ
ಸಿಡಿಲು ಬೊಬ್ಬಿಡುವಂತೆ ಮಸೆದುವು ಕೂಡೆ ಕೈದುಗಳು |
ತಡಿಯ ಬಿಗಿಸುವ ಗುಱಿವ ಱೀಂಕೆಯ
ಗಡಣಿಸುವ ಬಲುಗೀಲುಗಾಲಿಯ
ತೊಡಿಸುವುತ್ಸವವಾಯ್ತುಪಪ್ಲವ್ಯದೊಳು ರಭಸದೊಳು | ೧೨

ಹಿಳುಕ ತಿದ್ದುವ ಬಿಲ್ಲ ಬಾಗಿನ
ಹೊಳಹನೊಯ್ಯಾರಿಸುವ ಮಾರ್ತಿರು
ಗಳನು ಜೋಡಿಸುವಖಿಳಕೈದುವ ಮಸೆವ ಮಂಡಳಿಯ |
ಕಳಕಳಿಕೆ ಬಲುಹಾಯ್ತು ರಾವುತ
ರೊಳು ಗಜಾರೋಹಕರ ರಥಿಕಾ
ವಳಿಗಳವರವರಂಗದೊಳು ಸಂವರಣೆಯೊಪ್ಪಿದುವು || ೧೩

/ * * *

---

* ತಡಿಯ ಹೊಲಿಸುವ ಜೋಡುಗಳೊಳಗ
ವಿಡದೆ ಹಮ್ಮುಗೆಗಳನು ಬಲಿಸುವ
ಕಡಿವಾಣದ ಕಂಬಿಗಳ ವಾಗೆಯ ಬಿಗಿಯ ಕಾಪನೆಯ |
ಸಡಗರಿಸಿ ಸಂವರಿಸಿ ಹಲ್ಲಣ
ಪಡೆಯ ಹೊಂಬರೆಹದ ಸುರೇಖೆಯ
ನುಡಿಯುಲಿವೆನೆ ಕೂಡಿದರು ರಾವುತರು ನಿಮಿಷದೊಳು ||

ಗುಳಪೊರಜೆಯಾಗಿಪೊರಜೆ ಬೆನ್ನಿನ
ವಿಳಿಯ ಕಾಳಿಗೆಪೊರಜೆಯೊಪ್ಪುವ
ಗಳದ ಗಂಟೆಯನಂಕುಶದ ಹೊರೆಗಳ ಬಡಿಗೆಗಳನು |
ಪ್ರಳಯರವಿಗಳ ರಶ್ಮಿಯಂತಿರೆ
ಬೆಳಗ ಜೊಂಜೆಯನಾಯುಧವ ಕೈ
ಗೊಳಿಸುತಿರ್ದರು ಕರಿಯ ಸಜ್ಜೀಕರುಗಳ ಮಾವುತರು ||

ಗಾಲಿಗಳನಳವಡಿಸಿಯುಚ್ಚಿನ
ಕೀಲುಗಳ ಬಲಿಯುತ್ತ ಹಲಗೆಯ
ಸಾಲ ಜೋಡಿಸಿ ಜಯಪತಾಕಾಜಾಲವನು ರಚಿಸಿ |
ಕೋಲುಗಳ ಬಲಿಯುತ್ತ ಯಿಾಚಿನ
ಬಾಲಸೂತರು ಯುದ್ಧ ಧ್ವಜೆಯವನು
ಲೀಲೆಯಿಂದಳವಡಿಸುತಿರ್ದರು ರಥಿಕಸಂದೋಹ ||

ಇನಿತು ಗಜಹಯರಥಪದಾತಿಯ
ಘನತರದ ಸಂವರಣೆಗಳ ತನ
ತನಗೆ ಸಜ್ಜೀಕರುಗಳ ಜೋಡಿಸಿತಂದುಪಲ್ಲವದೆ |
ಜನಪಪಾಂಡವರಿರದೆ ನಾಳಿನ
ದಿನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪಯಣದ
ಮನಗೊಳಿಸಲಿನನಪರಪರ್ವತದಗ್ರವೇರಿದನು ||

ನಡೆಯು ಭರವಡಗಿತ್ತು ಜರೆ ತನ
ಗಡಸಿತೆಂದುರೆ ನೊಂದು ಖಾತಿಯ
ಕಡುಹು ಕುಂದಿತು ತೇಜವಡಗಿತು ಕಣ್ಣು ರಶ್ಮಿಗಳ |

ಜೋಳಿ ಹರಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಯ ಭೂ
ಪಾಲರಿಗೆ ರಾಯಸದ ಹದನನು
ಕೇಳಿದಾಗಲೆ ಕವಿದು ಬಂದರು ತಮ್ಮ ದಳಸಹಿತ ।
ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಸನ್ನೆಯೊಳು ನಿ
ಸ್ಸಾಳವೆಂದಿನ ಮಱುದಿವಸ ವೈ
ಹಾಳಿಯನು ಪ್ರೊಱಮೆಟ್ಟರನಿಬರು ದೈತ್ಯರಿಪುಸಹಿತ ॥ ೧೪

ಎಲೆಲೆ ನೆಲ ಬೆಸಲಾದುದೆನೆ ಬಲು
ದಳದ ತೆರಳಿಕೆ ತೀವಿತವನಿಯ
ತಳಪಟದ ಹಬ್ಬುಗೆಯೊಳಬ್ಬರಿಸಿದುವು ಬೊಬ್ಬೆಗಳು ।
ತಲೆವೊರೆಯ ತೂಕದೊಳು ಫಣಿಪತಿ
ಯಳುಕೆ ತೊಟ್ಟನು ತರಣಿ ಸೇನೋ
ಚ್ಛಳಿತಧೂಳಿಯ ಝುಗೆಯನದ್ಭುತವಾಯ್ತು ದೆಖ್ಖಾಳ ॥ ೧೫

ಹಿಣಿಲ ಹಾಹೆಯ ಬಿರುದುಗಳ ಡಾ
ವಣಿಯ ನಾಯಕವಾಡಿಗಳ ಸಂ
ದಣಿಯ [1] ಸುಕರದ ಕೈದುಗಳ ವೆರವೀರನೂಪುರದ ।

ಕಡುಕುಜನನುನದಂತೆ ಕತ್ತಲೆ
ಹೊಡಕರಿಸುತಿದೆಯೆಂದು ಕಡುಸಿ
ಗ್ಗಡಸಿ ಬಿದ್ದನು ರವಿಯುಂ ತಾನೆನಲಸ್ತ ರಂಜಿಸಿತು ॥
ಅರಸ ಸಂಧ್ಯಾದೇವಿಯುರನುಪ
ಚರಿಸಿ ಶೌರಿಯು ಪದಯುಗವ ನೆನೆ
ದರಿವಿದಾರಣ ಕರಿಸಿದನು ದ್ರುಪದಾದಿನಾಯಕರ ।
ಬರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಂಗೆಱಗಿ ನಾಳಿನ
ಧುರಕೆ ದಳಪತಿಯಾವನೆಂಬುದ
ಕರುಣಿ ಬೆಸಸೈ ತಂದೆಯೆಂದಲಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ॥

ತಡಿಯುಹೊಲಿಸುವ ಮೊದಲಾದ ಆರುಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

1 ಸುಭಟರಕಾಲತೊಡರಿನ, ಟ.

ಕುಣಿವಸುಭಟರ [1] ಪಳರವೆದ ಡೊಂ
ಕಣಿಯು ಖೇಟಕಖಡ್ಗ ಬಲುಬಿಲು
ಗಣೆಯು ತಿಳಿವೊಡಸಂಖ್ಯೆಯುಹ ಕಾಲಾಳ ನೋಡಿದರು ॥ ೧೬

ಅಳವಿಗೊಟ್ಟೊಡೆ ರವಿಯು ತುರಗವ
ನುಳುಹಿ ಮುಂಚುವ ಜವದ ನೊಸಲೊಳು
ಹೊಳೆವ ಕನ್ನಡಿಗಳ ಖುರಾಂತದ ಜಡಿವಜೋಡುಗಳ ।
ಬಿಳಿಯು ಚೌರಿಯು ಜಲ್ಲಿಗಳ ಹ
ತ್ತಳದ ರಾಹುತಸನ್ನೆಯೊಳು ನೆಲ
ನಲುಗೆ ನಿಗುರುವ ನಿಲುವ ನಿರುಪಮಹಯವ ನೋಡಿದರು ॥ ೧೭

ಶೈಲದೆಡಬಲದೊಱತೆಯೆನಲು ಕ
ಪೋಲದೊಳು ದಾರಿಡುವ ಮದಜಲ
ದಾಳಿಗಳ ಭರಿಕೈಯು ಲವುಡಿಯು ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಗಳ ।
ನಾಳಿವಿಲುಗಳ ರಾಯುಜೋದರ
ಮೇಲುವಣೆಗಳ ಚಿತ್ರಗತಿಶುಂ
ಡಾಲಗಳ ನೋಡಿದರು ಗಜಸೇನಾಸಮುದ್ರದೊಳು ॥ ೧೮

ಥಳಥಳಿಪ [2] ಸೂಲಿಗೆಯು ಮುವ್ವೊನೆ
ಗಳ ರಥಾಂಗದ ಮೇಲುಪಸರದ
ಪಳಹರೆದ ಖುರಗತಿಯು ಜೋಡ ಜವಾಯ್ಲಕುದುರೆಗಳ ।
ಬಲದ ಬದ್ದರದೊಟ್ಟದಂಬಿನ
ಹೊಳೆವಹೊದೆಗಳ ಸೂತರುರವಣೆ
ಗಳ ಸುರೇಖೆಯು ಗತಿಯು ರಥರಾಜಿಗಳ ನೋಡಿದರು ॥ ೧೯

ಅವನಿಪಾಲರ ಮುಕುಟಮಣಿ ಮಣಿ
ನಿವಹದೆತ್ತಿದ ಖಡ್ಗ ಪರಶುಗ
ಳವಿರಳದ ತೆರೆಗಳ ಪತಾಕಾವಳಿಯು ಬಲುನೊಱೆಯು ।

---

[1] ಪಳಹರದ, ಕ, ಖ, ಚ, ಜ. [2] ಸೂನಿಗೆಯು, ಚ, ಟ.

ವಿವಿಧಗಜಹಯಜಲಚರೌಘದ
ಪವನಜನ ಕೈಸನ್ನೆಗಳ ಘನ
ಪವನಹತಿಯೊಳು ಲಹರಿಮಸಗಿತು ಬಹುಳಬಲಜಲಧಿ ॥ ೨೦

ಹರಿಯುಧಿಷ್ಠಿರರೊಂದುಗಜಕಂ
ಧರದೊಳಿದ್ದರು ನಿಖಿಳಸೇನೆಯ
ತೆರಳಿಕೆಯ ತೋಱಿಸುತೆ ಬಂದರು ಭೀಮಫಲುಗುಣರು ।
ಬಿರುದಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ಕುತೂಹಲಿ ದ್ರುಪದಭೂವರ
ನುರವಣಿಸಿ ತೋಱಿಸಿದನೊಂದಕ್ಷೌಹಿಣೀಬಲವ ॥ ೨೧

ವರಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜಸ
ರುರುಶಿಖಂಡಿ ಸುಚೇಕಿತಾನ ಸ
ಮರಧುರಂಧರವೀರಪಾಂಚಾಲ ಕ್ಷಿತೀಶ್ವರರು ।
ತುರಗಗಜರಥಪಾಯದಳಸಾ
ಗರದ ಸಂರಂಭದೊಳು ನಿಜಸಂ
ವರಣೆಯನು ತೋಱಿದರು ತಮ್ಮಕ್ಷೌಹಿಣೀಬಲವ ॥ ೨೨

ವರವಿರಾಟನು ಕಂಬುನೃಪನು
ತ್ತರ ಶತದ್ಯುಮ್ನ ಶತಚಂದ್ರಕ
ರುರುಶತಾನೀಕನು ಶತಾಯುಧನೆನಿಪ ಮತ್ಸ್ಯಪರು ।
ತುರುಕರುರುಸಾಹಣ ಸಮುದ್ರದ
ವರು ಯವನ ಖುರುಸಹಣ ಕಾಶೀ
ಶ್ವರರು ತಮ್ಮಕ್ಷೌಹಿಣಿಯ ತೋಱಿದರು ಧರ್ಮಜಗೆ ॥ ೨೩

ಜಯ ಸಮರಸುಸಮಗ್ರಬಲ ಕೈ
ಕಯನೃಪಾಲರು ತಮ್ಮೊಳಕ್ಷೋ
ಹಿಣಿಯನು ತೋಱಿದರಂದು ಗಜಕಂಧರದ ಭೂಪತಿಗೆ ।

ಭಯವಿಹೀನರು ಪಾಂಡ್ಯನೃಪ ಸೃಂ
ಜಯ ಸುಸೋಮಕಭೂಪರಕ್ಷೋ
ಹಿಣಿಯನು ತೋಱಿದರವನಿ ಕುಸಿದುದು ದಱದ ಪದಹತಿಗೆ ॥ ೨೪

ಚೇದಿದೇಶದ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಬ
ಲೋದಧಿಯೊಳಕ್ಷೋಹಿಣಿಯನು ಮೇ
ಲಾದ ಕುಂತೀಭೋಜನಕ್ಷೌಹಿಣಿಯ ತೋಱಿದನು ।
ಆದುದೇೞಕ್ಷೋಹಿಣಿಬಲ ಮೇ
ಲಾದ ನಾಯಕವೞಿದೆ ನೆಱೆ ಹಿರಿ
ದಾದುದಾಹವಸೇನೆ ಗೋಚರವಲ್ಲ ಗಣಿಸುವೊಡೆ ॥ ೨೫

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನು ನೀಲನು ಬೃಹ
ತ್ಕ್ಷತ್ರ ಸೂರ್ಯಧ್ವಜ ಸುವರ್ಚಸ
ಚಿತ್ರವರ್ಮ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮರು ಚಾರುಚೇಷ್ಟಕನು ।
ಶತ್ರುಮಥನನು ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಯ ಸು
ಹೋತ್ರನನ್ವಯದವರು ಪಾಂಡವ
ಮಿತ್ರರೊದಗಿದರೊಡನೆ ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ॥ ೨೬

ವೀರಪಾರ್ಥಂಗಿರುಳು ಸೋತಂ
ಗಾರವರ್ಮನು ಗಗನಚರಪರಿ
ವಾರಬಹುಳದೆ ಬಂದು ಕಂಡನು ಕಲಿಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ।
ಕೌರವೇಂದ್ರನನುಯ್ದ [1] ಸಮರಸು
ಧೀರಸಾಹಸಚಿತ್ರಸೇನನು
ದಾರಬಲದೊಳು ಬಂದು ಕಂಡನು ಮಿತ್ರಭಾವದೊಳು ॥ ೨೭

ಕಾರಿರುಳ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಚಂದ್ರನ
ತೋರಣವ ಬಿಗಿದಂತೆ ದಾಡೆಗ
ಳೋರಣದ ಹೊಳಹುಗಳ ಹೊಗರಿಡುವೊಡಲ ಕಪ್ಪುಗಳ ।

---

1 ಸಮರೋದ್ಧಾರಚಿತ್ರಾಂಗದನು ಸೇನಾಭರದೊಳು ಬಂದಿವರ ಕಂಡನು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ.

ಭಾರಿದೇಹನು ಭಟಭಯಂಕರ
ತೋರಹತ್ತನು ದೈತ್ಯಮಯುಪರಿ
ವಾರಬಹುಳದೆ ಬಂದು ಕಂಡನು ಕಲಿಘಟೋತ್ಕಚನು ॥ ೨೮

ಬಲದ ದೆಖ್ಖಾಳವನು ನೋಡಿದ
ಕೊಲವಿನೊಳು ನಿಜಸೇನೆಸಹಿತತಿ
ಬಲರುಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಹೊಕ್ಕರಾಲಯವ ।
ಬಳಿಕ ಸುಮುಹೂರ್ತದೊಳು ಪ್ರೌಢಿಗುಡಿ
ಗಳನು ಹೊಯ್ಸಿದರಂದು ಯದುಕುಲ
ತಿಲಕ [1] ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ನೇಮದೊಳು ॥ ೨೯

ಪರಿಮಿತಕೆ ತನ್ನಾಪ್ತಸಚಿವರ
ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡನು ಕೃಷ್ಣರಾಯಂ
ಗರಸ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ನೃಪಕಾರ್ಯಸಂಗತಿಯ ।
ಧುರಕೆ ಸೇನಾನಾಥನಿಲ್ಲದೆ
ನೆರೆದ ಬಲ ಸಾಲಿಱುಹೆ ಮುಱಿದೊಡೆ
ಹರೆವವೊಲು ಹುರುಳಿಲ್ಲ ದಳಪತಿಯಾವನಹನೆಂದ ॥ ೩೦

ದ್ರುಪದನಾಗಲಿಯೆಂದು ಕೆಲಬರು
ವಿಪುಳಬಲನು ವಿರಾಟನಾಗಲಿ
ನೃಪಶಿಖಂಡಿಯೆಂದು ಕೆಲಬರು ಭೀಮಸುತನೆಂದು ।
ಅಪರಿಮಿತಮತವಾಗೆ ಸಮರ
ವ್ಯಪಗತಾರಿ ಸುರೇಂದ್ರಸುತನೀ
ದ್ರುಪದಸುತ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಹುದೆನ್ನ ಮತವೆಂದ ॥ ೩೧

ಬಿಂಬವನು ಬೇಱಿರಿಸಿ ಬಹುಮತ
ವೆಂಬ ಬಿಸಿಲೊಳು ರಾಜನಯವೆಂ
ದೆಂಬ ನೈದಿಲು ನಲವುಗೆಟ್ಟದೆ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಱೆನಲು ।

---

1 ಸಹಿತಾಲೋಚನೆಯ ಮಾಡಿದರು ಹರುಷದೊಳು, ಟ.

ಎಂಬುದೇನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸುಭಟಕ
ದಂಬದಧಿಪತಿತನಕೆ ಫಲುಗುಣ
ನೆಂಬ ಮಾತೆಮ್ಮಭಿಮತವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೨

* ಅರಸ ಕೇಳು ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜನ ಸರಿ
ದೊರೆಯುದಾವನು ಲೋಕದೊಳು ನೀಂ
ಕರಿಸಿ ಪಟ್ಟವ ಬಿಗಿಯೆನಲು ಕೈಕೊಂಡು ಯುಮಸೂನು ।
ತರಿಸಿ ಭದ್ರಾಸನವ ನೆಱೆ ಸಿಂ
ಗರಿಸಿ ಪುರದೊಳು ಮಂಗಳೋತ್ಸವ
ಮೊಱೆಯುಲೆಂದಟ್ಟಿದನು ಚರರನು ಭೂಪ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೩೩

ಕರಿಸಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನು ಸಂ
ಗರಕೆ ಸೇನಾಪತ್ಯವನು ವಿ
ಸ್ತರದಿನಳವಡಿಸಿದರು ಸುಮುಹೂರ್ತದೆ ಸರಾಗದೊಳು ।
ಪುರದೊಳಗೆ ಗುಡಿ ನೆಗಹಿದುವು ಭೂ
ಸುರರ ವಿಮಳಾಮ್ನಾಯುರವ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಲಳವಡಿಸಿದರು ಮಂಗಳವಿಹಿತ ವಸ್ತುಗಳ ॥ ೩೪

ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಕಟಕದೊಳು ನಿ
ಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಗಳಳ್ಳಿಱಿಯೆ ಹೆ
ಗ್ಗಾಳೆಗಳು ಸಾಱಿದುವು ಭಟರುಬ್ಬಟೆಯ ಬಿರುದುಗಳ ।
ಬಾಲಕಿಯರಾರತಿಯ ತಳಿಗೆಗ
ಳೋಳಿ ಸಂದಣಿಸಿದುವು ವರಪಾಂ
ಚಾಲತನುಜಂಗೆಸಗಿದರು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನವ ॥ ೩೫

ದರುಶನವನಿತ್ತಖಿಳಧರಣೀ
ಶ್ವರರು ಕಂಡರು ಸೂತಮಾಗಧ
ವರವಿಬುಧವೈತಾಳಿಕರ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವಡಗಿದುವು ।

* ಈ ಪದ್ಯವು ಖ. ಚ. ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಧುರಕೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಾಜ್ಞೆಯೊ
ಳಿರವು ನಿಮಗೆಂದೈದೆ ಭೂಪಾ
ಲರ ನಿವಾಸಂಗಳೊಳು ಹೊಯ್ಸಿದರಂದು ಡಂಗುರವ ॥ ೩೬

ರೂಢಿಸಿದ ಸುಮುಹೂರ್ತದೊಳು ಹೊಱ
ಬೀಡಬಿಟ್ಟರು ರಣಕೆ ಪಯಣವ
ಮಾಡಲೋಸುಗ ಸಾಱಿದರು ನೃಪಪಾಳೆಯಂಗಳೊಳು ।
ಕೂಡಿತಾಹವಸೈನ್ಯಸಾಗರ
ವೀಡಿರಿದು ನಡೆಗೊಂಡುದುದಧಿಯು
ನೋಡಿಸುವ ಜೋಡಿಗಳ ಜೋಕೆಯ ಘನರವಂಗಳೊಳು ॥ ೩೭

* * *

---

* ಮೊಳಗಿದುವು ನಿಸ್ಸಾಳ ಮಂತ್ರದ
ಕಳಕಳಿಕೆ ಮಿಗೆ ಭೂಸುರರು ನನೆ
ಗಳನು ಕಱೆದರು ನೃಪತಿ ಕಳುಹಿದನವರನುಚಿತದೊಳು ।
ಬಲಜಲಧಿ ಕಾಣಿಕೆಯನಿಕ್ಕಿತು
ನಳಿನವದನೆಯರಾರತಿಯ ಕೈ
ಕೊಳುತೆ ಹರಿಪದಕೆಱಗಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನುವಾದ ॥

ಹರೆದುವೋಲಗದಿರುಳು ಮೂಡಣ
ಗಿರಿಯ ತುದಿಯೊಳು ಕೆಂಪು ತೋಱಿ
ತ್ತರಿವಿದಾರಣಕೃಷ್ಣನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೊಲವಿನೊಳು ।
ಹರಿತನಯ ಹರಿಸೂನು ಹರಿತನು
ಜರು ಯಮಳರುಪ್ಪವಡಿಸಿದರಾ
ಹರಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆಱಗಿ ರವಿಯುದಯಾದ್ರಿಗಡರಿದನು ॥

ಹರಿಯನೇಮದೊಳರಸ ಕರಿಸಿದ
ಧರಣಿಯಮರರ ಬಳಿಕ ಶುಭದಿನ
ವರಮುಹೂರ್ತದೊಳಿರದೆ ಹೊಯ್ಸಿದನಂದು ಹೊಱಗುಡಿಯ ।
ತರಿಸಿ ಕನಕಸುರತ್ನವಸ್ತ್ರಾ
ಭರಣವನು ಭೂಸುರರಿಗಿತ್ತನು
ಹರುಷಮಿಗೆ ಮುರಹರನೊಡನೆ ಪೊಱಮಟ್ಟನರಸನೆಯ ॥

ಹರಿಯು ಚರಣಕ್ಕೆರಗಿ ವಿಜಯದ
ಹರಕೆಗಳ ಕೈಕೊಂಡು ರಥವನು
ತುರಗಗಜವನು ಗಡಣ ವಿಂಗಲೇರಿದರು ಪಾಂಡವರು ।
ಗರುಡಸಿಂಧವನೆತ್ತಿ ದಾರುಕ
ನಿರದೆ ರಥವನು ಸುಚಿಸೆ ಯದುವೋ
ಹರದ ಮಧ್ಯದೊಳಸುರಧೂಳೀಪಟ್ಟ[1] ನೇರಿದನು ॥ ೩೮

ಮುಂದೆ ಹರಿರಥವಸುರವೈರಿಯ
ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮಜನೆಡಬಲದೊಳಾ
ನಂದನರು ಬೆಂಭಾಗದೊಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬರಲು ।
ಸಂದಣಿಸಿದುದು ಸೇನೆ ಸೈರಿಸಿ
ನಿಂದನಾದೊಡೆ ಫಣಿಗೆ ಸರಿಯಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಸುರಕುಲವುಲಿಯೆ ನಡೆದರು ಪಾಂಡುನಂದನರು ॥ ೩೯
* * * *

ಕರಸಿದನು ಯಮಸೂನು ದ್ರುಪದಾ
ದ್ಯರ ವಿರಾಟಾಧೀಶಸಚಿವರ
ಬರಸಿದನು ಮನ್ನೆಯರನಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನಾಯಕರ ।
ನರನಮಗನಭಿಮನ್ಯು ಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ಘಟೋತ್ಕಚಪಂಚಪಾಂಡವ
ರುರವಣಿಸಿ ನೆರೆದೈದಿದರು ಕಡುಕದನಕರ್ಕಶರು ॥

ಮೊದಲಾಗಿದುವು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

1 ಪೊಱಮಟ್ಟ. ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.

* ಸುರಪನೈರಾವತವನಿಱುಹಿಯ
ವರ ಬಲದ ಗಜಯೂಥವೆಲ್ಲವ
ಕರೆಯಲೆತ್ತಿದ ಕೈಯ ಪುಷ್ಕರವೆಸೆವ ಭಾವಗಳ ।
ಪರಿಯನೇವೇಱುವೆನು ಯಮಸುತ
ನರಸುತನದ ಸುವಿಸ್ತರಕ್ಕೀ
ಧರಣಿ ಸಜ್ಜವೆಯೆಂದು ಹೇಱುವೊಲೆಸೆದುದಿಭಪಙ್ಕ್ತಿ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಿಡಿಲು ಸಿಗುಱಿದ್ದಂತೆ ಚೂರಿಸಿ
ಜಡಿವೆಕ್ಕೈದುಗಳುಗಿದುವಬುಧಿಯು
ಕಡುದೆರೆಯ ಲಹರಿಯವ್ರೊಲುರವಣಿಸಿದುವು ಬೊಬ್ಬೆಗಳು ।
ನಡುಗಿತವನಿಯುಜಾಂಡಕೋಟಿಗ
ಳೊಡೆಯಲವನಿಯು ಲಗ್ಗೆ ಸೂಳಿನ
ಹೊಡೆಗುಱನೊಳಬ್ಬರಿಸಿದುವು ನಿಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಗಳು ॥ ४೦

ಪ್ರಳಯಜಲಧಿಯು ಸಂಚಗೆಟ್ಟವೊ
ಲಿಳೆ ಕುಸಿಯೆ ಕಮಠಂಗೆ ಮೇಲುಸಿ
ರುಚಿಯೆ ದಿಗ್ದಂತಿಗಳು ಮೊಣಕಾಲೂರಲಹಿ ಕುಸಿಯೆ ।
ಬಲಮಹಾಂಬುಧಿ ಬಲುಗಡಲಮು
ಕ್ಕಳಿಸೆ ನಡೆದುದು ಕಡುಭರದ ಕಾ
ಲ್ದಳಿಯ ಕದನಾಲಾಪಕರ ಕಾಹುರತೆ ಹೊಸತಾಯ್ತು ॥ ४೧
*
ಗಜದ ಬೃಂಹಿತರವದ ವಾಜಿ
ವ್ರಜದ ಹೇಷಾಧ್ವನಿಯ ತೇರಿನ
ವಿಜಯಚೀತ್ಕೃತಿರವದ ಬಿಲುಟಂಕಾರಕಳಕಳದ ।
ಗಜಬಜಿಕೆ ಗಾಢಿಸಿತು ಬೊಬ್ಬೆಯ
ಗಜಬುಗಳ ಗರ್ಜನೆಗೆ ನಡುಗಿತು
ತ್ರಿಜಗವೆನಲ್ಕೈದಿದರು ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದೊಳು ॥ ४೨

---

* ಇಳೆ ಜರಿಯೆ ದೆಸೆ ಹಿಗ್ಗೆ ದಿಕ್ಕರಿ
ತಲೆಗೊಡಹೆ ವಿತಳದೊಳು ಶೇಷನು
ತಲೆಯುಡುಗೆ ತರುಗಿರಿಗಳೆಲ್ಲವು ದಱಧ ಪದಹತಿಗೆ ।
ನೆಲಸರಿಸವಾಗಲ್ಕೆ ಕೆಂಧೂ
ಳೊಲೆದು ಮೇಲಣ ಕಿಂಶುವರಾರವ
ತಲೆಯೊಳಾಂತುದು ತಿರುಗಿ ಕುಡಿದುದು ಸಪ್ತಸಾಗರವ ॥
ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಅರರೆ ನಡೆದುದು ರಾಯಕಟಕದ
ತೆರಳಿಕೆಯು ಸಂರಂಭವಿಳೆಗ
ಚ್ಚರಿಯ ಬೀಱಿತು ವರಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ[1] ಗಮಿಸಿದರು ।
ಅರಿವಿಜಯಿಗಳು ನೆಲನ ಗೆಲಿದರು
ಹರಿಯ ನೇಮದೊಳಡೆಯಱಿದು ಬಲ
ಶರಧಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಕಳನ ಪಶ್ಚಿಮದೆಸೆಯ ಪಸರದೊಳು ॥ ೪೩

ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಸನ್ನೆಯೊಳು ನಿ
ಸ್ಸಾಳ ಲಗ್ಗೆಯನಡಱಿದುವು ಕಿಱು
ಗಾಳೆಸಂಚದೊಳೂದಿದುವು ಮೊಳಗಿಸಿದುವಬ್ಬರವ ।
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಮಾರ್ಗಶಿರದ ಸೇನಾ
ಜಾಲ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂದುದು ಸಮರಭೂಮಿಯೊಳು ॥ ೪೪
*

---

1 ವಹಿಲದೊಳು, ಕ. ಚ. ಙ.

* ಎಕ್ಕಸರದೊಳು ಕೋಟಿಭೇರಿಗ
ಳೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿತು ಮೊರೆವ ಮುರಜದ
ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಚಂಬಕನ ಡೌಡೆಯ ರಾಯಗಿಡಿಬಿಡಿಯ ।
ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ ಮೇಲಣ ಜಗಂಗಳ
ಹಿಕ್ಕಿ ಹೊಕ್ಕುದು ತಳವನಾದಡ
ಡಿಕ್ಕು ಬಿರಿಯಲು ಮೊಱಗಿದುವು ಬಹುವಾದ್ಯನಿರ್ಘೋಷ ॥

ಹಣೆಯುದನಿತುಂಬಿಡುವ ಕೊಂಬಿನ
ದನಿಯು ಕಹಳಾರವದ ಮೊಱೆವಾ
ನಕದ ಚೀರ್ಣಧ್ವನಿಯು ಮೌನಿಯ ನಾಗವಾಸರದ ।
ನೆರವಿ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ ವಿಶಾಖ
ತ್ತರರ ಮೇಲಣ ಸತ್ಯಲೋಕವ
ಹಿರಿದು ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿಯೆ ದಿಕ್ಕರಿ ಕೊಡಹಿದುವು ಶಿರವ ॥

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಮೇಲುಗುಡಿಗಳ ಛದ್ರದುಪ್ಪರ
ಸಾಲೆಗಳ ಮಂಡವಿಗೆಗಳ ಬ
ಲ್ಲಾಳದಡ್ಡಿಯ ಚಂಪೆಯದ ಗೂಡಾರದೋವರಿಯ ।
ಸಾಲಕಳಸದ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರದ
ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನ ರಚನೆಯೊಳು ರಾ
ಜಾಲಯಂಗಳ ರಚಿಸಿದರು ಕುಂತೀಕುಮಾರರಿಗೆ ॥ ೪೫

ಅರಮನೆಯ ಬಲದೊಳು ಮುರಾಂತಕ
ನರಮನೆಯುದಱ ಕೆಲದೊಳರ್ಜುನ
ನಿರವು ಹಿಂದಣ ಭಾಗದೊಳು ನಕುಲಂಗೆ ಬೀಡಾರ ।
ಅರಿಭಯಂಕರಭೀಮಸೇನನ
ನಿರುಪಮಾಲಯ ಮೆಡದದೆಸೆಯೊಳು
ಸರಿಸದೊಳು ಸೂತ್ರಿಸಿತು ಸಹದೇವಂಗೆ ನೃಪಭವನ ॥ ೪೬

*

ವೀರಪಾಂಡವರವರವರಸುಕು
ಮಾರವರ್ಗದ ಮಂಡವಿಗೆಗೂ
ಡಾರಗಳನೊಳಹೊಯ್ದು ಬಿಗಿದರು ತೆಱಯ ದಡ್ಡಿಗಳ ।
ವಾರಣದ ಶಾಲೆಯದು ಸುತ್ತಲು
ಭಾರಿಸಿತು ಪಾಂಚಾಲಮತ್ಸ್ಯರ
ಭೂರಿಬಲ ಬಿಟ್ಟುದು ಮಹೀಶರ ಗುಡಿಯ ಬಳಸಿನೊಳು ॥ ೪೭

ರಾಜಭವನದ ಮುಂದೆ ಬಲದೊಳು
ಮೂಜಗಕ್ಕಧಿದೈವವಗ್ಗದ
ರಾಜಸೂಯಕ್ರತುವ ಪಾಯ್ದಱನಿಳಯವನು ರಚಿಸಿ ।
ರಾಜರಾಜನ ಪುರಕೆ ಸರಿಮಿಗಿ
ಲೀಜಗಕ್ಕೆನೆ ದ್ರುಪದಸುತೆಯ ಸ
ಮಾಜರಿಗೆ ನಿಜಭವನವಾದುವು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಎರಡುಬಾಗಿಲ ಸೂತ್ರದೊಳು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದಂಗಡಿ ಸೋಮವೀಧಿಯು
ತರಣಿವೀಧಿಯನವರವರ ಪಾಳೆಯಕೆ ಮುರೀವುಗಳ ।
ಸುರರು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಾರದಿನ್ನು ಙು
ದರಿಗೆ ಗೋಚರವಹುದೆ ಕೌಂತೇ
ಯರ ಸಮಗ್ರದ ಬೀಡು ಕುರುಭೂಮಿಯೊಳು ರಂಜಿಸಿತು॥ ೪೮

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಬೀಡಿನ ರಕ್ಷೆ ಬಲಿದುದು
ಪಾಳೆಯದ ಬಲುಹೊದಕೆ ಹೊಱವಳಯದೊಳು ಕಲುಕೋಟೆ ।
ಮೇಲೆ ಪಡಿಯಗಳಾಶ್ರಯಕೆ ಮುಳು
ವೇಲಿ ದೀಹದ ಸಿಂಹ ಶರಭ
ವ್ಯಾಳ ಶಾರ್ದೂಲಾವಳಿಯು ಸುಯ್ದಾನವೊಪ್ಪಿದುದು ॥ ೪೯

ಬಲದ ಮುಂಗಡಿ ಭೀಮನದು ಪಿಂ
ತಿಳೆಯೊಳಾತನ ಕಾಹು ಬೀಡಿನ
ವಳಯದಾರೈಕೆಗಳು ಸಾತ್ಯಕಿ ನಕುಲ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ।
ಬಲಮಹಾಂಬುಧಿಯೊಳಗಿರುಳು ಮೇ
ಲ್ಮಳವರನು ಹೈಡಿಂಬಿ ಪಾಂಡವ
ರುಙುವು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಸುಯ್ದಾನ ॥ ೫೦

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮಗದುಗುವೀರನಾರಾಯಣಚರಣಾರವಿಂದನಿರಂತರಧ್ಯಾನ
ಮಧುಪಾನಪುಷ್ಟಷಟ್ಪದನಿಕಾಯಮಪ್ಪ ಶ್ರೀಮತ್ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
ಯೋಗೀಂದ್ರವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯೊಳ್
ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ ಮಂಗಳಂ
